

શ્રી વિજયભુવનતિલકસૂરીશ્વર જૈન ગ્રંથમાલા

સમિધ-ભુવનતિલકસૂરીશ્વર સદગુરુઓ નમ

શ્રી ઉત્તરોધ્યયન સૂત્ર

ભાગ-૧

૮૧૯ ક્રમિકાન્ક

(સ છાયા ગુજરાતી ભાવાર્થ સાથે)

— ભાવાનુવાદ —

પૂજ્યપાદ ગન્ધાધિપતિ પુ આચાર્યદેવેશ
શ્રીમદ્વિજયભુવનતિલકસૂરીશ્વરજી મ ના પદ્મધર
પુ આ દેવ શ્રીમદ્વિજયભદ્ર કરસૂરીશ્વરજી મ

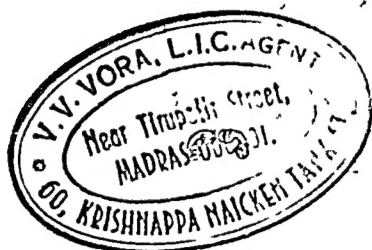
*

— સદાચો —

પુ આ દેવ શ્રીમદ્વિજયભદ્ર કરસૂરીશ્વરજી
મહારાજના સદુપદેશથી

શ્રી જૈન શ્રવે મૂ પૂ સ ધ	છાપ્પી
જ્ઞાનજ્ઞાનપિપામુ મહાનુભાવો	રાણીબેન્નુર
શ્રી જૈન શ્રવે મૂ પૂ સ ધ	બીભપુર
શ્રી જૈન શ્રવે મૂ પૂ સ ધ	વિશિષ્ટ ગણુર

: प्रकाशक-प्राविनस्थान :
 लुवन-शहर साहित्य प्रयाग केन्द्र
 श्री. वी. वांडे
 ६०, कृष्णा नावडन स्ट्रीट,
 मद्रास-६००००१

वी. सं. : २५०२
 वि. सं. : २०३२
 खण्ड सं. : १५

- प्राविनस्थान -
 लुवन-लुवन जैन साहित्य संघ
 सु छावणी
 जि. वडोदरा, (गुजरात)

भवन -
 प्रकाशक स्थान ३. १-५० नो
 स्ट्रीट गोकुलेश्वरी पुस्तक
 भवन

मुद्रक
 लुवन प्रिन्टर्स
 धनगरावाणा शेरी, कल्याणीवाड,
 लावनगर.

માનવંતા સહાયકો

૩૦૦૦) શ્રી છાત્રી જેન સંઘ છાત્રી
 ૧૦૦૦) શ્રી ખીનાપુર જેન સંઘ ખીનાપુર
 ૧૦૦૦) શ્રી વિહમ ગરુડ જેન સંઘ વિહમ ગરુડ

- ૧૦૧) શ્રી કાલકાલકી Co રતનચંદ્રકા શાળાની શાળાકાલકા
- ૧૦૨) શ્રી સોરભચંદ્રકી જેનચંદ્રકી
- ૧૦૩) શ્રી વસાલાલકી ચમરલાલકી
- ૧૦૪) શ્રી જુલીલાલકી પ્રવાસકુમાર
- ૧૦૫) શ્રી વસાલાલકી જેતરીમલકી
- ૧૦૬) શ્રી વુલચંદ્રકી જુનિલાલકી
- ૧૦૭) શ્રી શ્રી કાલકા દેવગટાર્કલ
- ૧૦૮) શ્રી શ્રી કાલકા દેવગટાર્કલ
- ૧૦૯) શ્રી કાલકાલકી જુલકાલકી
- ૧૧૦) શ્રી રાજચંદ્રકી દિગ્ગજીવકી
- ૧૧૧) શ્રી રાજચંદ્રકી દુર્ગાજીવકી
- ૧૧૨) શ્રી સોરભલાલકી રતનચંદ્રકી

કલકા કલકાલકી આ પુસ્તક આપણામાં સાથ રાખે
 યાત્રી સંસ્થા કલકા કલકા ૭ - ૧૧૧૧ ૧૧૧૧
 કલકા

વિષયાનુક્રમણિકા

—X—

વિષય	પૃષ્ઠ
શ્રી વિનયશ્રુત અધ્યયન-૧	૧
શ્રી પરીપક્ષાધ્યયન-૨	૧૯
શ્રી ચતુર્ગીય અધ્યયન-૩	૪૦
શ્રી પ્રમાદપ્રમાદાધ્યયન-૪	૪૮
શ્રી અકામમરણીયાધ્યયન-૫	૫૫
શ્રી હુલ્લકનિર્ગમીયાધ્યયન-૬	૬૯
શ્રી ઉરભ્રીયાધ્યયન-૭	૭૭
શ્રી કાપિલીયાધ્યયન-૮	૮૯
શ્રી નમિપ્રવૃત્ત્યાધ્યયન-૯	૧૨૦
શ્રી દુમપત્રકાધ્યયન-૧૦	૧૩૪
શ્રી બહુશ્રુતપૂર્ણાધ્યયન-૧૧	૧૪૮
શ્રી હરિકેશીયાધ્યયન-૧૨	૧૭૩
શ્રી ચિત્રસંભ્રતાધ્યયન-૧૩	૧૮૦
શ્રી ધપુકારીયાધ્યયન-૧૪	૨૧૬
શ્રી સલિહુ અધ્યયન-૧૫	૨૨૬
શ્રી બ્રહ્મચર્ય સમાધિસ્થાનાધ્યયન-૧૬	૨૪૬
શ્રી પાપશ્રમભૂતિયાધ્યયન-૧૭	૨૫૫
શ્રી સંવતાધ્યયન-૧૮	૨૭૭
શ્રી મૃગાપુત્રીયાધ્યયન-૧૯	

10

卐

卐

પૂ૦ આ.દેવ શ્રીમદ્ ભુવનતિલકસૂરીશ્વરજી મહારાજ

卐

卐

પૂ૦ આ દેવ શ્રીમદ્ ભદ્રંકરસૂરીશ્વરજી મહારાજ

અમારી સંસ્થાના સદા ઉન્નયનને ચાલના પગેપગેથી બદલવું
પરમ પુન્ય આચાર્યદેવ શ્રીમદ્વિજયભટ્ટકરગૃહીત્વરૂપ મહારાજ
શ્રીએ પણ આ યથના બન્ને ભાગને ફરીથી નેતરને નુપાંગે વધારે
ફરી આપેલ છે જેથી તેઓશ્રીના ઉપકારના આ વર્ણન કરીને તેઓ
શ્રીની અગ્રી દ્રષ્ટિ સર્વે સંસ્થા પર વર્ણની રહે, જેના વડેના સર્વે
અર્જ કરીએ છીએ ..

પુસ્તક પ્રકાશન આદિ કાર્યમાં મહત્ત્વ આપનાર પૂ. પં. ન્યામરૂ
મહારાજ પુણ્યવિજયભટ્ટગણિવરને પણ કેમ પીરગાય તેઓશ્રી
સંસ્થાના પ્રકાશનો પ્રત્યે આભિકલાવે નુદર મહત્ત્વ આપતા જ
રહે છે. તેઓશ્રીને પણ વદના કરી આનંદ અનુભવીએ છીએ..

પુસ્તક પ્રકાશનમાં આર્થિક સહયોગદાતા શ્રુતપ્રેમી મહાનુભાવો
તથા શ્રુતધર્મગ્રીહ સઘની સર્વે નોધ લેતા તેમની શ્રુતધર્મપ્રતિ
બક્તિની અનુમોદના કરી આભાર માનીએ છીએ જેઓ આવી રીતે
સમયગ્જ્ઞાનની ભક્તિ કરતા રહી આત્માની સાચી દત્તમી કેવલસદ્ગતિને
પ્રાપ્ત કરે.

પુસ્તકને જરૂરી શુદ્ધ અને સ્વચ્છ રીતે પ્રકાશન કરવામાં ત્રી
'લક્ષ્મિ પ્રિન્ટર્સ' ની મેવા આ તકે કેમ બુલાય તેમની મહેનત
વગર આવુ નુદર પ્રકાશન ન જ થાત..

અતમાં સૂત્રના અધિકારી સાધુ-સાધ્વી આ અધ્યયનોને ભણી-
ભણાવી કર્મનિર્જરા કરી આત્મકલ્યાણ સાધે, એજ શુભ પ્રાર્થના.

—પ્રકાશક

દાવાનગરી બનેલા અંગેને પણ શીતલતાબદ્ધ ને દર્શ માન મેળવે.
તે તે અગત્ય અને અગાધ એકમોક્ષ ન કે-એમ પોકારી પોકારી
પ્રદર્શિત કરે છે સસારસાગરમાં બહુતા પ્રાપ્તિઓને તરવાનું ઝિય
અને શાન્ત ચક્ષુ મુક્તિ ન કે-એમ નિર્મિત વિદિત કરે છે : અંશ
મી કેન્દ્રમાનામા-પરતર દેહમા માત્ર દે મ. દેહ અને દેહને ન
અનુભવતા હોયને માત્ર મ મ, મુખ અને મુખમય માન મોક્ષ ન
કે-એવુ પ્રતિપાદન કરે છે.

માનવજન્મ મેળવ્યો અને સાથે સાથે જન્મ પણ જૈનધર્મના ધરમાં
પુણ્યપ્રભાવે થયો. વળી શ્રી જિનશાસનની ઓળખ થઈ, તેમ ન તે
પ્રત્યે અવિગત શ્રદ્ધા જન્મી અને પાપઅ્યાનકોનો પરિભ્રમ કરીને ત્રત-
ધારી બનવાની મુલાવના-હતા વિક્રમી ત્રતગણ્ય કર્યા પછી સુધન
હવનને પુષ્ટ કરવાનું, સુધી હવનને સાર્થક બનાવવાનું અને સુધની
હવનની ઉચ્ચ કક્ષાએ પહોંચાવાનું રસાયણ કહો કે પ્રયત્ન અવલબન
કહો તો તે સ્વાધ્યાય ન છે. માનવોને હવવા માટે જેમ પાણી
પ્રકાન અને પવનની આવશ્યકતા રહે છે તેમ સસારભાગી સયમ-
ધરોને સયમહવનને હવત અને મનને ઉચ્ચત્વ રાખવા માટે આહાર
કહો કે જડીબુટ્ટી કહો. તો તે આન્નકલ્યાણ સાધના શ્રી વીતરાન-
દેવની વાણીથી ઓતપ્રોત સુશાસ્ત્રોનો સ્વાધ્યાય ન આધાર છે. એક
ઉક્તિ છે કે-“ **સ્વાધ્યાયહીનો યતિ** ” જેમ વજ્ર વગરનો માનવ
નનાદી જેવો કહેવાય છે, તેમ સ્વાધ્યાયવિહીનો યતિ-સંયમી પણ
સંયમહવનને બહાર બનાવી દે છે, પતનના પથે પગરે છે. ઈન્દ્રિ-
ગેના ચક્ષુ પુરગોની લગામ, મનમર્કટને સ્વેચ્છાનુકૂલ વર્તાવવાની
શૂ બહા, વચનબળને નિરવધ અને પુણ્ય રૂપ સિદ્ધ બનાવવાનું યત્ર
અને કાયાની કંપનીનો ભરચક નકો મેળવવાની મુદ્દ સીઝન ને કોઈ
હોય, તો શાસ્ત્રકારો સ્વાધ્યાયને જ ઉત્તમ અને અનુપમ ઉપાય રૂપે
દર્શાવે છે. મનને કાઈ ને કાઈ મનન નેઈ એ છીએ. પછી ભલે એને

નુભાવનાનુ મ ન મેલે કે મુખાવનાનુ સુદુમ મેલે મન દુર્ભાવનાન
 ફૂલે તાવનાવના સ્વ બને એટલે એની આજ્ઞાવર્તી પાવય છે નિઃ ।
 ૨૧૦ કરી મેલે છે વાસનાના વિઠ વનમા પાવર છે નિઃ । ખૂરી
 થયા પડી તેવીશ વિરોના વિવરેમા તે રિવ્યા કહે છે આ ના
 નેહાન એવુ જામે છે કે-નેનો કાચુ ને । થો પપા નેનાથી દુર
 નગન-પરેમાન થઈને પત્તનિ મરજેડુગુરો અથરા ન ના
 અભિમા દુવ બીચારે મીરા ગમી જ પ ? ,

આ દુવા માને ને ઉપરી કગલ ક પુ હાય મન । સ્વચ્છ ૧૫૩
 હાલ, પાવય જી હાથી પેલા થતી પામનાને બાગીત બામ બનારવી
 હાય ના પ્રતિનિ મનને સ્વાધ્યાય-દુષ્ટા પાનથી ન ગત-ન તા
 ૧૫૩ મજ ઉચિત છે

માન્યામા દુર મર્દિયાતા આધુષા કોગે રસીના માન
 ૧૫૫ નો-મન । મન્યો ૧૦ થને નૃપુની મ અમ્મા મરજેડુ પા ૧૫૫
 ૧૫૫ થનાદ રા અદગક ર દિ-ગિકિના બગલા થ હો મ થા ૧૫૫
 મયમ-પથના પ્રવારી બનતા રતા અ રા અમાનવી ૨૫ ૧૫૫

નક રગુમાને તરંગીને નિમ થ બાળા રતા મ અ ન થ
 ૧૫૫ મયમનુ માર પાસન ક ના રતા અર ના દીરકસ તરંગા
 ૧૫૫ મના વિમલિ મારી દહતા અ રાવારમારની પરિતના મ
 ૧૫૫ જ દહાલી રખતા રતા-અમ માન્યાકપમા ૧ ૧૫૫

૨૫ ૧૫૫ ૧ મરજેડુ તરંગા રાવારમારમા અ થ ૧ રામ ૨૫
 ૧૫૫ ૧૫૫ મરજેડુ લુટપાજ ૧૫૫ ૧૫૫ અનુદ ભાવ રાવારમારમાર
 ૧૫૫ ૧૫૫ કગલા માટ ૧૫૫ ૧૫૫-૧૫૫ ૧૫૫ ૧૫૫ ૧૫૫
 ૧૫૫ ૧૫૫ ૧૫૫ નરપરિત તરંગા નવવધુ ૧૫૫ ૧૫૫ ૧૫૫ ૧૫૫

૧૫૫ ૧૫૫ ૧૫૫ ૧૫૫ ૧૫૫ ૧૫૫ ૧૫૫ ૧૫૫ ૧૫૫ ૧૫૫ ૧૫૫ ૧૫૫ ૧૫૫
 ૧૫૫ ૧૫૫ ૧૫૫ ૧૫૫ ૧૫૫ ૧૫૫ ૧૫૫ ૧૫૫ ૧૫૫ ૧૫૫ ૧૫૫ ૧૫૫ ૧૫૫

સ્વાધ્યાય, તેના વિષયો, તેનું પરિજ્ઞાન અને ચિત્તવન પ્રતિષ્ઠાનું મનુ
મંદુરું ને તેનું જો પરિજ્ઞાન તે સયમી નિરનિયામ મંયમનું પાવિત્ર
પાલન કરીને, કર્મવનને પાપીને અને મોક્ષામ્ભનું નરકી મેળવીને,
આત્મતિક અને એકાન્તિક નુબનો માનવ બાકતા અને છે

શ્રી સર્વજ ભગવંતાએ નિર્મલ કેવલજ્ઞાન દાન વિતરણના નરુ-
આને સત્ય, પરિપૂર્ણ અને અનંત જ્ઞાન દર્શાવ્યું છે, તેમ ન તે જ્ઞાન
શ્રી ગણધર ભગવંતાએ સ્વચ્છતિમા અદિત કરીને નવ-આગમ રૂપે
ગુરુ છે મગમ તીર્થપતિ શ્રી માદાસી ભગવાનનું અગાવ જ્ઞાન
આનું ને આગમોમા મળે છે, તે શ્રી ગણધર ભગવાંતાએ પરમ દૃષ્ટી
શાસ્ત્રોમા યોજેલું તે ન છે. શ્રી વીતરાગદેવનું જ્ઞાન ને કોઈ પણ
આગમમા ગુથેલું હોય, તે સર્વ સ્વાધ્યાય યોગ્ય ન છે. તે જ્ઞાનનું
ચિત્તવન અને પરિશીલન આત્માને ચિત્તસ્વભાવી બનાવે ન છે.
આત્માનું સાચું દર્શન કરાવવાને એ સમર્થ ન હોય છે

સર્વ જીવોને સગલતાથી સ્વાધ્યાય યોગ્ય અને અસભરપૂર તેમ ન
વૈરાગ્ય, અધ્યાત્મ તથા ત્યાગથી તત્ત્વજ્ઞાનવર્તમાનકાળમા ' શ્રી ઉત્તરા-
ધ્યયનસૂત્ર ' ઘણું ન પ્રચલિત અને પ્રસિદ્ધ છે શ્રી વીર ભગવંતના
પવિત્ર શાસનમાં નવદીક્ષિત સયમીને જીવનની ચિત્તરતા, દહતા તથા
રસમયતા અર્થે શ્રી ઉત્તરાધ્યયનસૂત્ર ન પ્રથમ ભણાવવામા આવતું
હતું સૂત્રધ્યયનના નિમિત્તને મેળવીને ભવ્યાત્માઓ અણીગુદ્ધ આગ્રિનું
પાલન કરી સ્વચ્છતિ મેળવતા હતા. શ્રી વીર પ્રભુની અંતિમ વાણી
રૂપ આ જીત્રીશ અધ્યયનોથી શોભિત શ્રી ઉત્તરાધ્યયનસૂત્ર અનેકોને
સ્વાધ્યાયથી ઉપકારજનક બની રહ્યું છે પ્રત્યેક અધ્યયનોમાં આધ્યા-
ત્મિક જીવનની રસધારા સમા રસિક અને યોધોત્પાદક અનેક વિષયોનું
વિશદ વિવેચન છે મૂલ પ્રાકૃત ભાષામા સકલિત છે અને એ મૂત્ર
ઉપર અનેક મહાપુરુષોની વિદ્વદ્ભોગ્ય અનેક રીકાઓ રચાયેલી છે

એમાં વાદિવેતામ પૂઠ થી શાન્તિમુગ્ધિ મળા જાતી પીકા નો મરજી
મરજી મનોના જાનની માથ જોન મનનું દર્શાવજ કરવા માટે અમર
દુન જેવી છે આમ નો આ અન્ય કથાનુસાર પ્રવિષ્ટ છે પ
અનક મરજીમાં વિરોની વાળી ને પાંડી જાય છે આ ના મન
અધ્યયન પીતને વિનિ જા છે

સ્વજ્ઞાય સ્વમા જ્યો મથિ ' શ્રી જોનશામનમા અધ્યયન
તર હતો છે અધ્યાય અમાન ન્ય થ તપ નહીં તમાથ શ્રી વિન ।
શામન રમનો અધ્યાય ર રમુખ્ય છે તપ થવતા પ્રાપ્તિગમન ન
વાધ્યાય વિનત અદન જાવા માનુષમ ર અર્વાથિગિત વિમાન ।।
જવાન માગમપમો ના કાગી નરવ- માનુસામના અધ્યાયમા અર્વાન
શાય ર એ દોનો મુખ પાજ શરદવાધિમનમ ર ત ર રા કા
અધ્યાય માનદનું જ છે આ અથન વન માનમાય આ અર્થે અ
બી કાપુ-આપી અમાગત ર રામાપી ન રા મા । ના વાધ્યાયમ
કિત ર કુર્તી ના ર મસ અથને જ રાધ્યાય નીકે ર તા કાથ
વિનિત ર રામે તપા રમ રાપી ર મા રાપી અનુ ર મ
પીત માથ-મસ મી લેન અધ્યયનમન જાવા રા રા મામાપ મ થવા
અ ર અ વળે આ અન્ય અથમ આ નીકે ર ર ર રા
તર રુ ર રામ રમ ર મામાપ ર

આ રાધ્યાય-ક્રિયિત સાથ મસ મી લેન અધ્યાય ન ર ર ર
રુ ર આગ ર રે-અધ્યાયરિત પુખ્ત મામા અ વધ્ય
માથ જાન સાથ કિપ રામ ર રા અ ર પ્રતિ અવાસ રાથ ર રા ર

મામા ર રા મિમા રામ કિરિસકિરિટ પુખ્ત મામા ર રા ર
વિજય રાધ્યાય રાધ્યાય રામા રા ર રા રા રા રા રા રા
આ માન રા અ પ્રમામ-મામા-રમામા તરમે ર રા રા ર અ ર ર

ઉત્તરાધ્યયનમૂલને અવ-અધ્યાયનુ એક મુખ્ય અંગ બનાવ્યું હતું, એટલું જ નહિ પણ આ મૂલ મૂલને કહ્યું હતું અને સ્વયં કે ગત્રિના વિશેષ વેદનાવધાના અવધન તેઓશ્રીએ પોતાના આ-આને આ જ મૂલના મૂલથી સ્વયં પ્રમાણ ગણ્યો હતો, એમ અનુભવન મિત્રો જાણી રહ્યા છે એટલે આ અન્ય મુખ્યમિધાન ન્યાય મૂલની નીકળે છે, ત્યારે એ પુન્યાપુરુષનું અન્ય મૂલ જ થઈ આવે છે.

આ અન્યનો અનુવાદ ગુર્જરગિગમાં ૫૦ પંચાગત્રથી ભૂટકર વિજયજી ગણિવર કર્યો છે તેઓશ્રીએ આ અન્યની મુદ્દિ અને સરલતા માટે ખૂબ જ લક્ષ્ય રાખવા ઉપરાંત વાચકોને તે અન્યના કિલ્લેટાની નજરે તેની ખાસ કાળજી ગણે છે.

આ અન્યની પ્રમાણના જે કે આવી મપાઈ થાય છે, પાનુ આ અન્ય જ એવો છે કે-એની પ્રમાણના માટે મોના ઉપર ટોળ ચલાવવા જેવું છે, છતાં પણ શિષ્ટાચાર સચવાય એ હેતુથી દૃઢ અથ-ભોધન કરવામા આવ્યું છે.

આ અન્યમુદ્દણમાં જે મહાશયોએ જ્ઞાનલક્ષિત અર્થે સદ્યવ્યય કરીને પોતાની ઉદારતા દાખવી છે, તે અનુમોદના પાત્ર છે.

—અતિથિ.

(પ્રથમાવૃત્તિમાથી)

* शुद्धि पत्रक *

अंगुल	शुद्ध	१६	५३१
आनुपूर्वी	आनुपूर्वी	१	१०
पाद	पाद	-	१८
आयायी	आयायी	४	७
सहय	सहय	४	१४
मुष्माद्	मुष्माद्	७	१५
पसाय	पसाय	७	२०
कुट्टक	कुट्टक	८	२३
वाग्जलि	वाग्जलि	८	२२
मृदुपञ्च	मृदुपञ्च	१२	७
सिन्धुपञ्च	सिन्धुपञ्च	१३	१
सद्यम्	सद्यम्	१५	६
विद्यमानेन	विद्यमानेन	१५	१०
गर्ही	गर्ही	१५	१८
प्रसट	प्रसट	५०	१
पचाई	पचाई	५४	१
गुड	गुड	५७	११
सर्व	सर्व	११	७
माडा	माडा	११	६
गुप्त	गुप्त	१२	१३
एकराशि	एकराशि	१४	१८
कृपावारी	कृपावारी	७६	६
कृपावारी	कृपावारी	८१	२०
कृपावारी	कृपावारी	८८	१५
कृपावारी	कृपावारी	८४	१

અશુદ્ધ

ટપાપોવાના

ધ્રૂપા

વોજાનિ

એકન્દ્રિ

અવોગ્જતિ

વિકૃતિ:

આચાર્યના

મસ્તોતિ

દુઝા

તત્ત્વ

પહેવાચ

પ્રતિક્રમાતિ

દ્વિમરિચ

પરિચિજ્ઞ

આણટ્ટા

પ્રસાદ

ન્યાર

વકેસા

તુઢપ્રે

પક્ક

નતશ:

મહાવં

યાનમાં

નિગત:

મિયાપુતે

ટપાપોવાના

ધુધ્રૂપા

વોજાનિ

એકન્દ્રિ

અવોગ્જતિ

વિકૃતી

આચાર્યના

મસ્તોતિ

દુઝો

તત્ત્વ

પરવાચ

પ્રતિક્રમામિ

દ્વિમરિચ

પરિચિચ

અણટ્ટ

પ્રાસાદ

ન્યાર

વિકલેમા

તુડંગે

પક્વ

નં તશ:

મહાવન

ધ્યાનમાં

નિગંત:

મિયાપુતે

૧૬

૨૫

૨૪

૨૪૮

૨૪૮

૨૪૮

૨૪૮

૨૪૮

૨૪૮

૨૪૮

૨૪૭

૨૪૭

૨૪૮

૨૪૫

૨૪૫

૨૪૮

૨૭૩

૨૭૪

૧૭૮

૧૭૮

૧૮૧

૧૮૧

૧૮૭

૧૮૮

"

૨૦૪

૨૦૮

૨૧૧

૧૬૧

૭

૧૦

૧૫

૧૮

૧૫

૧

૧૮

૧૩

૧૨

૧૭

૧૮

૨૦

૧૮

૧૫

૨

૨૨

૧૫

૧૮

૧

૧૮

૪

૧૬

૫

૧૨

૧૬

સૂચના:-શુદ્ધિપત્રકની શુદ્ધિઓ સુધારીને પછી જ ગાથાઓ વાંચવી.

ધતમાનનામનનાયક શ્રીમન્મહાર્વાણ્ય નમ
સુરિ આત્મ-વક્ત્ર-સ્વરૂપ-સુવર્ણ-મદ્ગુરુઓ નમ

શ્રી ઉત્તરાધ્યયનસૂત્ર

મૃદ-આશા, મ-મૃત-છાયા, ગુજરાતી-ભાવાર્થમદિત

શ્રી વિનયશ્રુતઅધ્યયન-૧

મજોગા વિષ્ણુવચ્ચ, અણમાચ્ચ મિષ્ણુણા ।

વિણય પાઉવચ્ચિમામિ, આણુપૂર્વિય ગુણેદ મ ॥ ૧ ॥

સંચાગાદ વિષ્ણુવચ્ચ અણમાચ્ચ મિષ્ણા ।

વિનય પ્રાણુવચ્ચિમામિ આણુપૂર્વિય ગુણેદ મ ॥ ૧ ॥

ક્રમ્ય બાવનયોગથી સપચા દક્ષિત બને ક્રમ્ય બાવ
પરથી દક્ષિત બધા સધુના વિનયન પ્રગટ કરીશ કેમસ
મારા તરફથી કરેવાના વિનયને તમે સાબળા ? (૧)

આણાણિદેસકરે, ગુરુણામુવવાયકાગ્ન ।

હંગિયાગારમંપણો, મે વિળીણ તિ ગુચ્ચટ ॥ ૨ ॥

આજ્ઞા નિદેશકરઃ, ગુરુણામુપપાતકારકઃ ।

દક્ષિતાકારમમ્પણઃ, મ વિનીત દમ્યચ્યતે ॥ ૨ ॥

આચાર્ય વિગેરેની આજ્ઞાના પાલન કરનારા, ગુરુની પાસે રહેનારા, આંખનેા ધ્યાન આદિ, દિશાનું અવલોકન આદિ આદારરૂપ ચેષ્ટાના જાતા જે શિષ્ય આદિ હોય છે. તેને તીર્થંકર આદિ વિનીત કહે છે. (૨)

આણાણિદેસકરે, ગુરુણમણુવવાયકાગ્ન ।

પટિળીણ અસંવુદ્ધે, અવિળીણ તિ ગુચ્ચટ ॥ ૩ ॥

આજ્ઞાનિદેશકરો, ગુરુણામનુપપાતકારકઃ ।

પ્રત્યનીકોઽસંવુદ્ધઃ, અવિનીત દમ્યચ્યતે ॥ ૩ ॥

ગુરુની આજ્ઞાનું પાલન નહીં કરનારા, ગુરુની પાસે નહીં રહેનારા, ગુરુથી સદા પ્રતિકૂલ વર્તનારા, તત્ત્વના અજ્ઞાતા, જે શિષ્યાદિ હોય છે. તેને તીર્થંકર આદિ, અવિનીત કહે છે. (૩)

જહા સુળી પૂઢકણી, નિવ્કસિજ્જહ સવ્વસો ।

एवं दुस्सील पडिणोए मुहुरी निव्कसिज्जइ ॥ ४ ॥

यथा शुनी प्रतिकर्णो, निष्कास्यते सर्वतः ।

एवं दुःशीलः प्रत्यनीकः, मुखरी निष्कास्यते ॥ ४ ॥

જેમ સહેલા કાનોવાળી કુતરી સઘળા સ્થાનોથી હાંકી કાઢવામાં આવે છે. તેમ કુશીલ, પ્રતિકૂલવર્તી, વાચાલ, અવિનીત શિષ્યાદિ કુલ-ગણુ-સંઘ વિ. માંથી બહિષ્કૃત કરવામાં આવે છે. (૪)

વળદૃઢગ ચઢતાળ, વિટ્ટ ધુજઢ શ્રૂયરા ।
 એવ સીલ ચઢતાળ, દુર્મીચ ગમઢ મિણ ॥ ૫ ॥

વળદૃઢગ ચઢતાળ જનુ વિજા ધુજઢ શ્રૂયરા ।
 એવ શીલ ચઢતાળ જનુ દુર્મીચ ગમઢ મિણ ॥ ૬ ॥
 જેમ ભુજ, ચાખા વિ ના ઉત્તમ બાજનથી બ પુ
 યાગને છાત્રી વિજા ખાય છ તમ અરિનીગ ગીતન છા ।
 દુશીલમા રમે છ જેમ ગીતનથી બ પુ ગિમગીના ગિમ
 યાય છ તમ આ અવિનીગ અધા વિન ને ગત
 અવિવરી થઈ દુરાચારનું નવન ક છ (૫)

મુણિયાઝમાવ માણસ, શ્રુયગ્મ નમ્મ ય ।
 વિણ ટવિજ્જ અપ્પાણ, ઈહના દિયમાવળા ॥ ૬ ॥

શ્રુયાઝમાવ શ્રુયા શ્રુયગ્મ નમ્મ ય
 વિનય ચ્યાપયદુ આત્માન કુણ્ણવ તિતમાગ્મ ॥ ૬ ॥
 કુણ્ણવી સુદૃઢપ ઈહાગ અન ઈહાગ ૫ અવિની-
 ગિખના સવથી દાત્રી ઠાદવાટપ અશાળાન ઈહાગ માખાળી
 મયથા દિત્રીપી શિખે પાત્રાના આ માન વિનયધ ૫
 રથાપિત કરવા બેઠાએ (૬)

તમ્હા વિણયમસિજ્જા, સીલ પાટલમગ્ગજા ।
 વુદપુને નિયાગટ્ટી ન, નિવસિજ્જઢ વળુ ॥ ૭ ॥

તમ્હાદુ વિનયમગ્ગયન શીલ પ્રતિભત યન
 વુદપુના નિયાગાર્થી ન નિવસાગ્ગયન કુતરિચન ॥ ૭ ॥
 તથી વિનયધમન પાત્રન કરવુ જેથી શીલધમન થ વિ-
 યાય છ આ શીલવાળા આચાર વિ નો પુરવવા ડાઢપ ૫

અનાશ્રયા.સ્થૂલવચનઃ કુશીલાઃ મૃદમપિ ચળતઃ પ્રકુર્યન્તિ શિષ્યાઃ ।
ચિત્તાનુગા લઘુ દાક્ષ્યાંયંતાઃ, પ્રમાદયંયુઃ તે હૃદયગતયમપિ રંડા

શુરુવચનને નહીં માનનારા. વિદ્યામાં વગર જોડનારા
સ્વચ્છંદાચારી શિષ્યો, જ્ઞાન શુરુને કોપવાળા બનાવે છે.
શુરુની આજ્ઞામાં રહેલા શુરુની અમાયિને આજ્ઞાના ટોર્ક-
અનુર હોઈ વિલંબ વગર કાર્ય કરનારા શિષ્યોએ કોપવાળા
શુરુને પણ પ્રસન્ન-જ્ઞાન્ત કરવા જોઈએ. (૧૩)

નાપૃષ્ઠો વાગરે કિંચિ, પૃષ્ઠો વા નાલિયં વળ ।
કોહં અસચં કુચ્ચિજ્ઞા, ધાગ્ચિજ્ઞા પિયમપિયં ॥૧૪॥

નાપૃષ્ઠો વ્યામૃત્તીયાન્ કિંચિત્, પૃષ્ઠો વા નાલીકં વદેત ।
'ક્રોધમ અસત્યં' કુર્યીત, ધાગ્યંત પ્રિયમપ્રિયમ ॥૧૪॥

શુરુના પ્રથમા સીવાય કાંઈ જોડે નહીં. શુરુ પછે તો બંદુકું
જોડે નહીં, પેદા થયેલ કોધને દબાવી દેવા જોઈએ. નિંદા કે
સ્તુતિવાળા વચનમાં રાગ-દ્વેષ ન કરવે જોઈએ. (૧૪)

અપ્પા ચેવ દમેયવ્વો, અપ્પા હુ સ્વલુ દુદ્ધમો ।
અપ્પા દન્તો સુહી હોઈ, અસ્સિ લોણ પસ્થય ય ॥૧૫॥

આત્મા ઇવ દમિતવ્યઃ આત્મા હુ સ્વલુ દુર્ઝમઃ ।
આત્મા દાન્ત સુખી ભવતિ, અસ્મિન્ લોકે પરત્ર ચ ॥૧૫॥

આત્માનો-મનનો રાગ-દ્વેષના ત્યાગપૂર્વક વિજય કરવો
જોઈએ. કેમકે આત્મવિજય હુષ્કર છે. મનોવિજેતા, આલોકમાં,
પરલોકમાં સુખી થાય છે. (૧૫)

વરં મે અપ્પા દંતો, સંજમેણ તવેણ ય ।
માઠ્ઠં પરેહિં દમ્મંતો, વંધણેહિં વહેહિ ય ॥૧૬॥

યમ મ કાન્મા દાત મયમત તપમા ચ ।
માનદ વર્ત્તમિત યધન જલેશ્વ ॥૧૬॥

અમમ તપકારા મારગનીર, મનનો વિનય કરવો નવ
કેમ હ તેમ કરવાથી હ બીનઓ કારા બધનો વધારી
હ બિન ન બની ગાડુ (૧)

પટિર્ણીય ચ યદ્વાણ, વાયા અદુવ કમ્મુણા ।
ઝારી યા જઠ યા રહસ, નવ કુઝા રયાઃ વિ ॥૧૭॥

મયમીક ચ કુઝાનાં યાયા અમયા વર્મણા ।
આવિર્વાં યદિ યા રહમિ નેવ કુર્યાંત વદાન્નિદપિ ॥૧૭॥

વચનથી કે કમથી જન અમમ કે એકાતમા કરી પમ
માયાર્થ વિના પ્રતિ પ્રતિકૂલ કરાડી નહીં કરી ભેગએ (૧૭)

ન પરમ્વજો ન પુરજો, નવ વિષાણ પિટ્વજો ।
ન યજ્ઞ ઉરગા ઉર, મયણ નો પટિમ્મુણ ॥૧૮॥

ન વચતા ન વૃજતા નેધ કુમ્યાનાં વૃજન ।
ન વૃજતાનુ ઉરગા ઉર દાયન તા પ્રતિશુશુષાન ॥૧૮॥

વર્ત્તનીય શુભ આદિ પ્રતિ પ જે આગમ કે પાકમ
આયગથી આયગ લગાડીને ન એસણુ ભેગએ શયનાસનમા
મગ કે મેઠા જવાબ ન આપવા ભેગએ (૧૮)

નવ પન્દત્તિય કુઝા, વચ્ચપિટ ચ મજાળ ।
વાળ વચાગિત વાવિ, ન ચિટ્ઠ શુભગતિ ॥૧૯॥

કેવ વર્ત્તનિકાં કુર્યાંત વચ્ચપિટ ચ મેચન ।
વાહી વચાચ વાવિ ન તિવન્દુ શુભલામ્બિક ॥૧૯॥

સાધુ શુભ આદિની પાસ પમ ઉપર પમ ન નામ

બનેડો, મોક્ષાર્થી વિનીત, ગરબાદિથી બહિષ્કૃત બનતો નથી.
પરંતુ મર્વત્ર મુખ્ય ૪ દ્રવ્ય છે. (૭)

નિર્મંતે સિયાઝ્મુદ્ગી, વૃદ્ધાણં અંતિમ મયા ।

અદ્વિજુત્તાણિ સિવિગ્વજ્જા, નિમ્દ્રાણિ ઉ વજ્જા ॥૮॥

નિશાન્તઃ સ્યાત અમુગ્ગઃ વૃદ્ધાનામ અગ્નિકં મદા ।

અર્થ શુક્તાનિ શિક્ષેન નિર્મથાનિ નુ મર્જયેન ॥૮॥

ઉપશાન્ત બની પ્રિયબાળી બનવું જોઈએ, આશ્ચર્યોદ્ધિની
પાસેથી સૂત્ર-અર્થરૂપ વિનાગમનો અભ્યાસ કરવો જોઈએ.
નિર્મથક-અન્ય શાસનો અભ્યાસ ન કરવો જોઈએ, જેથી
વિનયની સાધના થાય છે. (૮)

અણુસાસિઓ ન કુપ્પિજ્જા, ગ્વંતિ સેવિજ્ઞ પંડિણ ।

સુદ્ધેહિં સહ મંસર્ગ, હામં કીડં ચ વજ્જા ॥૯॥

અનુશિષ્ટો ન કુપ્યેત, શ્રાન્તિ મેવેત પણ્ડિતઃ ।

શુદ્ધૈઃ સહ મંસર્ગ, હામં કીડાં ચ મર્જયેન ॥૯॥

શુદ્ધો દ્વારા કઠોર વચનોથી પણ શિક્ષા મેળવનાર.
શિક્ષા આપનારા ઉપર ક્રોધ ન કરવો જોઈએ, પણ બુદ્ધિમાને
તે સહન કરવાં, સ્વચ્છંદી-શુદ્ધ સાધુઓની સેવન છોડવી.
તથા હાસ્ય-કીડાનો ત્યાગ કરવો, જેથી શિક્ષણની સાધના
સધાય છે. (૯)

મા ય ચણ્ડાલિયં કાસી, વહુયં મા ય આલવે ।

કાલેણ ય અહિજિત્તા, તઓ ક્ષાઈજ્ઞ એગઓ ॥૧૦॥

મા ચ ચણ્ડાલીકં કાર્ષીદ્, વહુકં મા ચ આલપેત્ ।

કાલેન ચાધીત્ય, તતો ધ્યાયેત્ પક્કઃ ॥૧૦॥

હે યિયો ! તમે કોઈ વિ થી જોવાયેલા અત્યવચનને
ની પણ ધુપાવો નહીં ! પરંતુ યથાભવ અધ્યયન કરી મુઠ
મદેશમાં એકલા ધ્યાન-ચિન્તન કરો ! આ પ્રમાણે કરત-ચની
વિધિ, અમન-ચનો નિરેષ કહેલો છે (૧૦)

આદ્ય ચળદાલિય વદદુ, ન નિદુવિજ કયાદવિ ।
કદ કદતિ માગજા, અકડ નો કદતિ ય ॥૧૧॥

વદાચિત ચળદાલીક જગ્યા ન નિદુચીત વદાચિદપિ ।
જન જનમિતિ માપત મજન ના જનમિતિ ચ ॥૧૨॥

મદાચ હોય વિ થી જોવાયેલા અત્યવચનને મદી પણ
ધુપાવો નહીં ! ૧ વદદુ નથી જોત્યો એમ ન મોડો ! ૨
મુદદુ જોત્યો મુ એમ મોવા ! અમત્ય ન મોડયા ! ૩
૪ મુદદુ જોત્યો મુ એમ ન મોવા (૧૧)

મા ગલિયમ્મવ કમ, વયળમિચ્છે પુણા પુણો
કમ વ દદદુમાદ્યે, પાપગ પરિવરજ્ઞ ॥ ૧૩ ॥

મા ગમ્યદત્ત રવ જનાં વચનમ રજ્ઞત પૂન પૂન ।
વદામ રવ દુદગ્ધા આલીજા પાપક પરિવરજ્ઞ ॥૧૪॥

એમ અવિનીત ધાટો વ્યાખુકના પ્રહાર સિવાય મદનિ
૩ નિપૂણિ કરનો નથી નમ મુશિખ્યે મદનિ નિપૂણિની
આમનમાં વારવાર ગુરવચનની અપદા નર્મ કરવી જમ
જનવાન ધાટા વ્યાખુકને જોવાયતા અવિનયને છા ૭ નમ
વિનીત શિખ્યે ગુરના આકાર અર્થ પાપરૂપ અગુહાન છાટી
૮૩ (૧૨)

અજાતવા ધૂલજવા કુમીજા, મિતરે વગ્ધ વહરવિત સીમા ।
વિનાજુવાલુ દહવાવહવા, વગાયત ત દુ દુરાસપપિ ॥૧૩॥

યત્ત મ ડાઝમા દ્વાત મયમન તપસા ચ ।

માદ પર્વદમિત ચાચન ચંદ્રચ ॥૧૬॥

નયમ, તપહારી મારગદીર, મનનો વિજય પ્રયોગ
શ્રેષ્ઠ છે તેમ કરનાથી પુ બીજાઓ હા : બધનો વધારી
દુખિત ન બની શકે (૧)

પદિર્ણાય ચ વૃદ્ધાણ, વાયા અદ્ય કમ્મુણા ।

આરી ઘા જડ ઘા મહમ્મે, નેવ વૃજા કયાડ તિ ॥૧૭॥

મર્યાદા ચ વૃદ્ધાના, વાચા અથવા વમણા ।

આવિર્ણાં ચદિ યા મદમિ તય કુર્યાંત વદાચિદ્વિ ॥૧૭॥

વચનથી કે કમથી જન મમત કે એકાતમા કરી પાડ
આચાર્ય વિના પ્રતિપ્રતિકૃત કરાવી નહીં કરી શકે (૧૮)

ન પરચ્ચો ન પુચ્ચો, નેર વિષાણ પિટ્ઠો ।

ન ગુજ્ઞ ઉચ્ચા ઉચ્ચ, મયણે નો પદિચ્ચુણ ॥૧૮॥

ન વચ્ચા ન પુચ્ચા નેચ વૃચ્ચાના પુચ્ચા ।

ન પુચ્ચાદ ઉચ્ચા ઉચ્ચ દાયનના પ્રતિપુચ્ચા ॥૧૮॥

પદનીય શુભ માદિ પ્રતિ પ એ આગળ કે પાછા
આધારથી આધાર લગાડીને ન પ્રેમપુ શ્રેષ્ઠ શયનાસનમાં
શુભ કે બેઠા જવાબ ન આપવા શ્રેષ્ઠ (૧૯)

નચ પન્દિતિય વૃજ્ઞા, પચ્ચવિટ્ઠ ચ રજ્ઞા ।

પાણ પમાણિ વાવિ, ન ચિટ્ઠે ગુરુગતિણ ॥૧૯॥

નિચ પર્વદમિત્ત કુર્યાંત વચ્ચવિટ્ઠ ચ મયણ ।

વાચા વમાચ વાવિ ન તિચ્ચદ ગુરુજામચ્ચિ ॥૧૯॥

સાધુ શુભ આદિની પાસે પગ ઉપર પગ ન ચે કે

સમર્થે અમાર્થે, મંધીયુ ય મદાપદે ।

અગો અગિત્વિય મદ્ધિ, નેવ ચિદ્રે ન મંલયે ॥ ૨૬ ॥

સમર્થે અમાર્થે, મંધિયુ ચ મદાપદે ।

અગઃ અગિત્વિયા માર્થે, યેવ ચિદ્રે ન મંલયે ॥ ૨૬ ॥

કુહારની કોડ વિ. અમર નીચ સ્થાનામાં. જે પ્રકારે
અંતરાળમાં, રાજમાર્ગમાં, એકલા અધુરે, એકલી ચીની
સાથે ઉભા ન રહેવું તથા તેની સાથે બેસવું નહીં. (૨૬)

જં મે વુદ્ધાણુમાર્મંતિ, મીર્ણ કમ્ભેણ વા ।

મમ લાભો ત્તિ પેદાણ, પયઓ તં પડિમુળે ॥ ૨૭ ॥

ચન્માં વુદ્ધા અનુજામંતિ, ક્રીતેન પરમેણ વા ।

મમ લાભ इति પ્રેક્ષયા, પ્રયતસ્તન પ્રતિજ્ઞાણુયાન ॥ ૨૭ ॥

જે મને ગુરુ મહારાજ, આજ્ઞાપક કે કઠોર વચનથી
શિક્ષણ આપે છે, તે મારા હિતમાંજ છે. આવી વિશિષ્ટ
બુદ્ધિ રાખી પ્રયાતવાન શિષ્યે, તે શિક્ષાને સ્વીકાર કરવો
જોઈએ. (૨૭)

અણુસાસણમૌવાયં, દુક્કડસ્સ ય ચોયણં ।

હિયં તં મન્નણ પન્નો, વેસ્સં હોઠ્ઠ-અસાદ્ધુણો ॥ ૨૮ ॥

અનુશાસનમૌવાયં, દુષ્કૃતસ્ય ચ ચોદનમ ।

હિત તત્ મન્યતે પ્રાજ્ઞઃ, દ્વેષ્યં ભવતિ અસાધોઃ ॥ ૨૮ ॥

કેમલ, કઠોર ભાષણયુક્ત, ગુરુનું શિક્ષાવાક્ય, દુષ્કૃતના
નિવારણાર્થે કરેલી ગુરુની પ્રેરણાને, બુદ્ધિમાન શિષ્ય,
હિતકારી તરીકે સ્વીકારે છે. પણ અવિનીત શિષ્ય,
અહિતકારી માને છે. (૨૮)

દિય વિગતમયા શુદ્ધા, કમ્મ પિ અણુમામણ ।

વમ્મ ત દાહ મૂળાણ, સ્વતિસોદિક્ક પય ॥ ૨૯ ॥

દિય વિગતમયા શુદ્ધા પચ્ચમપિ અણુમામણમ ।

દણ્ણ તત્ત મયનિ સુદ્ધાતા શાન્તિનાધિક્ક પદમ ॥ ૩૦ ॥

નિબંધ તત્તવનાની રિપ્થે, ગુણના પ્રદેશ ગિત્યાવચનને
પણ પિત્ત પ્રત્યાગ્ અને છ દામા અને ગુદિક્કપ્રત્યાગ્ નાનાદિ
ગુ ॥ ૨૯ ॥ અધ્યયન ગુણુ તે જ ગિત્યાવચન, અવિચરી ગિત્ય
માટે ૬૫માની અને છ (૨૯)

આમણે ઉરવિદ્ધિજા, અણુચે અણુચ થિય ।

અણુદટ્ટાદ નિદટ્ટાદ, નિર્માણપ્રવચ્ચ ॥ ૩૧ ॥

આમણ ઉરવિદ્ધિજા અણુચ અણુચ થિય ।

અણુદટ્ટાદ નિદટ્ટાદ, નિર્માણપ્રવચ્ચ ॥ ૩૨ ॥

નરખા પાપાનાગા, નર્મી વાવનાવાગા અણુચ થિ
૧૨૬ નર્મી ૬૨૫ના અવા વપાકાવમા પાપ થિ ૨૫ નધા
જનુમદપ્રાણમા પાદપુ નદપ આગનથી નીચા આમણમા
જનુમદ જોએ પદપુ વા વાદ છે પ્રાણ વાદ ન ઉદન
નધા પાપ પગ અ, વિ નુ અણુમ નવાવન ૧ ૨૬૫ (૨)

શાલ્લ નિવસમે ભિવણ, શાલ્લ ચ પટિકવમ ।

અવાલ ચ વિવજ્જિતા, શાલ્લ શાલ્લ સમાયર ॥ ૩૩ ॥

શાલ્લ નિવસમે ભિવણ શાલ્લ ચ પટિકવમ

અવાલ ચ વિવજ્જિતા શાલ્લ શાલ્લ સમાયર ॥ ૩૪ ॥

માધુ કાવમા ગા રી માટે ૨૫ અને પાપા અણુ
ન ને કિયાના અમમયન રીની કાવ વચ્ચે ન નુ ૬ ક્રમ
ક્રમ પાપિ જા વિ કિયા ૧ ૩૬ (૩૧)

પરિવારિણ ન ચિટ્ટેજ્ઞા, મિત્રમ્ દત્તમનં નરે ।

પડિસ્ત્રવેણ પસિન્ના, મિત્રે કાલેન મમગ્ન ॥ ૩૨ ॥

પરિવારિણ ન ચિટ્ટેજ્ઞ, મિત્રઃ દત્તમનં નરે ।

પ્રતિસ્ત્રવેણ પસિન્ના, મિત્ર કાલેન મમગ્ન ॥ ૩૨ ॥

મુનિ, જમના દોડોની પગનમાં ન ઉત્તો રહે. તથા ચિરંતન મુનિના પ્રતીકરૂપ મનિવેગના ધારણ કરવાપર્યંક અર્ધાંત પ્રધાનપણાનું ધ્યાન રાખી શુદ્ધ ગોચરી લાવી આગમમાં કહેલ સમયાનુસારે પડિમિત ભોજન કરે. (૩૨)

નાદ્દુર્મણામન્ત્રે નન્ત્રેમિ ચત્તુષ્કાસઝો ।

અગ્નો ચિટ્ટેજ્ઞ મત્તટ્ટે, લંઘિત્વા તં નાદાદ્દમે ॥ ૩૩ ॥

નાતિદુર્મણામન્ત્રે, નાન્ત્રેવાં ચક્ષુઃસ્પર્ગતઃ ।

અકસ્મિન્નંદ મમતાર્થ, હલ્લંઘ્ય તં નાતિક્રમેન ॥ ૩૩ ॥

ગોચરી માટે ગયેલ સાધુ, ધણે દૂર કે અતિ સમિપમાં. ગૃહસ્થની નજર પડે એ રીતે ન ઉત્તો રહે. પરંતુ એકઠો એકાંતમાં ઉત્તો રહે. પહેલા ભિક્ષા માટે ગયેલ ભિક્ષુ ત્યાં સુધી બહાર ન નીકળે ત્યાં સુધી ભિક્ષા માટે ગૃહસ્થના ઘરમાં પ્રવેશ ન કરે. (૩૩)

નાદ્દુર્ગ્ગે ન નીચે વા, નાસણે નાદ્દુર્ગ્ગો ।

ફાસુયં પરકટં પિંડં, પડિગાહિજ્ઞ સંજઞ ॥ ૩૪ ॥

નાત્યુચ્ચે ન નીચે વા, નાસન્ત્રે નાતિદુરતઃ ।

પ્રાસુકં પરકટં પિંડં, પ્રતિગૃહ્ણીયાત્ સંયતઃ ॥ ૩૪ ॥

ઘરની ઉપરની ભૂમિ ઉપર ચડી, કે ભોંયરા વિ.માં રહી, તથા અતિ નજીક કે અતિદૂર રહી, સાધુ નિર્દોષ તથા ગૃહસ્થે પોતાના નિમિત્તે બનાવેલ આહાર ન સ્વીકારે. આ અહર્નિ-
પણાની વિધિ જાણવી. (૩૪)

અપ્પપાણેડ્ડપ્પચીયમ્મિ, પડિચ્છનામ્મિ મવુડે ।

સમય મઙ્ગળ મુજ, જય અપરિમાડિય ॥૫॥

અન્નપાણડ્ડપ્પચીજે પ્રતિચ્છન્ને મવુડે ।

સમય મયતા મુજ્જીત, યતમાનાડ્ડપમ્મિનાન્તિમ ॥૬॥

નત્ત, ધ્યાવર રહિત ઉપર આરજાનિ થાએ બામુધી
આંત્રી, બીંત વિ થી આવૃત્ત ધ્યાનમા અન્ન મુનિઓની
આથ અમચ્ચમ આદિ અવાજને નહો કરનો, હાથ કે મુખથી
એકે પણ અત્તનો મળ નીચે ન પડે તે રીતે આહાર કે
આ મંજુરાણીની વિધિ લખ્યી (૩૫)

મુદ્દટ્ઠિ મુપક્કેત્તિ, મુચ્છિન્ને મુદ્દટ્ઠ મહ ।

મુનિદ્વિષ મુલ્લટ્ઠિ, મારગ્ગ ષઙ્ગા મૂળી ॥૭॥

મુદ્દટ્ઠમિત્તિ મુપક્કમિત્તિ મુચ્છિન્ને મુદ્દટ્ઠ મૂલમ ।

મુનિદ્વિષ મુલ્લટ્ઠમિત્તિ મારગ્ગ વર્ગ્યમૂળિ ॥૮॥

અત્ત વિ આરે બનાવ્યું છે થમફ વિ ધીમા ભારી રીતે
પકવવામા આવ્યા છે, નાક વિ આરા સુધાયો છે આક વિ
માથી કટવાશ આદિ ભારી રીતે ફર કરે ન છે લાગ્યા વિમા
સાફુ ધી મમાવ્યું છે મરસ સ્વાદિદ રસોઈ બનાવી છે
આસ્વાદક બનાવી છે ઇત્યાદિ સાધય વચનને મુનિ ન
બોલે ! (૩૬)

સમએ પટિલ માર્તે દયં મારે વ યાદએ ।

માર્તે સમ્માર માર્તો, મલ્લિપર્મં વ યાદળ ॥૯॥

સમત પટિહતામ સમન્ન દય મરમિષ વાદક ।

માર્ત આસ્પતિ સમન્ન મલ્લિપર્મિષ વાદક

વિનીત શિષ્યોને શિક્ષણ આપતાં શુરુ ખુશ થાય છે.
દા.ત. જેમ ડહાનખટી પોતાના શિક્ષક પોતેજાર ખુશ થાય છે

અવિનીત શિષ્યને શિક્ષણ આપતાં શુરુ ખિન્ન બને છે.
દા.ત. જેમ અવિનીત પોતાના શિક્ષક પોતેજાર ખિન્ન
થાય છે. (૩૭)

સ્વપુત્રા મે ચંપેદા મે, આત્મા ય વ્રહ્મ ય મે ।

કક્ષાણમણુમાર્મતો, પાવદિદ્વિદ્વિત્તિ મન્નઈ ॥૩૮॥

મદ્વતુકા મે ચંપેદા મે, આક્રોશાઞ્ચ મધાઞ્ચ મે ।

કલ્યાણમનુશામયં પાપદૃષ્ટિમિતિ મન્યતે ॥૩૯॥

ટકોર, થપ્પડ, ટકોર વચ્ચેના, દંડાના ધા વિ. મને જ
શુરુ મહારાજ આપે છે. આમ અવિનીત શિષ્ય. હિતકારી
શિક્ષણ આપનાર શુરુને પાપ, બુદ્ધિવાળા તરીકે માને છે.
અથવા કુશિષ્ય, શુરુવચનને ખડકુટ આદિ રૂપ માને છે. (૩૮)

પુત્રો મે ભાયણાઈત્તિ, સાહુ કક્ષાણ મન્નઈ ।

પાવદિદ્વિ ડ અપ્પાણં, સાસં દાસેતિ મન્નઈ ॥૩૯॥

પુત્રો મે ભ્રાતા જ્ઞાતિ મિતિઃ, સાધુ કલ્યાણં મન્યતે ।

પાપદૃષ્ટિસ્તુ આત્માનં, શાસ્યમાનં દાસઃ ઇતિ મન્યતે ॥૩૯॥

મને પુત્ર, ભાઈ, સ્વજનની માફક માની શુરુ સાહે
શિક્ષણ આપે છે એમ વિનીત શિષ્ય માને છે. જ્યારે
અવિનીત-પાપદષ્ટિ, આ શુરુ, શિક્ષા આપતાં મને દાસ ગણે
છે એમ માને છે. (૩૯)

ન કોપણ આયરિયં, અપ્પાણં પિ ન કોવણ ।

બુદ્ધોવધાર્થે ન સિયા, ન સિયા તોત્તગવેસણ ॥૪૦॥

ન વાપયન્ આચાર્યમ્, આત્માનમપિ ન વાપયન્ ।

શુદ્ધોપયાતી ન ક્ષ્યાત નમ્યાન તાદ્રશયયજ્ઞ ॥૪૦॥

વિનીત, આચાર્ય વિ ને દોષિત ન કહે, શિષ્યા લેતા પાને દોષિત ન થાય, ક્ષત્ર્ય દોષાવેદ આવે તો પણ આચાર્ય વિ નો ઉપધાતી ન થાય જાણકિ દ્વિપુત્રમિત વચનો શુ આ શુને કહુ એવો વિચાર સ્વરખો ન કહે (૪૦)

આયરિય કુવિય નદ્યા, પત્તિળ્લ પમાયળ ।

વિગ્નપિગ્ન પગ્નર્ત્ત ઉદો, ઘગ્ન ન પુણ્નિ ચ ॥૪૧॥

આચાર્ય કુવિન જ્ઞાત્વા, પ્રીતિજ્ઞ પ્રમાદયન્ ।

વિષ્યાપયન્ પ્રાગ્જ્ઞપિપ્પુ જદ્દ ન પુનર્મિતિ ચ ॥૪૨॥

આચાર્ય વિ કુપિત થયા છ એમ જાણ્યા બાદ પ્રીતિ-પ્રતીતિમરક વાક્યથી આચાર્ય વિ ને પ્રાન્ન કર એ દાથ ભેગી, હ સ્વામિનું જે પાત્રી આરી બૂન નર્ત કહે અમ બોલી શુને જ્ઞાત કહે (૪૧)

ધમ્મગ્ગિય ચ ઘવદાર, ધુદ્દદાયરિયં મયા ।

નમાયર્મ્મો ઘવદાર, મદ્દ નામિમ્મદ્દ ॥૪૩॥

ધર્માત્તલભ સ્વવજ્ઞા ધુદ્દ આચરિતિ મદ્દ ।

નમાચરન્ન ઘવદાર મદ્દ નામિમ્મદ્દ ॥૪૪॥

સમા વિ ધર્મ દારા ઉપારિત તત્ત્વજ્ઞાની દારા સદારવિત નાધુલ્લયતારને આચરનાર સાધુ આ અવિનીત ૧ આ વિ નિર્માને કરી પામતો નથી જેથી શુભના દોષને કારણ નર્મ મળુ (૪૨)

મનોગય ઘવજગય, જાણિમાયરિયમ્મ ઉ ।

ર્મ પરિગિગ્ન વાપાળ, ઘમ્મુળા ઉવવાપળ ॥૪૫॥

મનોમનં ચાક્રમનં, જ્ઞાત્વા આધારમ્ય ન ।

તત્ત્વ પરિગ્રહ યાત્રા, કર્મજ્ઞા ઉપપાદયેત ॥૨૩॥

બુદ્ધિદાન પાંડિત્ય મન-વચન-ક્રિયામન, શુરના કાર્યને
જાણી, હું કાર્ય કરું છું એમ વાત્સીથી જાણી કાર્ય કરું.
જેથી શુરની મેવા બનતી કહેવાય. (૮૩)

વિને અચોદ્ગ નિનં, મિષ્ટં હવટ મુનોદ્ગ ।

જહોવદ્દટ્ટં મુકયં, કિચાટં કુચ્ચટ મયા ॥૨૪॥

વિનઃ અનોદિતઃ નિન્યં, શિષ્ટં ભવતિ મુનોદિતઃ ।

યથોપદિષ્ટં મુક્યત, કૃત્યાનિ કરોતિ મદા ॥૨૪॥

વિનયથી પ્રસિદ્ધ શિષ્ય, પ્રેરણા વગર જ હવેક સમયે
શુરકાર્યોમાં પ્રવૃત્તિ કરે છે. જો પ્રેરણા થાય તો તરત જ
યથોચિત કાર્ય બને છે. શુરના ઉપદેશ મુજબ, હું મેમાં
સારી રીતે કાર્યો બજાવે છે. (૪૪)

નચ્ચા નમઃ મેઘાવી, લોણ કિત્તી સે જાયણ ।

હવઈ કિચ્ચાણ સરણં, ભૂયાણં જગઈ જહા ॥૨૫॥

જ્ઞાત્વા નમતિ મેઘાવી, લોકે કીર્તિસ્તમ્ય જાયતે ।

ભવતિ કૃત્યાનાં શરણં, ભૂતાનાં જગતી યથા ॥૨૫॥

જે ઉપરોક્ત અર્થ જાણી તે તે કાર્ય કરવામાં તમ ઉદ્યત,
મર્યાદાવર્તી થાય છે તેથી ‘આનો જન્મ સફલ છે,’ ‘આ
સંસારસાગર તરી ગયો’ આવી કીર્તિ લોકમાં પ્રગટે છે.
જેમ પૃથ્વી પ્રાણીઓના આધારભૂત છે તેમ આ પુણ્ય
ક્રિયાઓનો આધાર બને છે. (૪૫)

પુજા જસ પસીયંતિ, સંવુદ્ધા પુષ્પસંયુયા ।

પસન્ના લામહસંતિ, વિડલં અટ્ઠિયં સુયમ્ ॥૨૬॥

પૂજ્યા યસ્ય પ્રમીદશિત મનુદ્ધા પૂર્વેમસ્તુતા ।

પ્રસન્ના લક્ષ્મયિષ્યન્તિ, ત્રિપુલ્ આર્થિક શ્રુતમ્ ॥૪૬॥

જે શિષ્યના ઉપર આન્વાયે વિ પૂજ્યો પ્રમત્ત થાય છે તેને સ્વયં તત્ત્વજ્ઞાની, પૂર્વપરિચિત, પ્રમત્ત શુભો, તા કાલિક શ્રુતનો, પરપગએ મોક્ષનો લાભ કરાવનારા થાય છે (૪૬)

મ પુણ્યત્વ મુવિર્ણીયમમળ, મગોર્દ્દ ચિદ્દૃઢ કમ્મમપયા ।

તસો સમાયારિ સમાદિસતુદ્દ, મહજ્જુદ્દ પચમયાઢ

પાલિયા ॥ ૪૭ ॥

મ પુણ્યશાસ્ત્ર મુદિનીતકશ્ય મનોરચિમ્નિષ્ટતિ વડમપળ ।

તપ મમાચારી મમાધિમટ્ટન મહાશુતિ પચ્ચમતાનિ પાળયિન્ના

॥ ૪૭ ॥

તે શિષ્ય, પૂજ્યશાસ્ત્રવાળો, મશ્યવગરનો, ગુણના મનને અનુસરનારા સાધુમમાચારીની મમૃદ્ધિથી મપન્ન બદ છે તથા તપનું આચરણ અને મમાધિયા મવરવાળો બની, પાવ મદામતા પાળી, મોટી તપસ્તેજમયી કાન્તિવાળો બને છે (૪૭)

મ દવગધચમણુત્તમપૂજા, પદ્મ દા મલ્લપવપૂજા ।

ગિદ્દ વા દયદ સાગળ, દપ વા અપ્પળ મદિદ્દિદ્દા-

સિ ધમિ ॥ ૪૮ ॥

મ દેવતાગર્ધ્યમનુવપૂજિત સ્વચર્યા દા માત્તપદ્ધતિવમ્ ।

ગિદ્દા વા મયતિ દાસયત વધો વા અન્નમજ્જા માત્તદ્ધ રતિ
પ્રવીમિ । ૪ ૩

મે વિનીત શિષ્ય વિમાનિક સંગોનિયતી કમનપતિ અતર
 વિ શ્રી તથા ગતિ વિ મનપેશી પૂજિત મરેદો, મુદ્ધેરણિ
 તરૂં પ્રથમ કાચ, જાન્ય આ સીનાનિક અરીરને કોટી શાશ્વત
 મિત્ર બને છે. મે મિત્ર ન બને મેા તમાકમાં મરદિદેક વિમાનિક
 દેવ બને છે

આ પ્રમાણે વિનયશ્રુત નામનું અધ્યયન નીચેકર મધુપદ
 વિ. ના ઉપદેશથી મેં તારી આગળ કાનું. એમ મુખમરિવાસી
 જંબુસ્વામીને કહે છે.

પહેલું વિનયશ્રુતાધ્યયન સંપૂર્ણ

કયરે તે ચલુ વાર્વાસં પરીસહા સમણેનં મગવયા મહા-
વીરેણં કાસવેણં પવેહા, જે મિક્કલુ સોચ્ચા નચ્ચા જિચ્ચા અમિ-
ભૂય મિક્કલાયરિઆણ પરિવ્વયંતો પુટ્ટો નો વિહણેહા ॥૨॥

કતરે ને ચલુ દ્વાવિંશતિઃ પરિપહાઃ શ્રમણેન મગવતા
મહાવીરેણ કાશ્યપેન પ્રવેદિતાઃ ચાન્ મિક્કલુઃ શ્રુત્વા જ્ઞાત્વા
જિત્વા અમિભૂય મિક્કલાચર્યાયાં પરિવ્રજન્ સ્પૃષ્ટ નો
વિહન્યેત ॥ ૨ ॥

અશ્ર-શ્રમણુ લગવાન મહાવીર કાશ્યપગોત્રીએ દર્શા-
વેલા જે બાવીશ પરીપહોને લિક્કુ સાંભળી, બાણી, પરિચિત
કરી, છતીને લિક્ષા માટે જતાં પરિપહોથી આકાત બનેલો
સંયમમાર્ગથી ચલિત ન બને. તે પરિપહોના નામ કયા
કયા છે? (૨)

इमे ते खलु वार्वीसं परीसहा समणं मगवया महावीरं
कासवेणं पवेहा, जे मिक्कलु सोच्चा नच्चा जिच्चा अमिभूय
मिक्कलायरिआण परिव्वयंतो पुट्टो नो विनिहनेह्जा ॥ ३ ॥

इमे ते खलु द्वाविंशतिः परीपहाः श्रमणेन मगवता
महावीरेण काश्यपेन प्रवेदिता, चान् मिक्कलुः श्रुत्वा ज्ञात्वा
जित्वा अमिभूय मिक्कलाचर्यायां परिव्रजन् स्पृष्टो नो
विनिह्न्येत ॥ ३ ॥

ઉત્તર-જે બાવીશ પરીપહો, શ્રમણુ લગવાન મહા-
વીર કાશ્યપગોત્રીએ દર્શાવ્યા છે. તે પરીપહોને લિક્કુ
સાંભળી, બાણી, પરિચિત કરી, છતીને લિક્ષા માટે જતાં
પરીપહોથી સ્પૃષ્ટ બનેલો મોક્ષમાર્ગથી અચ્યુત બને (૩)

† जहा-दिगितापरीमह १, पिगामापरीमह २, मीअप-
रीमह ३, उगीणपरीमह ४, उगममयपरीमह ५, अगेपरीमह
६, अगदपरीमह ७, इत्तीपरीमह ८, चरिआपरीमह ९,
निगादिआपरीमह १०, मिआपरीमह ११, अरोगपरीमह
१२, बहपरीमह, १३, जायणापरीमह १४, अगमपरीमह १५
रागपरीमह १६, नणरामपरीमह १७, उग्रपरीमह १८
महागुणपरीमह, १९, पद्मापरीमह २०, अद्यापरीमह
२१, दमगपरीमह २२ ॥ ४ ॥

† द ग्या-गुधापरीमह १, पिगामापरीमह २ नीज
परीमह ३, उगीणपरीमह ४, इगममयपरीमह ५ राग
परीमह ६ अरिपरीमह ७ इत्तीपरीमह ८ चरिआपरीमह
९, निगदिआपरीमह १०, मिआपरीमह ११ अरोग
परीमह १२, बहपरीमह १३ जायणापरीमह १४ अगम
परीमह १५, रागपरीमह १६, नणरामपरीमह १७ अद्या
परीमह १८, महागुणपरीमह १९, पद्मापरीमह २०,
अद्यापरीमह २१, दमगपरीमह २२ ॥ ४ ॥

† आ ममा॥-(१) अग परीमह (२) गुहा परीमह
(३) इत्ती परीमह (४) उगम परीमह (५) उगीणपरीमह
परीमह (६) अरि परीमह (७) अरि परीमह (८)
अग परीमह (९) अग परीमह (१०) चरिआ २ २०
(११) इगम परीमह (१२) अरि २१ परीमह (१३) अग
परीमह (१४) अद्या परीमह (१५) अद्या परीमह (१६)
इग परीमह (१७) अद्या परीमह (१८) अद्या परीमह (१९)

મહાપુરુષકાંડ પરીપદ (૨૦) પ્રજા પરીપદ (૨૧) અજ્ઞાન
પરીપદ (૨૨) દર્શન પરીપદ. (૮)

પરીપ્રહાણં પવિત્રી, કાસ્યેષં પનેદ્યા ।

તં મે ઉદાહરિમ્યામિ, આણુપુત્રિય મુનેહ મે ॥ ૧ ॥

પરીપ્રહાણં પ્રવિત્રી કાસ્યેષં પ્રવેદિતા ।

તાં ભવતાં ઉદાહરિમ્યામિ. આણુપુત્રિયા ગુણત મે ॥ ૧ ॥

અર્થ-પૂર્વોક્તા પરીપ્રહાણો વિભાગ, જે ભગવાન
મહાવીરસ્વામી કાસ્યપગોત્રીએ દર્શાવ્યો છે, તે વિભાગને
હું શિષ્યો ! તમારી આગળ હું કમગર બતાવું છું, માટે
તમે સાંભળો. (૧-૪૯)

દિગ્દિશા પરિગા દેહે, તવસ્તી મિત્રસૂ શ્રામવં ।

ન છિદે ન છિદાવણ, ન પણ ન પયાવણ ॥ ૨ ॥

ક્ષુધાપરિગા દેહે, તપસ્વી મિત્રુઃ સ્થામવાન્ ।

ન છિન્ધાત્ ન છેદયેત્, ન પચેત્ ન પાચયેત્ ॥ ૨ ॥

અર્થ-ક્ષુધા સમાન કોઈ વેદના નથી, માટે પહેલાં
ભૂખ પરીપ્રહાણને કહે છે કે, તપસ્વી, સંયમબદ્ધ મુનિ,
શરીરમા ભૂખ લાગવા છતાંય, ફલ વિ.ને પોતે ન તોડે
કે તોડાવે તથા પોતે ન પકાવે કે પકાવડાવે તથા તોડનાર
કે પકાવનારની ન અનુમોદના કરે એ પ્રમાણે ન ખરીદે.
ખરીદાવે કે ખરીદનારની ન અનુમોદના કરે. અર્થાત્ ભુખ્યો
સાધુ નવ કોટી શુદ્ધ જ આહારને સ્વીકારે. (૨-૫૦)

કાલીપત્વંગસંકાસે, કિસે ધમણિસંતણ ।

માયત્રે અસણપાણસ્સ, અદીણમણસો ચરે ॥ ૩ ॥

જાલીપદમવાશાઙ્ગ, જન ધમનીમનત ।

માત્રજ જ્ઞાનવાનસ્ય વસીનમનાશ્ચરેદ્ ॥ ૩ ॥

અર્થ-માત્રજના નામની વનસ્પતિના પદ જવા
અથવાજા અન્યથેવ દૃશ્ય ગ્રી વાગે, ન તથી યામ, આવી
દશાવાગે પદ્ય અશન-પાનના પશિજામનો નાત્રા, વિનની
આકૃતના રંગનો બની, આધુ મુલ્યમમાગ મા વિન (૩-૫૩)

મત્રો પુટો પિરામાળ, દોગુન્ડી લક્ષ્મણ ।

મીશ્રોત્થ ન મવિજ્ઞા, વિઝટમ્મામર્ણ વર ॥ ૪ ॥

નત્રા જુટ પિરામાળ, જુગુન્ડી લક્ષ્મણ ।

નીતાદ્ય ન મવિજ્ઞ, વિટલસ્ય મર્ણા શશ્વ ॥ ૪ ॥

અર્થ-જુગ પદ્મપદના આદ તદ્દર્શી ધારતા મુનિ,
અનાચાર મનિ નિરમા વાગે, અથમમા નમ્યજ પ્રયત્ન લે
મવિજ્ઞ જલનુ રવન ન હે, પરનુ અનિ વિશી અવિજ્ઞ
બનેત જલની ગેરજા હે (૪-૫૪)

લિસાવાળુ પંથગુ, જાતર મુપિવાળિ ।

પરિગુપ્તમુદારીણ, તં તિતિક્ષે પરીમા ॥ ૫ ॥

લિસાવાળુ પંથગુ જાતર મુપિવાળિ ।

પરિગુપ્તમુદારીણ, તં તિતિક્ષે પરીમા ॥ ૫ ॥

અર્થ-જન મગદા મા તોમા જવા અદત આકૃત
પદ્મવાળા, અન્યત તદ્દર્શી મક મુકાવાળી રજા મુખ્ય
અત અલી અનતા ત્રા પરીપા સે ન હે (૫-૫૫)

જાત વિવ જા, મીશ્ર પુમર મગવા ।

નાતરો મુર્ણા મ ત સાન્ધા લિસાવાળ ॥ ૬ ॥

ચરન્તં વિગ્નં સ્થાનં, ક્ષીતં સ્પૃશ્નતિ ષ્કઞ્ચ ।

નાતિવેલં મુનિર્ગન્ધેત, શ્રવ્યા ગન્તુ જ્ઞાનગમનમ્ ॥ ૬ ॥

અર્થ-મોદામાર્ગમાં કે આમાનુષામ વિચરનાર, સર્વવિરતિવાળા, લુપ્તા શરીરવાળા મુનિને, ક્ષીતકાલમાં ઠંડી લાગે ત્યારે જ્ઞાનાગમને માંગણી (હવે અને શરીર લુપ્ત છે. વિ) સ્વાધ્યાય વિ. નમયનું ઉદ્દેશ્યન કરી, ક્ષીતકાલથી બીજા સ્થાનમાં ન જાય. (૬-૫૪)

ન મે નિવારણં અસ્તિ, છવિત્તાણં ન વિજ્ઞદ્ ।

અહં તુ અગ્નિ સેવામિ, હૃદ્ મિશ્ર્ય ન ચિત્તે ॥ ૭ ॥

ન મે નિવારણં અસ્તિ, છવિત્તાણં ન વિચ્ચતે ।

અહં તુ અગ્નિ સેવે, હૃદિ મિશ્રુર્ન ચિન્તયેત ॥ ૭ ॥

અર્થ-ઠંડા પવન વિથી બચાવી શકે તેવા મકાન વિ. નથી, શરીર ઉપર ચોઢવા કંબલ, વસ્ત્ર વિ. નથી. તે હું ઠંડી દૂર કરવા અગ્નિ સેવું, એવો વિચાર પણ ભિન્ન ન કરે. (૭-૫૫)

ઉસિણ્ણપરિઆવેણં, પરિદાહેણ તજ્ઞિણ ।

ધિસુ વા પરિઆવેણં, સાયં નો પરિદેવેણ ॥ ૮ ॥

ઉણ્ણપરિતાપેન, પરિદાહેન તજ્ઞિતઃ ।

ગ્રીષ્મે વા પરિતાપેન, સાત્તં નો પરિદેવેત ॥ ૮ ॥

અર્થ-ગરમ રેતી વિ.ના પરિતાપથી, પરસેવો મેલ રૂપ બહારના તથા અંદરના તરસથી થયેલ દાહથી અત્યંત પીડિત તથા ગ્રીષ્મ વિ.માં સૂર્યાકિરણોએ કરેલ પીડા પીડિત મુનિ, સુખના પ્રતિ હા ! ક્યારે ચન્દ્ર,

નદન વિ ચુખના દેનુએ મજાએ વિ પ્રવાપ ન ૬૨
(૧-૫૬)

ઉદાહિ તત્તો મેદારી મિત્તાળ નો વિ પચળ ।

ગાય ના પર્મિમિષેજા, ન રીણજા ય અપ્પય ॥ ૧ ॥

રુણામિત્તજ મેદારી, જ્ઞાત ના અપિ પ્રાયયન્ ।

ગાય ના પર્મિમિષેજા ન રીણયજ્ઞ આમાનમ્ ॥ ૨ ॥

અર્થ- ૧. મીથી પીણયજ્ઞ, અપાપાવર્ત મુનિ, આનની
અભિવાધા ન ૬૨, પાનાના ગ્રી- ૮૫ થાડ પાળી
દારી બીનું ન ૬૨, પીણયા વિથી જગ પાપ દા ન
નામે (૮-૫૭)

પુટ્ટા ય દગમગળદિ, મમ જ્ય મહામૃણી ।

નામા સંગામર્મીય વા યુગ પ્રમિત્તળ પર ॥ ૩ ॥

જૂલજ્ઞ દગમગળદિ મમ જ્ય મહામૃણી ।

નામા સંગામર્મીય વા, જુગ પ્રમિત્તળ પર ॥ ૪ ॥

અર્થ- ૩. મિત્ત પ્રત્યે સમાન વિતપાદા મહામિ
૧૨-૩૬૮૧-જુ-૩૩૩ વિથી પી ૧ મવા ૩૩૩ ૨૬૩
મામર્મી પરાદર્મી દારી ૧ માદક કાપ વિ ૩૩૩ ૫૨ વિદ્ય
૧૦૫ (૧૦-૫૮)

ન સંતત ન વારજ્ઞા માપિ ન વજામળ ।

રવદ ન દળ વાળ હેજત સંતસાલિય ॥ ૫ ॥

ન સંતસેત ન વારજ્ઞા, મનાપિ ન વજામળ ।

રવદ ન દળ વાળ મુજામાન માસન જિત્ત ॥ ૬ ॥

અર્થ-ગુનિ, ડાંગ વિ.થી ઉઠેગ ન પામે, ડાંગ વિ.ને ન લટાયે, મનને દુષ્ટ ન કરે, મન્યસ્થ ભાવથી લુગે. તેથી જ માગ-લોહીને ખાનારા જીવોને ન હોય. (૧૧-૫૬)

પરિજુનેહિં વન્થેહિં, હોઘ્યામિ ત્તિ અચેલણ.

અથવા સચેલણ, હોઘ્યં ઇતિ મિક્ષુ ન ચિંતણ ॥૧૨॥

પરિજીર્ણેર્વિમ્ત્રેઃ, મવિપ્ર્યામિ ઇતિ અચેલક.

અથવા સચેલકો મવિપ્ર્યામિ, ઇતિ મિક્ષુ ન ચિન્તયેત ॥૧૨॥

અર્થ-લુનાં વસ્ત્રોથી અલ્પ દિન ચ્છેનાર હોઈ, હું અચેલક થઈશ, એવો વિચાર ન કરે અથવા છર્ણુ વસ્ત્રવાળો મને જોઈ, કોઈ એક શ્રાવક મુંદર વસ્ત્રો આપશે એટલે હું સચેલક થઈશ, એવો વિચાર ન કરે. (૧૨-૬૦)

એગયા અચેલઓ હોઈ, સચેલે આવિ એગયા ।

એઁ ધમ્મહિં નચ્ચા, નાણી નો પરિદેવણ ॥ ૧૩ ॥

એકદા અચેલકો ભવતિ, સચેલશ્ચાપિ એકદા ।

એતદ્ ધર્મહિતં જ્ઞાત્વા, જ્ઞાની નો પરિદેવેત ॥ ૧૩ ॥

અર્થ-એક વખતે-જિનકલ્પાદિ અવસ્થામાં સર્વથા વસ્ત્રના અભાવથી કે લુનાં વસ્ત્રથી અચેલક થાય છે. એક વખતે-સ્થવિરકલ્પાદિ અવસ્થામાં સચેલક પણ થાય છે આ બે અવસ્થામાં અચેલકત્વ તથા સચેલકત્વ, ધર્મમાં ઉપકારક જાણી, જ્ઞાની કોઈ પણ અવસ્થામાં વિષાદ ન કરે. (૧૩-૬૧)

ગામાણુગામં રીઅંતં, અણગારં અર્કિચ્છણં ।

અરઈ અણુપ્પવિસે, તં તિતિક્ષે પરીસહં ॥ ૧૪ ॥

પવમાદાય મેહારી, પંકમૃગા ઉ રુત્તિઓ ।
 નો નાહિં વિણિહરેજા, ચરેજતગવેમણ ॥ ૧૭ ॥
 પવમાદાય મેહારી, પદ્મનાઃ ત્રિયઃ ।
 નો નામિવિનિહર્યાન, ચરેજતગવેમણઃ ॥ ૧૭ ॥

અર્થ-પૂર્વ કાંડી બાળને શુદ્ધિપૂર્વક સ્વીકારી,
 મુક્તિપંથગામી મુનિઓને માટે વિશ્વકર કે મહિનતાનો હેતુ
 હોઈ, ‘આ સ્ત્રીઓ કાલ્ય કરાળી છે’ એવા નિશ્ચય કરી,
 આ સ્ત્રીઓ મારફત સંયમશુભનિધ્યસ દાસ આત્માની
 હિંસાથી બચે; આત્મચિંતનપરાયણ બની ધર્માનુષ્ઠાનનું
 સેવન કરે. (૧૭-૬૫)

એમ એવ ચરે લાઢે, અમિભૂય પરીસહે ।
 ગામે વા નગરે વાવિ, નિગમે વા રાયહાણિ ॥ ૧૮ ॥
 પ્ક પ્વ ચરેત્ લાઢઃ, અમિભૂય પરીપહાન ।
 ગ્રામે વા નગરે વાઽપિ, નિગમે વા રાજધાન્યામ્ ॥ ૧૮ ॥

એર્થ-શુદ્ધ આહારથી પોતાનો નિર્વાહ કરનાર મુનિ,
 રાગ વિ.થી રહિત બની, ભૂખ વિ. પરીપહોને જીતીને, ગામ
 અગર નગરે, વેપારી જનોનો વાસ-નિગમમાં, રાજધાની
 વિ.માં અપ્રતિબદ્ધ વિહાર કરે. (૧૮-૬૬)

અસમાણો ચરે મિલ્લુ, નેવ કુજ્જા પરિગ્ગહં ।
 અસંસત્તો ગિહત્થેહિં, અણિકેઓ પરિવ્વણ ॥ ૧૯ ॥
 અસમાનશ્ચરેદ્ મિલ્લુઃ, નૈવ કુર્યાત્ પરિગ્રહમ્ ।
 અસંસત્તો ગૃહસ્થૈ, અનિકેતઃ પરિવ્રજેત્ ॥ ૧૯ ॥

અર્થ-૫ વિ ક તની મુદ્રાથી રક્તિ રોવાથી ગૃહ-
ધોથી, અનિયત વિદ્યાન વિથી અન્ય નીર્ધારોથી વિવ્રજા
પ્રાપ્તિ, ગામ વિ આ નમના રૂપ પદ્મિ રૂપ ને, ગુરુધોની સાથ
ન અધવગળે, ધવગળે નાં બાળુવિદ્યાન (૧-૭)

ગુમાળ મુદ્રમાર યા. મુદ્રમાર વ મુદ્રમા ।

અમુદ્રાં નિર્માણજ્ઞા, ન ય વિદ્યામય પદ ॥ ૭ ॥

મુદ્રમાર નુદ્યામારે યા મુદ્રમાર યા મુદ્રમા ।

અમુદ્રાં નિર્માણજ્ઞા, ન ય વિદ્યામય પદ ॥ ૭ ॥

અર્થ-મુનિ મુદ્રાનુમા, મુના ય મા, ૧૭ ॥ ૧૧
કન્યાબાપથી બોધા, દુષ્ટ યા વગ નો ગીત ન ગયા
નગુપ વિને બધ ન ઉપમન (૧૦-૬૧)

મય મ વિદ્યામાર, ઉપમામિધામ ।

મયમાર નગરજ્ઞા, ઉદિટ્ટા એ ગમામ ॥ ૧૧ ॥

મય મય વિદ્યામ ઉપમામિધામય ।

મયમાર નગરજ્ઞા, ઉપમામિધામય ॥ ૧૧ ॥

અર્થ-ન્યા રેન ૭ માં પાવાના ઉપર આવા વિ પદ
ઉપમામી ૧ મુદ્રા ૧૧, મુદ્રામય બા ૭ ૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧
ન બધ (૨૧-૬૮)

ઉપમામિધામ વિદ્યામિધામ મયમાર મિધામ યામ ॥

નામય વિદ્યામય, પાવદિટ્ટા વિદ્યામ ॥ ૧૧ ॥

ઉપમામિધામ વિદ્યામિધામ મયમાર મિધામ યામ ॥

નામય વિદ્યામય, પાવદિટ્ટા વિદ્યામ ॥ ૧૧ ॥

અર્થ—ઉપગર્ભાદિ ગદ્યન પ્રતિ સામર્થ્યવાળો, તપસ્વી મુનિ, ઉચ્ચા—નીચા સ્થાનો મળવા છતાં વેદાનું ઉદ્ધાધન કરી, અર્ધાં હું શીતાશ્રી ઘેરયો છું—એમ વિચારી બીજા સ્થાનમાં ન જાય; કરણ કે પાપગુહિત્રાળો ઉચું સ્થાન મળતા રાગ તથા નીચું સ્થાન મળતાં દ્રેષ નર્પી કરવાની સમતા રૂપ મર્યાદાનું ઉદ્ધાધન કરે છે. અર્થાત્ મુનિ સમતાપૂર્વક શય્યા પરીપાલને ગદ્યન કરે. (૨૨-૭૦)

પદ્ધિક્ષુવસ્તયં લઢું, કલ્હાપં અદુવ પાવગં ।

કિમેગરાઈં કરિસ્સઈ, एवं तत्त्यजहियासए ॥ २३ ॥

પ્રતિરિક્તમુપાશ્રયં લઢ્ઢ્વા, કલ્યાણં અથવા પાપકમ્ ।

કિમેકરાચ કરિવ્યતિ, एवं तत्राध्यासीत ॥ २३ ॥

અર્થ—સી વિ.શ્રી રહિત મુખદ કે દુઃખદ ઉપાશ્રય મેળવીને એક રાત્રિ મુધી કે કેટલીક રાત્રિ મુધી રહેનાર, સમતાપૂર્વક હુપં કે ખેદ ધારણ કર્યા સિવાય તે વસતિમાં રહે. (૨૩-૭૧)

अक्रोसिज्ज परो भिक्खुं, न तेसिं पडिमंजले ।

सरिसो होइ वालापं, तम्हा भिक्खू न संजले ॥ २४ ॥

आक्रोशेत् परो भिक्षुं, न तस्मै प्रतिसंज्वलेत् ।

सदृशो भवति वालानां, तस्माद् भिक्षुर्न संज्वलेत् ॥ २४ ॥

અર્થ—જો કોઈ બીજો, સાધુનું ખરાબ વચ્ચનોથી અપ-માન કરે, તો સાધુ તેના ઉપર ક્રોધવળો તેના જેવો ન બને; કેમ કે તે અજ્ઞાની સરખો બને છે. તેથી ભિક્ષુ જ્વલિત ન બને. (૨૪-૭૨)

मान्वा पं कम्मा मान्वा, दान्वा गामकट्या ।

तुमिणीओ उवहज्जा, न ताओ मणमी वरे ॥२५॥

नृपा मटु पम्मा भाया, मण्ण म्माकण्टया ।

मण्णीक उपत्तन, न ता मनवि कुयान् ॥ २६ ॥

अर्थ-मयत दु पमाणी, मम री २६१२ वचनोन
भाषणी, मुनि मौन धाणी लेनी उपमा ६-१ वचनान मनमा
अवभावा १ माप, अर्थात् १ मापना अर्थ ६१ न २
(२५-३३)

दया न गज्ज भिक्खु, मणपि न पत्राणा ।

नितिसव पम्मा नचा, मिपमुधम्मा विचिता ॥२६॥

दया न गज्जम्भु मिभु, मणपि न पत्राणम्भु ।

नितिसा पम्मा नचा, मिपुधम विचिन्तयन् ॥ २७ ॥

अर्थ-दाणी विधा ताति यता कापणी । धमधम

भनन दमपायु न २६, दामाने धमनु ८५८ पाप १०३
कापि दामाभुलक विमुधमनु चित्तन २६ (२६-२)

गमा गीय दनी, हणञ्जा कावि पथ्ये ।

नन्धि जीवसा नामानि ली पट्टज गी ॥ २७ ॥

धमण गीय दनी हणञ्जा कावि कुवन्ति ।

नन्धि जीवसा नामानि ली पट्टज गी ॥ २८ ॥

अर्थ-लडिय-मोपि ली, लपरी २८११ २८११

२८११ २८११, २८११ गाम विभा ता १ २६ ११ गामु २८११
भाषना २८११ २६ ११ २८११ २८११ २८११ २८११
२८११ २८११ २८११ २८११ २८११ २८११ २८११ २८११

દુકારં સ્વલુ મો નિચ્ચં, અળગારમ્સ મિક્કવુજો ।
સન્નં સે જાઈયં હોઈ, નરિય કિંચિ અજાઈયં ॥ ૨૮ ॥

દુકારં સ્વલુ મો ! નિચ્ચં, અળગારમ્સ મિક્કવુજો ।
સર્વ તસ્ય યાચિતં ભવતિ, નાસ્તિ કિંચિદ્ અયાચિતમ્ ॥ ૨૮ ॥
અર્થ-હે બંધુ ! ચોક્કસ અળગારી ભિક્ષુને છવે ત્યાં
મુધી આહાર-ઉપકરણ વિ. સમસ્ત વસ્તુ યાચિત બ હોય છે,
કોઈ પણ ચીજ અયાચિત નથી હોતી. અતએવ નિરુપકારી
મુનિને વસ્તુની યાચના કરવી કઠિન હોઈ યાચના પણ એક
પરીપક્ષ છે. (૨૮-૭૬)

ગોઅરગ્ગપવિટ્ઠસ, પાણી નો સુપ્પસારણ ।
સેઓ અગારવાસોત્તિ, હિ મિક્કુ ન ચિંતણ ॥ ૨૯ ॥
ગોચરાગ્રપ્રવિષ્ટસ્ય, પાણિ. નો સુપ્રસારક ।
શ્રેયાન્ અગારવાસ ઇતિ, ઇતિ મિશ્કુર્ન ચિન્તયેત્ ॥ ૨૯ ॥
અર્થ-ગોચરી બહારવા નીકળેલા મુનિએ 'હું ગૃહસ્થી
ઉપર કાઈ ઉપકાર કરતો નથી, તો તેની આગળ હાથ કેવી રીતે
પ્રસાદ ? એના કરતાં ગૃહસ્થાશ્રમ સ્વીકારવો ઉચિત છે'-
આવો વિચાર નહીં કરવો, કેમ કે ગૃહવાસ બહુ આવધ
છે. એટલે ગૃહવાસ શ્રેયસ્કર કેવી રીતે ? (૨૯-૭૭)
પરેસુ ઘાસમેસેજ્જા, મોયણે પરિનિટ્ઠિણ ।
લદ્ધે પિંડે અલદ્ધે વા, નાણુતપ્પેજ્જ પંડિણ ॥ ૩૦ ॥
પરેપુ ગ્રાસં યપયત્, મોજને પરિનિષ્ઠિતે ।
લબ્ધે પિંડે અલબ્ધે વા, નાણુતપ્પેજ્જ સંયતઃ ॥ ૩૦ ॥
અર્થ-બ્રમરની પદ્ધતિથી લોબનવેલામાં આહારની

નરેયણા દેવે અનિષ્ટ દેવે પ આત્માનો લાભ તથા
અપ્રાપ્તિ થતા ૥૧૫૭ પદ્યાનાપ ન ૬ ૫ (૩૦-૩૮)

અન્નરાજ ન ભક્ષામિ, અરિ ભામો ગુર મિત્રા ।
જો છવ પદિવચિક્ષે, અભામા ને ન તજ્ઞા ॥ ૩૧ ॥
અર્થ-જો મને, અપિ ભામ અવિદ્યા ।
અર્થ-અર્થે આજે જ આત્મા નો લાભ નથી થયો પતુ
આવની દાસે થયો, આ પ્રમાણે જ વિદ્યા ૭ નન અવાજ
પરિવદ્ધ મનાપિત દેવો નથી (૦૧-૩૮)

નયા ઉપ્પત્ત્ય દુષણ, યગ્નના દુષ્ટિ ।

અર્થ-જો આજે જ આત્મા નો લાભ નથી થયો પતુ
આવની દાસે થયો, આ પ્રમાણે જ વિદ્યા ૭ નન અવાજ
પરિવદ્ધ મનાપિત દેવો નથી (૦૧-૩૮)

જાણ્યા ઉપ્પત્તિ દુષ્ટ, યજ્ઞના દુષ્ટિ ।
અર્થ-જો આજે જ આત્મા નો લાભ નથી થયો પતુ
આવની દાસે થયો, આ પ્રમાણે જ વિદ્યા ૭ નન અવાજ
પરિવદ્ધ મનાપિત દેવો નથી (૦૧-૩૮)

અર્થ-જો આજે જ આત્મા નો લાભ નથી થયો પતુ
આવની દાસે થયો, આ પ્રમાણે જ વિદ્યા ૭ નન અવાજ
પરિવદ્ધ મનાપિત દેવો નથી (૦૧-૩૮)

મગિયા નામિદિજ્ઞા, નિષિદ્યવત્તગણા ।

અર્થ-જો આજે જ આત્મા નો લાભ નથી થયો પતુ
આવની દાસે થયો, આ પ્રમાણે જ વિદ્યા ૭ નન અવાજ
પરિવદ્ધ મનાપિત દેવો નથી (૦૧-૩૮)

નિષિદ્યવત્તગણા, નિષિદ્યવત્તગણા ।
અર્થ-જો આજે જ આત્મા નો લાભ નથી થયો પતુ
આવની દાસે થયો, આ પ્રમાણે જ વિદ્યા ૭ નન અવાજ
પરિવદ્ધ મનાપિત દેવો નથી (૦૧-૩૮)

અર્થ-ગિનકદિપક મુનિની અંગેશગે-આદિત્ર રૂપ આત્માની, તેના વિદેશી-વિંનેના રથણ દ્વારા અંગેશગે કરનાર રાગ પ્રતિકારરૂપ ગિદિત્યા ન કરે, કરાવે કે અનુભવે, પરંતુ સમાધિપૂર્વક રહે. આ શ્રમણપણું તેને હોય છે. રૂથવીર-કદિપક મુનિઓ તે પુણ્ય આસંગનને ધ્યાનમાં રાખી જયણથી ગિદિત્યા કરે, કરાવે પણ છે. (૩૩-૮૧)

અચેલગમ્સ લહસ્સ, સંજયરસ તવસ્સિણો ।

તણેસુ સયમાણસ્સ, હેઝ્ઝા ગાયવિરાહણા ॥ ૩૪ ॥

અચેલકસ્સ સક્કસ્ય, સંયતસ્ય તપસ્વિનઃ ।

તૃણેષુ શયાનસ્ય, ભવતિ ગાત્રવિરાગ્નના ॥ ૩૪ ॥

અર્થ-લુણા-કૃશ શરીરવાળા તપસ્વી, દર્ભ વગેરેમાં સુનાર કે બેસનાર, અચેલક સંયતને શરીરમાં તૃણસ્પર્શજન્ય પીડાના સહન દ્વારા તૃણસ્પર્શ પરીપહુવિજય પ્રાપ્ત થાય છે. (૩૪-૮૨)

આયવસ્સ નિવાણં, અડલા હવહ્ વેયણા ।

એઞં નચ્ચા ન સેવંતિ, તંતુજં તણતજ્ઞિઆ ॥ ૩૫ ॥

આતપસ્ય નિપાત્તેન, અતુલા ભવતિ વેદના ।

પવં જ્ઞાત્વા ન સેવન્તે, તન્તુજં તૃણતર્જિતા ॥ ૩૫ ॥

અર્થ-ધાસ-તડકાના પડવાથી મોટી વેદના થાય તે પણ, કર્મક્ષયના અર્થી, દર્ભ વગેરેથી પીડિત મુનિ, વસ્ત્ર-કંઠલને નહીં સ્વીકારી, આત્મધ્યાનને નહીં કરતાં તૃણસ્પર્શ પરિપહુને જીતે છે. (૩૫-૮૩)

विलिख्यमाणं मेहारी, पलाय गण या ।

विषु वा पश्चात्पण, माय नो पश्चिदण ॥३६॥

विलिख्यमाणं मेहारी, पलाय गण या ।

धीमे वा पश्चात्पण, माय नो पश्चिदण ॥ ३६ ॥

अर्थ—अनामना त्याग ३५ भयादावाला भुनि जी म
नवे भा नापणी प नेरा ने परावाणी पनगला नेतरी ३५ म
गरीर अनरा ३५, 'हेरी नीने हे हवाच भव ह थवाच'
गुण थवा' अथवा प्रताप-विखाप न ३६ (३६-१४)

पाण्डव निजगणपदी, आर्य धर्मगुण ।

जाय गरीरमओनि, उर्द्ध पाण धाम ॥ ३७ ॥

पाण्डव निजगणपदी, आर्य धर्म धर्मगुण ।

पाण्डव गरीरमओ इति अन्त पाण्डव धर्मगुण ॥ ३७ ॥

अर्थ—आर्य निह ठमदायना अभिगारा, राज आर्या
माय मयानम गुण-गदिर ३५ धमन पाभिला गुनि, ३८ ॥
अवसान गुपी गरीर ठारा भवा धारी १ ॥ परीप
३७ (३७-८५)

अभिवायणमच्छुद्धा, गामी बुद्धा विमत ।

ज लार पटिसवेति, न लारि पीटण सुणी ॥ ३८ ॥

अभिवायणमच्छुद्धा गामी बुद्धा विमत ।

ज लारि पटिसवेति, न लारि पीटण सुणी ॥ ३८ ॥

अर्थ—राज पदेरे पद १-२५ वन अजगु ३५ ने आर्या
५ १६ भाटेनु आभ अजगु ३६, १५ ५५ गुनि ३६ ५ १ ६

અભિગાદન વગેરેની સ્મૃત્તિ ન કરે અર્થાત્ સત્કાર વગેરેના વિચાર મનમાં ન કરે. (૩૮-૮૬,

અણુકસાર્દ અપ્પિચ્છે, અન્નાણેસી અલોત્તુપ્પ ।

રસેસુ નાણુગિજ્ઞિજ્જા, નાણુતપ્પંહા પળ્લવં ॥ ૩૯ ॥

અણુકયાયી અલ્પેચ્છ, અન્નાતૈયી અલોત્તુપ્પ ।

રસેસુ નાણુગૃધ્યેત્ત, નાણુતપ્પેન્ પ્રલ્લવ્વન ॥ ૩૯ ॥

અર્થ—નમસ્કાર વગેરે નહીં કરનાર પ્રત્યે ક્રોધ ન કરે અથવા સત્કાર વગેરે થતાં અહુંકારી ન બને, તેમજ તે માટે માયા કે તેમાં આસક્તિ ન કરે; ધર્મોપકરણની જ માત્ર ઇચ્છાવાળો, જાતિ વગેરેથી અજાત બની આહારનો ગવેષક, રક્તના રસમાં લંપટતા વગરનો બની, મધુર વગેરે રસોની આશા ન સેવે તથા વિવેકવાળી બુદ્ધિનો ધણી બનેલો બીજાઓને સત્કારતા ભેદ યશ્ચાત્તાપ ન કરે. (૩૯-૮૭)

સે અ ણૂણં મણ પુલ્લવં, કમ્માઽણ્ણાણફલા કહા ।

યેનાહં નામિજાણામિ, પુટ્ઠો કેઘ્ઘઈ કેઘ્ઘુઈ ॥ ૪૦ ॥

અહ પચ્છા ઉજ્જાંતિ, કમ્માઽણ્ણાણફલા કહા ।

એવમાસામિ અપ્પાણં, ણચ્ચા કમ્મવિવાગયં ॥ ૪૧ ॥

અથ નૂનં મયા પૂર્વ, કર્મણિ અજ્ઞાનફલાનિ કૃતાનિ ।

યેનાહં નામિજાણામિ, પૃષ્ઠઃ કેનચિન્ કસ્મિશ્ચિત્ ॥ ૪૦ ॥

અથ પશ્ચાદ્ ઉદીર્યન્તે, કર્મણિ અજ્ઞાનફલાનિ કૃતાનિ ।

એવમાશ્વાસયાત્માનાં, જ્ઞાત્વા કર્મવિપાકકમ્ ॥૪૧॥ યુગ્મમ્ ॥

અર્થ—થોડકસ મેં પહેલાં જ્ઞાનનિદા વગેરે કારણોથી

અજ્ઞાનફલક જ્ઞાનાવરણીય કર્મો કર્યા છે, કે જેથી કેઇએ

નને છવાદિ નુભ વન્નુને પ્રથ કયો હોવા છતાં હું જાણી
જવાન આપી શકું નથી. જાણેલા જ્ઞાનાવન્નુય કમે
અમાપામત પરી કય વગેર નિમિત્તથી ઉદ્ભા આપ
હે-અનાન્દથી કય આપે છે, માટે નના નામ માટે
અય ન દરવા જોઈએ, ન કે વિરાદ આ પ્રમાણ કનને
નિરિત્ત રિપાત જાણી આ માને સ્વચ્છ કો, મુખ્યદુષ્કાર
મુદો અર્થાત્ જ્ઞાનાવન્નુય કનાના સયોપશમથી ઉદ્ભ જ્ઞાન
અપત્તિમા નવ ન કો. (૪૦-૪૧) (૧૧-૧૬)

નિર્દુર્ગમ મિ વિગ્ઝો, મદુળાઝો ગુમ્પદા ।

ઝો ગ્ગવ નામિજાનામિ, ધમ્મ વાદાણ વાવર્ગ ॥૧૮॥

નિરુદ્ધ છા વિગ્ઝ, મદુળા ગુમ્પદા ।

ય ગ્ગવ નામિજાનામિ ધર્મ વાદાણ વાવર્ગ ॥૧૮॥

અર્થ-હાન હું પ્રથમ કો, ઉદિદ્ય-મનના કાલકયા

જાન્યો ૧૬, હમ કે હું માણાન ૨૫ વ નુમ્પદાન કાલ
અગુણે જાણી કાલ નથી આ પ્રમાણના અજાનતા
મિલિત પિચ્ચાદિ જિગ્ઝ ન કો (૪૪-૬૦)

તવોવદાણમાદાય, વટિગ વટિવગ્ગમા ।

તવે પિ વિદ્દમા ગ, ત્તમ મ વિદ્દમા ॥ ૧૯ ॥

તવોવદાણમાદાય કાતિમા કાતિવગ્ગમાનક્ય ।

તવમાધિ વિદ્દમા મ દક્ષ મ વિદ્દમા ॥ ૧૯ ॥

અર્થ-કદ માણાદ વારે તપ આગમ અવધ

૨૫ આધર્મ ૧ વારે ઉપમાન આધર્મ. અભિજ્ઞાન ૨૫
આધર્મ ૧ વારે પ્રતિમા ૧ ર્થકાલ ૩૨ ૧૧૧. વિરે ૨૫

અપ્રતિજ્ઞાંધરૂપે વિચરવા છતાં જ્ઞાનાવરણીય વગેરે કેમ કરે
ન થાય, તે પણ ‘આ કદચિયાથી શું?’ એવો અંકલ્પ
ન કરે. (૪૩-૯૧)

નત્યિ નૂનં પરં લોગ, ઇહીં વા વિ તવસ્સિણા ।

અદુવા વંચિઓમ્હિત્તિ, ઇહ મિક્સૂ ન ચિત્તણ ॥૪૪॥

નાસ્તિ નૂનં પરો લોકઃ, કદ્વિર્વાંઽપિ તપસ્વિન. ।

અથવા વચ્ચિતોઽસ્મીતિ, ઇતિ મિશ્રુનં ચિન્તયેન્ ॥ ૪૪ ॥

અર્થ-એકસ પરલોક નથી, અથવા તપસ્વી એવા મને
તપોમાહાત્મ્યરૂપ કદ્વિ નથી કે હું ભોગોથી હગાયો છું,
એવો સાધુ વિચાર ન કરે. (૪૪-૯૨)

અમૂ જિના અત્થિ જિના, અદુવા વિ મવિસ્સઈ ।

મુસં તે એવ માદંસુ, ઇહ મિક્સૂ ન ચિત્તણ ॥ ૪૫ ॥

અમૂવન્ જિના સન્તિ જિના, અથવાંઽપિ મવિપ્પન્તિ ।

મૃપા તે ણ્વમાહુ, ઇતિ મિશ્રુનં ચિન્તયેત્ ॥ ૪૫ ॥

અર્થ-કેવલીઓ ભૂતકાલમાં થયા છે, વર્તમાનકાલમાં
મહાવિદેહમાં છે અથવા લવિખ્યકાલમાં ભરત વગેરેમાં થશે, એવું
પણ તે યથાર્થવાદીઓ, પૂર્વોક્ત પ્રકારથી અસત્ય કહે છે,
એવો વિચાર ભિક્ષુ ન કરે, કેમ કે અનુમાન વગેરે પ્રમાણોથી
સર્વજ્ઞની સિદ્ધિ સિદ્ધ છે. અથવા કેવલીઓએ જે પરલોક
વગેરે કહ્યું છે, તે અસત્ય છે એવો વિચાર ન કરે. અર્થાત્
જિન કે જિનકથિત વસ્તુ ત્રૈકાલિક સત્ય છે એમ વિચારે
(૪૫-૯૩)

જા પરીપદા મત્ય, કામવેળ પવદત્રા ।

જે મિત્રમ્ જ વિદ્યજ્ઞા, પુટ્ટા કળાદ રાદુડ ॥૪૬॥ તિવમિ ॥

જા પરીપદા મત્યે, કામ્યપત્ર પ્રવેશિતા ।

જાન મિત્રા વિદ્યજ્ઞા, કૃષ્ટ વેના પિ કસ્મિદ્ધિન્ ॥૪૭॥

હિતિ શ્રવીમિ ॥

અર્થ—જા પરીપદા તમામ પરિપદો મત્યપંગોત્રી
જાતાન શ્રી મહારીકન્વાનીએ કરેલ છે જે આ પરિપદો
જાણી, જારીમનાથી મા, એ પરિપદો જાણિત થયા છતા,
નધુ ગો ને દેવ-હાતમા પરિપદોથી ના નદી, પત્ર
જાનાને જાન આ પ્રમાણે છે જાણી દુ કુ કુ (૪૬-૪૭)

॥ શ્રીન્તુ શ્રી પરીપદાધ્યયન ન પૂગ ॥

શ્રી ચતુરંગીય અધ્યયન-૩

ચત્તારિ પરમંગાણિ, દુલ્લહાણીહ જંતુણા ।

માણુસત્તં મુદ્દં સદ્ધા, સંજમમ્મિ અ વીરિયં ॥ ૧ ॥

ચત્તારિ પરમાદ્ધાનિ, દુર્લભાનિ દ્ધહ જન્તોઃ ।

માણુપત્તવં શ્રુતિઃ શ્રદ્ધા, સંયમે ચ વીર્યમ્ ॥ ૧ ॥

અર્થ-આ સંસારમાં પ્રાણીને, ધર્મના ચાર મુખ્ય કારણો-જેમ કે ^૧મનુષ્યજન્મ, ^૨ધર્મનું શ્રવણ, ^૩ધર્મની શ્રદ્ધા, ^૪સંયમના વિષે સામર્થ્ય, દુર્લભ છે. (૧-૯૫)

સમાવન્ના ણ સંસારે, નાણાગુત્તાસુ જાહસુ ।

કમ્મા નાણાવિહા કટ્ટહુ, પુઢ્ઠા વિસ્સંમઆ પયા ॥ ૨ ॥

સમાપન્નાઃ સ્વલુ સંસારે, નાનાગોત્રાસુ જાતિષુ ।

કર્માણિ નાનાવિધાનિ કૃત્વા, પૃથક્ વિશ્વમૃત પ્રજાઃ ॥૨॥

અર્થ-સંસારમાં, નાનાવિધ નામવાળી ક્ષત્રિય વર્ગે જાતિઓમાં જન્મેલ જનસમૂહ, નાનાવિધ કર્મો કરી-કર્માધીન બની જુદા જુદા આકાશના પ્રત્યેક પ્રદેશોમાં જન્માદિ દ્વારા ફરે છે. અર્થાત્ મનુષ્યજન્મ મેળવીને પણ પોતે કરેલ કર્મના પ્રભાવથી બીજી જાતિઓમાં ભટકનાર જનસમૂહને ફરીથી મનુષ્યજન્મ દુર્લભ બની જાય છે. (૨-૯૬)

અર્થ—તેમ અમળા મુવાર્ત વગેરે વૈભવે રાત્રીઓને ભોગવવા છતાં કંટાળા ઉપજતો નથી, તેમ વિભક્ષ્ય ચોરાશી લાભ હવાયોનિઓમાં કિલ્લ કર્મથી અધમ બનેલા હોયને વારંવાર ભટકવા છતાં, ‘આ સંસારબ્રમળથી ક્યારે છૂટકારા થશે’ એવો ઉદ્વેગ જાગતો નથી. જરાબર છે એટલે જ સંસાર-કર્મનો ક્ષય કરવા માટે હોયો ઉત્તમ કરતા નથી. (૫-૯૯)

કમ્મસંગેહિં સંમૂઢા, દુક્ખિવ્વઞ્ઞા વહુવેઞ્ઞણા ।

અમાણસાસુ જોણીસુ, વિણિહમ્મંતિ પાણિગં ॥ ૬ ॥

કર્મસંગેઃ સંમૂઢાઃ, દુઃખિતા વહુવેદનાઃ ।

અમાનુષીપુ ચોનિપુ, વિનિહન્યન્તે પ્રાણિન ॥ ૬ ॥

અર્થ—કર્મના સંબંધોથી અવિવેકી, દુઃખવાળા, ઘણી શારીરિક ખીડાવાળા, નરક-તિર્થ-આલિયોગિક વગેરે દેવ-દુર્ગતિ સંબંધી યોનિઓમાં હોયો પડે છે, પરંતુ તેનાથી ઉગરી શકતા નહીં હોવાથી મનુષ્યજન્મ દુર્લભ છે. (૬-૧૦૦)

કમ્માણં તુ પહાણાણ, આણપુલ્લિ કયાહ ડ ।

જીવા સોહિમણુપ્પત્તા, આયયંતિ મણુસ્સયં ॥ ૭ ॥

કર્મણાં તુ પ્રહાણ્યા આનુપૂર્વ્યા કદાચિન્તુ ।

જીવા શુદ્ધિમનુપ્રાપ્તાઃ, આદદતે મનુષ્યતામ્ ॥ ૭ ॥

અર્થ—નરકગતિ વગેરેમાં લઈ જનાર અનંતાનુબંધી વગેરે કર્મોનો ક્રમથી નાશ થવાથી, કદાચિત્ કિલ્લ કર્મોથી વિનાશ રૂપ શુદ્ધિને પામેલા હોયો મનુષ્યજન્મને પામે છે. (૭-૧૦૧)

માણુસ્સં વિગ્ગહં લલ્લુધું, સુદ્ધિં ધમ્મસ્સ દુલ્લહા ।

જં સુચ્ચા પડિવજ્જંતિ, તવં સંતિમહિસયં ॥ ૮ ॥

માનુષ્ય વિગ્રહ ગચ્છા, શ્રુતિધર્મસ્ય દુર્લભા ।

ય શ્રુત્ય પ્રતિપદ્યન્તે, તપ ધ્યાનિ અદ્વિચિન્તામ્ ॥ ૮ ॥

અર્થ-મનુષ્યના શરીરને મેળવવા હતા આયમ વગેરે જોથી ધમનુ અવળ દુર્લભ છે જે ધમને આભગી, બન્યો તપ, ક્રોધ વગેરે કપાયનો વિગ્રહ, અદ્વિચિન્તા વગેરે મનોને પામે છે (૮-૧૦૦)

આદ્ય મરણ લક્ષ્યું, મદ્દા પમદૃષ્ટદા ।

માત્ત્વા નગ્રાઉચ મગ્ગ વદ્ય પરિમમ્મદ ॥ ૯ ॥

વદ્યમિધ ધવળ ગચ્છા, ધદ્દા પમદૃષ્ટમા ।

ધુયા મૈયાવિષ માગ, વદ્ય પરિધવ્યપિતિ ॥ ૧૦ ॥

અર્થ-માત્ર મનુષ્યજન્મ, ધમનું અવળ ધમ હતા ધમરુચિરૂપ ધદ્દા અવળ દુર્લભ છે, કેમ કે આયમપ ન અચર્યજન વગેરે મોગમાગને ગાબળવા હતા માગ જરા મોગમાગી પડી જાય છે (૯-૧૦૩)

શુદ્ધ ચ લક્ષ્યું મદ્દ ચ, વીરિયં પૂજ દુર્લભ ।

વદ્ય શાકમાણાવિ, ના ચ ણં પરિવજ્જાત ॥ ૧૦ ॥

શ્રુતિ ચ લક્ષ્યા ધદ્દા ચ વીર્યં પુનર્નૃભમ ।

વદ્ય શાકમાના અપિ ના ગત પ્રતિપદ્યન્ત ॥ ૧૦ ॥

અર્થ-મનુષ્યજન્મ, ધમનું અવળ ધમ પિ અદ્દા ધવા હતા મધ્યમપાતનમા વીર્યવિશેષ દુર્લભ છે તેમ કે અપિ ધમ અદ્દાનુ રોવા હતા ચારિત્રીઓનીય રૂમના ઉચ્ચ અર્થ વગેરેની માફક મધ્યમને સ્વીકારી શકતા નથી (૧૦-૧૦૪)

માણુસત્તમ્મિ આયાઓ, જો ધમ્મં મુચ્ચ સદ્દે ।

તવમ્મી વીરિયં લદ્ધુ, મંવુદે ણિધ્ધુણે મ્યં ॥ ૧૧ ॥

માનુસત્ત્વે આયાતો, યો ધર્મં શ્રુત્વા શ્રદ્ધત્તે ।

તપસ્વી વીર્યં લબ્ધ્વા, મંવૃતઃ નિર્ભુનોતિ રજઃ ॥ ૧૧ ॥

અર્થ—મનુષ્યના શરીરમાં આવેલો જે છવ ધર્મ ઉદ્ધમરૂપ વીર્ય મેળવી, આશ્રવઠારીને બંધ કરનારો, બંધાયેલ, અને બંધાતા કર્મરૂપ રજને માફ કરી મુક્તિકમલાને વરે છે. (૧૧-૧૦૫)

સોહી ઉજ્જુઅમ્મુઅસ્સ, ધમ્મો મુદ્દસ્સ ચિટ્ઠહ ।

નિવ્વાણં પરમં જાહ, વયસિત્તવ્વ પાવણ ॥ ૧૨ ॥

શુદ્ધિ ઋજુમૃતસ્ય, ધર્મઃ શુદ્ધસ્ય તિષ્ઠતિ ।

નિર્વાણં પરમં યાતિ, ઘૃતસિક્ત ઇવ પાવકઃ ॥ ૧૨ ॥

અર્થ—મનુષ્યજન્મ વિગેરે મેળવી મુક્તિ તરફ પ્રગતિ કરનાર સરલ આત્માને કપાયની કાલિમાના નાશરૂપ શુદ્ધિ હોય છે, શુદ્ધ ક્ષમાદિ ધર્મ નિશ્ચલરૂપે રહે છે. તે આત્મા અહીં ધીથી સીંચાયેલ અગ્નિની માફક તપસ્તેજથી જ્વળવલ્યમાન બનેલો, ઉત્કૃષ્ટ છવ-મુક્તિરૂપ નિર્વાણનો અનુભવ કરે છે. (૧૨-૧૦૬)

વિગિંચ કમ્મુણો હેઉં, જસં સંચિણુ સંતિણ ।

પાઠવં સરીરં હિચ્ચા, ઉહ્ઠં પક્કમઈ દિસં ॥ ૧૩ ॥

વિવેચય કર્મણ હેતું, યશ સંચિનુ ક્ષાન્ત્યા ।

પાર્થિવ શરીરં હિત્વા, ऊर्ध्वा પ્રક્રામતિ દિશમ્ ॥ ૧૩ ॥

अहाङ्गा ।

जिह्वा ॥ १० ॥

जया ।

दमि ॥ ७ ॥ युद्धम् ॥

निरुप यथायुक्तम् ।

युद्धम् ॥ १० ॥

प्रतिपद्य ।

यति नाट्यम् इति

प्रतीयति ॥ ८ ॥ युद्धम् ॥

। अनु यत्ना अनुपम-भना ८ ८ १

कर्मभमा निजान् ५ १६ ५ १६ ॥

विप्लव ८ वि (विप्लवधर्म) प्राप्ति

८, युवाभ्य अनुपपन्न ५ ५ १६

अथ भाषण विनिष्प ८ ८ १६

प्रत्ये लपयामि मन्त्र उभया अत्र ।

८ अत्र १६ ८ ८ १६ अत्र मन्त्र

८ (११८-११९)

८

ययन न/युध ८ ८

શ્રી પ્રમાદપ્રમાદાધ્યયન-૪

અમંસ્વયં જીવિય મા પમાયણ, જરોવળી અમ્સ દુ નત્થિ તાણં ।
 એવં વિઆગાહિ જણે પમત્તે, કિં નુ વિહિંસા અજયા ગહિત્તિ ॥૧॥
 અસંસ્કૃતં જીવિતં મા પ્રમાદી, જરોપનીતસ્ય દુ નાસ્તિ ત્રાણમ્ ।
 પતં વિજાનીહિ જનાઃ પ્રમત્તા, કિં નુ વિહિંન્ના અયતા
 ગ્રહીપ્યન્તિ ॥ ૧ ॥

અર્થ—આ આયુષ્ય, સેંકડો પ્રયત્નોથી વધારી કે તૂટેલું
 તે સાંધી શકાતું નથી. તેથી ચાર અંગો મેળવ્યા પછી
 પ્રમાદ ન કરો ! જો પ્રમાદ કરશો તો ફરીથી ચાર અંગો
 દુર્બલ છે. વળી ઘરડાને ઘડપણ દૂર કરનાર શરણ નથી
 અથવા ઘરડો ધર્મ કરી શકતો નથી, માટે ઘડપણ આવ્યા
 પહેલાં ધર્મ કરવામાં પ્રમાદ ન કરો. પ્રમાદી, પાપસ્થાનોને
 સેવનારા, વિવિધ હિંસા કરનારા બને, દુઃખસ્થાન નરક વગેરેના
 મહેમાન બને છે. કોઈ તેઓને બચાવી શકતું નથી, માટે
 ધર્મમાં પ્રમાદ ન કરો. (૧-૧૧૫)

જે પાવકમ્મેહિ ધણં મણૂસા, સમાયયંતી અમહં ગહાય ।
 પહાય તે પાસપયટ્ટિણ નરે, વેરાણુવદ્ધા નરયં ઉવિત્તિ ॥૨॥

યે પાવકમમિ ધન મનુષ્યા, મમાદન્તે ઝમતિ શ્રી-ગા।

પ્રદાય મ પાદપ્રવૃત્તા નગ, રેગનુયદા નચ ઉપદાતિ ॥૧૧

અર્થ—જે મનુષ્યે ધનની મહત્તાનો નિશ્ચય કરી
પાપમો કરી ધન કમાય છે, તે શ્રીપાશમાં બધાનેલા
પુરો ધનને છોડી, તેની પર પગલાળા રત્નપ્રભા વગેરે ન મન
પ્રતિ પ્રસ્થાન કરે છે (૨-૧૧૬)

નેણજહા મધિમુદ મહીગ, મધમ્મુગા કિચ્ચ પાવકારી।

મય વયા પચ્છદ ધ્વલેગ, વદાણ વમ્માણ ન મુક્કુ અથિ ॥૧૨

જેના યથા વધિમુલ્યે શ્રીત, મ્યવમણા વ્યયન પાવકારી।

મયં પ્રજા મય દદ ધ્વલેગ, વતાના વમણા ન મામ્માદન્તિ ॥૧૩

અર્થ—જેમ પાપ કરનાર યો, આત્મ પાતાને કરી
કરતા પછાઈ જતા તેને રહેતાના મ કાપી-મારી નાખ
છે તેમ જીવ, આ લોક-પરલોકમાં પાન દેલ-કમ જાનવે દેલ
દેલ વિવિધ માપા માપી પીડાય છે, જેમ કે, કહેલા દર્મોન ૫। ૧૫
નિવાય ૧૩/૬ નથી (૩-૧૧૭)

મમ્મામાવણ વમ્મ અદ્દા, તાદાગ્ગ જં વ વદ વમ્મં।

વમ્મમ્મ ન તમ્મ ઉવ્વવલ્લ, ન વધવા વધવર્ય ઉવિતિ ॥૧૪

મમ્મામાવણ વમ્મમ્મ અદ્દા, તાદાગ્ગ વમ્મ વદ વમ્મં।

વમ્મમ્મ ન તમ્મ ઉવ્વવલ્લ, ન વધવા વધવર્ય ઉવિતિ ॥૧૫

અર્થ—ઉપ-નીચે વૃષાધોનિમાં જમ ૬૫ રાશી ૧
પામવા ૮૫, 'પુત્ર, શ્વ વગેરે ખીલત્યા માત્ર અથવા ૨૫ ૫૧
નિમિત્ત જે ખેતી વગેરે કમ કરે છે, પાડ તે કરે ૧ ૮૧૫

કાલમાં સ્વચ્છનો બધુના બનવાયના નથી. અર્થાત્ તે કે તે પોતાને એકલાને જ ભોગવવાં પડે છે. (૪-૧૧૮)

વિત્તેણ તાણં ન લભે પમત્તો, ઇમમ્મિ લોણ અદુવા પરત્થ
દીવપ્પણદુટે વ અણંતમોહે, ણેઆડઅંદદુદ્ધમદદુદ્ધમેવ ॥૫॥

વિત્તન ઘાણં ન લભતે પ્રમત્તઃ, અસ્મિન્નલોકે અથવા પરત્ર ।
દીપપ્રણટ ઇવ અનન્તમોહઃ, નૈયાયિકં દુષ્ટા અદાપ્તૈર્વેવ ॥૫॥

અર્થ—પ્રમાદમાં કચેલા છુવને આ જન્મમાં કે પરલવમાં ધન, પોતે કચેલ કર્મોથી રક્ષણ આપતું નથી. જેમ દીવાના બૂઝાઈ જવાથી લેયેલી વસ્તુ નહીં લેયેલી જ બની જાય છે; તેમ મિથ્યાજ્ઞાનરૂપ કે દ્રવ્યાદિ—મોહરૂપ અનંત—મોહ વાળો, સમ્યગ્દર્શનાદિરૂપ મોક્ષમાર્ગ મેળવનારો છતાં નહીં મેળવનારો જ બની જાય છે. અર્થાત્ કદા ધન, સ્વરક્ષક નથી બનતું, એટલું જ નહીં પણ મુશ્કેલીથી મેળવેલ રક્ષણ હેતુ સમ્યગ્દર્શન વગેરેનો પણ વિનાશ કરે છે. (૫-૧૧૯)

સુત્તેસુ આવીં પડિયુદ્ધજીવી, ન વીસસે પડિઅ આસુપન્ને ।
ઘોરા મુહુત્તા અવલં શરીરં, મારંડપક્ષીવ ચરંપમત્તો ॥૬॥

સુત્તેષુ चापि प्रतिबुद्धजीवी, न विश्वसेत् पण्डित आशुप्रज्ञः ।
घोरा मुहूर्ता अवलं शरीरं, भारण्डपक्षीव चरेद्रमत्त ॥६॥

અર્થ—ઘણા લોકો દ્રવ્યભાવથી સુધુષ્ટ છતાં, વિવેકી છુવ ત્યાં સુધી દ્રવ્યભાવથી જાગૃતિવાળો રહે છે કે—મુહૂર્ત, દિવસ વગેરે કાલવિશેષો, નિરંતર પણ પ્રાણપહારી હોઈ ભયંકર છે. વળી મૃત્યુદાયી મુહૂર્ત વગેરેને દૂર કરવાને કે

તત્ત્વોને શ્રીય અમમર્થ છે માટે શીઘ્ર પ્રનાવાળા પડિને
'બહુજનના આદ્યભાવને પામેલા પ્રમાદો અનથકાળી નહીં'
—જેમ માની પ્રમાદોમા વિશ્વાસ ન રાખવો એ, એ વાસ્તવ
ભારતપણીની માફક અપ્રમત્ત બની વિચારુ એ, એ
(૬-૧૨૦)

ચર પયાદ પરિમરમાણો, જ વિચિ પામ દદ મન્નમાણો ।
લામત્તર જીવિત્ર વૃદ્ધતા, પચ્છા પચ્છિમાય મન્નારધમા ॥૭॥
ચર પદાનિ પરિમરમાણ, ચત વિચિત પામ દદ મન્નમાણ ।
ગમાત્તર જીવિત્ર વૃદ્ધિયા, પચ્છાત્તર પચ્છિમાય મન્નારધમા ॥૮॥
અર્થ—જે દાર્ઢ દુર્ધ્યાન વગેરે પ્રમાધ્યાનને રાગની
માફક બધ રેતુ પ માનતા, અયમ ॥ વિધિના ન થાય
એવીન મુનિએ વ્યાવરુ એઈએ અમ્યજ્ઞાન થા । ગુણના
લાભ ગુણી જીવનનુ દગાગુ—મવધન દર્દી, દર વિગિજ
શુણ નિજ જા, ધમધ્યાન વગેરે લાભ થયા જા ॥૩૫ ૩૬, અમ
જાગી બાપ્રમાધ્યાનપૂવક સવથા જીવનનિરપમ થ
દમમયનો નાગ દરનાર થુ એઈએ (૭-૧૨૧)

ઈદં નિરાત્તણ ઉપદ માસવ, આસં જાતિ મિચિવજવમ્મધારી ।
પુપ્પાર્ધવાગાર ચરપ્પમત્તો, તદ્દદા મુણી ચિત્તપુપ્પમાસવ ॥૯॥
સપ્પાનિરપ્પત્ત ઉપિતિ માસં અપ્પા વપ્પા વિચિત્તપમધારી ।
પુપ્પાણિ વપ્પાણિ જલ્લપ્પમત્ત, તદ્દદા મુણિ ચિત્તપુપ્પમાસવ ॥૧૦॥
અર્થ—જેમ ધ્યાન મજ્જાપદા કથવધારી પિ ॥ અન
ઉ નમ મુણિ ગુરુપારત્ત ન સ્વીકારી, નિરાત્તર બની નિ
પાદી મપ્પા, અયમધારી ॥ ૧૦ માફક પામ ૩૬ તર્ક ૨૫૬ ૨

છોડી પ્રમાદ વગરના આચરણથી મુનિ મુદ્ધિને મેળવે છે. વાસ્તે તે મુનિ! પૂર્વ પર્વે મુખી પણ અપ્રમત્ત બની ગિજાન્ટે. (૮-૧૨૨)

સ પુત્યમેયં ન લમેજ્જ પન્હા, ણ્ણોપમા સાસયવાહ્યાણં ।
વિર્માઝ્ઝ સીદિલે આડમ્મિ, કાલોવર્ણાણ મરીસસ મેદ ॥૧૧॥

સ પૂર્વમેયં ન લમેત પથાન્, ણ્ણોપમા શાશ્વતવાદિનામ્ ।
વિર્માઝ્ઝિતિ ણિચિલે આયુપિ, કાલોપર્ણીતે શરીરસ્ય મેદ ॥૧૧॥

અર્થ—જે પહેલેથીજ અપ્રમત્ત ન હોય તે અંત્ય કાલે પણ પૂર્વની જેમ અપ્રમાદને ન પામી શકે. ‘અમે પછીથી ધર્મ કરીશું.’—આવી ધારણા, કદાચ નિરુપક્રમ આયુષ્યવાળા હોઈ પોતાને શાશ્વત તરીકે માન્યતાવાળાઓને યુક્ત થાય, પણ પાણીના પરપોટા જેવા આયુષ્યવાળાઓ તો ઉત્તરકાલમાં ખેદ પામે છે. આત્મપ્રદેશોને છોડનાર, આયુષ્ય થાય કે મૃત્યુના આવ્યા પહેલાં, શરીરથી છૂટા થતાં પહેલાં આત્માએ પ્રમાદનો પરિહાર કરવો જોઈએ. (૮-૧૨૩)

સ્વિપ્યં ન સક્કેદ વિવેગમેઝં, તમ્હા સમુદ્ધાય પહાય કામે ।
સમેચ્ચ લોગં સમયા મહેસી, અપ્પાણરક્ષી વ ચરડ્ડપમત્તો ॥૧૦॥
સ્વિપ્યં ન શક્નોતિ વિવેકમેતું, તસ્માન્ સમુત્થાય પ્રહાય કામાન્ ।
સમેત્ય લોકં સમતયા મહર્ષિઃ, આત્મરક્ષીવ ચરાપ્રમત્તઃ ॥૧૦॥

અર્થ—તત્કાલ સર્વ સગત્યાગ કે કષાયત્યાગરૂપ વિવેક પામી શકતો નથી, માટે ‘હું પછીથી ધર્મ કરીશ.’—આવા આલસના ત્યાગપૂર્વક ઉદ્ધમ કરી, કામલોગોને છોડી, પ્રાણી-

મનુદત્ત લોખના તરફ પ્રમદિ રાખી, મોહાભિલાષી બની,
કુળિનમન વમેથી આત્માને બચાવી, અપ્રમતપણે પ્રાણિ
નાથવી બેધએ (૧૦-૧૨૪)

મુદ્ મુદ્ મોહગુણે જયત, અણેગરૂપા મમણ ચન્ત ।
જાગ્યા પુમતી અમમજમ ચ, ન તેમુ મિકતુ મજસા પડમ્મે ॥૧૧॥

મુદ્મુદ્ મોહગુણાન્ જયન્ત, અનેષરૂપા ધમણ ચગ્તમ્ ।
અપ્રમદા અપ્રમદાન્ અમમજમ ચ,

જ તેમુ મિતુમનસા પ્રદિપ્યાન્ ॥૧૧॥

અર્થ—વારવાર મોહક શત્રુ વમેને જીતનાર
નયમમામા વિચરનાર મુનિ, વિવિધ પ્રકારવાળા પ્રતિદુષ્ટ
શત્રુ વગરે વિષયોની ઉપનિધિમા મનથી પાડી દેખ ન દે, અર્થાત્
જેમ અનુભવ વિષયોમા શત્રુ ન હોય તેમ અનિષ્ટ વિષયોમા
હવ ન હોય (૧૧-૧૨૫)

મના ચ વાગ્યા અદૃશાદિજ્જા, તદપ્યમામ્મુ મણ ન જુજા ।
રક્તિવજ્જ પાદ વિણહજ્જ માણ,

માપં ન સયજ્જ પયદિજ્જ તાદ ॥૧૨॥

મગ્ધાદ્ય જગત્તાં અદૃશાભનીયાઃ, તથાપ્રવારેષુ મનો ન જુયોન્ ।
જગત્ત્વાર્થે વિનયન્ માને,

માર્ગા ન રેચેત્ત પ્રજ્ઞાતાન્ ત્વામસા ॥૧૨॥

અર્થ—વિવેકીને અવિવેકી બનાવનાર મિત્ર ૩૫૩
દોષક ૨૫૨૦-અધુર ૨૨૨ થી મા મુનિ મન મુકે નહીં ત્યા
કાંધને વારે, અલ્પકાંધને દૂર કરે, માયા ન વાપરે અત્યે આસક્તિ
હોય (૧૨-૧૨૬)

એ મંત્રયા તુચ્છ પદ્મવાઈ, તે પિચ્છંદાસાજુમયા પચ્છા ।

આ અહમ્મેતિ રમુક્ષમાર્ણા.

કંતે ગુણે જાત મર્ગમ્મેઓ તિ વેમિ ॥૧૩॥

મે મંચુતા તુચ્છા: પદ્મવાઈનિ: , તે પ્રમદ્દેવાનુમતા પચ્છા ।
તે અમર્માં इति રમુક્ષમાર્ણા .

કાદ-રેન્દ ગુણાન ચાત્ર જર્ગમ્મેઃ इति વેમિ ॥૧૩॥

અર્થ—તે બાદ ગુણિયાળાઓ, તત્ત્વને નહીં બાણ
નારા અને યથેન્દ જોડનારા હોઈ તુચ્છ પરતીથિકે છે, તે
અનંતાનુગંધી રાગ-દેવવાળા બાણયા. આ. તથાવિધ ગગ-
દેવવાળા, અધર્મના હેતુ હોઈ અધર્મ છે એમ તેના સ્વરૂપને
સમજી, તેઓની નિંદાના પરિહારપૂર્વકે. મરણ સુધી, જિન-
આગમમાં કહેલ જ્ઞાન-દર્શન-આરિત્ર વગેરે ગુણોની અભિલાષા,
સુનિ કરે. આ પ્રમાણે હે જગજી! હું કહું છું. (૧૩-૧૨૭)

॥ ચોથું શ્રી પ્રમાદાપ્રમાદાધ્યયન સંપૂર્ણ. ॥

શ્રી અકામમરાણીયાધ્યયન-૫

અણરમિ મહાદમિ, ણમે તિજ્ઞે દુરુત્તરે ।

તય ણમ મહાપન્ને, હમ પઞ્હમુદાદર ॥ ૧ ॥

અણવે મહોવ ણજ્ઞનીણ દુરુત્તરે ।

તત્ત ણવા મહામણ, હમ પ્રથમ ઉદાદર ॥ ૧ ॥

અર્થ—જ-મપર પરાના પ્રવા-વાળા, દુ ખે ઉત્તરી
ગ્રાહ્ય-દુખર, સમુદ્ર જેવા અપાર મહા મા, મમ મજા
રહિત એકલા ઠાઠે આવી પડેલા થાય છે અણ
૫ મધ્યવાળા-હેવજ્ઞાનવાળા પરમા માએ જોવાના, દુરુત્તર
સમારમા, વિશિષ્ટ મહામા, આ મુખ પાટી કરવાના પુત્ર
યાગ્ય વિષયના પ્રશ્નનુ સમાધાન કરેલ છે (૧-૧૦૮)

ગતિમ ચ દુપે ટાણા, અવસ્થાયા મરણતિપા ।

અરામમાણ વેપ, સવામમાણ તદા ૨ ॥

જન હમે ચ છ જ્ઞાને આરુઢ્યાત મારણાગિતથે ।

અરામમાણ રિથ સવામમાણ તદા ॥ ૨ ॥

અર્થ—મરણ સમયે થયેલ (મારણાગિત) આ બે સ્થા
અગવતોલ્ય કરેલ છે (૧) અકામમરાણ (૨) સવામમા
(૧-૧૨૯)

ચાલાર્ણ અક્ષમં તુ, મર્ણાં અસૃં મયે ।

પંડિયાણં મક્ષમં તુ, ઉત્તમિણ સૃં મયે ॥ ૩ ॥

ચાલાર્ણાં અક્ષમં તુ, મર્ણાં અસૃં મયેન્ ।

પંડિયાણાં મક્ષમં તુ, ઉત્તમિણ મસૃં મયેન્ ॥ ૩ ॥

અર્થ—ગત-અગત વિવેક વગરના બાલ છંપાને
અકામમરણ વારંવાર થાય છે પંડિત-આશિષવંતાને
અકામમરણ રોય છે. ઉન્નત યોને કેવડીને મકામમરણ
ઓક વાર અને જીવન્ય અપેક્ષાઓ બાકીના આશિષવંતાને
સાત કે આઠ વાર હોય છે. (૩-૧૩૦)

તત્ત્વિમં પદ્મં ઠાણં, મહાવીરેણ દેસિયં ।

કામગિદ્ધે જહાવાલે, મિસં કરાઈ કુચ્ચઈ ॥ ૪ ॥

તત્રેદં પ્રથમં સ્થાનં, મહાવીરેણ દેશિતમ્ ।

કામગૃહ્ણો યથા વાલઃ, મૃદાં કૃતાણિ કરોતિ ॥ ૪ ॥

અર્થ—ત્યાં મરણના બે સ્થાનો પૈકી આ કહેવાતું
પહેલું સ્થાન, અરમ તીર્થ કર શ્રી મહાવીર પ્રભુએ કહ્યું છે કે-
ધૃષ્ટિવાળો કે વિષયાસક્ત અવિવેકી બાલ છવ, અત્યંત
છવહિંસા વગેરે ફૂર કર્મો, શરીરદિની શક્તિ હોય તો
શક્તિથી કરે છે, અશક્તિ હોય તો મનથી પણ તડુલ-
મત્સ્યની માફક કરે છે. તે ફૂર કર્મો કરી મરવાની ધૃષ્ટિ
વગર જ મરે છે. (૪-૧૩૧)

જે ગિદ્ધે કામમોણસુ, એમે કૂડાય ગચ્છઈ ।

ન મે દિટ્ઠે પરે લોણ, ચક્ષુદિટ્ઠા ઇમા રઈ ॥ ૫ ॥

યો શુદ્ધ કામમોગેષુ ણ્વ કૃટાય નન્તિ ।

ન મયા દષ્ટ પરો લોકઃ, સ્વપુદ્ગલો દયન્તિ ॥ ૫ ॥

અર્થ—જો કામમોગેષુ એ ૫૪ કોઈ અન્ય ત કુદ
કર્મા કે નાર, અસુખ્ય બાવળ વગેરે બાવ-બધનમા આવેલા
બાવ છે કે—“ જન-આગામી જન્મરૂપ પરવાક મે જોયે
નથી, વિષયોની આનદમાત્રી મોજ નમરે જોયેલ છે, તો
ભયવાનો ન્યાગ અને નહીં જોયેલાની યાચના કરી મારી
બાવને દમ કરુ ?” (૫-૧૩૨)

દયાગયા દમ કામા, કાલિયા જ અજાગયા ।

કા જાણદ પર લેણ, અથિ વા નથિ વા પુણો ॥ ૬ ॥

દક્ષાગતા દમે કામા, કાન્તિ વા અજાગતા ।

વા જાનાતિ પરા લોકઃ, અસ્તિ વા નાસ્તિ વા પુનઃ ॥ ૭ ॥

અર્થ—આ પ્રત્યક્ષ ૫ અનુભવના વ્યાપીન દક્ષાગત
કયલ કામબાગો છે, પરંતુ બરિધ્યમા મના । કામબાગો
અનિશ્ચિત લાભરાજો છે કોણ જ્ઞાત પરવાક છે કે નહિ ?
અર્થાત્ મદેશબાજો પરવાક, તાંથે છત કોણ પ્રયત્ન કામ
બાગાન છાત્રી બરિધ્યના કામબાગો માટે પ્રયત્ન કરે ?
આપા અકામમન્ત્રીયાજા બાલ દયાના અભિમાય ૨૫૫
(૬-૧૦૮)

જગજ શદ્ધિ શકશ્ચામિ, દદ વાત્ પગર્ભર્ ।

કામમોગાનુસાણ દમે શવટિવડર્જ ॥ ૭ ॥

જોમ જશર્ધે ભવિષ્યામિ હતિ વાત્ ઘગ્ધન ।

કામમોગાનુસાણ કલદો લંકર્ણવણ ૧૭૧

અર્થ—વળી હોયે ભોજનમૂલ્ય છે નો હું પાત્રે
મને મા પીગા. જ્યાંથી મળિયાવળે જાત જીવ આ
પીટાવું થાય છે. અન્ય જાતી કયાં નહીં થયે
બીજાનાં નામ કરનાર, કામભોગના પ્રગટ અનુગમથી
આ જોઈ પર્યાયમાં અન્ય દુઃખને પામે છે. (૭-૧૩૬)

તજો મેં દેંદે ગમાગમ, તસેમુ થાવમેમુ ચ ।
અટ્ટાણ ચ અગટ્ટાણ, ભૂયગ્ગામં વિહિસંદે ॥ ૮ ॥
તતઃ મ ક્ષણં સમાગમતે, પ્રસેપુ સ્થાવરેષુ ચ ।
અર્થ—અનર્થાંય, ભૂતગ્રામં વિહિનસ્તિ ॥ ૮ ॥

અર્થ—તે જાલ જીવ, કામભોગના તીવ્ર અનુગમથી
ધીરો બનેલા, બેધન્દ્રિય વગેરે ત્રસ જીવો, પૃથ્વી વગેરે સ્થાવર
જીવો પ્રત્યે સાર્થક-નિર્થક મન-વચન-કાયાથી દુઃખદાયી
અશુભ પ્રયોગો કરે છે; એટલું જ નહીં પરંતુ પ્રાણી-
સમુદાયની અનેક પ્રકારે હિંસા કરે છે (૮-૧૩૫)

હિંસે વાલે મુસાવાઈ, માઈલ્લે પિસુણે સંદે ।
મુંજમાણે સુરં મસં, સેયમેયંતિ મન્નઈ ॥ ૯ ॥

હિંસા વાલે મુસાવાદી, માયાવી પિશુન શઠ ।
મુજાન સુરાં માંસં, શ્રેય પતદિતિ મન્વતે ॥ ૯ ॥

અર્થ—વળી આ જાલ જીવ હિંસક, મૂર્ખ, અસ
ત્યવાદી, કપટી, બીજાના દોષોને પ્રગટ કરનાર, વેષપદો
કરી પોતાને જુદા સ્વરૂપમાં દર્શાવનાર, દારૂડીઓ અને માંસ
ભોજી બની પાછો માને છે કે-‘હું’ બહુ સારું કરી રહ્યો છું
-તેવું જાણે છે. (૯-૧૩૬)

કાયમા વયમા મન, વિન ગિદ્ધ ય દ્વિધિસુ ।

દુહઝી મર્લ મચિગદ્, મિમુણાગુત્ત મદ્વિય ॥ ૧૦ ॥

વાયન વચના મનો, વિન શૂદ્ધ શ્રાપુ ।

દ્વિગ મન્ત્ર મચિનાતિ, મિમુનાગ દ્ય મૃત્તિકામ ॥ ૧૦ ॥

અર્થ—મન-૧૧૧-મયાથી મદોન્મત્ત થત નેમજ

શ્રીગુણમા આગમ્ય બની નીચ ગમ-દ્રવ્યથી બાક પ્રમાણના
શીકાના હમ બાધ છે જે ગિગુનાગ, મારીને આદ્ય
એવલ બજ મારીથી અને શીકા ગ્રી રોવાથી બધા
શ્રી વધુ મારીથી ફગદોગાયે હોય છે તથા નના દ્રવ્ય
મયના દિગ્ગા ૫ વાથી મારી ગુકાના મા જન્મમા દુષ્ટી
થાય ૧૦ નમ બાલ દ્રવ્ય શીકાના હર્મ બાધી જાન દુષ્ટી
થાય ૧૧ (૧૦-૧૭૭)

નમ્રા પુદ્ગો આગંબર્ગ, ગિલાણા પરિતપર્ટ ।

પર્માજા પરત્તાગમ, વરમાણુપર્ટી અપણા ॥ ૧૧ ॥

નમ જ્ઞપ્ત કાલદ્વજ જ્ઞાતા પરિતપ્ત ૧

પર્માજા પરત્તાગમ્ય વર્માગુપ્તી કાલમત ॥ ૧૧ ॥

અર્થ—પાપકર્મા ૧૧ જ્ઞાત્ય કર્મા બાદ જ્ઞાત્ય બાલ

દ્રવ્ય દ્રવ્યજાનુ મુલ વિગુચિકા ય ૧ ૧૧૧૧૧૧૧૧
માર્ગ ૫ ૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧
વિધા ૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧
૧ ૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧
૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧ ૧૧૧
૧૧૧ ૧૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧ ૧૧૧
૧૧૧ ૧૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧ ૧૧૧
૧૧૧૧ (૧૧ ૧૧૧)

સુયા મે નમ્મ ટાયા, ઝર્મીલાણં ન જા મર્ઠ ।

ચાલાણ નમ્મમાણં, પમાદા જલ્ય વેયણા ॥ ૧૨ ॥

ધન્યાનિ મે નમ્મે સ્થાનાનિ, ઝર્મીલાણં ન જા મર્ઠિ ।

ચાલાણં નમ્મમાણં, પમાદાઃ ચત્ર વેયનાઃ ॥ ૧૨ ॥

અર્થ—મેં નરકમાં કુંભી, નૈવરણી વગેરે સ્થાનો સાંભળ્યા છે; પણી દુગધારી હવેની નરક વગેરે ગતિ થાય છે એ પણ સાંભળ્યું છે. તથા જે નરકાદિ ગતિમાં કુર કર્મવાળા અજ્ઞાની હવેને ઉત્કૃષ્ટ શીત-ઉષ્ણ વગેરે વેદનાઓ થાય છે એ પણ સાંભળ્યું છે તથાવિધ ક્રિયાવાળા મારી તેવી જ ગતિ થશે-એમ પરિતાપ કરે છે. (૧૨-૧૩૯)

તત્થોવવાઈયં ટાણં, જહા મે તમણ્ણુસુયં ।

અહાકમ્મેહિં ગચ્છન્તો, સો પચ્છા પરિતપ્પઈ ॥ ૧૩ ॥

તત્રોપપાતિકં સ્થાનં, યથા મે તદનુશ્રુતમ્ ।

યથાકર્મભિર્ગચ્છન્, સ પથ્થાત્ પરિતપ્પત્તે ॥ ૧૩ ॥

અર્થ—તે નરકોમાં ઔપપાતિક જન્મ હોવાથી અંતર્મુહૂર્ત પછી તરત જ મહાવેદનાનેા ઉદય ચાલુ થાય છે. અવિરત વેદના પલ્લોપમ-સાગરોપમ કે જેટલું આયુષ્ય હોય તેના છેડા સુધી રહે છે. અહીં અકાલમૃત્યુ નથી. આવું આવું શુરુ પાસેથી સાંભળેલું વિચારતો તે બાલ જીવ, કર્મના અનુસારે તે પ્રકારના સ્થાનમાં જતો પસ્તાવો કરે છે કે-‘હુષ્ટકર્મકારી મને ધિક્કાર હો ! હવે હું કમનશીબ શું કરું ?’ (૧૩-૧૪૦)

જહા મારગદિઓ જાણ, મમ દિવ્યા મહાપદ ।

વિમમ મગ્ગમોદ્ધણો, અવગે મગ્ગમિ મોચદ ॥ ૧૪ ॥

એવ ધમ્મ, મિત્તકમ્મ, અહમ્મ પદિયજ્જિયા ।

પાન્ મન્નુમુદ પને, અક્કે મગ્ગે પ મોચદ ॥ ૧૫ ॥ યુગમ્મ ॥

જ્યા નાવટિયા જાનન, મમ દિવ્યા મહાપદમ ।

વિમમ માર્ગમચ્છીણ, અવ મગ્ગે મોચનિ ॥ ૧૬ ॥

એવ ધમ્મ મન્નુમુદ અધર્મ પ્રતિપપ્પ ।

પાન્ મન્નુમુદ પ્રાપ્ત અવ મગ્ગે મોચનિ ॥ ૧૭ ॥ યુગમ્મ ॥

અર્થ—જેમ ॥મજ્જિમાળી, કામ્પે વગેરે વગરના મમ માનને જાણવા ન તો શક્તિમાનને હાડી, આ ૧-ટેકવાળા વિમમ માર્ગે જાય છે તો ખાજા વગેરેમાં પડવાન કામનું ધરી નૂતી જતા શાક હરે છે- અને પિડાવે છે, તેમ ઉન્નતજ્ઞાને તે કામ પામ્યા પૂર્વે નમ ગાડા માનનારી માકે મહાવા દેપ ધમનું ઉલ્લાસન કરી દિશા થાય અધમન વગેરે જાણ જુવ, મન્નુમુદમાં આવતા આવુડી ધરી નૂતી જતા ॥ ૧૪-૧૫-૧૬-૧૭ ॥ (૧૪+૧૫+૧૬+૧૭)

તમો જ મારગ તમિ માર્ગ સંતમર્ગ મયા ।

અવામમગ્ગ માર્ગ, પુત્ત વા મલિના મિત્ત ॥ ૧૮ ॥

તત્ત્વ જ મારગાત્મ જાણ: મરેચક્યતિ મવાન ।

અવામમગ્ગાત્મ સિવન પુત્ત જ મલિના મિત્ત ॥ ૧૯ ॥

અર્થ—અતઃ ૧૯ રીતના ઉપરિત્ત પાત્ર વગેરે

મરણમ્ પિ સપુણ્યાણાં, જહા મે તમણસ્સયં ।
વિપ્પસગ્ગ—મગાવાયં, સંજયાણ હુસીમઓ ॥ ૧૭ ॥

મરણમ્ પિ સપુણ્યાણાં, જહા મે તમણસ્સયં ।

વિપ્પસગ્ગ—મગાવાયં, સંજયાણ હુસીમઓ ॥ ૧૭ ॥

મરણમ્ પિ સપુણ્યાણાં, જહા મે તમણસ્સયં ।

વિપ્પસગ્ગ—મગાવાયં, સંજયાણ હુસીમઓ ॥ ૧૭ ॥

અર્થ—આ અકામમરણુ જાત હોવાને હોય છે. એમ
શ્રી નારાયણ વગેરે ભગવાનોએ કહેલ છે. હવે પછી પંડિતોને
અકામમરણુ હોય છે, આ વિષયને મારી પાસેથી તમે
સાબળો. (૧૭-૧૪૩)

મરણમ્ પિ સપુણ્યાણાં, જહા મે તમણસ્સયં ।

વિપ્પસગ્ગ—મગાવાયં, સંજયાણ હુસીમઓ ॥ ૧૮ ॥

મરણમ્ પિ સપુણ્યાણાં, જહા મે તમણસ્સયં ।

વિપ્પસગ્ગ—મગાવાયં, સંજયાણ હુસીમઓ ॥ ૧૮ ॥

અર્થ—પુણ્યશાલી, ચારિત્રધારી અને ઇન્દ્રિયવિજેતા
હોવાનું મરણુ પણ જે પૂર્વેકૃત પંડિતમરણુ છે, તે
વિવિધ ભાવના વગેરે પ્રકારેથી પ્રસન્ન ચિત્ત સંબંધી મરણુ
પણુ વિપ્રસન્ન, તથા વિશિષ્ટ ચતના હોવાથી પર પ્રાણી-
ઓને પીડા નહીં હોવાથી તથા વિધિપૂર્વક શરીરની
સલેખના કરેલ હોઈ આત્માને આઘાત નહીં હોવાથી
આઘાત વગરનું હોય છે. (૧૮-૧૪૪)

જામં સવ્વેસુ મિલ્લુસુ, ન જામં સવ્વેસુ ગારિસુ ।

નાણાસીલા અગારથા, વિસમસીલા ય મિલ્લુણો ॥

મદ સય પુ મિહુપુ, નેદ સયે પુ અગારિપુ ।

જાનારીંગ અગારકથા, વિવર્માંગકથા મિત્તવ ॥ ૧૭ ॥

અર્થ—આ પદિતમ તુ, અમમન યાધુઓમા કે
અમમન ગૃહકથામા ન આવતુ નથી, પરતુ કેલ્લાકે પુણ્ય
શાલી આવ યાધુઓ તથા સવ વિ નિના પતિભાવવાળા ગૃહ
કથાને સબંધે છે અર્થાત્ અનેક પ્રમાના ભાગવાળી
દશવિ નિ હોવાથી નાનામીલ ગૃહકથા દરેવાય છે અને
નિગાન વગરના, પૂણ્ય ગૃહ વ્યાપ્તિવાળા મય માધુઓ
નથી હોતા એવું વિવર્મા આધ્યાત્મવાળા માધુઓ તથા છે
એથી તમામનુ મેકમદ્યુ મ તુ નથી કરેવાનુ (૧૬-૧૪૫)

ગતિ ત્વદિ મિત્તવદિ, ગામ્થા ગંજમુત્તમ ।

ગામ્થદિ અમ્થદિ, ગાદયા ગંજમુત્તમ ॥ ૧૮ ॥

ગતિ ગમ્થા: અગારકથા ગંજમોત્તમ:

અગારકથાગમ્થા ગમ્થા: ગાદયા ગંજમોત્તમ: ॥ ૧૮ ॥

અર્થ—કુનીયિકે બિમુખા કરતા સમ્યક્દશાનવા ત
તમારિનિધર ગામ્થા પ્રધાન છે સપળાય સમ્યક્દરિ
તપિ તિધર કરતા સમુપ્ત સમ્યકવાળા માધુયા તમા
છ (૬૦-૧૪૬)

ચીત્તાગ્રિણે મનિગિણ, ગર્હી સપાર્દી છુટિર્લ ।

તપાર્દિ વિજ તાપેતિ દુર્ગાને પરિયાગય ॥ ૧૯ ॥

ચીત્તાગ્રિણે ભાગ્યે જટિલ્લે સંસારી સજ્જથ્થદ ।

ભાગ્યેવિ જ જાપ ને પુટીલ્લે થય યાગમમ ॥ ૧૯ ॥

અર્થ—ચલ ૨૨૨ ૧૧ ૨૨ ૨૨ ૨૨ ૨૨ ૨૨

[illegible]

पिंडोत्पत्त्य दूर्म्मलि, नग्नाथो न मुच्यते ।
 भिक्षाया वा गिर्ये वा, मुच्यन् कम्मइ दिवं ॥ २२ ॥

निष्ठाया ना गिरन्त्य वा, मुञ्चते ।
निष्ठायायत्नो ना मुञ्चते, न गन्तव्यं न मुञ्चते ।
निष्ठाया ना गिरन्त्यो वा, मुञ्चतः कामति दिवम् ॥२॥

આગરાજીનાં નરકગમનથી બચી શકતો નથી સિદ્ધક
 દ્વાય કે ગૃહસ્થ, પણ ગૃહ ભાવપૂર્વક શીલપાત્ર રૂપ વ્રતનો
 ધારક સુવ્રતી દેવલોકમાં જાય છે. તે કે મુખ્ય વૃત્તિથી
 વ્રતપાલન મુક્તિનું કારણ છે, પણ બંધનની અપેક્ષાએ
 દેવલોકની પ્રાપ્તિ કહેલ છે. (૨૨-૧૪૮)

अगारि सामाह्यंगाईं, सड्डी काएण फासए ।
पोसहं दुहओ पक्खं, एगराय न हावए ॥ २३

पोसहं दुहओ पक्ख, एगरीयं न स्पृशति ।
अगारी सामायिकाङ्गानि, श्रद्धी कायेन स्पृशति ।
पौपधं द्व्योरपि पक्षयोः, पकरात्रि न हापयेत् ॥

અર્થ—ગૃહસ્થના સમ્યક્ત્વ રૂપ સામાયિકના નિશ્ચયના વગેરે, શ્રુતરૂપ સામાયિકના કાલમાં અચયન વગેરે અને દેશ વિરતિરૂપ સામાયિકના અભ્યુવ્રતો વગેરે અગોને શ્રદ્ધાવાળો મન-વચન-કાયાથી આરાધે છે. તથા બન્ને પક્ષની ચૌદશ-પુનમ વગેરે તિથિઓમાં આહાર વગેરે રૂપ પૌષ્ઠ, ફક્ત રાતનો પણ

ન હોડે અર્થાત દિવસ અને રાત્રીનાં દૃષ્ટિ, પણ નાકુત્તરને
દીપે દિવસના ન બની શકે તેના નામના અવગ્રહ પૌરુષ ૨૦
(૨૩-૧૪૬)

અમલમંત્રીયાધ્યયન, મિત્રામ વિ મુત્યમ ।

મુત્યમ કુરિપત્યાગ્રી, મુત્યમ જગત્તમગમય ॥ ૨૧ ॥

મુત્યમ નિશામમાયત્ર, મુત્યમડપિ મુત્યમ ।

મુત્યમ મુત્યમ, મુત્યમ મુત્યમમાયત્ર ॥ ૨૨ ॥

અર્થ—આ પ્રમાણે મુત્યમ ૩૫ મિત્રામી મુત્યમ મુત્યમ ૧૫
પણ મુત્યમ ૫૦, આમલિકા મુત્યમી મુત્યમ મુત્યમ
૧૫ થાય ૩૫ અર્થ ૫૦ મિત્રામીના અવગ્રહ માત્રામિત્ર
મુત્યમ ૫૦ હશે ૧૫ (૨૪-૧૫૦)

અમલમંત્રીયાધ્યયન, મુત્યમ નિશામમાયત્ર ।

મુત્યમકુરિપત્યાગ્રી, મુત્યમ મુત્યમમાયત્ર ॥ ૨૫ ॥

મુત્યમ મુત્યમ, મુત્યમ મુત્યમમાયત્ર ॥ ૨૬ ॥

મુત્યમ મુત્યમમાયત્ર, મુત્યમ મુત્યમમાયત્ર ॥ ૨૭ ॥

અર્થ—૧. ૩૫ ૧૫ આમલિકા ૧૫ ૨૨ ૧૧

આમલિકા (૧) ૫૦ ૧૫ ૧૫ ૧૫ ૧૫ ૧૫ ૧૫ ૧૫ ૧૫ ૧૫
અમલિકા ૧૫ ૧૫ ૧૫ ૧૫ ૧૫ ૧૫ ૧૫ ૧૫ ૧૫ ૧૫
અમલિકા (૨) ૧૫ ૧૫ ૧૫ ૧૫ ૧૫ ૧૫ ૧૫ ૧૫ ૧૫ ૧૫

અમલિકા વિમલિકા મુત્યમમાયત્ર ॥

મુત્યમમાયત્ર અમલિકા આમલિકા અમલિકા ॥ ૨૮ ॥

મુત્યમમાયત્ર અમલિકા અમલિકા ॥

મુત્યમમાયત્ર અમલિકા અમલિકા ૨૯

૨૧૨૧. અનુનગિમાન નામવાળા, અર્થ
તેના પતે મારની, રામાની વિમાન, અગિમાન સૌધર્મ
વર્તે, કમળી કનુમ વિમાન, ગમે નિમેષજનાના દેવોની બરુક
અગામી કે જતા પુણ્યદેવો, ગમની દેવો વમે છે.
(૨૨-૧૧૨)

દીઠાડયા શ્વિદમંતા, મમિદા કામરૂપિણા।

અનુગોવવન્નમંકાના, મુજ્જો અન્નિમાલિપમા ॥ ૨૮ ॥

દીનાંયુષ વ્રદિમન્ન, મમિદા: કામરૂપિણ: ।

અનુગોવવન્નમંકાના, મુજ્જોઅન્નિમાલિપમા: ॥ ૨૭ ॥

અર્થ—લાંબા આયુષ્યવાળા, રતનાદિ સંપત્તિમંપન્ન,
અર્થાત દીપ્તિમાન, ઇચ્છા પ્રમાણે રૂપ બનાવનારા અને
અનુત્તરમાં આયુષ્ય પર્વત વર્ણ-કાન્તિ વગેરે સમાન જ
રહે છે એટલે તતકાલ ઉત્પન્ન દેવ સરખા અને ઘણા મૂર્ચોની
મરણી પ્રભાવાળા દેવો અનુત્તર વિમાનમાં હોય છે.
(૨૭-૧૫૩)

તાણિ ઠાણાણિ ગચ્છંતિ, સિલ્લિત્તા સંજમં તવં ।

મિક્ષવાણ વા મિહત્યે વા. જે સંતિ પરિનિવૃણા ॥ ૨૮ ॥

તાનિ સ્થાનાનિ ગચ્છન્તિ, શિક્ષિત્વા સંયમં તપ ।

મિક્ષાદા વા ગૃહસ્થા વા, યે સન્તિ પરિનિવૃતા: ॥ ૨૮ ॥

અર્થ—સંયમ અને તપનુ આરાધન કરી, કષાયની
આગને બૂઝવી, પરમ શાંતરસને પામનારા સાધુ કે ગૃહસ્થ
પૂર્વોક્ત આવાસરૂપ સ્થાનને પામે છે. (૨૮-૧૫૪)

તસિ મેન્ત્રા મપૃજ્ઞાણ, મજ્યાણ મુમામક્રો ।

ન મનવતિ મગ્નત, મીલ્યતા મુમ્મુક્રા ॥ ૨૦ ॥

મેન્ત્રા મુદ્યા મપૃજ્ઞાના, મંચતાનાં મદ્યવતમ ।

ન મગ્નમ્યતિ મગ્નાન્ત, મીલ્યતા મુમ્મુક્રા ॥ ૨૦ ॥

અર્થ—મન્ત્ર વૈદ્યના પુન્ય, મન્ત્રિયોના વિજેતા

મયમધારી પૂર્વીના અપવાદા રાધ્યવની પુન્ય મેન્ત્રા
નની પ્રાપ્તિ માળગી, મશ્યુના અન આ ર મન માત્રિ
વન, આનમવચનમધ્યવ્યુથી મુદ્ધ મુદ્ધિવાળા ॥ ૨૦ ॥ પ મન
નથી (૨૦-૧૫૫)

મુગ્ધિઆ વિમયમાજાય દયાધમમગ્ન સ્વતિા ।

વિવર્માજ્ઞ મજાવી, મજામુગ્ન અપણા ॥ ૨૦ ॥

માર્ગવિવ્યા વિદાયમાદાય મજાધારીશ્ય રજાળા ।

વિવર્માજ્ઞ મજાવી મજામુગ્ન આમના ૭ ૭ ૭

અર્થ—આનમવ્યુ અન પ મિતમાત્રિ પર્વ ૨૦ ૨

પ મિતમાત્રી અન દયાધમ ૭ કમાપુષ્ક ૧૫૨૫ ૨
૭૨૧ મજાધારી પાલા ૭૦૦ અનમગ્ન મનવ ૭૦
નમ અનમગ્નમા પજુ તા ૫૦૦ અલી અમદાય ૭૦
મસ ૧૦૦ ૭૦૦ ૭૦૦ ૭૦૦ (૨૦-૧૫૫)

મજા શાજ અમિપણ મજાવી તામિસમિતિા ।

વિવર્માજ્ઞ મજાવી, મજા દદાસ મજા ॥ ૨૧ ॥

મજા શાજ અમિપણ મજાવી તામિસમિતિા

વિવર્માજ્ઞ મજાવી ૭૦૦ દદાસ મજાવી ૭૦૦

અર્થ—જાપના ઉપરાંત બાકી જ્યાંયે યોગો કામ નથી આપવા, તે જાપને કંઈયે મરણકાલ આપ્યે છતે, મરણકાલે ચુરંજીની પાસે મરણકાળની પેતા થયેલ કેમાં- નેને કર કહે. વળી મરણની ક્ષણથી દેવના વિનાશની ક્ષણ ન કહે. (૩૧-૧૫૭)

અહ કાલમ્મિ મંપત્તે, આઘાયાય સમુચ્ચયં ।

સકામમરણં મન્ટ, તિલ્લમણયરં મુણિ ત્તિ વેમિ ॥૩૨॥

અથ કાલે મંપ્રાન્તે, આઘાનાય સમુચ્ચયમ્ ।

સકામમરણં પ્રિયતે,

પ્રયાણામન્યતરં મુનિરિત્તિ વ્રવીમિ ॥ ૩૨ ॥

અર્થ—મરણકાલ પ્રાપ્ત થયે છતે, અભ્યંતર કાર્મણ અને જાહ્ય ઔદારિક શરીરનો સંલેખના વગેરે કુમથી વિનાશ માટે ૧ લક્ષ્મપરિજ્ઞા, ૨ ઈગિની, ૩ પાદપોષગમન રૂપ એ ત્રણમાંથી ગમે તે એક સકામમરણે મુનિ અંતિમ મરણ પામે છે (૩૨-૧૫૮)

॥ પાંચમું અકામમરણીયાધ્યયન સંપૂર્ણ. ॥

श्री मुहूर्तनिर्णय-टीका-अध्याय-६

जावंतविज्जा पृग्गिा, मय्य न दृक्मयमया ।

मुप्यति षट्पदा मृदा, मयामि अणना ॥ १ ॥

यापन्ना-विद्या पुग्गिा, मय्य न दृक्मयमया ।

मुप्यति षट्पदा मृदा मयामि अणना ॥ १ ॥

अर्थ—तन्मयान पगपना १/१९९ पुग्गिा १९ १ अणना
दृग्गिा ८ पणिवाणा, विषय पगपना १९ १ १ १ १ १ १
मयि पार ददिना य । धी पीग्गिा मय १९ (१-१५)

ममिबर्ग पट्टिा मय्या, पगजादपट्टिा पट्टिा ।

अप्यणा मयामिज्जा, मिति भूगु मय्या ॥ २ ॥

मयामि पण्डितमय्यान् पगजातिमय्यान् मय्या ।

मय्या मय्यामय्यान्, मिति भूगु मय्या ॥ २ ॥

अर्थ—मय्या मय्यामय्या य । मय्या १ १ १ १ १ १ १
मय्या मय्या मय्यामय्या मय्या १ १ १ १ १ १ १
मय्यामय्या मय्यामय्या मय्या १ १ १ १ १ १ १
मय्यामय्या मय्यामय्या मय्या १ १ १ १ १ १ १

માયા પિત્રા ક્ષમા માયા, મજ્જા પુત્રા ય ઓભા ।
નાલ તે મમ ત્રાણાય, તુષ્પંતમ્મ સકમ્મુણા ॥ ૩ ॥
માના પિત્રા સ્તુષા ભ્રાતા, માયાં પુત્રાશ્ચ ઓભાઃ ।
નાલં તે મમ ત્રાણાય, તુષ્પમાનમ્મ સ્વર્ગમણા ॥ ૩ ॥

અર્થ—જાડમાંથી પીડાતા અને માતા-પિતા-પુત્રવધૂ-
ભાઈ-બાઈ-પાતાનાથી પેદા થયેલા પુત્રો વગેરે સંબંધીઓ
ખત્રાવવા સમર્થ થતા નથી. (૩-૧૬૧)

અમદૃઢં સંપેહાળ, પાસે સમિદ્દંસણે ।
હિદ્દ મેહિ સિણેહં ચ, ન કંલે પુવ્વસંથવં ॥ ૪ ॥
પંતમર્થ સ્વપ્રેક્ષયા, પદ્યેન્ સમિતદર્શનઃ ।
હિન્યાત્ મુદ્ધિ સ્નેહં ચ, ન કાજ્ઞંત્ પૂર્વસંસ્તવમ્ ॥ ૪ ॥

અર્થ—સમ્યગ્દૃષ્ટિ વિવેકી, પૂર્વોક્ત અર્થને સ્વ-
પુદ્ધિમાં ધારણ કરે ! વિપયોની આસક્તિ અને સ્નેહરાગને
છેદી દે ! પૂર્વના સંબંધનું સ્મરણ ન કરે ! કેમ કે—અહીં
કે પરલોકમાં દુઃખના ટાણે ધર્મ સિવાય કોઈ રક્ષક નથી.
(૪-૧૬૨)

ગવાસં મણિકુંડલં, પસવો દાસપોરુસં ।
સવ્વમેઅં ચહિતા ણં, કામરૂપી ભવિસ્સસિ ॥ ૫ ॥

ગવાશ્વં મણિકુંડલં, પશવો દાસપોરુપમ્ ।
સર્વમેતત્ ત્યક્ત્વા ચલુ, કામરૂપી ભવિષ્યસિ ॥ ૫ ॥

અર્થ—ગાય, ઘોડા, સુવર્ણ વગેરેના લૂપણો, ઘેટા વગેરે
પશુધન, નોકર વગેરે પુરૂષનો સમુદાય. તેમજ પૂર્વોક્ત

જાપજીવ હાથી, સુવમ સીકાગી તુ દિસા મુજમ રૂપ
કલ્પાનાં રમાનિષ દેવ ચરિત્ર (૫-૧૬૩)

धारः जगम श्वः, धणः धर्मः उरुवर्गः ।

पञ्चमाण्डम् वच्महि, नात् दुःखयात्रो मात्रण ॥ ६ ॥

इथापरं जहमं विध, धन धामं उपाकर ।

पश्यमानस्य समभि, ना७ दृष्ट्वाद् भाष्येन ॥ १ ॥

અમથ-પર લગેટ ચલાવવ, સ્ત્રી લા. ૧૨ જાગમ થન મે લ
લાથ ઝીનુ લગેટ આ અધુ કમથી પી ના. જુલ ૧૬ અ. ૧
લાગવવા અમથ થનુ નથી (૬-૧૯૪)

अङ्गत्वं गत्यङ्गं गत्वं, दिशस्य पाणि पित्रायाम् ।

न ह्ये पाणिणो पाण, भयवराभा उपमा ॥ ७ ॥

अध्यागं नयन् नयं, दृष्टा प्राणान् प्रियागवान् ।

न इत्यान् प्राणिनः प्राणान् भयभीताद् उपायः ॥ ७ ॥

ॐ ह्रीं — मनागत, एहि मयाग य दि ३ गु वार्त्ति मय
 गुण य दि मयगु मिथ यगदि स्वदृष्ट ज्ञाति मय । यथा ।
 माया मयन मिथ र्वाय ईं ज्ञम तेन, ज्ञयत ज्ञ
 ज्ञय यगदना गुदित्य आगुि यात माया नहि ज्ञ य ज्ञा -
 (३ ११५)

आदाण तस्य दिसस, नायहज्ज तत्तागधि ।

दागुली आपणो पाण दिअ रहिउअ भाअ ॥५॥

आवाजें नग्न हूँ आर्दीन हृदय ।

कगुली भाषान पाठ हल धुर्जन भाषाभाष । २ ।

અર્થે 'તેન મોક્ષે' પરિવર્તને, મનુષ્યું કારણ હોઈ નહ
તરીને નાની વળાપાને પણ અરણ્ય ન કરે! આદ્ય
પરમે, મનની પૂન પામ્યા પછી મુક્તિ છે, તેન માનસ
માર્ગ પેવાના પાવમા અપેક્ષાને મોક્ષાર્થે બેસ
કે. (૮-૧૬૬)

અમંગે ઉ મંગેનિ, અપન્નમ્ભાય પાવંગં ।

આચારિયં વિદિતા નં, સન્વદક્ષ્યા વિમુચ્ચત્ ॥ ૯ ॥

દત્ત મંતે તુ મન્યન્તે, અપ્રત્યાગ્ચાય પાપકમ્ ।

આચારિકં વિનિત્વા મન્તુ, મર્ધદુ મેઘ્યા વિમુચ્ચતે ॥ ૯ ॥

અર્થ—આ જગતમાં કેટલાક જેનેતરે મને છે
કે-પાતપોતાના આચારના અનુષ્ઠાનમાત્રનું જ્ઞાન બરેબર
કરી, તે જ્ઞાનમાત્રથી હવે સર્વ દુઃખથી મુક્ત થાય છે.
(૯-૧૬૭)

મળંતા અકર્ણિતા ય, વંધમોક્ષપદ્ધિણો ।

વાયાવિરિઅમેત્તેણ, સમાસાસંતિ અપ્પયં ॥ ૧૦ ॥

મળન્ત અકુર્વન્તશ્ચ, વન્ધમોક્ષપ્રતિજ્ઞિનઃ ।

વાગ્વીર્યમાપ્રેણ, સમાશ્વાસયન્તિ આત્માનમ્ ॥ ૧૦ ॥

અર્થ—ફક્ત જ્ઞાન જ મુક્તિનું કારણ છે—એમ બોલ-
નાર અને મુક્તિના ઉપાયને અમલી નહિ કરનારા, અંધ-
મોક્ષ છે—એમ બોલનારા જ છે, પરંતુ મોક્ષના કારણભૂત
પર્યવકાશ—તય-મત વગેરેને ઉડાવનારા 'જ્ઞાનથી જ અમે
મુક્તિમાં જઈશું'—એમ ફક્ત બોલીને આત્માને આશ્વાસન
આપે છે. (૧૦-૧૬૮)

ળ રિના તાયળ માયા, રૂઝો રિજાણુમામળ ।

રિમળા પાયરમ્મેદિ, ચાલા પઢિરમાણિયો ॥ ૭૭ ॥

મચિત્રા પ્રાયત માયા, કુના વિગાણુમામળ ।

વિમળા પાવકમભિ, યાગ પઢિરમાણિ ॥ ૭૮ ॥

અર્થ—નાના પ્રમાણે, વચન ૨૫ પ્રા. ૧-૧૩, ૧
૫૧ આદિ, પાપેશી મનાવના થતી નથી ના રિરિત્ર
મ ૧૩૫ વિદ્યાનુ ગ્રિમળ નો યાથી મનાવી શકે ? •
આવા પતિભાનીઓ હોય છે, તે નાનતા ૧૨થી જુદા
માનીતો આશ્રય નહિ કરતા, પાપરૂપીઓ આશ્રય
પાતા થાય છે (૧૧-૧૬૬)

જે વદ મરીર મળા, યળ જય અ મયમળા ।

મળા યાયવચન, મલ્લ મ દુષ્કમમળા ॥ ૭૯ ॥

ય જેવિનુ દારિરે મળા, યળ જય અ મયમળા ।

મળા યાયવચન મળે મ જુલમમળા ॥ ૮૦ ॥

અર્થ—જે દેવે મરીરના વિષય આ ૨૫ ૧ ૨૫૨
૨૧ ૫૧૨ વિદ્યામા ૧૫મા મળ-૧૨૧ ૩૧૫ • આદિ
૧૫ ૧ ૧૫ ૩૧૫ મળી મળિ ૧ ૨૧ ૧૫ ૧૫
આદિ, પદમામા દુષ્ટી માય ॥ (૧૫ ૧૮૬)

આવળા દીપ્તમદાણે મંત્રામિ અન્તળ ।

મદા મયદિગે પાતા અપ્પમળા પતિ ॥ ૮૧ ॥

આવળા દીપ્તમદાણે મંત્રામિ અન્તળ ।

મદામા મયદિગે પાતા અપ્પમળા પતિ ॥ ૮૨ ॥

અર્થ—આ પ્રમાણે આ મોક્ષમાર્ગના મનુષ્યો, અતંત
સંસારમાં, ત્યાગી અને અન્ય ભગ્યભાગ્યે આર્થને
પ્રમેતા હોય છે. તેથી પૂર્વીકાય વગેરે આદર બે
ત્યાગી ભાવનિશ્ચયોને જેનારો બની, જેમ એકેન્દ્રિય વગેરેની
વિરામના ન થાય અને તેમાં જન્મ ન થાય, તેથી રીતે
અપ્રમત્ત બની સંયમમાર્ગમાં જે મુશ્કિલ ! તું વિચરજે !
(૧૩-૧૭૧)

ચહિયા ઉદ્ધમાદાય, નાવકંઠે કયાદિવિ ।
પુન્વકમ્મવલ્લયાદા, હમં દેહં સમુદરે ॥ ૧૪ ॥
ચહિ ઉર્ચમાદાય, નાવકાલ્લંત્ કદાચિદ્વપિ ।
પૂર્વકર્મશ્ચાર્થ, હમં દેહં નમુદરેન્ ॥ ૧૪ ॥

અર્થ—સંસારથી પર મોક્ષના ઉદ્દેશનો નિશ્ચય કરી
કદાચિત્ પણ વિપયવાંછા ન કરે ! પૂર્વકૃત કર્મોના ક્ષય
માટે ઉચિત આહાર વગેરેથી આ દેહતું પાલન કરે !
(૧૪-૧૭૨)

વિગિંચ કમ્મુણો હેડં, કાલકંઠી પરિવ્વણ ।
માયં પિંડસ્સ પાણસ્સ, કહં લલ્લૂણ ભક્ષણ ॥ ૧૫ ॥
વિવિચ્ચ કર્મણો હેતું, કાલકાદ્દક્ષી પરિવ્રજેત્ ।
માત્રાં પિંડસ્સ પાનસ્સ, ક્ષતાં લલ્લ્લા ભક્ષયેત્ ॥ ૧૫ ॥

અર્થ—કર્મના ઉપાદાન કારણ મિથ્યાત્વ વગેરેનો
ત્યાગ કરી, અનુષ્ઠાનના કાલની હચ્છાવાળો સંયમમાં
વિચરે ! જેટલાથી સંયમનો નિર્વાહ થાય, તેટલો ગૃહસ્થોએ

પાતાના માટે કેલ આહાર-પાત્રી મેળવી અનામદિપૂર્વક
આદાર કે ૧ (૧૫-૧૭૩)

મન્નિદિં જ ન કૃત્તિજ્ઞા, લેખમાયાદ મનન ।

પરમી પત્ત મમાપાય, નિમિત્તમે પમિત્રા ॥ ૧૬ ॥

મન્નિદિં જ ન કૃત્તિજ્ઞા, લેખમાયાદ મનન ।

પરમી પત્ત મમાપાય, નિમિત્તમે પમિત્રા ॥ ૧ ॥

અર્થ—માધુ, પાત્રામા લેખ લાગ્યા કરે નવન પત્ર
પ્રીતિ રિતિ બાજન માટે આદાર વિની સ્થાપના ન કે ૧
પ્રતીની નાકક પાત્રા, ઉપક ૧૧ પગલુ મદ્ય દેખના ૧
અપમા વગરનો અયમમા વિચરે (૧૬-૧૭૪)

મમનામિત્રો સજ્જ, શામ અપિયતી ચર ।

અપમનો પમનિ, પિટ્થાય મમના ॥ ૧૭ ॥

મમનામિત્રો સજ્જાતુઃ શામે અપિયતી ચર ।

અપમનો પમનિ, પિટ્થાય મમના ॥ ૧૭ ॥

અર્થ—નાથરી તે મદિમા લેખમાયા ૧ ૧ મર્ગ
શામ જ તેમા કાયમ વારા મિત્ર ૧૧ મિત્ર ૧૧ ૧ ૧૧
અપમારી ૧૧ ૧૧ મિત્રા મદિમા મિત્રા ૧૧ ૧૧ ૧૧
(૧૭ ૧૭૫)

તર્કા ઉદાત્ત અજ્ઞાનાર્થી અજ્ઞાતદર્શી અજ્ઞાતજ્ઞાત શામ ૧ ।

આદા શામપુત્ર મમન દમાતિ વિશ્વાદિત મિદિ ૧ ૧ ૧ ।

શામ શામદાત્તદાત્ત અજ્ઞાતજ્ઞાત ૧

અજ્ઞાતદર્શી અજ્ઞાતજ્ઞાત ૧

ધર્મન સ્વાત્મ્ય મમતાનુ, વેદાલિપ્ત,
સ્વાત્મ્યતા દત્તિ

દ્રવીમિ ॥ ૧૮ ॥

આર્થ - અર્ચન, મર્ચન, સ્વચ્છની અર્ચનાએ એવી
માર્ગ મર્ચનદ્વારા જ્ઞાન મર્ચનદ્વારા, તીર્થદ્વારા વેદાલિપ્ત ભગવાન
ગિદ્ધામર્ચન તે શ્રી નર્મમાન નિર્મલસ્વામીએ, આ પ્રકારે
સમયમગત્તમા મર્ચન કરવા છે; એમ છે નંબૂ.
હું હું હું. (૧૮-૧૭૬)

॥ છટ્ટું શ્રી શુદ્ધકનિર્ઘ્નથીયાધ્યયન સપૂર્ણ. ॥

શ્રી વિભ્રિયાધ્યયન-૭

आअण जषम दिज्जा, पागिज्जावि गर्यगण ॥ १ ॥

आशुन ययनं दद्यात्, पाण्येदपि वयवाङ्मण ॥ १ ॥

પાળાના પડન આગળ પડાડે, પાપિયામાં જાડે. ૬૦
જનન માં, અદા વડે પાપ અવરણીને પાપ ૧ (૧ ૧૦૦)

पीणि विउं दह. आण्य परिवेयण ॥ ६ ॥

ਸੀਮਾਵਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ੬੪ ਆਇਤਾ ਪਰਿਵਾਤੀ ੧ ੨ ੩

वृद्धिवाङ् - रामाय - ध्रुव अरकावाङ् - मं / ५ ४ २
पुमात् कौ शरीर विरास अथाम' का ५० ५०
ह'वा वृष्टु रोक राम कौटिल्य ३६ ५५ ३ १ १७ ।

જાત ન જાણે, તારા ગીર સેજુદિ ।
 અર પમંમિ જાણે, મીતં કિત્તળ મુજ્જ ॥ ૩ ॥
 તારા પતિ જાણે, તારા જીવિ જોડુગી ।
 તારા જાણે જાણે, કિત્તળ-મ મુજ્જ ॥ ૩ ॥

અર્થ - તારા મુની માર્ગના ગર આવતો નથી ત્યાં
 મુની તે ગેટ દુણ પામનું (અરથા આગામી દુઃખથી
 દુઃખી) હવે છે. ત્યાં માર્ગના ગર આવે છે ત્યાં
 તેનું મરતક છે, તેનું ત્યાં કંઈનું માંમ મહેમાન મધે
 ઘરના માલિક વડે ખવાય છે. (૩-૧૭૬)

જહા સલુ સે ડરમે, આપસાણ સમીહિ ।
 પવં વાલે અહમ્મિદે, ફેહા નરયાડયં ॥ ૪ ॥

યથા સલુ મ ડરમ, આદેશાય સમીહિ ।
 પવં વાલે અહમ્મિદે, ફેહા નરકાયુષ્કમ્ ॥ ૪ ॥

અર્થ - જેમ પૂર્વોક્ત સ્વરૂપવાળો ઘેટો મહેમાન
 માટે નિર્ધારિત કરાયેલો મહેમાનને ચાહે છે, તેવી રીતે
 અત્યંત અધર્મી બાલ હવે નરકના અનુકૂળ આચરણ કરી
 નરકના હવનને ચાહે છે. (૪-૧૮૦)

હિંસે વાલે મુસાવાઈ, અઢાણંમિ વિલોવણ ।
 અન્ન દત્તહરે તેણે, માઈ કન્નુ હરે સદો ॥ ૫ ॥
 ક્ત્યી વિસયગિદે અ, મહારંમપરિગહે ।
 મુંજમાણે સુર મંસં, પરિવૂઢે પરં દમે ॥ ૬ ॥

તત્ત્વો કમ્મગુરુ પિન્ન, વત્તવપન્નવગાયને ।

અર્થ આગવાણે, મમંત્રમિ મોઝડ ॥૭॥ ગુમ્મ ॥

મામને મામને માનં, વિષ જામાન મુન્ના ।

દુઃખાન પાતં વાત્તા, વદ્ મલિન્ન્ય મ્માઃ ॥ ૮ ॥

તત્ત્વ કર્મગુરુત્તન્નુ, પ્રમુદ્યન્નવગાયને ।

મત્તવ આમને મામિઝે, મમ્માન્ને ઝોન્નિ ॥ ૯ ॥ ગુમ્મ ॥

અર્થ—મિદામન વિ. આમન, પત્તંગ વિ. મયન,
રથ વિ. વાદન, માનુ વિ. ધન, મજ્જ વિ. કામભોગોને
ભોગવી, દુઃખે મિત્તુ કંદેયુ ધન, લુગાર વિ.માં વાપરીને,
આક પ્રકારનું કર્મ ઉપાદાને, ભારેકર્મી છવ, નાસ્તિક
મતના અનુમારે પરલોકનિરપેક્ષ માત્ર વર્તમાનમાં પરાયણ,
લેમ થોટો મહેમાન આવતાં શોક કરે છે, તેમ અવસાનના
અવસરે શોક કરે છે. (૮+૯, ૧૮૪+૧૮૫)

તત્ત્વો આટ પરિક્ષીણે, હુઆ દેહા વિહિસગા ।

આસુરિયં દિસં વાલા, ગચ્છંતિ અવસા તમં ॥૧૦॥

તત્ત્વ આયુપિ પરિક્ષીણે, હ્યુતા દેહાન્ વિહિસકાઃ ।

આસુરીં દિસં વાલાઃ, ગચ્છન્તિ અવસાસ્તમામ્ ॥ ૧૦ ॥

અર્થ—શોક કર્યા બાદ વિવિધ પ્રકારથી પ્રાણિ-
હિસકે શરીરથી છૂટો થયેલ બાલ છવ, આયુધ્યનો નાશ
થયે છતે પરવશ બનેલો, અધકારવાળી નરકગતિમાં જાય
છે. (૧૦-૧૮૬)

જહા કાગણિય હેઝં, સહસ્સં હારણ નરો ।

ત્યં અંવગં મુચ્ચા, રાયા રજ્જં તુ હારણ ॥ ૧૧ ॥

અથ વાવિળ્યા દત્તા મદદ્ય દામ્યન તર ।

અર્થ-માત્રજ મુક્તિયા, રાજા રાજ્ય તુ દામ્યન ॥૧૧॥

અર્થ-જેમ એકે રૂપિયાના એનીમા ભાગ રૂપ
મિલિયન ખાતર, એકે હજાર નેનામદોને મજાની
માત્રજ રાની લાય છે તથા જેમ અપય કરીને ખાડ
દામ્ય નામ્યને દારી લાય છે (૧૧-૧૨)

શવ માણુમ્મગા શામા, દવશામાણમતિ ।

મશ્મગુણિગા શુજ્જો, આટ શામા ય દિશ્મિગા ॥૧૨॥

અથ માનુષ્યવા શામા, જ્યશામાણામતિશ ।

મશ્મગુણિગા મુય આયુ શામાજ શિશ્મવા ॥૧૩॥

અર્થ-મા મનુષ્યના શામાણગા દવાના શામાણા । શિ
આગા દાકિણી અને ઠેરી જેવા ૧ મનુષ્યના આયુષ્ય
અન બાજાની અપમાયે અ ૧૩વા ૧૩૫૫ની ૧૩૫૫
૧૧-૧૨-૧૩-૧૪-૧૫-૧૬-૧૭-૧૮-૧૯-૨૦-૨૧-૨૨-૨૩-૨૪-૨૫-૨૬-૨૭-૨૮-૨૯-૩૦
શામાણગા ૧ (૧૨-૧૩)

અથ શામાણગા ૧૩૫૫, આ શા પદ્યશો ૧૩૫૫ ।

આણિ ઝીમ્મતિ દુમ્મદા ડળ શામાણગા ॥૧૪॥

અર્થ-શામાણગા ૧૩૫૫ શા શા પદ્યશો ૧૩૫૫ ।

શામાણગા ૧૩૫૫ શા શા પદ્યશો ૧૩૫૫ ।

અર્થ-શામાણગા ૧૩૫૫ શા શા પદ્યશો ૧૩૫૫ ।

અર્થ-શામાણગા ૧૩૫૫ શા શા પદ્યશો ૧૩૫૫ ।

અર્થ-શામાણગા ૧૩૫૫ શા શા પદ્યશો ૧૩૫૫ ।

અર્થ-શામાણગા ૧૩૫૫ શા શા પદ્યશો ૧૩૫૫ ।

અર્થ-શામાણગા ૧૩૫૫ શા શા પદ્યશો ૧૩૫૫ ।

૧-૩ માર્ગમાં ગામાં ૧૦૧ પાણી, ધર્મ નરિ, ૬૨૫ઝી દિવ
(અર્થ - ૧૦૧ માર્ગમાં ૨૧૨૧ વ્રત ૬૦ (૧૩-૧૮૬)

જહા ય નિચિ વાણિજા, મૂલં ધિત્તગ નિમ્મયા ।

પગોન્થ લાઠે લામં, પગો મુન્નેણ આગઝો ॥૧૪॥

પગો મૂલંપિ હારિત્તા, આગઝો તન્થ વાણિઝો ।

વ્યવહારે ઉવમા પમા, પવં ધમ્મે ધિજાણહ ॥૧૫॥ યુગમ્મ ॥

યથા વપ્રયો વાણિજા, મૂલં મૂલીય્યા નિર્મતાઃ ।

પકોઽથ વ્રભતે લામં, પકો મૂલેનાગતઃ ॥૧૬॥

પકો મૂલમપિ હારયિત્થા, આગતસ્ત્ર વાણિજઃ ।

વ્યવહારે ઉવમા પમા, પવં ધર્મે ધિજાનીત ॥૧૭॥ યુગમ્મ ॥

અર્થ-જેમ વાણુ વેપારીઓ, મૂલ ધન લઈને વેપાર માટે પરદેશ ગયા. તેમાં પહેલો જે વ્યાપારકલામાં કુશલ હતો તે ખૂબ નફો મેળવી, બીજો વ્યાપારમાં મધ્યમ હતો તે ઘટેથી જેટલું લાવેલો તેટલું જ મૂલ ધન લઈ ત્રીજો જુગાર વિ.નો વ્યસની-પ્રમાત્રી હતો તે મૂલ ધન હારી પોતાને ઘેર પાછા આવ્યા. (૧૪+૧૫, ૧૬૦+૧૬૧)

માણુસત્તં ભવે મૂલં, લાભો દેવગઈ ભવે ।

મૂલચ્છેણ જીવાણં, નરગતિરિવલ્લત્તણં ધુવં ॥૧૬॥

માણુસત્ત્વં ભવેત્ત મૂલં, લાભો દેવગતિર્ભવેત્ત ।

મૂલચ્છેદેન જીવાનાં, નરકતિર્યક્ત્વં ધ્રુવમ્ ॥૧૬॥

અર્થ-તેવી રીતે જીવવ્યાપારીને સ્વર્ગાદિ ઉત્તરોત્તર લાભનું કારણ મૂલ ધન સમાન મનુષ્યપણું છે લાભના સ્થાનમાં દેવપણાની પ્રાપ્તિ સમજવી તથા મનુષ્ય-

પણં જિઝં મપેદાળ, તુલિઆ જાલં ચ પંડિત્ર ।

મૂલિઝં તે પવેમેતિ, માણ્યમિ ઝોણિમિતિ જે ॥૧૭॥

મર્થ-જિઝં મંપેદાળ, તોડગિરવા તા : ચ તળિટતમ ।

મૌલિકં તે પ્રમિજગિ, માનર્થો યોનિમાયાગિ ચે ॥૧૮॥

અર્થ-પવેદાળ પ્રકારવાળા ગાડા જીવને કેઈ, શુભ-
દોષનો તથા ગાડા અને પંડિતનો વિચાર કરી, મૂલ-
ધનરક્ષક વેપારી જેવા જીવો મનુષ્યાયુષ્ય આંધીને મનુષ્ય-
ગતિમા જન્મ લે છે. (૧૮-૧૯૫)

વેમાયાહિ સિક્ષાહિ, જે નગ ગિહિસુચ્ચયા ।

ઉચિતિ માણુસં જોણિ, કમ્મસન્ચા હુ પાણિણો ॥૨૦॥

વિમાઘામિઃ શિક્ષામિઃ, ચે નગ ગૃહિસુવ્રતાઃ ।

ઉપયાન્તિ માનુષી યોનિ, કર્મમત્યાઃ સલુ પ્રાણિનઃ ॥૨૦॥

અર્થ-જે જીવો, ગૃહસ્થી હોવા છતાં સત્યુદ્ધતા
વ્રતવાળાઓ, વિવિધ પરિણામવાળું ભદ્રકપલ્લુ, વિનીતપલ્લુ.
દયા-ધર્મ્યોરહિતપાત્રું વિ. શિક્ષાઓથી મનુષ્યયોનિને પામે
છે; કેમ કે-અવશ્ય ફળ દેનાર કર્મવાળા પ્રાણીઓ હોય
છે. (૨૦-૧૯૬)

જસિં તુ વિપુલા સિક્ષા, મૂલિકં તે અત્થિઆ ।

સીલવંતા સવિસેસા, અદીણા જંતિ દેવયં ॥૨૧॥

યેષાં તુ વિપુલા શિક્ષા, મૌલિકં તે અતિક્રમ્ય ।

સીલવન્તઃ સવિશેષાઃ, અદીના યાન્તિ દેવતામ્ ॥૨૧॥

અર્થ-જેઓની પાસે વિશાલ અહણ અને આસેવન

૨૫ શિખા છે, નેજો મૂલ ધન ૨૫ મનુષ્યપણ ઉતરી
નમ્યવસ્થિ વિ ૨૫ શીતરતો અને ઉત્તરેન ગુણપ્રાપ્તિ
૨૫ વિશેષવાગ્દોષો બની રીનતા રગન્ના દેવદાનને પામ
છ (૧-૧૮-૭)

અવમર્ણય મિરચુ, આગારિ ચ વિદ્યાનિદ્રા ।

વદનુ જિવ્ધ મ લિક્ષ્ય, જિ રમાણા ન મવિન્ ॥૨૦॥

અવમર્ણયવસ્થા મિર, અગારિજા ન વિદ્યાન ।

વદનુ જિવ્ધ રજા જીવમામા ન મવિન ॥ ૨૦ ॥

અર્થ-પુવાળા લાબવાળા રીનતા વા ૨૦ ॥ , ૨૦
અને સાધુને વિશેષરૂપ જાણી આવ્યા રાપાનુ વિ ૨૫
લાબ મા માત્ર આવ્યા ? નુ માયા લાબન વા ૨૦ ॥ ન જા ૨૦
નથી ? જાણુ જ ૨૦ માત્ર આવ્યા પ્રથમ કે વા જા ૨૦ ૨
જાણી લાબ દારી ન જવાય (૧-૧૮)

જાતા વૃગમ્મ ઉદગ, મારદણ મર્મ મિત્ત ।

અવ માણુમ્મમા વામા, દવકામાણ અતિત ॥૨૧॥

જાતા વૃગમ્મ ઉદગ મારદણ મર્મ મિત્તમાત્ર

અવ માણુમ્મમા વામા જનકામાણામર્મિત્ત ॥ ૨૧ ॥

અર્થ ૦ મ ૨૦ ॥ ૨૦ ॥ દાબ ૨૦ ॥ અવમાત્ર ૨૦ ૨ ૦
અતિતિદુ ૨ મારદણ ૦ ૨ વા ૨૦ ૨૦ ૨૦ ૨ ૦ ૨
૨-૫ મનુષ્ય ૨૦ ૨૦ ૨૦ ૨૦ ૨૦ ૨૦ ૨ ૦ ૨
૨ (૧૭ ૧૦)

વૃગમ્મમિત્તા રમ વામા મર્મિત્તિદુ ૨ - ૧

વામા રમ વૃગ વામા જાણુમર્મ ૦ રમ ૨ ૧ ૨

કુશલમાયા રમે જાણા, જનિતરૂઢે આદ્યુષિ ।

જ રતી પદ્મજલ, મામરેકા સ જનિતે પદ્મ ।

અર્થ-મનુષ્યના મનુષ્યપાત્રમાં જેવો જાતરવે અર્થ
તેવો જાતરવે અર્થમાયા દ્વારા રૂપે જનિતરૂઢે જેવા છે
અને નિમ્ન મામરેકા જનરૂઢે જેવા છે, તે કયા
કાન્ધમાય દ્વારા જાતર આપેલ મર્મની પ્રાપ્તિ રૂપ
યોગને તથા પ્રાપ્ત મર્મના પાત્રન રૂપ દેમને
નદણેના નથી ? અર્થેના જોગામકિનથી યોગ-દેમને જાણી
નથી (૨૮-૨૦૦)

इह कामा निअट्ठस्म, अत्तट्ठे अवज्झई ।

मोच्छा नेआउयं मग्गं, जं भुज्जो परिभस्सइ ॥२५॥

इह कामानिवृत्तस्य, आत्मार्थः अपराध्यति ।

श्रुत्वा 'नेयायिक' मार्गं, यद् भयः पन्निअद्यति ॥२५॥

અર્થ-મનુષ્યપાત્ર કે જનધર્મ મળવા છતાં કામ
ભોગોથી નહિ અટકનારને સ્વર્ગ વિ. આત્માર્થ નષ્ટ થાય
છે, કેમ કે-છવ રતનથી રૂપ મોક્ષમાર્ગ સાંભળવા કે
મળવવા છતાં શુરૂકર્મના કારણે આત્માર્થથી કે મુક્તિ-
માર્ગથી પડે છે. (૨૫-૨૦૧)

इह कामनिअट्ठस्स, अत्तट्ठे नावरज्झई ।

पूर्इदेहनिरोहेणं, भवे देवेत्ति मे सुअं ॥२६॥

इह कामनिवृत्तस्य, आत्मार्थः नापराध्यति ।

पूतिदेहनिरोधेन, भवति देवः इति मे श्रुतम् ॥२६॥

અર્થ-મનુષ્યપાત્ર કે જૈનશાસન પ્રાપ્ત થયે છતે

૯ મમભોગોથી આડે છે નનો સ્વ । પિ આ માથ નાગ
થતા નથી મરણ કે-લધુર્મી હવ ઓ નિક ગીર ગી
૧૦ મરણ આડ વૈમાનિક દેવ મથના નિક અને
આ મ પ મગુ બગવાની માબગદ ૮ (૮૬-)

દર્દી હુદ જમો દળો, આઉ મુતમણુતમ ।

મુજા જય મણુમેગુ, મય મે ઉચગગદ ॥૭૭॥

ઋદ્ધિનૃતિયંનાવળ આયુ મુતમણુતમ ।

મુયા યત્ર મનુચયુ મત્ર સ ઉચગગત ॥ ૭૮ ॥

અર્થ-મુયા ૬૫૪ નિદિ-ગદીકદાન્તિ-પ્રતિદિ-મળી
૬૫૫ ૧૧૫ પિ યજુ-આયુષ્ય અન ૬૫૬ વિચારી પ્રાપ્તિ
૬૫૭ મળ ૯ મનુષ્યક ૧૧૫૧ ૧૧૫૨ ૧૧૫૩ ૧૧૫૪ ૧૧૫૫
(૫૫૬) ૧૧૫૬ ૧૧૫૭ (૭૭-૧૦૦)

ધાતમ પામ ધાતમે, અતમે પદિવજિઆ ।

વિષા ધામ જદમિગટ, માણુ હવગગદ ॥ ૮૦ ॥

ધાતમ પામ ધાતમે અધમે પદિવજિઆ

અધમે અધમે અધમે, અધમે અધમે ૧ ૧ ૧

અર્થ-ધાતમ ૧૧૫૪ ૧૧૫૫ ૧૧૫૬ ૧૧૫૭ ૧૧૫૮ ૧૧૫૯
૧૧૬૦ ૧૧૬૧ ૧૧૬૨ ૧૧૬૩ ૧૧૬૪ ૧૧૬૫ ૧૧૬૬ ૧૧૬૭
૧૧૬૮ ૧૧૬૯ ૧૧૭૦ ૧૧૭૧ ૧૧૭૨ ૧૧૭૩ ૧૧૭૪ ૧૧૭૫
(૧૧૬૦) ૧૧૬૧ ૧૧૬૨ (૧૧૭-૧૧૮)

ધાતમ પામ ધાતમે અધમે પદિવજિઆ ।

વિષા અધમે ધાતમે ૧ ૧૧૭ ૧૧૭૧ ૧૧૭૨ ૧૧૭૩ ૧૧૭૪ ૧૧૭૫

પીઠપદ મરુ પીઠપદ, મર્મપદોગમનિમઃ ।

અનન્ત અપદો અનિમિત્ત, જન્યુ દત્તમતે ॥૨૦૦॥

અર્થ - પીઠપદની પીઠપદ મરુપદ દેવપદા નિ. અર્થ
મર્મોગે અનન્ત અપદો અનિમિત્ત, અનન્તમિત્ત ૩૫ અર્થમતે
છેડી, મર્મોગે ૩૫. દેવપદોમાં ઉત્તમ આપ છે. (૨૨-૨૦૫)

તુલિત્ત્વ ણં ચાલમાવં, અચાલં ચેમ પંડિતે ।

ચક્રકળ ચાલમાવં, અચાલં મેચામ મુણિ તિવેમિ ॥૩૦॥

મોલયિત્ત્વ ચાલમાવં, અચાલં ચેમ પંડિતઃ ।

ત્યજત્ત્વ ચાલમાવં, મેચતે મનિમિત્તિ ત્રયીમિ ॥૩૦॥

અર્થ - પદોગે તત્ત્વગાની મુનિ, બાલપણાની અને
પંડિતપણાની તુલના કરી, બાલબાવને છેડી પંડિતપણા
સેવન કરે છે. હે જન્યુ! આ પ્રમાણે હું કહું છું. (૩૦-૨૦૬)

॥ સાતમું શ્રી હિતરાધ્યયન સ પૂર્ણ ॥

શ્રી દ્વાપિલીયાધ્યયન-૮

મરુદ મયામયમ્મિ, મયારમ્મિ દુશ્વપડશા ૧

કિનામદોજ્જત કમ્મય, જણાદ દુશ્વદ' ન મન્દજ્જા ॥૧॥

અર્થ-અનાશ્વત મયારે નુ દુશ્વમ્મય ૧

કિનામ મયમ મનુ કમ્મય ચલાદ' મુસાં ન મન્દવમ ॥૨॥

અર્થ-અશ્વિદ અનિ મ દોમજ ધણા દાદીવે

માનમિકે દુખ્યાદી અવચક સમારમા જે અનમાનથી

દાગિમાથી ન અનુ એવુ ઠાઈ અગ્રમાન ૧૧ ૧૧-૬

ચિદ્દિશુ પુલ્લગેજોગે, ન મિણદ કદિંપિ કુલ્લિડ્દા ૧

મિણદ મિણદવરેદિ, દોસવમાસદિ યુના મિક્કુ ॥ ૧ ॥

ચિદ્દાવ પુલ્લગયાગે ન મન્દ કલ્લિવ પુલ્લિ

અગ્રેદ કલ્લિવેવુ દોસવદાપિર્ગચાલે મિક્કુ ૧

અર્થ-માતા પિ કલ્લિ અગ્ર અનુ કલ્લિ

માદી મામુ આદા-અવચત્તર ચરિકે મા અસિકિ ૧ ૧૧-૭

કલ્લિ કલ્લિદાવ્યા ઉપર અમાના અનુ ૧૧ ૧૧-૮

પિ દિપા તથા પદ તાકમા નરકાપિ ૧ પિ ૧૧ ૧૧-૯

માક કિ (૫ ૧૧૦)

તો નાનંદમગમમગો, હિતનિર્મલમાણ મત્વજીયાણે ।
તેમિં વિમોહમાનદ્રાણ, મગદ મુનિારે વિમગમોહો ॥૩૥

મત્વઃ કામનદમગમમગ, હિતનિર્મલમાણ મત્વજીયાણમ ।
તેમાં વિમોહમાનદ્રાણ, મગદે મનિગમે વિમગમોહઃ ॥૩૬

અર્થ-કેવળજ્ઞાન-તર્કનથી યુક્ત અને મોહરહિત
મુનિવચ્ચ બ્રહ્મવાન ક્ષિપ્ત, મત્વ જુવાના તથા તત્કાલ
પાશ્વર્યો જ્ઞાનના દિનદાત્રી મોહ માટે કદે છે. (૩-૨૦૬)

મત્વં મંથં કલહં ચ, વિપવ્જજ્ઞે તદાવિહં મિશ્નુ ।
સન્ધેસુ કામજાણસુ, પામમાણો ન લિપઈ તાર્દ ॥૩૭

મથં પ્રત્યં કલહં ચ, વિપ્રજ્ઞાન તથાનિધં મિશ્નુ ।
મથેષુ કામજાણેષુ, પશ્યન્ ન લિપ્યન્તે ગ્રાચી ॥૩૮

અર્થ-કર્મબંધ કરનારા સધળાં પરિગ્રહ-કપાયોને
સાધુ છોડી દે! શબ્દ વિ. વિપયોને દોષદષ્ટિથી જોતો-
કર્મોથી આત્મરક્ષક મુનિ લેપાતો નથી. (૪-૨૧૦)

મોગામિસદોસવિસન્ને, હિયનિસ્સેઅસત્તુદ્ધિવિવજ્જત્થે ।
વાલે ય મંદિણ મૂઢે, વજ્જઈ મન્હિઆ વ ચેલમ્મિ ॥૫૧

મોગામિપદોપવિપણ્ણઃ, હિતનિઃશ્રેયસત્તુદ્ધિવિપર્યસ્ત' ।
વાલશ્ચ મન્દઃ મૂઢઃ, વચ્યતે મક્ષિકેવ ચેલે ॥૫૨

અર્થ-ભોગોમાં ડૂબેલો, મોક્ષની પુદ્ધિ વગરનો,
અજ્ઞાની, ધર્મકરણી કરવામાં આણસુ અને મોહથી આકુલ
મનવાળો હવ, કદમાં માખીની જેમ કર્મથી લેપાય છે.
(૫-૨૧૧)

દુષ્પરિ-વયા ઇમ વામા, ના મુજ્જા ઝરીપ્પમિદિ ।
 ઝા મનિ મુરયા માદ, ઝ નિઝ નિ ઝનઝ યાગિદ્ધા યા ॥ ૧ ॥

દુષ્પરિવયા ઇમ વામા ના મુજ્જા ઝરીપ્પમિદિ
 ઝામનિમુરયામાદઝનિઝનિઝનઝયાગિદ્ધાયા ૩

અર્થ-મુજ્જેલીલી ઝાલી નામાય ઝાલી ઝાલી
 માયર મુરયાલી મામપુરક ઝાલી નામાય ઇમ નામા ઝાલી
 નાન્વિક યાલી નામાલી ઝાલી ૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦
 વામાલી વિ માધનાલી ન પાન ઝાલી ૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦
 વાલી વામા ૧, નામા ૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦ ૧૧ ૧૨ ૧૩ ૧૪ ૧૫ ૧૬ ૧૭ ૧૮ ૧૯ ૨૦
 અનાકથ અયા ૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦ ૧૧ ૧૨ ૧૩ ૧૪ ૧૫ ૧૬ ૧૭ ૧૮ ૧૯ ૨૦

મમળા મુ મય મમળાના, યાજવદ મિયા અયા ના ।
 રેદા નિમય મારમિ, યાના યાજવદિ રેદીદિ ॥ ૨ ॥

મમળા મુ મય મમળાના યાજવદ મિયા અયા ના
 રેદા નિમય મારમિ યાના યાજવદિ રેદીદિ ૩

અર્થ મમળા ૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦ ૧૧ ૧૨ ૧૩ ૧૪ ૧૫ ૧૬ ૧૭ ૧૮ ૧૯ ૨૦
 નિમય મિ ૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦ ૧૧ ૧૨ ૧૩ ૧૪ ૧૫ ૧૬ ૧૭ ૧૮ ૧૯ ૨૦
 મારમિ માર ૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦ ૧૧ ૧૨ ૧૩ ૧૪ ૧૫ ૧૬ ૧૭ ૧૮ ૧૯ ૨૦
 યાજવદ યા ૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦ ૧૧ ૧૨ ૧૩ ૧૪ ૧૫ ૧૬ ૧૭ ૧૮ ૧૯ ૨૦
 રેદીદિ ૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦ ૧૧ ૧૨ ૧૩ ૧૪ ૧૫ ૧૬ ૧૭ ૧૮ ૧૯ ૨૦

ન જ યાજવદ અજાત કુલ યજ્ઞ યજ્ઞ યજ્ઞ
 રેદીદિ અજાત અજાત અજાત અજાત અજાત અજાત

નિમ ૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦ ૧૧ ૧૨ ૧૩ ૧૪ ૧૫ ૧૬ ૧૭ ૧૮ ૧૯ ૨૦
 યજ્ઞ યજ્ઞ યજ્ઞ યજ્ઞ યજ્ઞ યજ્ઞ યજ્ઞ યજ્ઞ યજ્ઞ યજ્ઞ

અર્થ-પ્રાણીહિંસા વિ. પાપાને કરનાર, કરાવનાર કે અનુમોદનાર તેઓ કોઈ પણ કાળમાં સર્વ દુઃખોથી મુક્ત થતા નથી. અહિંસા વિ. ધર્મવાળા શ્રમણો જ સંસારને તરી નાચ છે. આમ તીર્થંકર વિ. આર્યોએ કથન કરેલ છે. કેમ કે-આ આર્યો જ અહિંસા વિ. ધર્મની પ્રશ્નણા કરનાર છે. (૮-૨૧૪)

પાપે અ નાહવાજ્જા, સે સમિણ ત્તિ વુત્તર્હિ તાઈ ।
તઓ સે પાવયં કમ્મં, નિજ્જાહિ ઉદગં વ થલાઓ ॥૯॥

પ્રાણાંશ્ચ નાતિપાતયેત. સ સમિત ક્ત્યુચ્યતે ગ્રામી ।
તત્તાઽથ પાપકં કર્મઃ, નિર્યાતિ ઉદકમિવ સ્થલાત ॥ ૯ ॥

અર્થ-હિંસા વિ.ને સર્વથા નહિ કરનાર, કરાવનાર કે અનુમોદનાર જેન શ્રમણો જ પાંચ સમિતિથી મુક્ત પડેલવનિકાયના રક્ષક હોય છે. તેથી જ જેમ ઉચ્ચ-મજબુત જમીન ઉપરથી પાણી એકદમ ઢળી નાચ છે, તેમ તેઓમાંથી અશુભ કર્મ નીકળી નાચ છે (૯-૨૧૫)

જગનિસ્સિહિં ભૂણહિં, તસનામેહિં થાવરેહિં ચ ।
નો તેસિમારમે દંડં, મણસા વયસા કાયસા ચેવ ॥૧૦॥

જગન્નિશ્રિતેષુ ભૂતેષુ, વ્રસનામસુ સ્થાવરેષુ ચ ।
નો તેષુ આરમેત દણ્ડં, મનસા વચસા કાયેન ચૈવ ॥૧૦॥

અર્થ-લોકમાં રહેલ સમસ્ત પ્રાણીઓમાં વ્રસનામ-કર્મના ઉદયવાળા બેઠન્દ્રિય વિ. જીવોની તથા પૃથ્વીકાય વિ. સ્થાવર જીવોની મન-વચન-ક્રિયાથી હિંસા ન કરે ! (૧૦-૨૧૬)

गुह्यतया प्रा नृणां न, न च दृष्टिना मिदम् उच्यते ।

शाखा धाममिच्छा, मयिद्र न मिया मिच्छा ॥ १॥

ମାତୃଭାଷା ଓ ମାତୃ ସଂସ୍କୃତିର ସମସ୍ତ ଉପାଦାନ ଓ ମାତୃଭାଷା

एषा च प्राज्ञावर्धनं कुरुष्व न ह्यन्यथा विभक्तम् । ११ ।

$2014 = 2 \cdot 11^2$ $21 = 3 \cdot 7$ $22 = 2 \cdot 11$ $23 = 23$

ਮਲਿਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਹੋਏ ਸਨ।

[illegible]

अनादि अत्र निदिष्टा, निदिष्टा नृणां कृपा ।

[illegible][illegible]

श्रीगणेशाय नमः । श्रीगणेशाय नमः । श्रीगणेशाय नमः ।

$$20(4) = 80 \quad \text{or} \quad 80 \quad \text{or} \quad 80 \quad \text{or} \quad 80 \quad \text{or} \quad 80$$

अथवा याका विना नर रर रि यरर

18 60 11/14 14 11/14 1

f 4011 241 1 241 16 26 4 7 212 1 6

[illegible]

18 Aug 1961 at 4134714

4404 241 15 449 201 2.1 1 1

ॐ स्वस्ति नमो भगवते वासुदेवाय ॥

મજાત તમણના શુ પતિ ત્વે આપીરાજી એકમર - ૧૧૫

ਦੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮਤ ਕਰਕੇ ਮੁਲਕੀਤ ਕਰਕੇ ਮੁਲਕੀਤ ਕਰਕੇ ਮੁਲਕੀਤ

同 日 的 結 果 與 上 述 的 結 果 相 符

1990 1991 1992 1993 1994 1995 1996 1997 1998 1999 2000 2001 2002 2003 2004 2005 2006 2007 2008 2009 2010 2011 2012 2013 2014 2015 2016 2017 2018 2019 2020 2021 2022 2023 2024 2025 2026 2027 2028 2029 2030 2031 2032 2033 2034 2035 2036 2037 2038 2039 2040 2041 2042 2043 2044 2045 2046 2047 2048 2049 2050 2051 2052 2053 2054 2055 2056 2057 2058 2059 2060 2061 2062 2063 2064 2065 2066 2067 2068 2069 2070 2071 2072 2073 2074 2075 2076 2077 2078 2079 2080 2081 2082 2083 2084 2085 2086 2087 2088 2089 2090 2091 2092 2093 2094 2095 2096 2097 2098 2099 2100 2101 2102 2103 2104 2105 2106 2107 2108 2109 2110 2111 2112 2113 2114 2115 2116 2117 2118 2119 2120 2121 2122 2123 2124 2125 2126 2127 2128 2129 2130 2131 2132 2133 2134 2135 2136 2137 2138 2139 2140 2141 2142 2143 2144 2145 2146 2147 2148 2149 2150 2151 2152 2153 2154 2155 2156 2157 2158 2159 2160 2161 2162 2163 2164 2165 2166 2167 2168 2169 2170 2171 2172 2173 2174 2175 2176 2177 2178 2179 2180 2181 2182 2183 2184 2185 2186 2187 2188 2189 2190 2191 2192 2193 2194 2195 2196 2197 2198 2199 2200 2201 2202 2203 2204 2205 2206 2207 2208 2209 2210 2211 2212 2213 2214 2215 2216 2217 2218 2219 2220 2221 2222 2223 2224 2225 2226 2227 2228 2229 2230 2231 2232 2233 2234 2235 2236 2237 2238 2239 2240 2241 2242 2243 2244 2245 2246 2247 2248 2249 2250 2251 2252 2253 2254 2255 2256 2257 2258 2259 2260 2261 2262 2263 2264 2265 2266 2267 2268 2269 2270 2271 2272 2273 2274 2275 2276 2277 2278 2279 2280 2281 2282 2283 2284 2285 2286 2287 2288 2289 2290 2291 2292 2293 2294 2295 2296 2297 2298 2299 2300 2301 2302 2303 2304 2305 2306 2307 2308 2309 2310 2311 2312 2313 2314 2315 2316 2317 2318 2319 2320 2321 2322 2323 2324 2325 2326 2327 2328 2329 2330 2331 2332 2333 2334 2335 2336 2337 2338 2339 2340 2341 2342 2343 2344 2345 2346 2347 2348 2349 2350 2351 2352 2353 2354 2355 2356 2357 2358 2359 2360 2361 2362 2363 2364 2365 2366 2367 2368 2369 2370 2371 2372 2373 2374 2375 2376 2377 2378 2379 2380 2381 2382 2383 2384 2385 2386 2387 2388 2389 2390 2391 2392 2393 2394 2395 2396 2397 2398 2399 2400 2401 2402 2403 2404 2405 2406 2407 2408 2409 2410 2411 2412 2413 2414 2415 2416 2417 2418 2419 2420 2421 2422 2423 2424 2425 2426 2427 2428 2429 2430 2431 2432 2433 2434 2435 2436 2437 2438 2439 2440 2441 2442 2443 2444 2445 2446 2447 2448 2449 2450 2451 2452 2453 2454 2455 2456 2457 2458 2459 2460 2461 2462 2463 2464 2465 2466 2467 2468 2469 2470 2471 2472 2473 2474 2475 2476 2477 2478 2479 2480 2481 2482 2483 2484 2485 2486 2487 2488 2489 2490 2491 2492 2493 2494 2495 2496 2497 2498 2499 2500 2501 2502 2503 2504 2505 2506 2507 2508 2509 2510 2511 2512 2513 2514 2515 2516 2517 2518 2519 2520 2521 2522 2523 2524 2525 2526 2527 2528 2529 2530 2531 2532 2533 2534 2535 2536 2537 2538 2539 2540 2541 2542 2543 2544 2545 2546 2547 2548 2549 2550 2551 2552 2553 2554 2555 2556 2557 2558 2559 2560 2561 2562 2563 2564 2565 2566 2567 2568 2569 2570 2571 2572 2573 2574 2575 2576 2577 2578 2579 2580 2581 2582 2583 2584 2585 2586 2587 2588 2589 2590 2591 2592 2593 2594 2595 2596 2597 2598 2599 2600 2601 2602 2603 2604 2605 2606 2607 2608 2609 2610 2611 2612 2613 2614 2615 2616 2617 2618 2619 2620 2621 2622 2623 2624 2625 2626 2627 2628 2629 2630 2631 2632 2633 2634 2635 2636 2637 2638 2639 2640 2641 2642 2643 2644 2645 2646 2647 2648 2649 2650 2651 2652 2653 2654 2655 2656 2657 2658 2659 2660 2661 2662 2663 2664 2665 2666 2667 2668 2669 2670 2671 2672 2673 2674 2675 2676 2677 2678 2679 2680 2681 2682 2683 2684 2685 2686 2687 2688 2689 2690 2691 2692 2693 2694 2695 2696 2697 2698 2699 2700 2701 2702 2703 2704 2705 2706 2707 2708 2709 2710 2711 2712 2713 2714 2715 2716 2717 2718 2719 2720 2721 2722 2723 2724 2725 2726 2727 2728 2729 2730 2731 2732 2733 2734 2735 2736 2737 2738 2739 2740 2741 2742 2743 2744 2745 2746 2747 2748 2749 2750 2751 2752 2753 2754 2755 2756 2757 2758 2759 2760 2761 2762 2763 2764 2765 2766 2767 2768 2769 2770 2771 2772 2773 2774 2775 2776 2777 2778 2779 2780 2781 2782 2783 2784 2785 2786 2787 2788 2789 2790 2791 2792 2793 2794 2795 2796 2797 2798 2799 2800 2801 2802 2803 2804 2805 2806 2807 2808

કે સ્થાપનશાસ્ત્ર, અંગસ્કન્ધરૂપ અથવા ઋત્વી વિ. અદારીની સ્થાપના રૂપ અંગવિદ્યા વિ. મિથ્યા શ્રુતિના ગમે તે એક કે સમસ્તનો પ્રયોગ કરે છે, તે સાધુઓ કહેવાતા નથી-એમ આચાર્યોએ કહેલ છે. (૧૩-૨૧૬)

इह जीवित्रं अनिश्मेत्ता, पद्मद्वा ममाहिजोगर्हि ॥

તે કામભોગરસગિદ્વા, પદ્મદ્વા મમાહિજોગર્હિ ॥૧૪॥

इह जीवितमनियम्य, प्रपन्नाः समाधियोगेभ्यः ।

તે કામભોગરસગૃહ્તાઃ, ઉપપન્તે આમુરે કામે ॥૧૪॥

અર્થ-આ જન્મમાં જીવનને તપ વિ.થી નિયંત્રિત નહિ કરવાથી, શુભ મત-વચન-કાયાના યોગથી અત્યંત બ્રૂટ થયેલા અને કામભોગો તેમજ રસોમાં આસક્ત બનેલા, તે લક્ષણાદિ શાસ્ત્રોનો દુરુપયોગ કરનારા, કાંઈક કષ્ટાનુષ્ઠાન કરતા હોવા છતા સંયમવિરાધનાથી અસુરોમાં જ પેદા થાય છે. (૧૪-૨૨૦)

ततोऽपि उद्धृत्य, संसारं बहुं अणु परिअडंति ।

વહુકર્મલેવલિત્તાપં, વોહી હોઈ સુદુલ્લહો તેસિ ॥૧૫॥

ततोऽपि उद्धृत्य, संसारं बहुं अनु पर्यटन्ति ।

વહુકર્મલેપલિપ્તાનાં, વોધિર્ભવતિ સુદુર્લભ. તેવામ્ ॥૧૫॥

અર્થ-અસુર નિકાયમાંથી રચવીને તેઓ, સ સારમાં ઘણા કાળ સુધી પર્યટન કરશે. વળી ઘણા કર્મના લેપથી લેપાયેલા તે જીવોને બોધિની પ્રાપ્તિ અત્યંત દુર્લભ થઈ જાય છે, માટે સાધુઓએ ઉત્તરશુણી વિરાધનાથી બચવું જોઈએ. (૧૫-૨૨૧)

कमिगपि डा इम लाग, पट्टिगुग टाउउर इदण ।

नगापि म न मगुम, इह दुवुग इम आया ॥ १ ॥

कमलमणि य इम लाग पट्टिगुग नगापि मगुम

मगापि म न मगुम यम, इमि दुवुगुगुग मगापि ॥ ३५ ॥

अथ-१८ म-८ वि धन-५५ धन २

नामन पागाना जमान आ ॥ १ ॥ न

मगुग न थाय आ आ मा ॥ मगुग आ ॥

नामय अम गदि एगामी आ ॥ १ ॥ ३५ ()

उता लाग मगा मगा मगा मगा मगा यदण ।

ना मागवय यउम, बाटीय वि न निदिउ ॥ १ ॥

मगा मगा मगा मगा मगा मगा मगा मगा मगा मगा

विमागकन बाधि बाउपावि न निदिमा ॥ ३५ ॥

अथ-१८ म-८ म-८ म-८ म-८ म-८ म-८ म-८ म-८ म-८ म-८

मगा मगा मगा मगा मगा मगा मगा मगा मगा मगा

आ विदयमा विदय विदय विदय विदय विदय विदय विदय

१ ॥ ३५ ॥ ३५ ॥ ३५ ॥ ३५ ॥ ३५ ॥ ३५ ॥ ३५ ॥ ३५ ॥ ३५ ॥

मगापि मगापि मगापि मगापि मगापि मगापि मगापि मगापि

मगापि मगापि मगापि मगापि मगापि मगापि मगापि मगापि

(१ ॥ ३५ ॥)

ना वक्यमीगु विमि म ना मीउर मगापि मगापि मगापि

माओ पुमि विमि मगापि मगापि मगापि मगापि मगापि

ना मगापि मगापि मगापि मगापि मगापि मगापि मगापि मगापि

मा मगापि मगापि मगापि मगापि मगापि मगापि मगापि मगापि

अथ-१८ म-८ म-८ म-८ म-८ म-८ म-८ म-८ म-८ म-८ म-८

मगापि मगापि मगापि मगापि मगापि मगापि मगापि मगापि

સાક્ષી જેવી સ્ત્રીઓની અભિલાષ ન કરવી, કારણ કે-તે સ્ત્રીઓ આકર્ષક, ગિયાસગ્રસ્ત, મધુર-પ્રિય વચનોથી કુસીદ પુરુષને લાભાવી અનેક કીડાઓથી તાવની માફક બતાવી વિકાસ કરે છે (૧૮-૨૨૮)

નારીયુ નો પગિઝ્ઝિજ્જા, કંથી વિપજજે અણગારે ।

ધર્મં ચ પેસલં નચ્ચા, તત્ત્વ ટવિઝ્જ મિક્કવુ અપાણં ॥૧૯॥

નારીયુ નો પ્રગૃન્નેત. મિય. વિપ્રજજ્ઞાત અનગારઃ ।

ધર્મંચ પેસલં જ્ઞાન્ત્વા, તદ્ધ મ્થાપયંદુ મિક્ષુગન્માનમ ॥૨૦॥

અર્થ-સાધુ. સ્ત્રીઓની તરફ અનુરાગનો પ્રારંભ પાલુ ન કરે ! સ્ત્રીઓથી સર્વથા દૂર રહે ! તેમજ એકાન્તે હિતકારી પ્રભવર્થ વિ. રૂપ ધર્મને જ અહીં અને પરલોકમાં અત્યંત સુંદર લાણી તેમા જ પોતાના જીવને રાખે ! (૧૯-૨૨૫)

इति एस धम्मे अस्खाए, कविलेणं च विसुद्धपन्नेणं ।

तरिहिति जे काहिति, तेहिं आराहिअ दुवे लोग तिवेमि ॥२०॥

इति एष धर्म आख्यातः, कपिलेन च विशुद्धप्रज्ञेन ।

तरिष्यन्ति ये करिष्यन्ति,

तैराराधितौ जौ लोकौ इति ब्रवीमि ॥૨૦॥

અર્થ-નિર્મલ જ્ઞાનસપન્ન કપિલ કેવલીએ આ પ્રમાણે પૂર્વોક્ત મુનિધર્મ કહેલ છે. જે મનુષ્યો આ ધર્મની આરાધના કરશે તેઓ સંસારસાગરને તરી જશે, તેમજ આ જન્મમાં મહાજનપૂજ્ય બની પરલોકમાં સ્વર્ગ-મોક્ષ વિ.ની પ્રાપ્તિ કરનારા થશે. આ પ્રમાણે હે જંબૂ ! હું કહું છું. (૨૦-૨૨૬)

॥ આઠમું શ્રી કપીલાધ્યયન સંપૂર્ણ. ॥

શ્રી નમિત્રવ્રત્યાધ્યયન-૯

શરૂતણ દયગાગ્રો, ઉચયગ્ગા માણુમમિ મ્મગમ્મિ ।

દયર્ગમમોદણિગ્ગા, મમ્મ પામણિગ્ગા જાદ ૥૧૥

જગુમ્મા જલ્લાજામ જગુમ્મા મામ્મ જામ ।

જગુમ્મામામ્મીય જગુમ્મા મીમ્મીય જામિય ૥૨૥

અર્થ-મામ્મા દયગાગ્રો જામી ૧ મા ૫ ૧ ૨ ૩
 ૬ ૫ ૧ જગુમ્મા જાદ દર્શિ મોદ ઉચયગ્ગા જામિય ૫ ૨ ૩
 જગુમ્મા મિમ્મીય જામિય ૫ ૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦
 ૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦ (૧)

જાદ મરિમ્મ મમ્મ, મમ્મીયુદા મમ્મીય ૫૩ ।

જુલ દર્શિય ૫ ૧ મિમ્મીયુદા મમ્મીય ૫૩ ।

જામિય જગુમ્મા મામ્મા જામિયુદા મમ્મીય ૫૩

જુલ જામિયુદા ૫ ૧ મિમ્મીય ૫૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦

અર્થ-જુલ ૫ ૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦
 ૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦ ૧૧ ૧૨ ૧૩ ૧૪ ૧૫ ૧૬ ૧૭ ૧૮ ૧૯ ૨૦
 ૨૧ ૨૨ ૨૩ ૨૪ ૨૫ ૨૬ ૨૭ ૨૮ ૨૯ ૩૦ ૩૧ ૩૨ ૩૩ ૩૪ ૩૫ ૩૬ ૩૭ ૩૮ ૩૯ ૪૦
 ૪૧ ૪૨ ૪૩ ૪૪ ૪૫ ૪૬ ૪૭ ૪૮ ૪૯ ૫૦ (૬ ૧૨)

મો દેવલોગયમ્સિ, અંતેઽગ્વગ્મગ્રો વરે ભોગ ।

મુંજિત્તુ નમી ગયા, વુદ્ધો ભોગે પરિચ્ચયઈ ॥૩॥

મ દેવલોકમલજ્ઞાન. અન્તઃ પુરયમ્ગતો યગ્મન ભોગાન ।
મુક્તવા નમી ગયા, વુદ્ધો ભોગાન પરિચ્ચજતિ ॥૩॥

અર્થ-દેવલોકમાં રહેલ ભોગો ત્યાં પ્રધાન ભોગોને
ઉત્તમ અંતઃપુરમાં રહેલા, ભોગથી, વિશિષ્ટ તત્ત્વજ્ઞાની
નમિ રાજા તે ભોગોનો પરિત્યાગ કરે છે. (૩-૨૧૬)

મિહિલં સપુરજણવયં, વલમોરોહં ચ પરિઅણં સર્વ્વં ।

ચિચ્ચા અભિનિક્કલંતો, ઇંતમહિદ્ધિઓ મયવં ॥૪॥

મિથિલાં સપુરજનપદાં, વલમવરોધં ચ પરિજનં સર્વમ ।
ત્યક્તવા અભિનિષ્ક્રાન્તઃ, ષ્ક્રાન્તમધિષ્ઠિતો મગવાન્ ॥૪॥

અર્થ-અન્ય નગરો અને જનપદ સહિત મિથિલા
નગરી, ચતુરંગી સેના, અન્તઃપુર, પરિવાર અર્થાત્ સર્વ
સંગનો ત્યાગ કરી, દ્રવ્યથી નિર્જન વન વિ. રૂપ અને
ભાવથી હું એકલો જ છું, -આવા નિશ્ચયરૂપ એકાન્તમાં
દીક્ષિત થયેલ નમિ રાજર્ષિ રહેલ છે. (૪-૨૩૦)

કોલાહલગસંભૂયં, આસી મિહિલાઈ પવ્વયંતમ્મિ ।

તહા આ રાયરિસિમ્મિ, નમિમ્મિ અભિણિક્કલમંતમ્મિ ॥૫॥

કોલાહલકસમ્ભૂતં, આસીત્ મિથિલાયાં પ્રવ્રજતિ ।
તદા રાજર્ષો નમૌ, અભિનિષ્ક્રામતિ ॥૫॥

અર્થ-જ્યારે નમિ રાજર્ષિએ પ્રવ્રજ્યા બહાર કરી,
ત્યારે મિથિલા નગરીમાં સઘળે ઠેકાણે વિલાપ, કકળાટ
વિ.નો કોલાહલ મચી ગયો. (૫-૨૩૧)

अमृतिरुय शयमिनि, पद्ममृतामृतामृताम् ।
शयवर्षा माहणमृता, इम शयममृताम् ॥ ॥

अमृतिरुय शयमिनि, पद्ममृतामृतामृताम्
शयवर्षा माहणमृता इम शयममृताम् ॥ ॥

अर्थ - शयन वि । शयन शयनमृताम् शयन शयन
इम शयनमा शयनमृताम् शयन शयन
शयनमृताम् शयनमृताम् शयनमृताम् शयनमृताम्
शयनमृताम् शयनमृताम् शयनमृताम् शयनमृताम्

वि शयमिनि शयमिनि शयमिनि शयमिनि ।
शयमिनि शयमिनि शयमिनि शयमिनि ॥ ॥

वि शयमिनि शयमिनि शयमिनि शयमिनि ।
शयमिनि शयमिनि शयमिनि शयमिनि ॥ ॥

अर्थ - शयन वि । शयन शयनमृताम् शयन शयन
इम शयनमा शयनमृताम् शयन शयन
शयनमृताम् शयनमृताम् शयनमृताम् शयनमृताम्
शयनमृताम् शयनमृताम् शयनमृताम् शयनमृताम्

शयमिनि शयमिनि शयमिनि शयमिनि ।
शयमिनि शयमिनि शयमिनि शयमिनि ॥ ॥

शयमिनि शयमिनि शयमिनि शयमिनि ।
शयमिनि शयमिनि शयमिनि शयमिनि ॥ ॥

अर्थ - शयन वि । शयन शयनमृताम् शयन शयन
इम शयनमा शयनमृताम् शयन शयन
शयनमृताम् शयनमृताम् शयनमृताम् शयनमृताम्
शयनमृताम् शयनमृताम् शयनमृताम् शयनमृताम्

નિર્મલ માર્ગ પ્રેમગુણે પામેલ નર્મિ અર્જુનિ, આ પ્રમાણે
કંઈને જગ્યાએ રૂપે કરેલા સાચ્યા. (૮-૨૩૮)

મિહિલાણ, ચેરણ વચ્ચે, મૌવચ્છાણ મળોગમે ।

પત્તપુષ્પ ફલોષેણ, વહુણં વહુગુણે મયા ॥ ૯ ॥

મિથિલાયાં ચૈત્યે મુક્તઃ, ક્ષિતિચ્છાયા. મનોગમઃ ।

પત્તપુષ્પફલોષેતઃ, વહનાં વહુગુણ મયા ॥ ૯ ॥

અર્થ-મિથિલાનગરીના ઉદ્યાનમાં શીતલ છાયાવાળું.
પાઠણ-ફૂલ-ફળવાળું, મનોરમ નામનું અને ફલ વિ.થી
પક્ષી વિ ને સદા અત્યંત ઉપદારક વૃક્ષ છે. (૮-૨૩૫)

વાણ્ણ હીરમાણમ્મિ, ચેરઅમ્મિ મળોગમે ।

દુહિઆ અસરણા અત્તા, અપ્પ કંદંતિ મો ! સ્વગા ॥ ૧૦ ॥

વાતેન હ્રીયમાણે, ચૈત્યે મનોરમે ।

દુઃખિતા અશરણા આર્ત્તા, ણ્તે કન્દન્તિ મોઃ ! સ્વગાઃ ॥ ૧૦ ॥

અર્થ-હે ગ્રાહ્યણ ! ઉદ્યાનમાં રહેલ મનોરમ વૃક્ષ
પ્રચંડ આધીના અપારાથી પડી જવાથી, દુઃખવાળા, રક્ષણ
વગરના અને પીડિત થયેલા આ પક્ષીઓ કષ્ટ કંદન કરે
છે, અર્થાત્ આ તમામ લોકો સ્વાર્થ જવાથી રડે છે. તેમાં
મારું અભિનિષ્ક્રમણ હેતુ-કારણ નથી. (૧૦-૨૩૬)

અમમ્મં નિસામિત્તા, હેતુકારણચોડ્ઓ ।

તઓ નમિ રાયરિસિ, દેવિંદો ઇમમ્મવી ॥ ૧૧ ॥

પત્તમર્થ નિશમ્ય, હેતુકારણનોદિતઃ ।

તતો નમિ રાજર્ષિ, દેવેન્દ્ર હિમમ્મવીત્ ॥ ૧૧ ॥

અર્થ-એ, ઇ.કે ! અમે મુખે રડીએ છીએ અને
 હૃદયે છીએ. કોઈ પરવસ્તુ જરા પણ મારી નથી. 'હું
 પાતે મારો છું, મારું કાઈ નથી.' અર્થાત્ અંતઃપુર વિ.
 મારું છે જ નહિ, કે જેથી રક્ષાભ્યોગ્ય બને ! એથી જ
 મિથિલા નગરી બળવા છતાં એમાંનું જરા પણ મારું
 બળતું નથી. (૧૪-૨૪૦)

ચત્તપુત્તકલત્તસ, નિવ્વાવાગ્મ્ય મિવગુણો ।

પિઅં ણ વિજ્ઞઈ કિંચિ, અપ્પિઅંપિ ણ વિજ્ઞઈ ॥૧૫॥

ત્યક્તપુત્રકલ્પસ્ય, નિવ્યાંપાગ્મ્ય મિશ્નોઃ ।

પ્રિયં ન વિચતં કિંચિત્, અપ્રિયમપિ ન વિચતે ॥૧૬॥

અર્થ-શ્રી, પુત્ર વિ.ના ત્યાગ કરનાર, પાપબ્યાપાર
 માત્રના પરિહારી શિક્ષુને કોઈ ચીજ પ્રિય કે અપ્રિય હોતી
 નથી, સકલ વસ્તુમાં સમભાવ હોય છે. (૧૫-૨૪૧)

વહું શ્ચ મુણિણો મદં, અણગારસ મિવશૂણો ।

સવ્વઓ વિપ્પમુક્કસ, અણંતમણુપસસઓ ॥૧૬॥

વહુ શ્ચ મુનેર્મદ્રં, અણગારસ્ય મિશ્નોઃ ।

સર્વતો વિપ્રમુક્તસ્ય, એકાન્તમણુપદયતઃ ॥૧૬॥

અર્થ-બહાર અને અંદરના પરિશ્રદ્ધો વિ. વગરના,
 હું એકલો જ છું-એના સિદ્ધાન્તને વળગી રહેનાર, તેમજ
 ઘર વગરના, નિર્દોષ આહાર કરનાર મુનિને શોક્ષસ
 અહીં ઘણું સુખ છે. (૧૬-૨૪૨)

એઅમદ્દં નિસામિત્તા, હેઝકારણચોદ્ધઓ ।

તઓ નમિં રાયરિસિં, દેવિંદો ઇણમવ્વવી ॥૧૭॥

यमस्य निनाय ईश्वरान्नमि ।

मया नमि वाजिप नमस्तु इत्यन्तम् ॥ १७

अथ - ॥ यथा ॥ १७ ॥ १७ ॥ १७ ॥ १७ ॥
 अथिदि न्या नमि वाजिपि ॥ १७ ॥ १७ ॥ १७ ॥ १७ ॥
 नमि वाजिपि ॥ १७ ॥ १७ ॥ १७ ॥ १७ ॥

यथा वाजिपि, वाजिपि ॥ १७ ॥

वाजिपि वाजिपि, वाजिपि वाजिपि ॥ १७ ॥

वाजिपि वाजिपि, वाजिपि वाजिपि ॥ १७ ॥

वाजिपि वाजिपि, वाजिपि वाजिपि ॥ १७ ॥

अथ - ॥ १७ ॥ १७ ॥ १७ ॥ १७ ॥
 वाजिपि वाजिपि, वाजिपि वाजिपि ॥ १७ ॥ १७ ॥ १७ ॥ १७ ॥
 वाजिपि वाजिपि, वाजिपि वाजिपि ॥ १७ ॥ १७ ॥ १७ ॥ १७ ॥

वाजिपि वाजिपि, वाजिपि वाजिपि ॥ १७ ॥

वाजिपि वाजिपि, वाजिपि वाजिपि ॥ १७ ॥

वाजिपि वाजिपि, वाजिपि वाजिपि ॥ १७ ॥

वाजिपि वाजिपि, वाजिपि वाजिपि ॥ १७ ॥

अथ - ॥ १७ ॥ १७ ॥ १७ ॥ १७ ॥
 वाजिपि वाजिपि, वाजिपि वाजिपि ॥ १७ ॥ १७ ॥ १७ ॥ १७ ॥
 वाजिपि वाजिपि, वाजिपि वाजिपि ॥ १७ ॥ १७ ॥ १७ ॥ १७ ॥

वाजिपि वाजिपि, वाजिपि वाजिपि ॥ १७ ॥

वाजिपि वाजिपि, वाजिपि वाजिपि ॥ १७ ॥

ધર્મં પરમં કિન્ના, જીર્ણં ચ હરિઝં મયા ।
ધિઃ ચ કેન્દ્રણં કિન્ના, મન્નેજં પલિમંયણ ॥૨૧॥ મુગ્ધમ્ ॥

અર્થ-તથા નગરં પ્રવ્યા, તપ મંગલમર્ગભ્યામ્ ।
શાન્તિનિવૃણમાકાં, ધિગુત્તરં વાપ્રધર્મકમ્ ॥૨૨॥
ધનુઃ પન્નકમં પ્રવ્યા, જીર્ણં ચ કેન્દ્ર્યં મદા ।
ધૃતિ ચ કેતનં દૃષ્ટ્વા, નમ્યેન પરિવ્રજ્જીયાન ॥૨૩॥ મુગ્ધમ્ ॥

અર્થ-તત્ત્વરૂપિણ શ્રદ્ધાને નગર અને પ્રથમ વિ.ને
શુભ્ય દરવાજે તથા આશ્રવનિદોષરૂપ સંવરને માંકળો-
કમાડ, કમારૂપ સમર્થ કિલ્લાને અને તેમાં મનશુભિ વિ.
ત્રાણ શુભિરૂપ અટ્ટાલક-ખાનડો-તોપા બનાવી, છવના
વીથોલ્લાસરૂપ પરાક્રમ નામનુ ધનુષ્ય, અને એમાં ધર્મ-
સમિતિ વિ. સમિતિરૂપ દોરી તથા વૈય નામની ધનુષ્યના
મધ્યમાં લાકડાની મૂઠ બનાવીને, તેને સત્યરૂપ દોરાથી
બાધવી જોઇએ. (૨૦+૨૧, ૨૪૬+૨૪૭)

તવનારાયજુક્તેન, મિત્તળં કર્મકંચુકં ।
કુળી વિગઢસંગ્રામો, મવાઓ પરિમુચ્ચઈ ॥૨૨॥
તપોનારાચયુક્તેન, મિત્ત્વા કર્મકંચુકમ્ ।
મુનિર્વિગતસંગ્રામો, મવાત્ પરિમુચ્યતે ॥૨૩॥

અર્થ-તપના બાણથી યુક્ત પરાક્રમ રૂપી ધનુષ્ય-
વડે કર્મના કંચુક(બજતર)ને ભેદી, મુનિ. સંગ્રામવિજેતા
બની સંસારથી મુક્ત બને છે. (૨૨-૨૪૮)

એમદૃઢં નિસામિત્તા, હેઠકારણચોઈઓ ।
તઓ નમીં રાયરિસીં, દેવિંદો ઇમવ્વવી ॥૨૩॥

અર્થ-ગમનના સંઘયવાળા માર્ગમાં ઘર કરે છે. ગમનના નિઠ્ઠાવવાળા તે નથી કરે. ત્યાં જવાની ઈચ્છા હોય ત્યાં જ જઈ તે આશ્રય કરે છે. અમારે મુક્તિપદમાં જવાની ઈચ્છા છે, માટે દુન્યવી ઘર ન બનાવતાં મુક્તિધામ-રૂપ આશ્રય બનાવવા અમે પ્રવૃત્તિશીલ છીએ. (૨૬-૨૫૨)

एअमट्ठं निसामित्ता, हेउकारणचोइजो ।

तओ नमीं रायरिसीं, देविंदो इणमव्ववी ॥२७॥

णतमर्थं निशम्य, हेतुकारणनोदितः ।

ततो नमीं राजर्षि, देवेन्द्र इदमव्ववीत् ॥२७॥

અર્થ-આ પ્રમાણે નમિ રાજર્ષિએ કહેલ સાંભળી, હેતુ-કારણથી પ્રેરિત થયેલ દેવેન્દ્ર નીચે જણાવેલ બાબતને પૂછે છે. (૨૭-૨૫૩)

आमोसे लोमहारे अ, गंठिमेए अ तकरे ।

नगरस्स खेमं काऊणं, तओ गच्छसि खत्तिआ ! ॥२८॥

आमोषान् लोमहारांश्च, ग्रन्थिमेदांश्च तस्करान् ।

नगरस्य क्षेमं कृत्वा, ततो गच्छ क्षत्रिय ! ॥२८॥

અર્થ-ધનવંતને મારીને કે માર્યા વગર ચોરી કરનારા ચોરોને, ખીસ્સાકાતરૂઓને અને હંમેશાં ચોરીનો ધંધો કરનારાઓને બહાર કાઢી મૂકીને, નગરનું ક્ષેમ કરીને, પછીથી તમે હે ક્ષત્રિય ! અલિનિષ્ક્રમણ કરજો, કેમ કે-આ તમારો રાજધર્મ છે. (૨૮-૨૫૪)

एअमट्ठं निसामित्ता, हेउकारणचोइओ ।

तओ नमी रायरिसी, देविंद इणमव्ववी ॥२९॥

મનમંદ મિત્રામ કલ્પવારજનાર્થિન

તપા ભાઈ રાજારિ કલ્પદ કલ્પમજાન ॥ ૬

અર્થ - આ પ્રમાણ ૪૨, ૩૨ ૩ /
 માંદાદી એક ૧ મધ્યમ ભીમ માર્ગની ની ૧૩ ૭ ૧૭
 અર્થ ૩ (૬-૪૫૫)

અગર જ મળામર્તિ, મિત્રામજાન યજ્ઞ જન ૩

અર્થામિત્રામ ય જાતિ, માર્ગ યામજા જન ૧ ૧

અગરજ જ મળ ૧ મિત્રામ જ જા, મળ

અર્થામિત્રામ ય યામજા જા, મળ જા જન ૧

અર્થ - આ ૩૨ યામ જ ૩૨ ૧ ૧ ૨ ૧ ૩
 ઉપર યામ જામ ૧ મિત્રામ જામ ૧ ૩ ૨ ૧ ૩ ૩
 યામજા જામ ૧ મિત્રામ જામ ૧ ૩ ૨ ૧ ૩ ૩
 ૧ ૩ ૨ ૧ ૩ ૧ ૩ ૩ ૨ ૧ ૩ ૩ ૩
 અર્થામિત્રામ ૧ મિત્રામ જામ ૧ ૩ ૩
 ૪ ૨ ૩ ૨ ૧ ૩ ૧ ૩ ૧ ૩ ૩ ૩
 ૪ ૨ ૧ ૩ ૧ ૩ ૧ ૩ ૧ ૩ ૩ ૩

અગરજ મિત્રામિત્રા, મિત્રામજાન ૩ ૨

તપા ભાઈ રાજારિ કલ્પદ કલ્પમજાન ૧ ૧

૪ ૨ ૧ ૩ મિત્રામ મિત્રામજાન ૧ ૨ ૩

તપા ભાઈ રાજારિ કલ્પદ કલ્પમજાન ૧ ૧

અર્થ - આ ૩ ૩ ૩ ૩ ૩ ૩ ૩ ૩ ૩ ૩ ૩ ૩
 ૩ ૩ ૩ ૩ ૩ ૩ ૩ ૩ ૩ ૩ ૩ ૩
 ૩ ૩ ૩ ૩ ૩ ૩ ૩ ૩ ૩ ૩ ૩ ૩

જે કેડ પન્થિયા તુમ્હં, ન નમંતિ નગદિવા !

વસે ને ઠાવડ્ઠા ણં, નઓ ગચ્છસિ સ્વત્તિઆ ! ॥૩૨॥

યે કંચિત્ત પાર્થિવાન્નુભ્યં, નાનમન્તિ નગધિપ !

વડો નાન સ્થાપયિત્વા ચલુ, તતો ગચ્છ ક્ષત્રિય ! ॥૩૨॥

અર્થ-જે કેટલાક રાજાઓ નમતા નથી તેઓને વશ કરીને, પછી હે ક્ષત્રિય ! તમે જાને. અર્થાત્ત જે સમર્થ રાજા હોય છે તે નહીં નમતા રાજાઓને નમાવે છે. આપ તો સમર્થ છો. (૩૨-૨૫૮)

અમદ્ઠં નિસામિત્તા, હેઝકારણચોદ્ધઓ ।

તઓ નમી રાયરિસી, દેવિદં ઇણમન્વવી ॥૩૩॥

પતમર્થ નિશમ્ય, હૈતુકારણનોદિત ।

તતો નમી રાજર્ષિઃ, દેવેન્દ્રં હિદમન્વવીત્ ॥૩૩॥

અર્થ-આ પૂર્વોક્ત અર્થને સાંભળી, હેતુ-કારણથી પ્રેરિત થયેલ નમિ રાજર્ષિ દેવેન્દ્રને નીચે દર્શાવેલ કહે છે (૩૩-૨૫૯)

જો સહસ્સં સહસ્સાણં, સંગામે દુઝ્જણ જિણે ।

અગં જિણિજ્જ અપ્પાણં, અસ સે પરમો જઓ ॥૩૪॥

યે સહસ્સં સહસ્સાણાં, સંગ્રામે દુર્જયે જયેત્ ।

અર્કં જયેદાત્માનં, અપ તસ્ય પરમો જયઃ ॥ ૩૪ ॥

અર્થ-જે દુર્જય સંગ્રામમાં દશ લાખ સુભટોને હારે છે, તે જો વિષય-કષાયમાં પ્રવૃત્ત અતિ દુર્જય એવા એક આત્માને હારે, તો તે વિજેતાનો દશ લાખ સુભટોના વિજય કરતાં પરમ વિજય છે. (૩૪-૨૬૦)

अथनामिव सुखादि, वि म नृणां वदन्ते ।

अथनामिवनामान, उ वा सुखानां ॥८॥

आत्मार्थं नृणां न वि म नृणां नास्ति

अथनाम आत्मानं विना नृणां नास्ति ॥

अर्थ - अथ नाम ? अथनामनाम । अ म वि म न
 र नृणां नृणां नास्ति । अथनामनाम । अ म वि म न
 नास्ति । अथनामनाम । अथनामनाम । अ म वि म न
 नास्ति । अथनामनाम । अथनामनाम । अ म वि म न
 नास्ति । अथनामनाम । अथनामनाम । अ म वि म न
 (१५ १५)

वैदिकानामिवापि, म न नास्ति ॥९॥

वैदिकानामिवापि, म न नास्ति ॥९॥

वैदिकानामिवापि, म न नास्ति ॥९॥

वैदिकानामिवापि, म न नास्ति ॥९॥

अर्थ - वैदिकानामिवापि, म न नास्ति ॥९॥
 वैदिकानामिवापि, म न नास्ति ॥९॥
 वैदिकानामिवापि, म न नास्ति ॥९॥
 वैदिकानामिवापि, म न नास्ति ॥९॥

वैदिकानामिवापि, म न नास्ति ॥९॥

वैदिकानामिवापि, म न नास्ति ॥९॥

वैदिकानामिवापि, म न नास्ति ॥९॥

वैदिकानामिवापि, म न नास्ति ॥९॥

वैदिकानामिवापि, म न नास्ति ॥९॥

પ્રેરિત થયેલ ઇન્દ્ર, નભિ રાજર્ષિના યાગ અને દેવતા અભાવના નિશ્ચય કરી, વિતધર્મની સ્થિતતાની પરીક્ષા માટે નીચે મુજબ નભિ રાજર્ષિને પ્રશ્ન છે. (૩૭-૨૬૩)

જહૃતા વિઉલે જન્ને, મોહતા સમણમાહણે ।

દત્ત્વા ભુક્ત્વા ય જિહ્વા ય, તઓ ગચ્છસિ સ્વત્તિયા ॥૩૮॥

યાજયિત્વા વિપુલાન યજ્ઞાન્, મોજયિત્વા શ્રમણત્રાહ્મણાન્ ।

દત્ત્વા ભુક્ત્વા ચ જન્દ્વા ચ, તતો ગચ્છ ક્ષત્રિય ! ॥૩૮॥

અર્થ-હે ક્ષત્રિય ! મોટા યજ્ઞ કરાવી, શાક્ય વિ. શ્રમણો-બ્રાહ્મણોને જમાડી. બ્રાહ્મણ વિ.ને દક્ષિણામાં ગાય વિ.નુ દાન આપી, મનોહર શબ્દ વિ.ને લોગવી અને સ્વયં યજ્ઞ કરી, પછી આપ દીક્ષા લેજો. (૩૮-૨૬૪)

एअमद्धं निसामित्ता, हेउकारणचोइओ ।

तओ नमी रायरिसी, देविंदं इणमव्ववी ॥३९॥

एतमर्थ निशम्य, हेतुकारणनोदितः ।

ततो नमी राजर्षिः, देवेन्द्रं इदमब्रवीत् ॥ ૩૯ ॥

અર્થ-આ પૂર્વોક્ત વિષય સાંભળી, હેતુ-કારણથી પ્રેરિત થયેલ નભિ રાજર્ષિ દેવેન્દ્રને નીચે મુજબ જવાબ આપે છે. (૩૯-૨૬૫)

जो सहस्रं सहस्राणं, मासे मासे गवं दए ।

तस्सावि संजमो सेओ, अदितस्सावि किंचणं ॥४०॥

यं सहस्रं सहस्राणां, मासे मासे गवां दद्यात् ।

तस्यापि संयमः श्रेयान्, अददतोऽपि किंचन ॥४०॥

પતમર્થ નિશમ્ય, હેતુકારણનોદિતઃ ।

તતો નમિ રાજર્ષિઃ દેવેન્દ્રઃ હ્રદમવ્રવીત ॥૪૩॥

અર્થ-આ પૂર્વોક્ત વાત સાંભળી, હેતુ-કારણથી પ્રેરિત થયેલ નમિ રાજર્ષિ ઈન્દ્રને નીચે મુજબ જવાબ આપે છે. (૪૩-૨૬૬)

માસે માસે ડ જો વાલો, કુસમેળં તુ મુંજર ।

ન સો મુઅક્ષાયધન્મસ, કલં અઘ્વઃ સીલસિ ॥૪૪॥

માસે માસે તુ યો વાલઃ, કુશમેળ તુ મુજ્જતે ।

ન સ સ્વાલ્યાતધર્મસ્ય, કલામર્હતિ પોંડશીમ ॥૪૫॥

અર્થ-જે કોઈ અવિવેકી, એક એક માસમાં દાલના અથવા ગેટલો આહાર કરે છે તેવા પ્રકારનો દ્યોર તપસ્વી, તીર્થંકર પ્રણીત સર્વ સાવધત્યાગ રૂપ મુનિધર્મના સોલમા ભાગ સરખો પણ ન થાય ! જેથી પ્રભુએ મુખ્યતથા મુનિધર્મ કહેલ છે, નહિ કે ગૃહસ્થાશ્રમ ! તેથી દીક્ષારૂપ આશ્રમ શ્રેયસ્કર છે. (૪૪-૨૭૦)

અમટ્ઠં નિસામિત્તા, હેતુકારણચોદ્ધો ।

તતો નમિ રાયરિસિ, દેવિદો ણમવ્વવી ॥૪૫॥

પતમર્થ નિશમ્ય, હેતુકારણનોદિતઃ ।

તતો નમિ રાજર્ષિઃ, દેવેન્દ્રઃ હ્રદમવ્રવીત ॥૪૬॥

અર્થ-આ પૂર્વોક્ત જવાબ સાંભળી, હેતુ-કારણથી પ્રેરિત બનેલ ઈન્દ્ર નીરાગતાની પરીક્ષા માટે નમિ રાજર્ષિને નીચેની બાબત પૂછે છે. (૪૫-૨૭૧)

द्विष्णुः सुखं धर्मादाय, यत्तत्तत्तत्तत् ।

ସମସ୍ତ ଶ୍ରଦ୍ଧାଳୁଙ୍କୁ ଏହି ପ୍ରକାରେ ସମ୍ବୋଧନ କରାଯାଇଛି ।

विषयः : प्रमाणिक विषय / कल १२१

[illegible]
$$244 - 1^2 = 243 \quad 244 - 2^2 = 240 \quad 244 - 3^2 = 235$$

Ne $\int_a^b f(x) dx = 0$ if $f(x) = 0$ for all x in $[a, b]$.

$$4 \quad \left(\begin{array}{ccc} 1 & 1 & 1 \\ 1 & 1 & 1 \\ 1 & 1 & 1 \end{array} \right) \left(\begin{array}{ccc} 1 & 1 & 1 \\ 1 & 1 & 1 \\ 1 & 1 & 1 \end{array} \right) + \dots$$
$$441614 \quad 4071 \quad = \quad 4^9 \quad + \quad 2^9$$

0 34477 61441(15) 7 24 100 11 1 1 1

म.म. ७३३॥ ७३३॥ ७३३॥ ७३३॥ ७३३॥

॥ १ ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

सत्यं जयति वाचं । अध्यात्वा विदुः श्रुत्वा ॥

Year	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040	2041	2042	2043	2044	2045	2046	2047	2048	2049	2050	2051	2052	2053	2054	2055	2056	2057	2058	2059	2060	2061	2062	2063	2064	2065	2066	2067	2068	2069	2070	2071	2072	2073	2074	2075	2076	2077	2078	2079	2080	2081	2082	2083	2084	2085	2086	2087	2088	2089	2090	2091	2092	2093	2094	2095	2096	2097	2098	2099	2100
1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040	2041	2042	2043	2044	2045	2046	2047	2048	2049	2050	2051	2052	2053	2054	2055	2056	2057	2058	2059	2060	2061	2062	2063	2064	2065	2066	2067	2068	2069	2070	2071	2072	2073	2074	2075	2076	2077	2078	2079	2080	2081	2082	2083	2084	2085	2086	2087	2088	2089	2090	2091	2092	2093	2094	2095	2096	2097	2098	2099	2100	

[illegible]

2014 ()

गङ्गाधर ११११ १५ ३१ ३५ ४० ४५ ५० ५५ ६० ६५ ७० ७५ ८० ८५ ९० ९५ १०० १०५ ११० ११५ १२० १२५ १३० १३५ १४० १४५ १५० १५५ १६० १६५ १७० १७५ १८० १८५ १९० १९५ २०० २०५ २१० २१५ २२० २२५ २३० २३५ २४० २४५ २५० २५५ २६० २६५ २७० २७५ २८० २८५ २९० २९५ ३०० ३०५ ३१० ३१५ ३२० ३२५ ३३० ३३५ ३४० ३४५ ३५० ३५५ ३६० ३६५ ३७० ३७५ ३८० ३८५ ३९० ३९५ ४०० ४०५ ४१० ४१५ ४२० ४२५ ४३० ४३५ ४४० ४४५ ४५० ४५५ ४६० ४६५ ४७० ४७५ ४८० ४८५ ४९० ४९५ ५०० ५०५ ५१० ५१५ ५२० ५२५ ५३० ५३५ ५४० ५४५ ५५० ५५५ ५६० ५६५ ५७० ५७५ ५८० ५८५ ५९० ५९५ ६०० ६०५ ६१० ६१५ ६२० ६२५ ६३० ६३५ ६४० ६४५ ६५० ६५५ ६६० ६६५ ६७० ६७५ ६८० ६८५ ६९० ६९५ ७०० ७०५ ७१० ७१५ ७२० ७२५ ७३० ७३५ ७४० ७४५ ७५० ७५५ ७६० ७६५ ७७० ७७५ ७८० ७८५ ७९० ७९५ ८०० ८०५ ८१० ८१५ ८२० ८२५ ८३० ८३५ ८४० ८४५ ८५० ८५५ ८६० ८६५ ८७० ८७५ ८८० ८८५ ८९० ८९५ ९०० ९०५ ९१० ९१५ ९२० ९२५ ९३० ९३५ ९४० ९४५ ९५० ९५५ ९६० ९६५ ९७० ९७५ ९८० ९८५ ९९० ९९५ १०००

[illegible]

1948 5 1 57 9

1948

第 1 頁 共 4 頁

1948 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

1000

પર્યંતો કાશ્ય મળી જાય. તો પણ તૃપ્ત્યાનુરં મનુષ્યને થોડો
પણ મનોભય થતો નથી. કાશ્ય કે-ઈન્દ્ર આકાશ જેટલી
અનંત છે. (૪૮-૨૦૪)

પુઢવીં સારીં જવાં ચેવ, હિરણ્યં પશુમિમ્સહ ।

પટિપુણં નાલમેકમ્, ઠઠ વિજ્ઞા તવં ચરે ॥૪૯॥

પૃથ્વી જાન્યયઃ યયાઞ્રેય. હિરણ્યં પશુભિઃ સહ ।

પ્રતિપૂર્ણં નાલમેકમ્, ઇતિ ચિદ્વિન્યા તપશ્ચરેત ॥૪૯॥

અર્થ-ભૂમિ, કાલ ડાંગર વિ. ડાંગરની જાતિ, જય
વિ. ધાન્ય, સોનું વિ. અને ગાય વિ. પશુધનની સાથે સઘળું
એક જંતુને ઈચ્છાપૂર્તિ માટે સદા શક્તિમાન થતું નથી.
આ પ્રમાણે જાણીને અનશન વિ. ખાર પ્રકારના તપનું
આચરણ કરવું જોઈએ. (૪૯-૨૭૫)

અમટ્ઠં નિસામિત્તા, હેતુકારણવોઽઓ ।

તઓ નમિ રાયરિસિ, દેવિંદો ઇણમઞ્ચવી ॥૫૦॥

પતમર્થ નિશમ્ય, હેતુકારણનોદિતઃ ।

તતો નમિ રાજર્ષિ, દેવેન્દ્રઃ હિમવત્રવીત્ ॥૫૦॥

અર્થ-આ પૂર્વોક્ત જવાબ સાંભળી, હેતુ-કારણથી
પ્રેરિત થયેલ દેવેન્દ્ર નમિ રાજર્ષિને નીચે જણાવેલ વિષય
પૂછે છે. (૫૦-૨૭૬)

અચ્છેરગમઞ્ચુદય, મોદ ચયસિ પત્થિવા ।

અસંતે કામે પત્થેસિ, સંકલ્પેણ વિહન્સિ ! ॥૫૧॥

આશ્ચર્યમદ્ભુતકાન્, મોગાન્ ત્યજસિ પાર્થિવ ! ।

અસતઃ કામાન્ પ્રાર્થયસિ, સંકલ્પેન વિહન્યસે ॥૫૧॥

अथ लक्ष्मणाय नमः ॥ १ ॥
 विद्यया लक्ष्मणाय नमः ॥ २ ॥
 विद्या लक्ष्मणाय नमः ॥ ३ ॥
 लक्ष्मणाय नमः ॥ ४ ॥
 लक्ष्मणाय नमः ॥ ५ ॥
 लक्ष्मणाय नमः ॥ ६ ॥
 लक्ष्मणाय नमः ॥ ७ ॥
 लक्ष्मणाय नमः ॥ ८ ॥
 लक्ष्मणाय नमः ॥ ९ ॥
 लक्ष्मणाय नमः ॥ १० ॥

लक्ष्मणाय नमः ॥ १ ॥
 लक्ष्मणाय नमः ॥ २ ॥

लक्ष्मणाय नमः ॥ ३ ॥
 लक्ष्मणाय नमः ॥ ४ ॥

लक्ष्मणाय नमः ॥ ५ ॥
 लक्ष्मणाय नमः ॥ ६ ॥
 लक्ष्मणाय नमः ॥ ७ ॥

लक्ष्मणाय नमः ॥ ८ ॥
 लक्ष्मणाय नमः ॥ ९ ॥

लक्ष्मणाय नमः ॥ १० ॥
 लक्ष्मणाय नमः ॥ ११ ॥

लक्ष्मणाय नमः ॥ १२ ॥
 लक्ष्मणाय नमः ॥ १३ ॥
 लक्ष्मणाय नमः ॥ १४ ॥
 लक्ष्मणाय नमः ॥ १५ ॥
 लक्ष्मणाय नमः ॥ १६ ॥
 लक्ष्मणाय नमः ॥ १७ ॥
 लक्ष्मणाय नमः ॥ १८ ॥
 लक्ष्मणाय नमः ॥ १९ ॥
 लक्ष्मणाय नमः ॥ २० ॥

અહે વયઃ કોદ્દેણં, માણેણં અહમા ગર્દ ।
માયા ગટ પડિંગ્વાઓ, લોહાઓ દુહાઓ ભયં ॥૫૪॥

અર્થો વ્રજન્તિ ક્રોધેન, માનંન અધમા ગતિઃ ।
માયયા ગતિપ્રતિવાતાં, લોભાદુભયનો ભયમ ॥૫૪॥

અર્થ-ક્રોધથી નરકગતિ, માનથી નીચગતિ, માયાથી મુગતિનો નાશ અને લોભથી આ લોક-પરલોકનો ભય થાય છે. અર્થાત્ શ્રામભોગોની શ્રામનાથી ક્રોધ વિ. થાય છે, તે તેથી દુર્ગતિ કેમ નહીં ? (૫૪-૨૮૦)

અવડઙ્ગિઙ્ગણ માહ્ણરૂવં, વિડરુવ્વિઙ્ગણ ઇંદત્તં ।
વંદઃ અમિત્થુણંતો, ઇમાહિં મહુરાહિં વગ્ગૂહિં ॥૫૫॥

અપોહ્ય દ્વાત્તણરૂપં, વિકૃત્ય ઇન્દ્રત્વમ ।
વન્દતે અમિત્થુવન, ઇમાભિર્મધુગાભિઃ વાગ્મિઃ ॥૫૫॥

અર્થ-હવે દેવેન્દ્ર, બ્રાહ્મણરૂપને છોડી, ઇન્દ્રરૂપ બનાવી, આ નીચે કહેવાતી મનોહર વાણીથી સ્તુતિ કરતો નમસ્કાર કરે છે. (૫૫-૨૮૧)

અહો તે નિજ્જિઓ કોહો, અહો તે માણો પરાજિઓ ।
અહો તે નિરક્કિયા માયા, અહો ! તે લોહો વસીકઓ ॥૫૬॥

અહો ! ત્વયા નિર્જિતઃ ક્રોધઃ, અહો તે માનઃ પરાજિતઃ ।
અહો તે નિરાકૃતા માયા, અહો તે લોભો વશીકૃતઃ ॥૫૬॥

અર્થ-આશ્ચર્ય છે કે-તમે ક્રોધને છૂતી દીધો. માનને હરાવી દીધો, માયાનું નિરાકરણ કર્યું અને લોભ પોતાને આધીન કર્યો છે. (૫૬-૨૮૨)

અહો ! તે અજ્ઞ સાદુ, અહો તે માદુ મન્ય ।

અહો ! તે ઉત્તમા ગ્વતી, અહો તે મુત્તિ ઉત્તમા ॥૧૭॥

અહા ! ત આર્જય માધુ અહા ! ત માધુ માદયમ્ ।

અહા ! ત ઉત્તમા ક્ષાન્તિ અહો ! ત મુન્નિરુત્તમા ॥૧૭॥

અર્થ-અહો કેવી સરસ આપની સરવતા છે ! અહો, આપની નમ્રતા અપૂર્વ છે ! અહો આપની ક્ષમા અતૈકિક છે ! અહો, આપનો સતોષ અસાધારણ છે ! (૫૭-૨૮૩)

इहजसि उत्तमो भवे', पेचा होहिसि उत्तमो ।

हेगुत्तमुत्तम ठाण, मिद्धि गच्छमि नीग्गो ॥१८॥

इह अमि उत्तमो भवत' पघान, भविषमि उत्तम ।

हाकात्तमात्तम म्थान', मिद्धि गच्छमि नीरजा ॥१८॥

અર્થ-હે પૂજ્ય ! આપ ઉત્તમ ગુણન ત્રણ હોઈ આ લોકમા ઉત્તમ છે અને પરલોકમા ઉત્તમ મનશે અહીં કમ રહિત બનીને લોકના ઉત્તમોત્તમ મ્થાનરૂપ મુખિમા જશે (૫૮-૨૮૪)

एव अमित्थुणतो, गयरिमि उत्तमाइ मददाए ।

पपाहिण कुणतो, पुणो पुणो वदए मक्को ॥१९॥

परमभिष्टवन, राजपि उत्तमया धइया ।

प्रदग्निणा कुचन पुन पुनवदन शक् ॥१९॥

અર્થ-આ પ્રમાણે પૂવેના મ્નુતિ કરતો હકેન્દ્ર નમિ રાજપિને ઉત્તમ ધર્માથી પ્રદક્ષિણા દેતો વારવાર પ્રજ્ઞામ કર છે (૫-૨૮૫)

તો વંદિઝળ પાળ, ચાં—કુસ—લગ્વણે મુણિવગ્મ્સ ।
 આગાસેળપડાં, લલિઅચલકુંડલકિરીડી ॥૬૦॥
 તનો યન્દિન્યા પાટી, ચક્રાઈશલ્કણો મુનિવગ્મ્સ ।
 આકાસેનોત્પતિતઃ, લગ્વિનચપલકુણ્ડલકિરીડી ॥ ૬૦ ॥

અર્થ—ત્યાર બાદ નમિ રાજર્ષિ-મુનિવરના ચક્ર-
 અંકુશના લક્ષણવંતા ચરણોમાં વંદના કરીને, વિદ્યાસવાળા
 હોવાથી લલિત તથા અંચલ હોવાથી અપલ કુંડલવાળો અને
 મુકુટધારી ઇન્દ્ર, આકાશમાર્ગે-દેવલોક બાણી સવાના થઈ
 ગયા. (૬૦-૨૮૬)

નમી નમેઝ અપ્પાણ', સવચ્ચં સવકેળ ચોડો ।
 ચઢિઝળ ગેહં વઢેદ્દી, સામન્ને પજ્જુવઢિઓ ॥૬૧॥
 નમિર્નમયતિ આત્માન', સાક્ષાત્ શક્રેળ નોદિતઃ ।
 ત્યક્ત્વા ગેહં વિદેદ્દી, શ્રામણ્યે પર્યુપસ્થિતઃ ॥ ૬૧ ॥

અર્થ—નમિ રાજર્ષિની પ્રત્યક્ષ થઈને ઇન્દ્રે સ્તુતિ
 કરવા છતાં, વિદેહ દેશના અધીશ્વર નમિ રાજર્ષિ,
 ગર્વિત નહિ બનતા આત્માને સ્વ-સ્વરૂપ પ્રતિ નમાવનાર
 બને છે. તેઓ રાજધાનીનો ત્યાગ કરી સંયમની સાધનામાં
 ઉજમાળ થયા, પરંતુ ઇન્દ્રની પ્રેરણાથી ધર્મથી ખસ્યા
 નહીં. (૬૧-૨૮૭)

એવં કરિંતિ સંચુદ્ધા, પંડિઆ પવિઅસ્વળા ।
 વિણિઅટ્ટંતિ ભોગેસુ, જહા સે નમી રાયરિસી ત્તિવેમિ ॥૬૨॥
 એવં કુર્વન્તિ સંચુદ્ધાઃ, પણ્ડિતા પ્રવિચક્ષણાઃ ।
 વિનિવર્તન્તે ભોગેષુ, યથા સ નમી રાજર્ષિઃ ઇતિ બ્રવીમિ ॥૬૨॥

અર્થ-આ પ્રમાણે જેમ નમિ રાજર્ષિ સ્વધર્મ મા
નિશ્ચયનાવાળા થયા તેમ તત્ત્વજ્ઞાની ગીતાય અભ્યાસના
અતિશયથી ક્રિયામાં નિપજ્ઞાત ખીન્ન મુનિઓ પણ ભોગોથી
વિરામ પામનારા થાય છે આ પ્રમાણે છે જળૂ ! હું
કુ હુ (૬-૨૮૮)

॥ નવમું શ્રી નમિપ્રવચ્ચાધ્યયન સંપૂર્ણ ॥

શ્રી દ્રુમપત્રકાધ્યયન-૧૦

દ્રુમપત્તણ પંટુરુ જહા, નિવડડ રાઙ્ગણાણં અચ્ચણ ।

एवं मणुयाण जीविअं, समयं गोअम ! मा पमायए ॥१॥

દ્રુમપત્રકં પાણ્ડુરકં યથા, નિપતતિ રાઙ્ગિગણાનામત્યયે ।

एवं मनुजानां जीवितं, समयं गौतम ! मा प्रमादयेः ॥१॥

અર્થ-જેમ વૃક્ષનું પાન, શ્વેતવર્ણી-પરિપક્વ બની વૃક્ષ ઉપરથી તૂટીને નીચે ખરી પડે છે. તેમ રાત્રિ-દિવસોના સમૂહો વ્યતીત થતાં, સ્થિતિ ખલાસ થતાં કે અધ્યવસાય વિ.થી કરાયેલ ઉપક્રમથી મનુષ્યોનું જીવન (જોખન) નાટક સમાપ્ત થાય છે. માટે હે ગૌતમ ! ધર્મસાધનમાં એક સમયનો પ્રમાદ પણ અકરણીય છે. (૧-૨૮૯)

कुसंगे जह ओसविंदुए, थोवं चिट्ठइ लंघमाणए ।

एवं मणुआण जीवियं, समयं गोयम ! मा पमायए ॥२॥

કુસાંગે યથા અવશ્યાયવિન્દુકઃ, સ્તોકં તિષ્ઠતિ લઘ્વમાનક. ।

एवं मनुजानां जीवितं, समयं गौतम ! मा प्रमादयेः ॥२॥

અર્થ-જેમ દાલની આણી ઉપર પડેલું આકળનું બિંદુ થોડા સમય સુધી રહે છે, તેમ મનુષ્યોનું આયુષ્ય અલ્પ-

મલીન છે માટે હે ગૌતમ ! એક સમય પણ ધમ સાધનામા પ્રમા કરવો નહીં (૨-૨૮૦)

इह इत्तरिअग्ग्मि आउए, जीविअण ऱहुपच्चयायए ।

विह्नुणाहि स्य पुरइड, ममय गोयम ! मा पमायण ॥३॥

इति इत्थरे आयुपि जीवितय बहुमत्त्यपायक ।

विधुनीहि रज्ज पुराहत ममय गૌતમ ! મા પ્રમાદય ॥૩॥

અર્થ-આ પ્રમાણે વૃક્ષપત્રની જેમ કે જલબિંદુની જેમ ધણા પ્રત્યપાદવાળું નિરૂપકમ કે સોપકમ મનુષ્યાયુષ્ય અપકાલીન-અનિત્ય જાણી પૂર્વકૃત કમરૂપી રત્નને ફર કરવી બે)એ માટે હે ગૌતમ ! એક સમય પણ પ્રમાદ ન કરવો (૩-૨૮૧)

दुल्लहं खलु माणुसे भवे चिरकालेण वि सव्वपाणिण ।

गाढा य विवाग कम्मुणों, ममय गोयम ! मा पमायए ॥४॥

दुल्लभं खलु मानुषो भव चिरकालेनापि मयप्राणिनाम् ।

गाढाश्च विपाका कम्पणा ममय गૌતમ ! મા પ્રમાદયે ॥૪॥

અર્થ-પુણ્યશૂન્ય સર્વ જીવોને લાખા ગાળે પણ ફરીથી મનુષ્યજન્મ પામવો દુલભ છે કેમ કે-નરગતિ વિઘ્નાતક પ્રકૃતિરૂપ કમોના ઉદયોને વિનાશકરવો અશક્ય છે તેથી હે ગૌતમ ! એક સમયના પ્રમાદને અવકાશ ન આપો (૪-૨૮૨)

पुन्नीक्यायमग्गओ, उक्कोम जीरो उ मरसे ।

काल मखाइअ, ममय गोयम ! मा पमायए । ५॥

આઠાયામઙ્ગ઒, ડાઠોમં જીવો ડ મંવસે ।
 કાલં મંવાઈયં, મમયં ગોયમ ! મા પમાયણ ॥૬॥
 નેઢાયામઙ્ગ઒, ડાઠોમં જીવો ડ મંવસે ।
 કાલં સંવાઈયં, મમયં ગોયમ ! મા પમાયણ ॥૭॥
 વાઠાયામઙ્ગ઒, ડાઠોમં જીવો ડ મંવસે ।
 કાલં સંવાઈયં, મમયં ગોયમ ! મા પમાયણ ॥૮॥
 -ચતુર્ભિઃકલાપકમ્ ॥

પ્રથિવીકાયમતિગતઃ, ઉત્કર્ષતો જીવસ્તુ મંવસેત્ ।
 કાલં મંલ્યાતીતં, મમયં ગૌતમ ! મા પ્રમાદયેઃ ॥૫॥
 અપ્રકાયમતિગતઃ, ઉત્કર્ષતો જીવસ્તુ મંવસેત્ ।
 કાલં મંલ્યાતીતં, મમયં ગૌતમ ! મા પ્રમાદયેઃ ॥૬॥
 તેજસ્કાયમતિગતઃ, ઉત્કર્ષતો જીવસ્તુ મંવસેત્ ।
 કાલં મંલ્યાતીતં, મમયં ગૌતમ ! મા પ્રમાદયેઃ ॥૭॥
 વાયુકાયમતિગતઃ, ઉત્કર્ષતો જીવસ્તુ મંવસેત્ ।
 કાલં મંલ્યાતીતં, મમયં ગૌતમ ! મા પ્રમાદયેઃ ॥૮॥
 -ચતુર્ભિઃકલાપકમ્ ॥

અર્થ-પૃથ્વીકાય, અપ્રકાય, અગ્નિકાય તેમ જ વાયુ-
 કાયમાં ગયેલ જીવ, ઉત્કર્ષથી અસંખ્યાત ઉત્સર્પિણી
 અવસર્પિણીરૂપ કાલ પર્યંત રહે છે. આ ચારની આટલી
 ઉલ્લૃષ્ટિ સ્વકાયસ્થિતિ છે. માટે હે ગૌતમ ! એક સમયનો
 પણ પ્રમાદ કરશો નહીં. (૫ થી ૮, ૨૯૩ થી ૨૯૬)

વળસસઙ્કાયમઙ્ગ઒, ઉવકોસં જીવો ડ મંવસે ।
 કાલમણંતં દુરંતં, મમયં ગોયમ ! મા પમાયણ ॥૯॥

શ્વતસ્પતિકાયમતિગત, ઉત્કૃષ્ટતા જીવન્તુ મયમન્ ।
શાન્તમન્તુ દુઃસ્ત, મમય ગૌતમ ! મા પ્રમાદ્ય ॥ ૯ ॥

અર્થ-આધા જુ વનસ્પતિકાયમા એવ જીવ અન ત
ઉત્તમપિંડી-અવસપિંડીઉપ અનતકાવ મુધી રહે છે વગી
આ અનત દુરત છે, તેમ જ આ જીવો અત્યંત અ પ
ચેતયવાળા હોઈ ત્યાથી નીકળેવાને પણ પ્રાય વિશિષ્ટ
મનુષ્ય વિ ભવ દુઃખ વાય છે માટે હે ગૌતમ ! એક
નમયનો પણ પ્રમાદ કરવો નહીં (૯-૧૮૭)

શ્વત્તદિયકાયમદગ્ગો, ઉક્તોમ જીવો ઉ મયસે ।
કાલ મસિજ્જમનિય, મમય ગોયમ ! મા પમાયણ ॥ ૧૦ ॥
તેત્તદિયકાયમદગ્ગો, ઉક્તોમ જીવો ઉ મયસે ।
કાલ મસિજ્જમનિય, મમય ગોયમ ! મા પમાયણ ॥ ૧૧ ॥
ચેતરિંદિયકાયમદગ્ગો, ઉક્તોમ જીવો ઉ મયસે ।
કાલ મસિજ્જમનિય, મમય ગોયમ ! મા પમાયણ ॥ ૧૨ ॥
-ત્રિમિર્વિશેષકમ્ ॥

શ્રીદ્વિયકાયમતિગત, ઉત્કૃષ્ટતા જીવન્તુ મયમન્ ।
કાલ મરયયમનિત, મમય ગૌતમ ! મા પ્રમાદ્યે ॥ ૧૦ ॥
શ્રીદ્વિયકાયમતિગત, ઉત્કૃષ્ટતા જીવન્તુ મયમન્ ।
કાલ મરયયમનિત, મમય ગૌતમ ! મા પ્રમાદ્ય ॥ ૧૧ ॥
શ્વતુગિદ્વિયકાયમતિગત ઉત્કૃષ્ટતા જીવન્તુ મયમન્ ।
કાલ મરયયમનિત મમય ગૌતમ ! મા પ્રમાદ્ય ॥ ૧૨ ॥
-ત્રિમિર્વિશેષકમ્ ॥

અર્થ-ત્રે દ્વિયવાળા (સ્પશ્ન-રસના) પણ

ઇન્દ્રિયવાળા (પાંડેડા બે, માણ) અને ચાર ઇન્દ્રિયવાળા (પાંડેડા ત્રણ, આળ) નાચમાં ગયેલ જીવ, સંજ્યાત વસ્તુ વાંચે સંજ્યાના કાલ સુધી ઉત્કર્ષથી રહે છે. માટે હે ગૌતમ ! એક સમયનોય પ્રમાદ આવવા દેશે નહીં. (૧૦ થી ૧૨, ૨૯૮ થી ૩૦૦)

પંચિન્દ્રિયકાયમદ્ગઓ, ઉક્તોમં જીવો ઉ સંવમે ।

મત્તદ્ભવગ્ગહણે, સમયં ગોયમ ! મા પમાયણ ॥૧૩॥

પચ્ચેન્દ્રિયકાયમતિગતઃ, ઉત્કર્ષતો જીવન્તુ સંવમેત ।

મદ્વાણ્મવગ્ગહણાન્નિ, સમયં ગૌતમ ! મા પ્રમાદયેઃ ॥૧૩॥

અર્થ-પાંચ ઇન્દ્રિયવાળા (ઉપરના ચાર, કર્ણ) તિથિયાની અને મનુષ્યોની કાયમાં ગયેલ જીવ, સંજ્યાત આયુષ્યમાં સાત અને અસંજ્યાત આયુષ્યમાં આઠમે-એમ સાત કે આઠ લવ સુધી ઉત્કર્ષથી રહે છે. માટે હે ગૌતમ ! એક સમયનો પ્રમાદ કરવા બેવો નથી. (૧૩-૩૦૧)

દેવે નેરહણ અદ્ગઓ, ઉક્તોમં જીવો ઉ સંવમે ।

ઇક્ષિક્વક ભવગ્ગહણે, સમયં ગોયમ ! મા પમાયણ ॥૧૪॥

દેવાન્ નૈરયિકાન્નતિગતઃ, ઉત્કર્ષતો જીવન્તુ સંવમેત ।

પક્ષિક્ષિક્વક ભવગ્ગહણં, સમયં ગૌતમ ! મા પ્રમાદયેઃ ॥૧૪॥

અર્થ-દેવગતિ અને નરકગતિમાં ગયેલ જીવ, વધારેમાં વધારે એક લવ સુધી રહે છે. માટે હે ગૌતમ ! એક સમયનો પણ પ્રમાદ કરીશ નહીં. (૧૪-૩૦૨)

एवं भवसंसारे, संसरद् सुहासुहेहिं कम्मेहिं ।

जीवो पमायबहुलो, समयं गोयम ! मा पमायण ॥१५॥

યથ મયમમાત્રે, સમર્ગતિ શુભાશુભૈ વસમિ ।

ત્રીય પ્રમાદશબ્દ સમય ગૌતમ । મા પ્રમાદયે ॥૧૫॥

અર્થ-આ પ્રમાણે તિય ત્રિવિ. જન્મોત્પત્તિ સંસારમા
પૃથ્વીમાય વિ ભવના દેતુરૂપ શુભાશુભ કર્મોથી જીવ
પચન્ત છે જીવ પ્રમાદની પ્રચુરતાવાળો હોવાથી કર્મો
બાધે છે અને સંસારપ્રવાની બને છે માટે હે ગૌતમ ।
એક સમયનો પ્રમાણ પણ વર્ણનીય છે (૧૫-૩૦૩)

લઘૂર્ણવિ માણુમત્તળ, આરિજત્ત પુનરવિ દુલ્હહ ।

વહવદ્મસુઆ મિલ્લસુઆ, મમય ગોયમ । મા પમાયણ ॥૧૬॥

જન્મવાડપિ માણુમત્તળ, આયત્વ પુનરવિ દુર્લભમ ।

વહવદ્મસુઆ મિલ્લસુઆ, સમય ગૌતમ । મા પ્રમાદય ॥૧૬॥

અર્થ-પ્રમાણ મનુષ્યજન્મની પ્રાપ્તિ થતા હતા
માય વિ આયદેવમા ઉત્પત્તિરૂપ આય પણ મગલુ ઘણ
હુલ્લ છે કેમ કે-ધર્મોદ્ધમ-અધ્યાત્મિક વિના જ્ઞાન-વિવેક
વારના પશુ સમાન અનાય દેશોમા મનુષ્યજન્મ મેળવ્યા
પછી, કેઈ પણ ધર્મપુરુષાથ સાધી શકતો નથી અર્થાત્
ચોર અને ચેલ તરીકે પ્રખ્યાત થાય છે માટે હે ગૌતમ ।
એક સમયનો પણ પ્રમાણ કરી શકી શકી નહીં (૧૬-૩૦૪)

લઘૂર્ણવિ આરિજત્તળ, અહીનપચ્ચેદિઅયા દુ દુલ્હહ ।

વિગલિદિઅયા દુ દીમરે, મમય ગોયમ । મા પમાયણ ॥૧૭॥

જન્મવાડપિ આયત્વ, અહીનપચ્ચેદિઅયા દુ દુલ્હહ ।

વિગલિદિઅયા દુ દીમરે, સમય ગૌતમ । મા પ્રમાદયે ॥૧૭॥

અર્થ-આ પ્રમાણે આય પણ મગલુ હતા, કેઈ પણ

જનના દોષ વગરની પદ્ધિમાં જાણીય ઇન્દ્રિયોની પ્રાપ્તિ
 દુર્લભ જ છે. કેમ કે-જન થયા પછી પણ દોષ વિના
 કાંઈ મનુષ્યોમાં ઇન્દ્રિયોની વિવરણ દેખાય છે. માટે છે
 ગૌતમ ! એક સમયનોય પ્રમાદ કરીશ નહીં. (૧૭-૩૦૫)

અહીંપરંતરિચત્તં પિ મે લહે. ઉત્તમધર્મસુદ્ધિં ઉ દુલ્લહા ।
 કુતિત્થિનિસેવણં જણે, સમયં ગોયમ ! મા પમાયણ ॥૧૮॥

અહીંપરંતરિચત્તમપિ મ લભેત,
 ઉત્તમધર્મશ્રુતિમ્નુઃ દુર્લભા ।

કુતિર્થિનિષેવકો જનઃ,
 સમયં ગૌતમ ! મા પ્રમાદયેઃ ॥૧૮॥

અર્થ-મહા પુણ્યે પંચેન્દ્રિયની પદ્ધતિ પ્રાણીને પ્રાપ્ત
 થવા છતાં, તત્ત્વશ્રવણરૂપ ઉત્તમ ધર્મનું શ્રવણ દુર્લભ જ
 છે. કેમ કે-કુતિર્થિક-કુશુરની સેવામાં સદાપરાયણ જનતાને
 જૈનધર્મના તત્ત્વોનું શ્રવણ દુર્લભ બને છે. માટે છે ગૌતમ !
 એક સમયનો પણ પ્રમાદ કરીશ નહીં. (૧૮-૩૦૬)

લઘ્વૂણવિ ઉત્તમં સુદ્ધિં, સદ્દહણા પુનરપિ દુલ્લહા ।
 મિચ્છત્તનિસેવણં જણે, સમયં ગોયમ ! મા પમાયણ ॥૧૯॥

લઘ્વવાડપિ ઉત્તમાં શ્રુતિ, શ્રદ્ધા પુનરપિ દુર્લભા ।
 મિથ્યાત્વનિષેવકો જનઃ, સમયં ગૌતમ ! મા પ્રમાદયે ॥૧૯॥

અર્થ-ઉત્તમ ધર્મનું શ્રવણ થવા છતાં તત્ત્વરુચિ-
 રૂપ શ્રદ્ધા દુર્લભ છે, કેમ કે-અનાદિ લવનેા અભ્યાસ અને
 કર્મની શુદ્ધતાથી પ્રાપ્ત મિથ્યાત્વમાં પ્રવૃત્તિ હોઈ, જન,

અતરવને તત્ત્વ નરીકે માને છે તેથી હે ગૌતમ! એક
નમયનો પ્રમાદ હય જ છે (૧૮-૩૦૩)

ધમ્મપિ દુ મદહતયા, દુલ્લહયા, કાણ્ણ કામયા।

ઇદં સમગુણેસુ મુચ્છિત્થા, સમય ગોયમ' મા પમાયણ ॥૨૦॥

ધમ્મપિ દુ ધ્રુવદ્યનોડપિ દુર્લભજ્ઞા કાચેન સ્પશજ્ઞા ।

ઇદં કામગુણપુમૂચ્છિત્થા સમય ગૌતમ' મા પ્રમાદય ॥૨૦॥

અર્થ-જીવો ધમની શ્રદ્ધા કે પાવાગા છતાં તે
ધમની સાધના કરનારા હુલ્લ હોય છે કારણ કે-તેઓ
આ જગતમાં ગાદ વિ વિપ્સામન્નિમા ગગાદુબ પૂમેલા
હોવાથી ધર્મસામગ્રી મળવા છતાં ધમ આરાધતા નથી
ના? હે ગૌતમ! એક સમયના પ્રમાદનું પલ્લુ અવગ્રહન
હર્ષિત નહીં (૧૦-૩૦૮)

પરિજ્ઞ્ઞંત મરીય, સ્મા પાટ્ટયા દરતિ તે ।

સે મોઅવ્વે અ હાયદ્, સમય ગોયમ' મા પમાયણ ॥૨૧॥

પરિજ્ઞ્ઞંત મરીય, ક્ષમા પાટ્ટયા દરતિ તે ।

સચક્કુવલે અ હાયદ્, સમય ગોયમ' મા પમાયણ ॥૨૨॥

પરિજ્ઞ્ઞંત મરીય, કેમા પાટ્ટયા દરતિ તે ।

સે ઘાણરે અ હાયદ્, સમય ગોયમ' મા પમાયણ ॥૨૩॥

પરિજ્ઞ્ઞંત મરીય, કેમા પાટ્ટયા દરતિ તે ।

સન્નિભ્ભરલ્લ અ હાયદ્, સમય ગોયમ' મા પમાયણ ॥૨૪॥

પરિજ્ઞ્ઞંત મરીય, કેમા પાટ્ટયા દરતિ તે ।

સે કાસચ્ચે અ હાયદ્, સમય ગોયમ' મા પમાયણ ॥૨૫॥

પરિજીર્યતિ ને શરીરકં, કેશાઃ પાણ્ડુરકા ભવન્તિ ને ।

તે સર્વવલં ચ હીયતે, સમયં ગૌતમ ! મા પ્રમાદયે ॥૨૬॥

-પદ્મિઃકુલકમ્ ॥

પરિજીર્યતિ ને શરીરકં, કેશાઃ પાણ્ડુરકા ભવન્તિ ને ।

તત્ શ્વેતવલં ચ હીયતે, સમયં ગૌતમ ! મા પ્રમાદયે ॥૨૭॥

પરિજીર્યતિ ને શરીરકં, કેશાઃ પાણ્ડુરકા ભવન્તિ ને ।

તત્ ચક્રુર્ધ્વલં ચ હીયતે, સમયં ગૌતમ ! મા પ્રમાદયે ॥૨૮॥

પરિજીર્યતિ ને શરીરકં, કેશાઃ પાણ્ડુરકા ભવન્તિ ને ।

તદ્ વ્રાણવલં ચ હીયતે, સમયં ગૌતમ ! મા પ્રમાદયે ॥૨૯॥

પરિજીર્યતિ ને શરીરકં, કેશાઃ પાણ્ડુરકા ભવન્તિ ને ।

તદ્ ત્રિહાવલં ચ હીયતે, સમયં ગૌતમ ! મા પ્રમાદયે ॥૩૦॥

પરિજીર્યતિ ને શરીરકં, કેશાઃ પાણ્ડુરકા ભવન્તિ ને ।

તત્ સ્પર્શવલં ચ હીયતે, સમયં ગૌતમ ! મા પ્રમાદયે ॥૩૧॥

પરિજીર્યતિ ને શરીરકં, કેશાઃ પાણ્ડુરકા ભવન્તિ ને ।

તત્ સર્વવલં ચ હીયતે, સમયં ગૌતમ ! મા પ્રમાદયે ॥૩૨॥

-પદ્મિઃકુલકમ્ ॥

અર્થ-હે ગૌતમ ! ત્હાં શરીર વૃદ્ધાવસ્થાથી જર્જરિત થતું જાય છે. તે પહેલાં જનમન-નયનને હરનારા-અત્યંત ભ્રમર જેવા કાળા ત્હારા વાળ હતા, તે ઉમર થવાથી સફેદ થવા માંડ્યા છે. તે કારણથી કાનનું બલ, આંખનું બલ, નાસિકાનું બલ, છાત્રનું બલ અને સ્પર્શન્દ્રિયનું બલ; અર્થાત્ સાંભળવાની, જોવાની, સુંઘવાની, ચાખવાની અને અડકવાની શક્તિ તથા હાથ-પગ વિ. અવયવોની પોતપોતાના વ્યાપારની શક્તિ જરાના કારણે નષ્ટ થતી

બધ છે માટે ઇન્દ્રિય વિની વિગ્રમાન ગમ્ભિ હોયે છતે
ધર્મારાધનમા એક સમયનો પણ પ્રમાદ કરશે નહિ (૨૧
૧ - ૨૦- થી ૩૧૪)

અદ્વિગદ વિદ્વદ્વિદ્યા, આયસા વિવિદ્યા પુમતિ તે ।

નિમટ. વિદ્વદ્વિદ્યાતે સમય, સમય ગોયમ' મા પમાયણ ॥૨૭॥

અગ્નિગણદ વિમલિકા આત્મા વિવિધા સ્વશતિ તં ।

વિષયત વિષયસ્યતિ ત શરીરક સમય ગોતમ ।

મા પ્રમાદય ॥૨૭॥

અર્થ-વાત વિથી પે । કયેવ ચિત્તતા ઉગેગપ
અ નિ ગણુમડ વિષય ગણુ ના, વિગિદ્વ અગ્નિગણુ
વિમ્લિકા ગેગ, ત માગ મૃત્યુ કરનારા માધાના શૂર વિ
ગેગો તેમજ બીજા વિવિધ ગેગો ત્કારા શરીરને અ કે છે
જેવી શરીર અગ્નિગણુ બને છે અને આગળ જતા આપરે
શરીર જીવરક્તિ બની નીચે પડી નય છે માટે જ્યાં મુધી
જરા કે રાગોનુ આક્રમણ નથી થતુ તે પહેલાં શરીર દ્વારા
ધર્મારાધનમા હે પોતમ' એક સમયનો પણ પ્રમાદ કરશે
નહિ બે કે શ્રી પૌનમસ્વામીના શરીરમા જરા કે ગેગો
સંભવિત નથી જરા તેમની નિગ્રામા રહેવ સમસ્ત રિયોના
પ્રતિભાવ માટેનુ આ કવન સમજવુ (૨૭-૩૧૪)

ચોચ્છિદ મિષેહમપ્પગો, કુમુદ મામ્મઝ યા પાણિય ।

સે સવ્યસિષેહવજિવળ, સમય ગોયમ' મા પમાયણ ॥૨૮॥

ચુન્નિન્ધિ સ્નહમામત કુમુદ શારદ દા પાનીયમ ।

અથ સદસ્નહયજિત સમય ગોતમ' મા પ્રમાદય ॥૨૮॥

અર્થ-હે પૌનમ' મારા વિષે રહલ સ્નેહનો તુ

પરિન્યાગ કર! જેન ચંદ્રવિક્રમી કમલ (કુમ્ભ) પહેલ
જલમગ્ન છતાં અગ્નિકાલના જલને છોડી ઉઠે શંક છે, તે
તું પણ મારા સ્નેહને છોડી વીતરાગ બન! માટે તે વી-
રાગતા ખાતર એક સમયનો પણ પ્રમાદ કરીશ નહીં.
(૨૮-૩૧૬)

ત્રિચા ધ્વજં ચ મારિત્રં, પર્વદંત્રો હિ સિ અગગારિત્રં।
મા વંતં પુણોવિ આવિણ, સમયં ગોયમ! મા પમાયણ ॥૨૯॥

ત્યક્ત્વા મલુ ધનં ચ માર્યાં,
પ્રવ્રજિતો હિ અસિ અનગારિતામ।

મા વાન્તં પુનરપિ આપિવેઃ,
સમયં ગૌતમ! મા પ્રમાદયેઃ ॥૨૯॥

અર્થ-અતુષ્ઠ વિ.રૂપ ધન અને ભાર્યાને છોડી મુનિ-
પણાને પામનાર તું બન્યો છે. હવે વમન-ત્યાગ કરેલ સાંસારિક
વિષયોના સેવન તરફ મનને વળવા દેવાનું નથી. માટે હે
ગૌતમ! એક સમયનો પ્રમાદ અકરણીય છે. (૨૯-૩૧૭)

અવઝઙ્ગમ મિત્તવંધવં, વિઝલં ચેવ ધ્વજોહસંચયં।
મા તં વિઙ્ગં ગવેસણ, સમયં ગોયમ! મા પમાયણ ॥૩૦॥

અપોહ્ય મિત્રવાન્ધવં, વિપુલં ચેવ ધનૌઘસંચયમ।
મા તદ્ દ્વિતીયં ગવેષય, સમયં ગૌતમ! મા પ્રમાદયેઃ ॥૩૦॥

અર્થ-મિત્રો, બાંધવો, કનક વિ. સમુદાયના ભંડાર
વિ. પદાર્થોનો ત્યાગ કરી, હવે પછી બીજા મિત્ર વિ.ની
ધૃષ્ટિ કરો નહીં, કેમ કે-કરીથી તેની ધૃષ્ટિ કરવી તે તો
વમન કરેલું ખાવા ખરાબર છે. માટે હે ગૌતમ! સ્વીકૃત

શ્રામણના પાતનમા એક સમયનો પ્રમાદ કરશે નહીં
(૩૦-૩૧૮)

ન હુ જિને અજ્ઞ દિસ્મરં, રુદ્ધમા દિસ્મરં મગ્ગદેસિણ ।
મપઠ નેઝાણ પહ, સમય ગૌયમ ! મા પમાયણ ॥૩૧॥

નૈદ જિનાઽય દ્વિચત, વહુમત દ્વિચત મગ્ગદેશિત ।
મમ્પતિ નૈયાયિત પધિ સમય ગૌયમ ! મા પ્રમાદય ॥૩૧॥

અર્થ-જે કે હાવમા શ્રી અરિહતદેવ વિદ્યમાન નથી
ગયા તેઓશ્રીએ કહેવો બહુમત-જ્ઞાનાદિઉપ મોક્ષમા ।
દેખાય છે, અને આવો માગ સવજ મિવાય અસંભવિત
છે આ પ્રમાણે સુનિશ્ચિત મનવાળા બવિધ્યમા થનારા
બ યો પ્રમાદ ન કરે ! માટે હમણા હુ છુ તો ન્યાયયુક્ત
મોક્ષમાગમા હે જીતમ ! કેવલજ્ઞાનની ઉત્પત્તિના માર્ગયને
છોડી એક સમયનો પ્રમાદ ન કરીશ (૩૧-૩૧૮)

અવમોહિઅ ઋટ્ગાપહ, ઓદનોઝમિ પહ મહાલય ।
ગચ્છસિ મગ્ગ વિમોહિઆ, સમય ગૌયમ ! મા પમાયણ ॥૩૨॥

અવમોહ્ય ઋટ્વકપથ, અગ્નીર્નાઽન્તિ પથાત મહાગ્નયમ ।
ગચ્છસિ માર્ગ વિશાખ્ય સમય ગૌયમ ! મા પ્રમાદયે ॥૩૨॥

અર્થ-જેનેતર દશનપ્ત ભાવકટકોથી આક્રુ-
મા । નો પરિહાર કરી, મમ્પગ્ન્યન વિ ભાવમાગમા તમે
પ્રવેશ કરેલ છે, એટલુ જ નહીં પણ તે મા । નો નિશ્ચય
કરી આ । ગ પ્રાપ્તિ કરી રહ્યા છો માટે આ આત્મી સતત
સાધનામા હે જીતમ ! એક સમયનો પ્રમાદ કરશે નહીં
(૩૨-૩૨૦)

અવલે જહા ભાગ્વાહમ, મા મમે વિમમેજગાહિઆ ।

પન્થા પન્થાણુનાથમ, મમયં ગોયમ ! મા પમાયમ ॥૩૩॥

અર્થ-યથા ભાર્યાત્મકઃ, મા માર્ગે વિમમમવગત્ ।

પદ્માત પદ્માદનુપાતકઃ, મમયં ગૌતમ ! મા પ્રમાદયેઃ ॥૩૩॥

અર્થ-જેમ બલ વગરનો અને બાર વડત કરનારો, વિરમ માર્ગમાં પ્રવેશ કરીને, લીધેલા બારનો ત્યાગ કરનારો પાછળથી પશ્ચાત્તાપ કરે છે. તેમ તું પણ પ્રમાદાધીન થઈને સંયમરૂપ બારનો પરિત્યાગ કરી પાછળથી પશ્ચાત્તાપ કરવાનો વખત ન આવવા દર્શાવે. તેથી હે ગૌતમ ! એક સમયનો પ્રમાદ કરીશ નહીં. (૩૩-૩૨૧)

તિન્નો હુ સિ અણ્ણવં મહં, કિં પુણ્ણચિદ્ધસિ તીરમાગઓ ? ।

અમિતુરં પારંગમિનિણ, સમયં ગોયમ ! મા પમાયમ ॥૩૪॥

તીર્ણં પવાસિ અર્ણવં મહાન્તં,

કિં પુનસ્તિષ્ઠસિ તીરમાગતઃ ।

અમિત્વસ્વ પારં ગન્તું,

સમયં ગૌતમ ! મા પ્રમાદયેઃ ॥૩૪॥

અર્થ-સાગર જેવા મોટા સંસારને તો તું લગભગ તરી ગયો છે. તીરને પ્રાપ્ત કર્યાબાદ આરાધનામાં ઉદાસીનતા લબવી ઉચિત નથી, પણ મુક્તિપદ પામવા માટે ત્વરા કરવી યુક્ત છે. તેથી હે ગૌતમ ! એક સમયનો પ્રમાદ કરવો યુક્ત નથી. (૩૪-૩૨૨)

અકલેવરસેણિમુસ્સિઆ, સિદ્ધિં ગોઅમ ! લોઅં ગચ્છસિ ।

સ્વેમં ચ સિવં અણુત્તરં, સમયં ગોયમ ! મા પમાયમ ॥૩૫॥

અકલેવરશ્રેણિં ઉચ્છિદ્રત્ય, સિદ્ધિં ગૌતમ ! લોકં ગચ્છસિ ।

સ્વેમં ચ શિવમણુત્તરં, સમયં ગૌતમ ! મા પ્રમાદયેઃ ॥૩૫॥

અર્થ-અશરીરી-મિદ્ધ બનવાની ઉત્તરોત્તર શુભ અર્થ
વત્તાયત્તપ ક્ષપકમેગીને ઉત્તરોત્તર સયમસ્થાનની પ્રાપ્તિ
દાતા પ્રાપ્ત કરી દે ગૌતમ! સત્ત્વ અમય-સમસ્ત ઉપદ્રવ-
રહિત-અવેલ્લુપ્ત મિદ્ધિ નામના લોકને તુ પામીશ માટે
દે ગૌતમ! એક સમયનો પ્રમાદ કરીશ નહીં (૩૫-૩૨૩)
નુદ્ધ પરિનિનુદ્ધે ધરે, ગામ ગણ નગરે વસાળ ।

મંતિમગ ચ વૃહણ, મમય ગૌતમ! મા પનાયણ ॥૩૬॥

નુદ્ધ પરિનિનુદ્ધમગ્ ગ્રામ ગતો નગર યા મયત ।

શાન્તિમાગ ચ વૃહણે મમય ગૌતમ! મા પ્રનાયણ ॥૩૬॥

અર્થ-દેવ વિ વિનાગના નાતા કાશ્યપી અગ્નિ
શન યવાથી ગીતીમૂલ બનીને ૧૧મ વિમા નાગ વગરના
ની સયમનુ નેવન કરે! સયમી બનેવા ભવ્યજનોને
ઉપદેશ આપી મુખિમાર્ગની તમે વૃદ્ધિ કરે! માટે હે
ગૌતમ! એક સમયનો પ્રમાદ કરશો નહિ (૩-૩૨૪)

નુદ્ધમ્ય નિમમ્મ મામિજ, મુદ્ધિયમદ્ધપદોમ્મોદ્ધિ ।

રાગદોમ્મ ચ હિદિત્તિ, મિદ્ધિ ગ્ ગણ મયય ગૌતમે તિવ્વમિ ॥૩૭॥

નુદ્ધમ્ય નિશમ્ય મામિજ,

મુદ્ધિયમ્મવપદાપશામિતમ્ ।

રાગ દેવ ચ હિત્તિ

મિદ્ધિ ગતિ ગતા મગ્ગાન ગૌતમ્ इति જ્ઞીમિ ॥૩૭॥

અર્થ-કેવલજ્ઞાની ભગવાન શ્રી વધમાનસ્વામીની
સ્થાન્ત-ઉપમા વિથી ભરવક અને અવપ્રધાન પદોથી
અવકૃત વાણી સાલગીને તથા ના-પને છેદીને, પ્રથમ
પૃથ્વરભગવાન શ્રી ગૌતમસ્વામી સિદ્ધિ તિમા પધાર્થો
આ પ્રમાણે હે ૪૫! ૭ ૭ ૭ (૩૭-૩૨૫)

॥ હામુ શ્રી દુમપત્રમધ્યયન સ પૂર્ણ ॥

શ્રી બહુશ્રુતપૂજાધ્યયન-૧૧

સંયોગા વિપ્લવક્રમસ, અનગારસ મિત્રગુણો ।

આચારં પાઠકરિસ્તામિ, આણુપુર્વિ સુણેહ મે ॥૧॥

સંયોગાદ વિપ્રમુક્તસ્ય, અનગારસ્ય મિત્રોઃ ।

આચારં પ્રાઠ્ઠકરિપ્યામિ, આણુપૂર્વી જૃણુત મે ॥૧॥

અર્થ-સર્વથા સંયોગથી રહિત અનગાર સાધુના બહુશ્રુત પૂજારૂપ ઉચિત વિધિ-આચારને ક્રમસર હું પ્રગટ કરીશ. આ મારી પાસેથી પ્રગટ થતા આચારને ધ્યાનથી સાંભળો ! (૧-૩૨૬)

જે આવિ હોઈ નિવિજ્જે, થદ્દે લુદ્દે અણિગ્ગહે ।

અમિલ્લખણં ઉલ્લવ્ઘે, અવિણિણ અવહુસુણ ॥૨॥

યશ્ચાપિ ભવતિ નિર્વિચ, સ્તબ્ધો લુબ્ધ. અન્નિગ્રહઃ ।

અમીક્ષણમુલ્લપત્તિ, અવિનીતઃ અવહુશ્રુતઃ ॥૨॥

અર્થ-સમ્યક્શાસ્ત્રના જ્ઞાન વગરનો, અહંકારી, રસ વિ. વિષયોમાં આસક્ત, ઇન્દ્રિય-મનના નિગ્રહ વગરનો, વારં-વાર શાસ્ત્રમર્યાદા બહાર જેમ-તેમ બોલનાર અને વિનય વગરનો અબહુશ્રુત કહેવાય છે. (૨-૩૨૭)

અહ પચહિં ઠાણેહિં જેહિં, સિસવા ન લભડ ।

ધમા કોહા પમાણ, રોગેનાડડલસ્મણ ય ॥૩॥

અથ પચ્ચાભિ સ્થાનૈય, શિશુ ન ગચ્ચત ।

સ્વસ્થાત્તદાધાન પ્રમાદેન, રાગનાડડલસ્થગન ચ ॥૩॥

અર્થ-અભિમાન કોધ મધ વિ પ્રમાદથી કુષ્ટ વિ રોગથી ઉસાહના અભાવરૂપ આનંદથી અર્થાત્ આ પાચેય પ્રકારોથી જે અબહુશ્રુતો ચક્રણ-આનેવનરૂપ શિક્ષા મેળવી ગામ્તા ન્ધા તેવી તેઓને અબહુશ્રુતપણુ પ્રાપ્ત થાય છે (૩-૩૨૮)

અહ અહિં ઠાણેહિં, સિસવાર્મલેત્તિ ચુચ્ચડ ।

અહસિર મયાગ્તે, ણ ય મમ્મમુદાહર ॥૪॥

નાસીલ ણ વિસીલે, ણ સિઆ અલોલુણ ।

અન્નોહણે મનસ, મિસવામીલત્તિ ચુચ્ચડ ॥૫॥ યુગ્મમ્ ॥

અથાગ્ચાભિ સ્થાનૈ, શિશ્વાશીઞ્ હન્યુચ્ચત ।

અહમિતા મદા દાતા ન ચ મમાદાહરેન ॥૬॥

નાશીલા ન વિશીલા ન સ્થાદતિગારુપ ।

અગ્રાધન મન્યરત શિશ્વાશીઞ્ હન્યુચ્ચત ॥૭॥ યુગ્મમ્ ॥

અર્થ-હવે આઠ પ્રકારથી જિન વિધી શિક્ષાચીન બહુશ્રુત કહેવાય છે તે આ પ્રમાણે નમજવા (૧) નિમિત્ત રોય કે નહીં પરંતુ જે હમતો જ નથી (૨) હમેશા ઈદ્રિય-મનનો નિયંત્ર કરનારો (૩) બીજાની અપજાજના તથા મમનુ ઉચ્ચારણ નહીં કરનાર (૪) સવધા શીન વગરનો નહીં, (૫) અતિચારોથી ભવિન મત વારનો ()

અન્યંત રમણપટતા વગરનો, (૭) ક્ષમાવાળો, અને (૮) સત્ય વચનમાં આમણા આ આઠ ગુણવાળો ગિરિશીલ કહેવાય છે. (૪ + ૫, ૩૨૬ + ૩૩૦)

અહ ચઢસહિં ઠાળેહિં, વટ્ટમાણો ડ સંજણ ।
 અવિળીળ વુચ્છ સો ડ, નિવ્વાણં ચ ન ગચ્છહ ॥ ૬ ॥
 અભિક્ષણં કોઢી ભવહ, પવંધં ચ પકુચ્છહ ।
 મિત્તિજ્જમાણો વમહ, સુઅં લદ્ધ્વણ મજ્જહ ॥ ૭ ॥
 અવિ પાવપરિવેલી, અવિ મિત્તેસુ કુપ્પહ ।
 સુપ્પિયસ્સાવિ મિત્તસ્સ, રહે માસહ પાવગં ॥ ૮ ॥
 પહ્ણવાઈ દુહિલે, થદ્ધે લુદ્ધે અનિગાહે ।
 અસંવિભાગી અવિયત્તે, અવિળીણત્તિ વુચ્છે ॥ ૯ ॥
 —ચતુર્ભિઃ કલાપકમ્ ॥

અથ ચતુર્દશસુ સ્થાનેષુ. વર્તમાનસ્તુ સંયતઃ ।
 અવિનીત ઉચ્યતે સ તુ, નિર્વાણં ચ ન ગચ્છતિ ॥ ૬ ॥
 અભીક્ષણં ક્રોધી ભવતિ, પ્રવન્ધં ચ પ્રકરોતિ ।
 મિત્રાયમાણો વમતિ, શ્રુતં લબ્ધ્વા માચતિ ॥ ૭ ॥
 અપિ પાપપરિક્ષેપી, અપિ મિત્રેભ્યઃ કુપ્યતિ ।
 સુપ્રિયસ્યાપિ મિત્રસ્ય, રહસિ ભાષતે પાપકમ્ ॥ ૮ ॥
 પ્રતિજ્ઞાવાદી દ્રુહિલઃ, સ્તબ્ધઃ લુબ્ધઃ અનિગ્રહઃ ।
 અસંવિભાગી અપ્રીતિકઃ, અવિનીત ઇત્યુચ્યતે ॥ ૯ ॥

—ચતુર્ભિઃ કલાપકમ્ ॥

અર્થ—હવે પછી કહેવાતા ઔદ સ્થાનોમાં વર્તે

મુનિ અવિનીત કહેવાય છે અને તે અવિનીત મુનિ નિવાલુપને પામી નકતો નથી (૧) કારણ હોય કે નહિ પરંતુ વારંવાર જોધ કરનારો (૨) અનેક માત્વનો મગવા છતાં કોપને અવિચ્છિન્ન રાખનારો (૩) પહેલાં મિત્રતા બની પાછળથી તોડી નાખનારો (૪) આગમજ્ઞાન મેળવવા છતાં નાનધી અભિમાન કરનારો (૫) આચાર્ય વિના ડિગ્રી શોધી નિંદા કરનારો (૬) મિત્રજન ઉપર પણ કોપ કરનારો (૭) અત્યંત વચ્ચબ પણ મિત્રની સમક્ષ પ્રિય મોઝે અને પોક્ષમા આ વિરાધક છે-અતિચાર નેવનાર છે-એમ તેના દોષને નાટ કરનારો (૮) આ આમ જ છે-એ પ્રમાણેના એકાતવાદરૂપ પ્રતિનાથી જોલના । અથવા સબધ વારંતુ જોલનારો (૯) મિત્રનું પણ અપમાન કરનારો, (૧૦) હું તપસ્વી છું' ઇત્યાદિ બહુ દારવાળો (૧૧) જોલનમા અત્યંત રમવાળો (૧૨) વિપયોનો શુનામ (૧૩) અત્યંત આસન્નિતા ખરજો મનોહર આહાર વિ મેળવી બીજાને દેહ પછી નહીં આપનારો અને (૧૪) દશન અને સભાનજી દારા નીનો અગળામજો બનેવો આ પૂર્વોક્ત શ્રી દોષવાળો અવિનીત મુનિ કહેવાય છે (૬ થી ૯ ૩૩૧ થી ૩૩૪)

અહ પક્ષમ્મહિં ટાણંહિં, મુવિર્ણીણત્તિ વુચ્છઈ ।

તીઆવત્તી અચમ્મે, અમાદ અદુઝ્જહલે ॥૧૦॥

અપ્પ ચ અહિક્કિવરડ, પમ્મ ધ ચ ન વુરડ ।

મિત્તિજ્ઞમાણો મયદ્, મુઅ રદ્ધુ ન મજ્જઈ ॥૧૧॥

ન ચ પાપપરિક્ષેપી, ન ચ મિત્રેભ્ય કુપ્તઃ ।
 અપિઅભ્યાવિ મિત્રમ્, ન્દે કલ્હણ ભામઃ ॥૧૨॥
 કલહડમગ્વજ્જગ, વુદ્ધે અ અમિજાદ્ગ ।
 હિરિમં પડિમંલીને, મુચિનીતિ વુચ્ચ ॥૧૩॥

-ચતુર્ભિઃકલાપકમ્ ॥

અથ પશ્ચદશભિઃ સ્થાનૈઃ, મુચિનીત ઇત્યુચ્યતે ।
 નીચવર્તી અચપત્તઃ, અમાયી અકુત્તલઃ ॥૧૦॥
 અલ્પં ચ અધિક્ષિપતિ, પ્રવન્ધં ચ ન કરોતિ ।
 મિત્રાયમાણો ભજતિ, શ્રુત લઘ્વચ્ચા ન માચતિ ॥૧૧॥
 ન ચ પાપપરિક્ષેપી, ન ચ મિત્રેભ્યઃ કુપ્યતિ ।
 અપ્રિયસ્યાપિ મિત્રસ્ય, રહસિ કલ્યાણં ભાષતે ॥૧૨॥
 કલહડમરવર્જકઃ, વુદ્ધશ્ચ અમિજાતિગઃ ।
 હીમાન પ્રતિમંલીન, મુચિનીત ઇત્યુચ્યતે ॥૧૩॥

-ચતુર્ભિઃકલાપકમ્ ॥

અર્થ-હવે મુચિનીત મુનિના પંદર સ્થાનો કહે-
 વાય છે તે આ પ્રમાણે. (૧) શુદ્ધન પ્રતિ નમ્ર વૃત્તિવાળો,
 (૨) ગતિ, સ્થાન, ભાષા અને ભાવની અપેક્ષાએ ચપ-
 લતા વગરનો, (૩) મનોહર આહાર વિ. મળવા છતા
 શુદ્ધનને નહીં ઠગનારો, (૪) કૌતુક વિ. જોવાની તત્પરતા
 વગરનો, (૫) કોઈનો પણ તિરસ્કાર નહીં કરનારો, (૬)
 કોપને કાયમ નહીં રાખનારો, (૭) મિત્ર વગેરે ઉપકારીના
 ઉપકારને નહીં ભૂલનાર અર્થાત્ પ્રત્યુપકાર વાળે પણ અપ-
 કાર નહીં કરનારો, (૮) આગમજ્ઞાન મેળવી તેનાથી

અમાન નહીં કરનારો, (૯) આગાય વિના છો નહીં
જેનારો (૧૦) અપરાધી એવા મિત્રો ઉપર પણ હેઠ નહીં
કરના. (૧૧) મિત્ર તરીકે સ્વીકારેલો મિત્ર ને કહો અનકાર
કરે તો પણ તેના એક પણ કાર્ય ઉપકારને યાદ કરી
પોશમા તેના દોષ નહીં જોવાનારો. (૧૨) શુભાશોકી
અને હારોહારથી માનમાનીય ગુહને વળનારો.
(૧૩) વ્યતિવાન બાળની માફક ઉભારના ભારના નિર્વાહ
પૂરક કુનીતવાવાળો. (૧૪) લગ્નગીત અર્થાત્ મન
મનિત થવા જતા અર્થ નહીં કરનારો અને (૧૫)
શુભી કે બીજાની પાને નેનારો એવે કે-કાય મિવાય
સ્થાન્યા નહિ જનારો આ ઉપરના ગુણથી અનકૃત
મુનિ સુવિનીત કહેવાય છે (૧૦ થી ૧૩ ૩૧૫ થી ૩૧૮)

વસે ગુરુકુલે નિચ, ડોમર ડહાણર ।

પિઝર પિઝાર્દ, સે મિલ્લ રઘુમદિદ્ ॥૧૪॥

વસતે ગુરુકુલે નિચ, યાગ્યાનુષ્ઠાનવાન ।

મિલ્લર મિલ્લાર્દ, મ શિશ્વ રઘુમદિદ્ ॥૧૫॥

અર્થ-હું મેં આ વાત જીવ મુખી પુરની આનામા જે
રોનાના તે વિનીત મુનિ, ધર્મના વ્યાપારવાળો અગ
વિના અધ્યયનમા આયબીય વિ તપગ્ય ઉપધાનવાળો
અપ્રિય કરનાર પ્રત્યે પ્રિય કરનારો અને અપ્રિય જોવાનાર
પ્રત્યે પ્રિય જોવાનારો, આશ્રાય તુ શકુલ તથા તેની આરાધના
કે આસેવન પામવાના અને છે, બીજો નહીં (૧૪-૩૧૮)

જહા મંસ્વમ્મિ પયં નિહિયં, દુદ્ધઓ વિ વિગયહ્ ।

एवं बहुभुण् मिक्वृ, धम्मो किन्ती तदा मुयं ॥१५॥

यथा गृह्णन्ते पयो निहितं, क्षिधापि विगजन्ते ।

एवं बहुभुजन्ते मिक्षौ, धर्मः कीर्त्तिस्तथा धृतम् ॥१५॥

અર્થ-એમ શંખમાં રહેલું દધ પાતાની શ્વેતના
અને શંખની ઉન્નવલતા-એમ બન્ને પ્રકારે સુંદર શોભે
છે અર્થાત્ શંખસ્થ દધ મલિન, ખાટું તથા નીચે પડવા
જેલુ થતું નથી, તેમ વિનીત બહુશ્રુત મુનિમા મુનિધર્મ-
કીર્તિ-જિનાગમ બરાબર વિશિષ્ટ શોભે છે અર્થાત્ બહુ-
શ્રુતસ્થ ધર્માદિ, મલિન, વિપરીત કે હાનિવાળા થતાં નથી.
(૧૫-૩૨૦)

જહા સે કંચોઆળં, આહ્નને કંચં સિઆ ।

आसे जवेण पवरे, एवं भवइ बहुभुण् ॥१६॥

यथा स कम्बोजानामाकीर्ण, कन्थकः स्यात् ।

अश्वो जवेन प्रवरः, एवं भवति बहुश्रुतः ॥१६॥

અર્થ-એમ કંબોજ દેશના ઘોડાઓમાં ગુણુ-ન્નતિ-
વાન કંથક નામનો ઘોડો પ્રધાનરૂપે પ્રસિદ્ધ છે, જે વેગની
અપેક્ષાએ પ્રધાન અથ્થ હોય છે, તેમ બહુશ્રુત મુનિ
સકલ સાધુઓમાં પ્રધાન ગણાય છે. (૧૬-૩૨૧)

જહાSSહ્ણસમારુદ્દે, સૂરે દદ્ધપરવક્રમે ।

उभओ नंदिघोसेणं, एवं भवइ बहुभुण् ॥१७॥

यथाSSकीर्णसमारुहः, शूरो ददपराक्रमः ।

उभयतो नन्दिघोषेण, एवं भवति बहुश्रुतः ॥१७॥

અર્થ-જેમ પ્રધાન ઘોડા ઉપર મમાડઠ થયે ન ચોઢો, ન પરાક્રમથી તથા ડાબી અને જમણી બાજુએ બાર પ્રમાણ વાજી ચોના નાદથી શોભે છે તેમ બહુશ્રુત, ત્રિતાગમરૂપ અશ્વ ઉપર આડઠ વયેત્ર તથા રાત-દિવસ સ્વાધ્યાયરૂપ નાદથી અભિમાની પરવારીઓને જોવા છતાં પાલિત ન થના, નીડર બનેત્ર તેઓના પ્રતિ જય કરવામા સમર્થ થાય છે (૧૭-૩૨૨)

જહા કરણપરિકિન્ને, કુજરે સદ્વિહાયણે ।

ચલન્તે અપ્પહિહ્ણ, ઇમ મમહ વહુમ્મુણ ॥૧૮॥

યથા કરણપરિચીણ કુજર પદ્ધિહાયન ।

ચલ્યનપ્રતિહત, ઇવ મયતિ વહુશ્રુત ॥૧૮॥

અર્થ-જેમ હાથીલીઓથી પરિવરેવ સાર્થક વર્ષનો હાથી બવવાન અને મદોન્મત ખીત હાથીઓથી અજિત રહે છે, તેમ વિવિધ બુદ્ધિ-વિદ્યાઓથી અનકૃત બહુશ્રુત મુનિ સ્થિર મતિવાળો હોય બવવાન અને પરવારીઓથી અપ્રતિહત હોય છે (૧૮-૩૨૩)

જહા સે તિસ્વમમે, જાયસ્વધે વિગયહ ।

ચમહ જહાદિન, ઇમ મમહ વહુમ્મુણ ॥૧૯॥

યથા મ તીક્ષ્ણગદ્ગો, જાતસ્વધા વિગજન ।

જૃમ્ભા યથાધિપતિ ઇવ મયતિ વહુશ્રુત ॥૧૯॥

અર્થ-જેમ તીક્ષ્ણ શિંગડાવાળો અને બીજા મધવાળો વૃષભ યથાધિપતિ તરીકે દીપે છે, તેમ બહુશ્રુત

જેમ કે જ્યોતિષ શાસ્ત્રી જેમ કે જ્યોતિષ શાસ્ત્રી
જેમ કે જ્યોતિષ શાસ્ત્રી જેમ કે જ્યોતિષ શાસ્ત્રી
જેમ કે જ્યોતિષ શાસ્ત્રી જેમ કે જ્યોતિષ શાસ્ત્રી
જેમ કે જ્યોતિષ શાસ્ત્રી જેમ કે જ્યોતિષ શાસ્ત્રી (૧૮-૩૨)

જગ મે વિજયમદે, ઉદયો દુષ્ટાંમણ ।

મીઠે મિત્રાણ વચ્ચે, એવં મનઃ વહુમુણ ॥ ૨૦ ॥

યથા મ મીઠાવચ્ચ, ઉદયો દુષ્ટાંમણઃ ।

મિત્રા મિત્રાણાં વચ્ચે, એવં મનસિ વહુમુણઃ ॥ ૨૦ ॥

અર્થ-જેમ તીક્ષ્ણ દાહકાળો અને ઉત્કટ વનરાજ
કેમરીગિરિ, બીજાઓના પરાગવશી અશક્ત અનેક જંગલી
જાંતુઓનો આગેવાન થાય છે, તેમ બહુશ્રુત, પરપક્ષના ભેદક
તીર્થ તીક્ષ્ણ દાહક સમાન તથા નેગમ વિ. નયો અને પ્રતિભા
વિ. ગુણોની ઉત્કટતાથી પરવારીઓથી અજ્ઞેય હોય છે. એટલું
જ નહીં પરંતુ મુગ સમાન અન્ય તીર્થિંગોમા પરમ દ્રેષ્ટ
ગણાય છે. (૨૦-૩૨૫)

જહા સે વાસુદેવે, સંસ્વચક્રગદાધરે ।

અપ્પહિહયવલે જોહે, એવં મવહ વહુમુણ ॥ ૨૧ ॥

યથા સ વાસુદેવઃ, સંસ્વચક્રગદાધરઃ ।

અપ્રતિહતવલો યોધ, એવં મવતિ વહુશ્રુત ॥ ૨૧ ॥

અર્થ-જેમ વાસુદેવ, પાંચજન્ય શખ, સુદર્શન ચક્ર
તથા કૌમોદિકી ગદાને ધારણ કરનાર અને અસ્થક્ષિત
સામર્થ્યવાળો હોય છે, તેમ બહુશ્રુત મુનિ, સ્વાભાવિક

પ્રતિભાના બવવાળો અને બીજી બાજુ શેખ-ચક્ર-ગઢા
મમાન સમ્યક્જ્ઞાન-દર્શન-ચારિત્રથી અવકૃત અનેક થોડો,
મમવરીને છાવવા સમય અને છે (૧૧-૭૨)

જહા સે ચાઉરત, ચક્કરહી મહિદ્દિન ।

ચઠ્ઠમરયણાદિવડ, ણ મવડ મદુમ્મુ ॥૨૨॥

યથા સ ચાતુરત મયતી મદદ્વિષ ।

ચતુરનાધિપતિ યથ મયતિ મદુદ્યત ॥૨૨॥

અર્થ-લેખ છાથી-થોડા-૧૫-મનુષ્યરૂપ ચતુરગી
નેનાથી ચતુરના વિનાશરૂપ અતને કરનાર પદ્મજ્વાલા
બતને અધિપતિ ચક્રવર્તી વિષ લક્ષ્મીવાળો ચી
રત્નોનો અધિપતિ ટોચ છે, તેમ દાન વિચાર પ્રકારના
ધર્મોથી કર્મચતુરનો અત કરનાર આમય ઔઘિ વિ
નોત્રી સદ્ધિવાળા ચી રત્નો સમાન ચી પૂવોનો અધિપતિ
બુદ્ધ મુનિ હોય છે (૧૨-૭૨)

જહા સ મદાસકમે, વજ્રપાણી પુરદર ।

સમ્મ દવાદિવડ, ણ મવડ મદુમ્મુ ॥૨૩॥

યથા સ મદદાક્ષા વજ્રપાણિ પુરદર ।

યથા દવાધિપતિ, યથ મયતિ મદુદ્યત ॥૨૩॥

અર્થ-લેખ ચક્રેન્દ્ર હજાર આખવાળો હાથમા
વજ્રને ધારણ કરતાવાળો અનુના નગરનો નાયક અને
દેવોનો અધિપતિ ટોચ છે, તેમ બુદ્ધ સર્વ અતિ પ્રયોના
હજાર જ્ઞાનથી ભરે છે પ્રવચ્ચ લમણવતા હોય

પ્રથમા અંગના નિદાનગ્ને, દુઃખે નથી અધાય એવા ધાર
પાપના અનુભવથી કુલ મરીનગ્ને અને ઉન્નત કિયાઓની
નિશિષ્ટ અભિગમે, માર જેવા, ધર્મની યતનાના કાળે મુદાથી
પ્રજિત થતો હોવાથી મુશ્કેલી કંડવાય છે. (૨૩-૩૨૮)

જહા મે તિમિગચિદ્રંગે, ઉત્તિષ્ટને દિવાયરે ।

જનંતે દ્વ તેણાં, એવં મયઃ વહુષ્ણુ ॥૨૪॥

યથા ન તિમિગચિદ્રંગમઃ, ઉત્તિષ્ઠત દિવાકરઃ ।

અન્યસિય તેજમા, પ્યં મયતિ વહુષ્ણુતઃ ॥૨૪॥

અર્થ-જેમ અંધકારવિનાશક ઉગતો સૂર્ય, તેજથી
અન્યવચ્ચમાન હોય છે, તેમ બહુશ્રુત, અજ્ઞાનરૂપ
અંધકારનો વિનાશક અને સંયમસ્થાનોમા શુદ્ધ-શુદ્ધતમ
વિ. અધ્યવસાયોથી ચડતો તપતેજથી અન્યવચ્ચમાન શોભે
છે. (૨૪-૩૨૯)

જહા સે ઉડુવર્દે ચંદે, નક્ષત્રપરિવારિણે ।

પડિપુન્ને પુત્રમાસીણે, એવં મવઈ વહુસુણ ॥૨૫॥

યથા સ ઉડુપતિશ્ચન્દ્રો, નક્ષત્રપરિવારિતઃ ।

પ્રતિપૂર્ણઃ પૌર્ણમાસ્યામ્, એવં મવતિ વહુશ્રુતઃ ॥૨૫॥

અર્થ-જેમ પુનમનો ચંદ્ર, નક્ષત્રોથી પરિવરેલો,
નક્ષત્રોનો પતિ અને સકલ કલાઓથી ખીલેલો હોય છે, તેમ
બહુશ્રુત મુનિ, નક્ષત્ર સમાન સાધુઓનો પતિ અને સાધુઓથી
પરિવરેલો સકલ કલાઓથી શુદ્ધ હોઈ પૂર્ણ હોય છે.
(૨૫-૩૩૦)

જહા સે મામાઢાણ, કોઢાગાર સુરક્ષિણ ।
જાણાધનપાઢિપુણે, ણ મરઢ વહુસુણ ॥૨૬॥

યજ્ઞ મ મામાજિજ્ઞાતા કોઢાગાર સુરક્ષિત ।
નાનાધાવપ્રતિપૂર્ણ યજ્ઞ ભવતિ વહુશ્રુત ॥૨૬॥

અર્થ-જેમ સમૃદ્ધિમા રહેનારા લોકોને ડોઠાર
સુ વિગ ધ્યેવ નાનાવિધ ધાન્યોથી ભરવ દોય છે તેમ
બહુશ્રુત નાનાઓને ઉપયોગી અનેકવિધ અ । વિ
દેવાના વિશિષ્ટ શ્રુતનાનોથી ભરવ સંધ્યા સુરક્ષિત
દોય છે (૨૬-૩૩૧)

ઢહા મા દુમાણ યજ્ઞ, જરૂ જામ સુદમણા ।
ઢજાઢિઆમ દવામ, ણ મરઢ વહુસુણ ॥૨૭॥

યજ્ઞ મ દુમાણ, યજ્ઞ જમ્વનામ સુદર્શના ।
ઢાનાઢતસ્ય દવસ્ય યજ્ઞ ભવતિ વહુશ્રુત ॥૨૭॥

અર્થ-જેમ સુદર્શના નામનું જ બૃહત્તમ અમૃત
ફલવાળું અને જ બૃહદિપના અધિપતિ આનાદન નામના વ્યતર
દેવથી અધિષ્ઠિત દોઈ સવ વૃક્ષોમા ઉત્તમ છે, તેમ બહુશ્રુત
અમૃત ફલ અમાન શ્રુતથી યુક્ત દેવોને પણ પૂજ્ય અને
શેર વૃક્ષનાં સવ સાધુઓમા પ્રવર છે (૨૭-૩૩૨)

જહા મા નરૂણ યજ્ઞ, મલિલા માગરગમા ।
શીઝા નીલપતપ્પરહા, ણ મરઢ વહુસુણ ॥૨૮॥

યજ્ઞ મા નરૂના પ્રવરા, મલિલા માગરગમા ।
શીઝા નીલપતપ્પરહા યજ્ઞ ભવતિ વહુશ્રુત ॥૨૮॥

અર્થ-જેમ નાગોમાં કોય નથી, હાડ નીની મારકે
સાચાને પડવાના ન થયો આગરને મળે છે (દા. ત.
શીતા નામની ની મેરુના ઉત્તરે નીચાંત વર્ધર પર્વત-
માથી પ્રગટવાથી નીની મધ્યને મળે છે.), તેમ બહુકુલ
ની સમાન અન્ય મુનિઓમાં કેમ નિર્મલ જલસદૃશ
ગુણગાનનંપન્ન અને નીચાંત પર્વત મરખા ઉચ્ચતમ કુલમાં
જન્મેત આગર નરખી મુક્તિમાં પડાગે છે. (૨૮-૩૩૩)

જહા સે નગાણ પવરે, મુમહં મંદરે ગિરી ।
નાળોસહિપજલિણ, ણ્વં ભવઠ વહુસ્સુણ ॥૨૯॥

યથા સ્થા નગાનાં પ્રયત્નઃ, મુમહાન મન્દરો ગિરિઃ ।
નાળોપધિપ્રજ્વલિતઃ, ણ્વં ભવતિ વહુશ્રુતઃ ॥૨૯॥

અર્થ-જેમ પર્વતોમાં ઉત્તમ, અત્યંત મોટો અને
અનેક મહિમાવાંત વનસ્પતિઓથી ઉત્કૃષ્ટ દીપ્તિમાન
મેરુપર્વત હોય છે; તેમ પર્વત સમાન અન્ય સાધુઓની
અપેક્ષાએ શ્રેષ્ઠ, શ્રુતના મહિમાથી અત્યંત સ્થિર અને
અધિકારમાં પ્રકાશના કારણભૂત આમયૌષધિ.વિ. લખ્ધિઓથી
યુક્ત બહુશ્રુત મુનીશ્વર હોય છે. (૨૯-૩૩૪)

જહા સે સયંમુરમણે, ઉદહી અકલ્પોદય ।
નાણારયણપહિપુન્ને, ણ્વં ભવઠ વહુસ્સુણ ॥૩૦॥

યથા સ્થા સ્વયમ્ભૂરમણોદધિરક્ષયોદકઃ ।
નાનારત્નપ્રતિપૂર્ણ, ણ્વં ભવતિ વહુશ્રુતઃ ॥૩૦॥

અર્થ-જેમ સ્વયંભૂરમણ સમુદ્ર, અવિનાશી જલ-
વાળો તથા મરકત વિ. અનેકવિધ રત્નોથી પરિપૂર્ણ હોય

છે, તેમ અવિનાશી મમ્યજ્ઞાનરૂપી જીવવાળો અને
નાનાવિધ અતિશયોરૂપી રત્નોથી સુકળ બહુશ્રુત મહાત્મા
હોય છે (૩૦-૩૩૫)

સમુદગર્ભીર સમા દુરાસયા, અચક્ષિત્રા કેળાર્દ દુષ્પદસયા ।
સુગ્રામ પુષ્પા નિરુલ્લસ તાળ્ણો, જ્વલિન્નુ કમ્મ ગદ્મુત્તમ ગયા ॥૩૧॥

મમુદ્રગામ્ભીયસમા દુરાધયા,
અચક્ષિતા રનાપિ દુલ્પદર્ષા ।
શ્રુતન પૂર્ણા વિપુલેન પ્રાપિણ,

ક્ષપયિત્થા કમ્મ ગતિમુત્તમા ગતા ॥૩૧॥

અર્થ-સમુદગર્ભી જેમ ગભીર, પરીપહો કે પરવાની વિ
રોધથી નહિ ઝરનારા, સદા અજેય અને વિભીષણ આત્માથી
પૂર્ણ બહુશ્રુતો અ-પરમક જ્ઞાનાવસ્થા વિ કર્મોને ખપારી
સુભિરૂપી ઉત્તમ ગતિને પામ્યા છે પામે છે અને
પામશે (૩૧-૩૩૬)

નમ્હા સુગ્રમદ્વિજ્ઞા, ઉત્તમદ્રુટગવમણ ।

લેણપ્પાણ પર વેર, સિદ્ધિ મપાડણિજ્ઞાસિ તિવમિ ॥૩૨॥

તસ્માન્ શ્રુતમધિતિષ્ઠદુત્તમાયગયયક ।
યનાત્માન્ પર ચ્ચ, સિદ્ધિ મમ્માપયન્ હતિ લ્લપીમિ ॥૩૨॥

અર્થ-બહુશ્રુતના આવા શુભો છે આથી મોક્ષાર્થોએ
અધ્યયન વિ દોરા આત્માનો આશ્રય કરવો જોઈએ, અને
આરી રીતિએ આગમનો આશ્રય કરવાથી પોતે મોક્ષને
પામે છે અને બીજાને પણ મોક્ષ પમાડે છે એમ છે
જાણી હું હું છું (૩૨-૩૩૭)

॥ આગીયારમુ શ્રી બહુશ્રુતપૂજાધ્યયન સંપૂર્ણ ॥

શ્રી હરિકેશીયાધ્યયન-૧૨

સોવાગકુલસંભ્રૂઓ, ગુણુત્તરધરો મુળી ।
હરિણસવલો નામં, આસી ભિક્ષુ જિહંદિઓ ॥૧॥

શ્વપાકકુલસંભ્રૂઓ, ગુણોત્તરધરો મુનિ ।
હરિકેશવલો નામ, આત્મીદ ભિક્ષુજિતેન્દ્રિય. ॥૧॥

અર્થ-ચંડાલ વંશમાં ઉત્પન્ન થયેલ, ઉત્કૃષ્ટ જ્ઞાન
વિ. ગુણોને ધારણ કરનાર અને જિતેન્દ્રિય, હરિકેશબલ
નામના સાધુ હતા. (૧-૩૩૮)

હરિણસળભાસાણ, ઉચ્ચારે સમિર્સુ અ ।
જઓ આયાણ ણિક્ષેવે, સંજઓ સુસમાહિઓ ॥૨॥
મળગુત્તો વયગુત્તો, કાયગુત્તો જિહંદિઓ ।
ભિક્ષવદ્વા વંભજ્જમ્મિ, જન્નવાહમુવદ્ધિઓ ॥૩॥ યુગ્મમ્ ॥
ઈર્યેષણાભાષોચ્ચારસમિતિષુ ચ ।

યત આદાનનિક્ષેપે, સંયત. સુસમાહિત ॥૨॥
મનોગુપ્તો વચોગુપ્તઃ, કાયગુપ્તો જિતેન્દ્રિયઃ ।

ભિક્ષાર્થં વ્રજેજ્યે, યજ્ઞપાટ ઉપસ્થિતઃ ॥૩॥ યુગ્મમ્ ॥

અર્થ-સમ્યક્ પ્રવૃત્તિરૂપ, ધર્મો-ભાષા-એષણા-

આદાનનિયેષ-ઉચ્ચારપ્રથવણુ વિ પરિષાપનિકા નામક
પાત્ર સમિતિઓમા જયણવાળો સયમયુક્ત, મારી
સમાધિવાળો મન-વચન-કાયાના અશુભ વ્યાપારની નિવૃત્તિ
ઉપ શુભિવાળો અને ઇન્દ્રિયવિભેતા તે મુનિ ગોચરી
વહોરવા માટે પ્રાઘણો દ્વારા જ્યાં યજ્ઞ ધર્મ રહ્યા છે
એવા યજ્ઞમંડપમા આવ્યા (૨+૩, ૩૩-૪૩૪૦)

ત પાસિઙ્ગમેઙ્ગત, તવેગ પરિસોસિઙ્ગ ।

પતાઃહિતગરણ, ઉત્તમ તિ અણારિઙ્ગ ॥ ૪ ॥

ત જ્ઞાત્વા આયાત તપસા પરિશોષિતમ્ ।

પ્રાતોષધ્યુપકરણ ઉપહમન્તિ અનાર્યા ॥૫॥

અર્થ-છઠ્ઠ વિ, તપથી કૃત્ય બનેલ, છૂલુ અને
મલિન દોષ અમાર, તેમજ વસ્ત્ર પાત્ર વિરૂપ ઔઘિકોપધિ
અને ૬૭ વિ ઔપચરિક ઉપકરણવાળા, તે હરિકેશબલ
મુનિને આવતા જોઈને અગિયે પ્રાઘણો હને છે
(૪-૩૪૧)

જાદમયપટિત્થદ્વા, હિમગા અજિદ્દિઙ્ગ ।

અરમચારિણો ઘાતા, ઇમ વયણમધ્યરી ॥ ૫ ॥

જાતિમદ્વપતિસ્તઘ્ધા હિમશ અજિતન્દ્રિયા ।

અમ્ભવારિણો ઘાગ, રૂદ વચનમવુષન ॥ ૬ ॥

અર્થ-અને પ્રાઘણો છીએ -એવા જાતિમદ્ધી
મત્ત બનેલા પ્રાણીઓના પ્રાણોને લૂટનારા ઇન્દ્રિયોને
નહિ છુટનારા, મૈત્રુત નેવનારા અને બાલકીંગ જેવા
અભિડેમ વિ યજ્ઞોમા પ્રવૃત્તિ હોવાથી બાલ એવા

પ્રાહણો, આવતા મુનિને જોઈને અને હાથોને નીચે
જમણાવેલ વચન જોડ્યા. (૫-૩૪૨)

કયરે આગચ્છડ દિતરુવે, કાલે વિગગલે કોકનાસે ।

ઓમચેલળ પંસુપિસાયભૂત, સંકમ્દર્શ પરિહરિત્ર કંઠે ॥૬॥

કતર આગચ્છન્તિ દીતરુપઃ,

કાળો વિગગલઃ કોકનામઃ ।

અવમચેલકઃ પાંશુપિશાચભૂતઃ,

સદ્ગન્ધર્વ પશ્ચિમ્ય કંઠે ॥૬॥

અર્થ-ખીભત્સ આકારવાળા, કાળા રૂપવાળા. લયકર,
જોડેળ નાકવાળા. અધમ વસ્ત્રવાળા, શરીર ઉપર ધૂળ
ઉડવાથી અથવા અસંસ્કારથી લાંબા દાઢી-નખ-રોમવાળા
ભૂત જેવા દેખાવવાળા અને ઉકરડા ઉપર નાખેલ વસ્ત્ર
જેવા અસાર-નિરૂપયોગી-મેલા વસ્ત્રોને પોતાના ગળે
ધારણ કરેલ હરિકેશબલ મુનિને દ્રશ્ય આવતા જોઈને, તે
પ્રાહણો જોડે છે કે-‘આ કોણ આવી રહેલ છે?’
(૬-૩૪૩)

કયરે તુમ્ ઇઅ અદંસણિજ્જે,

કા એવ આસા હમાગઓસિ ।

ઓમચેલગા ! પંસુ પિસાયભૂઆ !,

ગચ્છ સલાહિકિમિહદ્વિઓસિ ॥૭॥

કતરસ્ત્વમિત્યદર્શનીયઃ,

કયા વા આશયા હમાગતોઽસિ ।

અવમચેલક ! પાંશુપિશાચભૂત !,

ગચ્છ સ્વલ કિમિહ સ્થિતોઽસિ ॥૭॥

અર્થ-તે બ્રાહ્મણો એન્તમ પાને આવેલા ઉક્ત મુનિને કહે છે કે-પૂર્વોક્ત પ્રકારથી અન્થનીય તમે કેાણુ છો ? કથી અગ્રાથી આ ચક્ષમડપના તમે આવેલ છો ? અગે મેલા વસ્ત્રવાગા અને ધૂમથી ખરડાએન પિથાય જેવા શરીરવાગા તુ અહીંથી ચાલ્યો જા' જલ્દી અમારી નજરથી દૂર હતી જા' શા માટે અહીં ઉભો છે ? (૭-૩૪૪)

जबखो तहिं त्रिदुअरकम्बरसी, अणु पओ तसम महामुनिम्म ।
पच्छायदत्ता नियग सरीर, इमाइ चयणाइ उदाहरत्तिथा ॥८॥

दशस्तत्र त्रिदुषवृक्षवामी अनुकम्पक तस्य महामुने ।
प्रच्छाय निजक शरीर, इमानि वचनानि उदाहरत् ॥८॥

અર્થ-આ પ્રકારે તિરસ્કાર થવા છતા શાંતિપૂર્વક જ્યાં કાઈ જવામ નથી આ રતા ત્યારે હરિકેશમન મુનિની સાનિધ્યમા રહેનાર તિ દુષવૃક્ષવામી તેમનો પરમ ભક્ત થય મુનિના શરીરમા પ્રવેશ કરીને નીચે જણાવેન વચનો બ્રાહ્મણોને કહે છે (૮-૩૪૫)

ममणो अह मजओ चमवारी, रिगओ धणपयणपरिग्गहाओ ।
परपविनम्म उ भिक्खवाल्, अनस्स अट्ठा इहमागओग्धि ॥९॥

अमणाह मयता मज्जवारी, विगता धनपचनपरिग्रहान् ।
परपवृत्तस्य तु भिक्षाकाल, अन्नस्य अर्थाय इहागताऽस्मि ॥९॥

અર્થ-ધન આહારપાક, દ્રવ્યાદિ મૂંછાથી નિવૃત્ત બ્રહ્મચારી અને પાપબ્યાપાર માનથી સાદી રીતિએ અન્કેલ

હું આપને કં. વિચારના પગમાં નાચા માટે નરિ, ખડેનું
ખીનત માટે તૈયાર કરવાનાં આનંદ ભોજન લેવા માટે આ
યજ્ઞનંદપમાં હું આપેલો કં. (૨-૩૬૨)

વિશ્વરિજ્જઠ ચન્નઠ મોજ્જઠ અ, અન્નં પમ્મૂઠં મવયાણમેઠં ।
જાણાહ મે જાયણજીવિણંતિ, મેમાવમેમં લહ્ઠઠ. તવર્મ્મા ॥૧૦॥

ધિતીર્યંતે મ્માનંતે મ્મુચંતે ચ, અન્નં પ્રમૂતં મવતામેતવ ।
જાનીત માં ચાચનજીવિનમિતિ, ઇમાયસેયં વમતાં તવર્મ્મા ॥૧૦॥

અર્થ-આપ હોકાની આ, વેગર વગેરે ભોજનસામગ્રી
વધુ પ્રમાણની છે. તેમાથી તમે દીન વિગેરેને આપો છો
અને તમે પણ જમો છો : તથા તમે પણ નિશ્ચિતરૂપથી
સમજાવો કે-‘હું ચાચનાથી પ્રાપ્ત થયેલા ભોજનથી
નિર્વાહ ચલાવું છું.’ વિતરણ અને આધા બાદ બચેલા
અંતપ્રાંત ભોજનના દાનનો લાભ મને આપી તમે પુણ્યનો
લાભ ઉઠાવો ! (૧૦-૩૪૭)

ઉવક્કલ્લં મોઅણ માહણાણં, અત્તદ્વિઅં સિદ્ધમિહેગપ્પકલ્લં ।
ન હુવયં ઇરિસમન્નપાણં, દાહામુ તુલ્લં કિમિહં ઠિઓ અસિ ॥૧૧॥

ઉપસ્કૃતં મોજનં વ્રાહ્મણેભ્ય ,
આત્માર્થિકં સિદ્ધમિહૈકપક્ષમ્ ।

ન તુ વયમીદશમન્નપાનં,
દાસ્યામસ્તુભ્ય કિમિહ સ્થિતોઽસિ ॥૧૧॥

અર્થ-ચક્ષુના કથન બાદ બ્રાહ્મણો જવાબ આપે છે કે-
તૈયાર કરવામાં આવેલ અશન-પાનાદિક ભોજન બ્રાહ્મણોને
પોતાના માટે જ છે, અર્થાત્ પોતે જ જમે પણ ખીજને

આપી શકે-નહિ, કેમ કે-આ ભોજન એક પ્રાણલુપ્ત
પક્ષતુ થયેવ છે આથી અમે આ ભોજન ગુડ એવા તને
ન જ આપી શકીએ માટે તુ અહીં કેમ ઉભો છે ?
(૧૧-૩૪૮)

યન્મેગુ વીઝાઢ ચેરૈતિ કામયા, તદેવ નિન્નેસુ અ આમસાણ ।
એઝાણ મદ્દાણ દલાહિ મ જ્ઞ, આરાહણ પુન્નમિજ સુ મિત્ત ॥૧૨॥

સ્થલપુ યીજ્ઞાનિ વવતિ કર્ધવા

તથૈવ નિન્નેપુ ધ આશમયા ।

પતયા ધદયા ન્ત,

મદ્યમાગધયે-પુણ્યમિદ મ્વલુ ક્ષેત્રમ્ ॥૧૨॥

અર્થ-જેમ જેડુતો જે ઘણી વૃષ્ટિ થશે તો ઉચા
બાગેમા અને ઘોડી વૃષ્ટિ થશે તો નીચા બાગેમા ફવની
પ્રાપ્તિ થશે-આવી ઇચ્છાથી બ ને સ્થગે મગ વિ બીજ
વાવે છે, તેમ હે પ્રાણભો ! આ જેડુતની ઇચ્છા સમાન
શ્રદ્ધાથી મને આહાર વિ આપા ! મને આપેન ભોજન
આપને પુણ્ય પ્રાપ્ત કરાવનાર થશે જ (૧૨-૩૪-)

મિત્તાણિ અમ્હ વિદ્યાણિ લૅગ, જહિ પચિદ્ધા વિરુદ્ધિ પુણ્યા ।
જે માહણા જાશિવિજ્ઞોરવેઆ, તાઢ તુ મિત્તાઈ સુપમલાઈ ॥૧૩॥

ક્ષત્રાણિ અમ્માક વિદિતાનિ લાક

યચ પ્રકીર્ણાનિ ચિદાદિતિ પુણ્યાનિ ।

ય પ્રાક્ષણા જ્ઞાતિચિદોપતાન્તાનિ

તુ ક્ષેત્રાણિ સુપશાન્તાનિ ॥૧૩॥

કરવા છતાં તેના વાસ્તવિક અથને બાજુતા નહિ હોવાથી તમે માત્ર વે-વાણીના બારને જ ધારણ કરનારા છો જે મુનિઓ પણ જીવનિકાય જીવોની રક્ષણાર્થે વિવિધ ધરોમા બ્રહ્મા માટે પર્યાટન કરે છે, તે જ વેદના માયા અથને જાણે છે અને તેથી જ તે મુનિશ્વર દેવો અન્ય ત પુણ્યજનક છે (૧૫-૩૫૨)

उपज्ञायाण पडिक्लभाभी, पमामसे किं नु सगासि अम्ह ।
अवि एज विणस्म-उ अण्णपाण , न य ण दाहामु तुम नियठा । १६ ।

અધ્યાપકાના પ્રતિકૃત્તભાષી,
પ્રમાપ્ત કિં નુ મકાશસ્માવમ ।

આપતદ્ વિનશ્યતુ અન્નપાન,
ન ચ મત્રુ દામ્યામો નુચ નિવ્રત્ય ! ॥ ૧૬ ॥

અર્થ-આ પ્રમાણે અધ્યાપકના વચનનું ખડન થતું જોઈ તેમના છારો કહે છે કે-અમારા અધ્યાપકાની નામે તમે વિરૂદ્ધ કેમ બોલો છો ? તેથી તમને ધિક્કાર છે અમારી સમક્ષ અમારા અધ્યાપકોનું અપમાન અમે કેમ સહન કરી શકીએ ? જલે અમારૂં આ અન્નપાન ખરાબ થઈ જાય છે નિ. ય ! તમને આ અન્નપાન જરા પણ આપીશું નહિ કેમ કે-તમે અમારા શરૂના શત્રુ છો (૧-૩૫૩)

ममिइहि मज्झ मुममादिअम्म,
गुचीहि गुत्तस्म जीददिअम्म ।

जइ मे न दाहित्य अहेमणिज्ज,
विमज्ज ज्ञाण एमित्थ लामम् ॥ १७ ॥

સમિતિભિર્મંત્ર મુન્નમાહિતાય,

ગુપ્તિભિર્ગુન્તાય જિતેન્દ્રિયાય ।

યદ્દિ મે ન લામ્યથ અર્ચયણીયં,

ક્ષિપ્ય ગણાનાં લામ્યન્તે લાભમ ॥૧૭॥

અર્થ-હવે યજ્ઞ ગણના આપે છે કે-ક્રિયાસમિતિ વગેરે પાત્ર સમિતિઓથી સારી રીતિએ સમાધિસંપન્ન. મનોગુપ્તિ વગેરે ત્રણ ગુપ્તિઓથી યુક્ત અને જિતેન્દ્રિય ઓવા મને, નિર્દોષ આહારને જે કારણે આપવાનો ઇન્કાર કરી રહ્યા છો, તે કારણથી આ વળતે યજ્ઞનો પુણ્યપ્રાપ્તિ-રૂપ લાભ તમો શું પામી શકશો ખરા કે ? (૧૭-૩૫૪)

કેદૃત્ય સ્વત્તા ઉવજોઙ્યા વા, અઙ્ગાવયા વા સહ સ્વંડિર્ણિ ।

एअं खु दंढेण फलेण हंता, कंठम्मि घित्तूण खलेज्ज जो णं ॥૧૮॥

કેડત્ર ક્ષત્રા ઉપજ્યોત્તિષ્કા વા,

अध्यापका वा सह खण्डिकैः ।

પવં સ્વલુ લખ્હેન ફલેન હત્ત્વા, -

कण्ठे गृहीत्वा स्वलयेयुर्ये खलु ॥૧૮॥

અર્થ-હવે અધ્યાપક પડકાર કરે છે કે-કોઈ આ યજ્ઞમંડપમાં ક્ષત્રિય જાતિના પુરૂષો, અગ્નિની પાસે રહેનાર હવન કરનારા પુરૂષો અથવા છાત્રોથી પરિવરેલા અધ્યાપકો છે ? ક્ષત્રિય કે છાત્રોની સાથે મળીને કોઈ અધ્યાપક, આ નિર્ઋત્ય સાધુને લાકડી વગેરે દંડથી, ખીલકલો અથવા કુણીઓથી કે મૂઠ્ઠીઓથી મારીને તેમ જ ગળથી પકડીને આ યજ્ઞમંડપમાંથી બહાર-હૂર ધકેલી મૂકે । (૧૮-૩૫૫)

અજ્ઞાનયાણ વયણ મુણિતા, ઉદ્ધાત્ત્યા તત્થ વહુ કુમારા ।
દહેહિં વેત્તેહિં વસેહિં ચેવ, સમાગયા ત ઇતિ તાલયતિ ॥૧૯॥

અધ્યાપકાના વચન શ્રુત્યા
ઉદ્ધાવિતાસ્તત્ર વદથ કુમારા ।
દષ્ટૈર્વેદૈઃ વશાભિધ્વય,
સમાગતાસ્તમૃષિ તાલયન્તિ ॥ ૧૯ ॥

અર્થ-અધ્યાપકના આવા વચનને માલગી છાત્ર
વગેરે ઘણા કુમારો જોઈને દોડ્યા અને બેઠા । આ ઠીક
૨૩૬૩ આ યુ છે-એમ માની દાઓ, નેતરની નોટીઓ
અને ચાણકોના કોણોઓથી તે મુનિને પાને આવીને માર
માટે છે (૧૮-૩૫)

ગ્ણાં તદ્દિં કોમલિઅસ્મ ધૃના, મદત્તિ નામેણ અણિદિઅગી ।
ત પામિઆ મનય દમ્મમાણ, કુદ્ધે કુમાર પરિનિવ્વવં ॥૨૦॥

ગામ્નત્ર કૌમલિક્વસ્ય દુહિતા
મદત્તિ નામ્ના અનિદિતાગ્ની ।

ત દુષ્ણ્યા મયત દ્યમાન,
વદ્ધાન્ન કુમારાન્ પરિનિર્વાપયતિ ॥૨૦॥

અર્થ-તે વનશાનામા ધૈર્યલિલ રાજની વિશિષ્ટ
નો વ્યવહાર બદલા નામની પુત્રી નયમધર મુનિને કુમારો
વડે માર મનાતા જોઈને કોપિત થયેન કુમારોને શાન
કે છે (૨૦-૩૫૭)

દવામિઓગેણ નિઓગ્ણ, દિઘામુ ગ્ણા મળમા ન જ્ઞાયા ।
નરિંદદવિંદગ્મિરદિણ, ત્રેણામિ વતા શ્મિજા મળ્મો ॥૨૧॥

દેવાભિંગંગેન નિયોજિતેન,

દક્ષામ્મિ ગદ્ધા મનમા ન ધ્યાના ।

નરેન્દ્રદેવેન્દ્રાભિવ્રન્દિતેન,

યેનામ્મિ વ્રાન્તા ઋષિણા મ ગ્વઃ ॥૨૧॥

અર્થ-તે કુમારોને શાંત કરતા તથા મુનિના પ્રભાવ અને નિઃસ્પૃહતાની પ્રશંસા કરતા ભટ્ટા કહે કે-દેવના બક્ષાત્કારને વશ બનેલા કૌશલિક રાજાએ (મારા પિતાએ) મને પહેલાં જે મુનિરાજને આપેલ હતી, પરંતુ જેમણે મને મનથી પણ ઈચ્છી નથી, તે આ જ મુનિરાજ છે. નરેન્દ્ર-દેવેન્દ્રવંદિત આ મુનિરાજે મારો ત્યાગ કરેલ છે. તેઓના ઉપર તમે જે કદર્થના આરંભી છે તે જરાય ઉચિત નથી. (૨૧-૩૫૮)

एसो हु सो उगतवो महष्पा,

जिह्मिदो संजओ वंभयारी ।

जो मे तया निच्छइ दिज्जमाणि,

पिउणा सय' कोसलिएण रन्ता ॥२२॥

एष खलु स उग्रतपा महान्मा,

जितेन्द्रियः संयतो ब्रह्मचारी ।

यो मां तदा नेच्छति दीयमानां,

पित्रा स्वयं कोसलिकेन राज्ञा ॥२२॥

અર્થ-આ તે જ ઉગ્ર તપસ્વી-મહાત્મા-જિતેન્દ્રિય-સંયમધારી અને બ્રહ્મચારી છે, કે જેમણે તે વખતે સ્વયં કૌશલિક રાજાવડે અર્પણ કરાતી એવી મારી ઈચ્છા સરખી પણ કરી નહોતી. (૨૨-૩૫૯)

મહાનમો એમ મહાણુભાગો,
ઘોરબ્રહ્મ ઘોરપરક્રમો અ ।

મા એઝ હીલ્હ અહીલણિજન,
મા મન્વે તેણ મે ણિહિહિજના ॥૨૩॥

મહાનમશા એવ મહાનુભાગા, ઘોરવ્રતા ઘોરપરાક્રમશ્ચ ।
મૈન હીલ્યતાહીલનીય, મા ભર્વાનૂતજ્ઞતા મયતો નિહ્વામીત્ ॥૨૩॥

અર્થ-મહા યશસ્વી આ મુનિ અતિગય અચિંત્ય
શાસ્ત્રિવાળા હુધર મહાવ્રતોને ધારણ કરનાર તેમજ કનાય
વગેરે શત્રુઓના જય પ્રતિ ભય કર સામર્થ્યવાળા છે
જેથી તમે બાવા નન્માનનીય મુનિની હિતના કરો નહિ ।
જે તમે તેઓને હિતના પ્રી ૩૫ બનાવ્યો, તો તે મુનિ
તેમના તપતેજથી તમેને બાગી મૃષ્ટે માટે કદ્યના કરવી
દોડી દો । (૨૩-૩૬૦)

ઘ્યાર તીમે વયણાઈ મુચા, પત્તીઠ મદાઠ મુમાસિઆઈ ।
શમિમ્મ વેઆયહિઝટ્ટયાણ, જક્કવા કુમાર વિનિવારયત્તિ ॥૨૪॥

ઘનાનિ તસ્મા લલ્લનાનિ ધુલ્લા
પલ્લ્યા મદ્રાયા મુમાપિતાનિ ।

અર્પણાવૃત્ત્યર્થ,
યથા કુમારાન વિનિવારયન્તિ ॥૨૪॥

અર્થ-૧૬દેવ પુરાહિતની બાર્યો ભડાના (રાજપુત્રી)
તારી રીતિએ કરેવાયેલા પૂર્વોક્ત વચ્ચેના સંભગી
વિરાજની દેયાવૃત્ત્ય માટે યજ્ઞા, ઉપદ્રવ કરતા કુમારોને
અર્પણાવે છે (૨૪-૩૬૧)

તે ઘોગ્ધવા ટિઝ અંતલિક્ષ્મે,
 અનુગ તર્હિ તં જળં તાલયંતિ ।
 તે મિન્નદંદે રુઠિરં વમંતે,
 પામિતુ મદા ણમાદુ મુજ્જો ॥૨૫॥

તે ઘોગ્ધરૂપા ન્થિતા અન્તર્લિક્ષે,
 અનુગસ્તગ્ર તં જનં તાટયન્તિ ।
 તાન મિન્નદેહાન રુઠિરં વમતો,
 દપ્ત્વા મદ્રદમાદુર્ભયઃ ॥૨૬॥

અર્થ-હવે તે લયંકર આકારધારી યથો આકાશમાં રહેવા છતાં, તે યજ્ઞમંડપમાં મુનિરાજ ઉપર ઉપદ્રવ કરનાર જનને મારે છે. યક્ષોના પ્રહારોથી કુમારોના શરીરનું વિદારણ થયું અને લોહી વમતા કુમારોને જોઈ ભદ્રા, નીચે જણાવેલ વચનને ફરીથી કહે છે. (૨૫-૩૬૨)

ગિરિં નહેર્હિ સ્વળહ, અયં દંતેર્હિ સ્વાયહ ।
 જાયતેઅં પાણર્હિ હળહ, જે મિક્ષું અવમન્નહ ॥૨૬॥

ગિરિં નરૈઃ સ્વનથ, અયો દન્તૈઃ સ્વાદથ ।
 જાતતેજસં પાદૈઃ હન્યથ, ચે મિક્ષુમન્નમન્યધ્વે ॥૨૬॥

અર્થ-જે લોકોએ આ મુનિની હિલના કરી છે, તેઓ સમજી લે કે-તમે લોકોએ પર્વતને નખો વતી ખોડવા જેવું, લોહાને દાંતોથી ચાવવા જેવું અને જાનવદ્યમાન અગ્નિને પગોથી લાત મારવા જેવું કૃત્ય કરેલ છે, અર્થાત્ સાધુનું અપમાન અનર્થ ફલ આપનાર અને એમાં શંકા નથી. (૨૬-૩૬૩)

આર્સાવિમો ઊગતવો મહેસી, ધોરવજો ધોરપરકમ્મો અ ।

અગણિં વ પક્વદ પયગસેણા, જે મિક્સુઅ મત્તકાલે વહેદ ॥૨૭॥

બ્રાહ્મીનિવ ઉપતપા મહર્ષિ ધાન્નત્તા ધોરપગાક્રમધ ।

અગ્નિમિથ પ્રસ્વન્દ્ય પતજ્જ્વેના, ચ મિશ્નુ મક્તકાલે વિચ્ચય ॥૨૭॥

અર્થ-આ મુનિરાજ શાપ અને અનુગ્રહ કરવામાં સમય આગીર્ષિ લબ્ધિવાળા છે, કેમ કે-તેઓ ઉચ્ચ તપસ્વી, ધોર મહાત્મી અને ધોર પરાક્રમી છે આવા તપતેજવાળા મુનિને તમે લોકોએ ભોજનવેળાએ આહારના ન કરતા માગ્યો છે, લેધી તમેએ અગ્નિમાં પડતી પતંગીયાઓની શ્રેણી એકદમ વિનાશને નોતરે તેમ વિનાશ નોતર્યો છે, એમ કહેવું એ અતિચર્યામિલયુ નથી (૨૭-૩૧૪)

સર્મિણ ઇઅ મગ્ગ ઉવેદ,

મમાગયા મલ્લજણેણ તુમે ।

જહ્ દહ્હ જીવિઅ વા ધન વા,

લોઅપિ ઇમો કુવિઅં ઢહજ્જા ॥૨૮॥

ચીરેણ ઘન શરણ ઉપત,

મમાગતા મધજનન પ્યમ ।

યદીચ્છત્ત જીવિત વા ધન વા,

લોકમપિ ઇવ કુપિતા દદત્ ॥૨૮॥

અર્થ-જો તમે તમારા જીવન અથવા ધનની સલામતી ઇચ્છતા હો તો તમારૂં કતવ્ય એ છે કે-અહીં મળેલા તમે બધા સવ જનોને નાથે લઈ, મસ્તક ઝુગાવી આ મુનિ

જવસા હૃ વેશાવર્ડીઞ્ કરેન્તિ,

તમ્હા હૃ ણ્ નિદયા કુમારા ॥૩૨॥

પૃથ્વિં ચંદાનીં ચાનાગતે ચ,

મનઃપ્રભેષો ન મે અસ્મિ કાંડપિ ।

યક્ષાઃ મલુ ધૈયાવૃત્ત્યં કુર્વન્તિ,

તસ્માન્મલુ ણ્તે નિદતાઃ કુમારાઃ ॥૩૨॥

અર્થ-મુનિરાજે જાણાવ્યું કે-હે પુત્રાહિત ! પહેલાં મારા મનમાં જરા પણ દ્રેપ હતો નહીં, હમણાં નથી અને ભવિષ્યમાં થશે નહીં. તો તમને પ્રશ્ન થશે કે-આ છાત્રોની આવી સ્થિતિ કેમ થઈ? તો આનો ખુલાસો એવો છે કે-જે યક્ષલોકો મારી સેવામાં છે, તે સેવક યક્ષોએ મારી હિલના કરનાર તમારા છાત્રોને શિક્ષા કરેલ છે. એમાં મારો દ્રેપ કારણભૂત નથી. (૩૨-૩૬૬)

અત્યં ચ ધમ્મં ચ વિઆણમાણા, તુભે નવિ કુપ્પહ મૂઢપ્પણા ।
તુભં તુ પાણ સરણં ઉવેમો, સમાગયા સવ્વજણેણ અમ્હે ॥૩૩॥

અર્થ ચ ધર્મે ચ વિજાનન્તો,

ચૂયં નાપિ કુપ્પથ મૂત્તિપ્રજ્ઞાઃ ।

યુષ્માક તુ પાદૌ શરણં ઉપેમઃ,

સમાગતાઃ સર્વજનેન વયમ્ ॥૩૩॥

અર્થ-હવે મુનિશ્રીના ગુણોથી આકર્ષાએલા અધ્યાપક વિ. કહે છે કે-શાસ્ત્રોના રહસ્ય, ક્ષમા વિ. અને સાધુ-ધર્મને વિશેષથી જાણનારા આપ કદી કોપ કરો જ નહીં. સર્વ મંગલ, વૃદ્ધિ અને સર્વજીવસંરક્ષણથી વિશિષ્ટ આપ

બુદ્ધિમપન્ન છે, તેથી અને બધા બેગા થએલા સવ
જનોની માથે આપ પૂજ્યતા ચરણકમલનુ શરણસ્વીકારીએ
છીએ (૩૩-૩૭૦)

અંધેષુ ત મહાભાગ', ન તૈ મિંચિ ન અન્વિમો ।

ભુનાદિ માલિમ જ્ઞ, નાણાવનણમજુઞ ॥૩૪॥

અર્ચયન્ સ્વા મહાભાગ', ન તથ કિંચિ ન અચયામ ।

મુદ્દય શાન્તિમય જ્ઞ, નાનાવ્યજ્ઞનમયુતમ ॥૩૫॥

અર્થ-હે મહાભાગ !' અમે આપની પૂજા કરીએ
છીએ આપની ચન્દ્રધૂરી વિ જે કાઈ છે તે અમાર
સધાર પૂજ્ય છે-અપૂજનીય નથી તેમજ આ ધનમય
માથી નાના વ્યજ્ઞનરૂપ દર્શી વિથી સુયુક્ત આપના
જોજન અલ્પ કરીને આપ આહાર કે' (૩૪-૩૭૧)

इमं च मे अतिथि पभृजमन, त भृजय अहमणुग्गदृढा ।

वाञ्छति पट्टिच्छ भक्तपाण, मामस्म उपारणमदृष्ट्वा' ॥૩૬॥

૨ ચ મમાડક્ષિ પ્રભૂતમન્ન

તદ્ ભુજય અહ્માવમનુમદ્દાધમ ।

વાદ્ધમિતિ પ્રતીક્ષતિ મક્તપાન,

માતસ્ત્યૈવ પારણમ મદાસ્મા ॥૩૬॥

અર્થ-આ પ્રત્યક્ષ દેખાતા મારા માકપૂ । વિ ધણા
જોજનને અમારા ઉપર કૃપા કરીને આપ મદલુ કરી
વાપરા! આ પ્રમારની તેની બખ્તિ-વિનતિ જે' તે
મહાત્માએ માત્રપ્રમણના પારણના દિવસે બંધે એમ

દો'-એમ કાઢીને, દ્રવ્યાદિથી શુદ્ધ આધારને પુરોહિત પાસેથી સ્વીકાર કયો. (૩૫-૩૭૨)

તદિયં ગંધોદયપુષ્પાસં, દિવ્યા તર્હિ વસુહારા ય વુદ્ધા ।
પહયાઓ દુંદુહીઓ સુરેર્હિ, આગાસે અહો દાળંચ ઘુટ્ટં ॥૩૬॥

તત્ર ગન્ધોદકપુષ્પવર્ગ, દિવ્યા તત્ર વસુધારા ચ વૃદ્ધા ।
પ્રહતા દુન્દુભયઃ સુરેઃ, આકાશે અહો દાનં ચ વુટ્ટમ ॥ ૩૬ ॥

અર્થ-ન્યાયે મુનિશ્રીએ વહોરું, તે સમયે યજ્ઞ-મંડપમાં દેવોએ સુગંધીદાર જલ અને પુષ્પોનો વરસાદ વરસાવ્યો અને શ્રેષ્ઠ સોનંયાની ધારાબંધ વૃષ્ટિ કરી, તેમ જ દુદુંભિઓ બળવી અને આકાશમાં 'અહો દાનં-અહો દાન'ની ઉદ્ઘોષણા કરી. (૩૬-૩૭૩)

સવર્ણં ચ દીપ્તિઃ તવોવિસેસો, ન દીપ્તિઃ જાદિવિસેસુ કોઈ ।
સોવાગપુત્રં હરિણસ સાહુ, જસેરિસા ડહિ મહાણુભાગા ॥૩૭॥

સાક્ષાદેવ દૃશ્યતે તપોવિશેષ.,

ન દૃશ્યતે જાતિવિશેષઃ કોઽપિ ।

શ્વપાકપુત્રં હરિકેશસાધુ,

યસ્યેદૃશી ઋદ્ધિર્મહાણુભાગા ॥ ૩૭ ॥

અર્થ-તે જોઈને આશ્ચર્યચકિત બનેલા બ્રાહ્મણો પણ આ પ્રમાણે બોલે છે કે-ખરેખર સાક્ષાત્ તપનુ માહાત્મ્ય જ દેખાય છે, પરંતુ જાતિનું થોડું પણ માહાત્મ્ય દેખાતું નથી, કારણ કે-ચંડાલ પુત્ર હરિકેશ સાધુને તમે આજો બોલી બુઝ્યો, કે જે મુનિની પાસે દેવસાન્નિધ્ય-રૂપી અત્યંત માહાત્મ્યવાળી ઋદ્ધિ છે. (૩૭-૩૭૪)

કિં માહના જોઈ સમારમતા, ઉદણ સોહિં ગહિઆ વિમગ્ગહ ।
જં મગ્ગહા બાહિરિઅ રિમોહિં, ન ત સુદિદ્ધ કુમલા વયતિ ॥૩૮॥

કિં માહના ક્યોતિ સમારમમાણા,
ઉદનેન સોધિં ઘાઘા વિમાગયથ ।

યદ્ માર્ગયથ ઘાઘા વિદુદિ
ન તન્ સુદિદ્ધ કુમલા વદન્તિ ॥ ૩૮ ॥

અર્થ-અગ્નિનો આરભ કરી ચળને કરનારા હે
બ્રાહ્મણો ! મુ તમે કુખ જલ દ્વારા બાદ વિદુદિની
ઈન્દ્રી કરી રહ્યા છો ? જો હા તો તે ઠીક નથી, કેમ
કે-તત્ત્વજ્ઞાની પુરૂષો માત્ર યરીની ગુદિકે બાદ ગુદિને
મોક્ષદાયક-આત્મિક ગુદિકારક કરેલા નથી (૩૮-૩૭૫)

કુમ ચજ્જર લણકઠુમગ્ગિ, માય ચ પાય ઉદય પુમતા ।
પાણાહ મૂઆહ વિહટયતા, મુગ્ગોરિ મદા પકરહ પાર ॥૩૯॥

કુશ ચ વૃષ મળજામ્મગ્ગિ
માય ચ માતરહવં મ્પૂરમ્મ ।

માનિજા મૂતાન વિહટમાના,
મૂયોડપિ મન્દા મકુરય પાપમ ॥૩૯॥

અર્થ-દમ ચક્ષુસ્તમ વીરણ વિ તૂણ લાક । અને
અગ્નિનો સચ્ચ કરનારા, તેમજ પ્રભાતે અને સંધ્યાભાવે
સ્નાન વિ ક્રિયા કરનારા બેઠિદિય છવો પૂરવી-અપૂ-
તેજસ-વનસ્પતિકાચ વિ છવોની હિતા કરવા દ્વારા મૂખતા
વાગ્મ તમે ઉદ્ધૃત પાપકમ બેશુ કરો છો (૩-૩૭૬)

કહં ચરે મિવગુ વયં જયામો, પાવાઈં કમ્માઈં પળોહ્મયામો ।
અવસ્વાહિણો મંજય જક્કવૂઢા, કહં મુહ્ઢં કુમ્લા વયતિ ॥૮૦॥

કથં ચગમો ભિક્ષો ! વયં યજ્ઞામો,
પાપાનિ કર્માણિ પ્રણુદાનઃ ।
આર્યાદિ નો મંજય યક્ષપ્રજિત !,
કથં સ્વિષ્ટં કુશાન્તા ઘદન્તિ ॥૮૦॥

અર્થ-હે ભગવાન ! આપ કહેા કે-અમે કેવી રીતિએ
યજ્ઞ માટે પ્રવૃત્તિ તથા યજ્ઞને કરીએ ?, કે જેથી પાપ
કર્મોને દૂર કરી શકીએ. હે યક્ષપ્રજિત !, સંયમધર ! અમે
જે યજ્ઞ પ્રારંભ્યો તે તો આપે દોષિત દર્શાવ્યો, તો અમેને
બીજા કોઈ યજ્ઞનો ઉપદેશ આપો ! તત્ત્વજોને પુણ્યયજ્ઞ જે
સારી રીતિએ ધૃષ્ટ છે, તે કૃપા કરી દર્શાવો ! (૪૦-૩૭૭)

છજ્જીવકાએ અસમારમંતા, મોસં અદત્તં ચ અસેવમાણા ।
પરિગ્રહં ઇત્થિઓ માણમાય, એઅં પરિણ્ણાય ચરંતિ દંતા ॥૮૧॥

પહ્જીવકાયાનસમારમમાણા, મૃષાં અદત્તં ચાસેવમાના ।
પરિગ્રહં સ્ત્રિયો માનંમાયાં, એતત્પરિજ્ઞાય ચરન્તિ દાન્તાઃ ॥૮૧॥

અર્થ-પૃથ્વીકાય વિ. પહ્લુવનિકાયની અહિંસાનું
પાલન કરનારા તેમ જ અસત્ય અને ચોરીને નહીં
આચરનારા, મૂર્છારૂપ પરિગ્રહને, સ્ત્રીઓને, માન વિ.
ચાર કષાયોને અર્થાત્ આ સઘળાંયને જ્ઞપરિજ્ઞાથી આ
પાપનું બીજ છે-એમ બાણી, પ્રત્યાખ્યાનપરિજ્ઞાથી છોડીને
નિતેન્દ્રિય પુરૂષો યજ્ઞમાં પ્રવૃત્તિ કરે છે, અર્થાત્ તત્ત્વજ

પુરુષો અહિંમાંથી પ્રધાન થતામાં પ્રવૃત્તિ કરવી એમ કહે છે (૪૧-૩૭૮)

સુમતુડા પચર્હિ મનરહિં, રૂઢ જીવિઅ ઝળનસ્વમાણા ।
સૌમદ્વન્દ્યાપા મુત્તત્તદ્વા, મહાનય જયદ્ જણસિદ્ધ ॥૪૨॥

સુમતૃતા પચમિ મયદે રૂઢ જીવિતમનઘવાગમ્મ ।
સુમૃદ્વાપા મુત્તિત્તદ્વા, મહાનયજયન્તિ યદાધેષ્વમાગમ્મ ।

અર્થ-પ્રાણાતિપાતચિરમુખ વિ પચ મહામનોપ
ત્વનાથી આશ્રવહાનને સ્થગિત કરનારા આ જન્મ કે
પરવેકમાં અત્યંતી હવનને નહીં ઈન્દ્રનારા પરિપાત અને
ઉપમગોને ત્વન કરનારા હોઈ નવધા કાયાને ઈન્દ્રનારા
તથા નિરતિચાર મહામનોના પાતક હોઈ પરમ પવિત્ર અને
કાયાના નસ્તાનને ઈન્દ્રનારા કમરેથી તાતુઓના પરાજય
ઉપ મહાજય કયા છે એવા ચનને સાધુપુરુષો કહે છે
આથી આપ લોકો એક ચરને કરા કે જેથી પાપકર્મોના
જલ્દી વિધવ થાય ! (૪૨-૩૭)

ક ન જોઈ વિંત ત જોઈઠાળ,

કા ત મુઆ કિં વ ત જારિમગ ।

ઘડા ય ત ઘપગ મતિ મિરમ્,

કપરણ દોમળ મુનામિ જોઈ ॥૪૩॥

કિં ત ક્યોતિ ? કિં વા ત ક્યોતિ ત્વાત ?

વાગ્મ જલ્લા કિં વા ત જારિપાત્રય ।

ઘડાઘ ત જતજા નામ્લિમિહા ?

જતજળ દોમજ મુદાપિ ક્યોતિ । ૪૩॥

અર્થ-આપે જે ક્રૃદ યજ્ઞ દર્શાવ્યો. તે કાંઈ કે-
આપના યજ્ઞનો અગ્નિ કેવો છે?, અગ્નિકુંડ કેવો છે?,
ધી વિ. નાખવાના સાધનરૂપ કડછી વિ. કેવો છે?,
અગ્નિને પ્રતીપ્ત કરવાના સાધનરૂપ મુકા છાણના ટુકડાના
સ્થાને કોણ છે?, જેથી અગ્નિ પ્રવ્યક્તિ થાય છે તે
ધંધનસ્વરૂપ કોણ છે?, પાપના ઉપશમમા હેતુ-અધ્યયન-
પદ્ધતિરૂપ શાન્તિના સ્થાનમાં કોણ છે? અને જે વડે
અગ્નિને તર્પણ કરવામા આવે છે તે આદુતિઓના સ્થાનમા
કયી વસ્તુ છે? (૪૩-૩૮૦)

તવો જોઈં જીવો જોંઠાણં, જોગા સુઆ સરીરં કારિસંગં ।
કમ્મે एहा संजमजोगसंती, होमं हुणामि इसिणं पसत्थं ॥૪૪॥

તપો જ્યોતિર્જીવો જ્યોતિઃ સ્થાનં,

યોગા સ્વચઃ શરીરં કરીષાંગમ્ ।

કર્મ ષઘાઃ સંયમયોગાઃ શાન્તિઃ,

હોમેન જુહોમિ ઋષીણાં પ્રશસ્તમ્ ॥૪૫॥

અર્થ-ખાહ્ય અને અભ્યંતરરૂપ બે લેહવાળો તપ
અહીં અગ્નિસ્થાને છે, કેમ કે-તે કર્મરૂપી ભાવકાળોને
ખાળે છે. અગ્નિનો આધાર જીવ છે, કેમ કે-તપનો આશ્રય
જીવ છે. મન-વચન-કાયાના યોગો સ્વચાના સ્થાને છે, કેમ
કે-આ યોગો દ્વારા ધીના સ્થાનરૂપ શુભ વ્યાપાર, કે જે
તપરૂપી અગ્નિને પ્રતીપ્ત કરવામાં હેતુ છે. છાણના
સ્થાને શરીર છે, કેમ કે-શરીરથી તપ સાધ્ય બને છે,
કાષ્ટના સ્થાનમાં કર્મ છે, કેમ કે-તપથી તે ભસ્મીભૂત

ધાય છે ચાતિના સ્થાને નયમત્વાપારો છ કેમ કે-તેથી
સ્વર્ગ હોવાના ઉપદ્રવ-ભય દૂર કરી ગકાય છે અહિંમાના
મારો વિવંશી પ્રગણિત કરિ નબી સમયગત્યારિન
કેપ દામ-આતુતિથી વિગ્રિય યતને હ કડ છ (૪૪-૩૮૧)

ક તે હરણ ક અ ત મતિતિય,

કહિમિ જ્ઞાઓ વ ગય તહામિ ।

અક્વાદિ ણો મજયતક્કવૃદ્યા,

કામુ નાઝ મરઓ મગાસ ॥૪૫॥

વસ્ત દુદા ? કિં ચ ત નાત્ય તીર્થ ?

વન્મિન સ્નાત વા રજ જદામિ ।

આવશ્ય ના મયતય ક્ષણિત ।

કુછામા કાતુ મયત સવાસ ॥૪૬॥

અથ-યતની વિધિ અન સ્વરૂપ નાબગી પ્રાદ્યબા
સ્નાના સ્વરૂપને પૂછ છે કે-તે મુનિવર ! આપના મત

જલાશય કયુ છે ? પાપાપશમ માન કયુ તીર્થ છે ?

અથવા કયા સ્નાનમા સ્નાન કરી પવિત્ર બનેવા આપ પૂછ
જેવા કમનો ત્યાગ કરા છે ? હં ચમપૂજિત તથા ?

આપની પાતેથી આ સવ લાભુવા સાહે અન લાગીએ
હીએ માટે આપ દૃષ્ટા કરી બનોને કહા ? (૪૫-૩૮૨)

ધમ્મ હરણ ધમ મતિતિય,

અણાદન અતપમન્નન્મ ।

કહિમિ જ્ઞાઓ વિમળ વિગુદો,

મુર્માતિભૂઆ પજદામિ દામ ॥૪૬॥

ધર્મઃ હૃદઃ વ્રાત્ર જાગ્નિતીર્થં,

અનાગ્નિલે આત્મપ્રમન્નલેઽયમ્ ।

યન્મિન સ્નાતાં ધિમલો વિશુદ્ધઃ,

સુગ્રીનીભૂતો પ્રજહામિ દોષમ્ ॥૬૮॥

અર્થ-અધિસા વિ.રૂપ ધર્મ એ જલાશય છે. શાન્તિતીર્થસ્થાન એ પ્રદાઅર્થ છે. આ અધિકૃત ઋત્વશાન્તિતીર્થ અત્યંત નિર્મલ હોઈ. આત્માની પ્રસન્ન-પ્રશસ્ત પીત-પક્વ-ગુહ્યમાથી કોઈ એક લેશ્યાવાળું છે. આ તીર્થમાં સ્નાન કરી લાવમલ વગરનો-કલંક વગરનો બની. રાગ વિના પ્રચંડ તાપથી મુક્ત થઈ, કર્મ નામના દોષને સર્વથા હું છોડું છું. (૪૬-૩૮૩)

एअं सिणाणं कुसलेहिं दिट्ठं,

महासिणाणं इसिणं पसत्थं ।

जहिंसि णाया विमला विशुद्धा,

महारिसी उत्तमठाणं पत्तत्तिवेमि ॥४७॥

पतत् स्नानं कुशलैर्दृष्टं,

महास्नानं ऋषीणां प्रशस्तं ।

येन स्नाता विमला विशुद्धा.

महर्षयः उत्तमस्थानं प्राप्ता इति ब्रवीमि ॥૪૭॥

અર્થ-આ પૂર્વોક્ત સ્નાન તત્ત્વજ્ઞોએ જોએલ છે- કહેલ છે. આ જ મહાસ્નાન સકલમલાપહારી હોઈ મહર્ષિઓની પ્રશંસાને પામે છે. આ સ્નાનથી વિમલ-વિશુદ્ધ બનેલા મહર્ષિઓ મુક્તિરૂપ ઉત્તમ સ્થાનમાં ગયા છે. આ પ્રમાણે હે જ'બૂ! હું કહું છું. (૪૭-૩૮૪)

॥ બારમું શ્રી હરિકેશીયાધ્યયન સંપૂર્ણ. ॥

શ્રી ચિત્રસ ભૂતાધ્યયન-૧૩

જાઈ પગજિઓ ચ્વતુ, કામિ નિગ્રાણ તુ હત્થિણ પુરંમિ ।

ચુત્તર્ણાઈ ચમદત્તો, ઉરવત્તો પડમગુમ્માઓ ॥૧॥

જાતિપગજિત ચ્વતુ અવાર્પોક્ષિન્નત તુ દક્ષિન્નાપુર ।

ચુત્તર્યા દ્વદ્વદત્ત ઉત્પન્નત પદ્મગુલ્માત ॥૧॥

અર્થ-પ્રભવમા આડાવ જાતિથી પરાજિત થયેવ સખન મુનિએ હસ્તિનાપુરમા વદનાના સમયે ચક્રવર્તીની પત્રાણીના વાગના રૂપના મનિત મુખના અનુભવના કારણે મારા તપનુ જો કૈઈ કુળ હોય તો હું આવતા ભવમા ચક્રવર્તી બનુ -આવુ નિચાણુ ખાધી મરાણુ સાધ્યુ સખન મુનિ નલિનીશુદ્ધ વિમાનમા દિવ્ય મુખે બોગવી ત્યાથી ચયવી પ્રહારાત્તની પત્ની મુવની રાણીની કુખે પ્રહારત નામે પુત્ર રૂપે અવતર્યા (૧-૩૫)

ઘવિલ્લે મમ્મૂઓ ચિત્તો, પુણ જાઓ પુરિમિતાલમિ ।

મિદ્ધિવૃલ્લમિ વિમાલે, ધમ્મ સોઝણ પવ્વડ્ડો ॥૨॥

વાગ્વીર્ય મમ્મૂતચિત્ર પુત્રજાત પુરિમિતાલ ।

દિદ્ધિવૃલ્લ વિમાલ ધમ્મ શુભા પ્રવ્રજિત ॥૨॥

અર્થ-કાંપિદ્ય નામના નગરમાં પૂર્વભવના સંભૂત નામવાળો પ્રહલદત્ત નામે અને ચિત્રનો છવ. પુરિમતાલ નગરમાં પુત્ર-પૌત્રાદિથી વિશાલ ધનસાર શ્રેષ્ઠતા ધરે શુભસાર નામે પુત્રરૂપે ઉત્પન્ન થયો. શુભસારે ભરથુવાનીમાં તથાવિધ આચાર્યની પાસે ધર્મ સાંભળી દિશ્વાને સ્વીકારી. (૨-૩૮૬)

કંપિહંમિ અ ણયરે, સમાગયા દોવિ ચિત્તસંભૂઆ।
સુહદુવલ્લખલવિવાગં, કહંતિ તે ઇક્કમિવક્કસ્સ ॥૩॥
કામ્પીલ્યે ચ નગરે, સમાગતૌ જ્ઞાવપિ ચિત્રસમ્ભૂતૌ।
સુખદુઃખફલવિપાકં, કથયતસ્તૌ પૈકૈકસ્ય ॥ ૩ ॥

અર્થ-કાંપિદ્ય નગરમાં ચિત્રનો છવ મુનિરાજ અને સંભૂતનો છવ પ્રહલદત્ત ચક્રવર્તી એ બન્ને મળ્યા. પૂર્વભવના નામથી ચિત્ર અને સંભૂત, અરસપરસ પુણ્ય અને પાપકર્મના અનુભવરૂપ સુખ-દુઃખફલના વિપાકને કહે છે. (૩-૩૮૭)

ચક્કવટ્ટી મહિહ્હીઓ, વંમદત્તો મહાયસો।
માયરં વહુમાણેણં, ઇમં વયણમવ્વવી ॥૪॥

ચક્કવર્તી મહર્હિકો, વ્રહ્મદત્તો મહાયશાઃ।
બ્રાતરં વહુમાનેન, ઇદં વચનમવ્રવીત્ ॥ ૪ ॥

અર્થ-મહર્હિક-મહા યશસ્વી પ્રહલદત્ત ચક્રવર્તી, પૂર્વભવના મોટા ભાઈ મુનિને પ્રેમપૂર્વક નીચે જણાવેલ વિગત કહે છે. (૪-૩૮૮)

આમિમો માયરા દોવિ, અન્નમન્નમાણુગા ।

અન્નમન્નમાણુગ્તા, અન્નમન્નદિણસિણો ॥ ૫ ॥

આયા આતને દ્રાવપિ, અયાન્યયદાણુગૌ ।

અયાન્યયમનુરમૌ, અયાન્ય દિતૈવિણૌ ॥ ૬ ॥

અર્થ-હે મુનિ! હું અને તમે બંને પૂર્વભવમા
૫૨૨૫૨ મ ॥ બાઈ, ૫૨૨૫૨ એકબીજાને આધીન, ૫૨૨૫૨
૫૨૫ પ્રેમવત અને ૫૨૨૫૨ શુભાભિવાદાવાળા બતા, અર્થાત્
આપણા બંનેનું ચિત્ત એક સરખું હતું (૫-૩૮)

દામા દમણે આમિ, મિઆ ઘાલિજર નમે ।

દમા મયમર્તાગળ, મોરાગા ફામિભૂમિણ ॥ ૬ ॥

દવા ય દવલોગમ્મિ, આમિ અમ્હ મદિદિટયા ।

દમા ણો છટ્ટિટઆ જાદ્, અન્નમન્નેણ જા વિણા ॥ ૭ ॥ યુગ્મમ્ ॥

દામૌ દદાણં અમ્મમ મૃગૌ ઘાલિજર નમ ।

દમૌ મતમગ્ગાતીર શ્વપાકા ઘાદિભૂમૌ ॥ ૬ ॥

દ્વાં ચ દ્વલ્લાક અમ્મમ આણં મદિદિવૌ ।

દય આચયા ઘટિવા જાતિ, અયાન્યયન ઘા વિણા ॥ ૭ ॥

યુગ્મમ ॥

અર્થ-પહેલા દશાબ્દ દેશમા આપો બને દાલ
પછી ઘાલિજર નામના પવતમા હરણ પછી મૃગાગા
નીદે હસ પછી ઘાદી દેશમા આજીવ અને પછી નૌધમ
દેવલોકમા મહાદિક દેવ થયા બતા ત્યાર પછી આ આપણા
બંનેનો જન્મ ૫૨૨૫૨ સયોગ વગરનો થયો છે (૬+૭
૭ ૦+૭૫૧)

કમ્મા નિઆણપ્પગઢા, તુમે ગય! વિચિત્તિઆ ।
તેસિં ફલવિવાગેણં, વિપ્પઓગમ્મવાગયા ॥૮॥

કર્માણિ નિદ્વાનપ્રકૃતાનિ, ત્વયા ગાત્તન ! વિધિન્નિતાનિ ।
તેષાં ફલવિપાકસ્તેન, વિપ્રયોગમુપાગતૌ ॥૮॥

અર્થ-હે રાજન ! તમે સંભૂત મુનિના ભવમાં
વિપયાભિલાષાથી નિયાળું કરી, તેના હેતુરૂપ આર્તધ્યાન
કરી કર્મો બાંધ્યા. તે બાંધેલ કર્મોના ફલરૂપ વિપકાથી
આપણે બંને વિષ્ણુ પડ્યા છીએ. (૮-૩૬૨)

સચ્ચસોઅપ્પગઢા, કમ્મા મણ પુરા કઢા ।
તે અજ્જ પરિમુંજામો, કિં નુ ચિત્તોવિ સે તહા ॥૯॥

સત્યસૌચપ્રકટાનિ, કર્માણિ મયા પુરાકૃતાનિ ।
તાન્યથ પરિમુંજે, કિં નુ ચિત્તોઽપિ તાનિ તથા ॥૯॥

અર્થ-હે મુનિ ! સત્ય અને નિષ્કપટ અનુષ્ઠાનથી
પ્રકટ શુભાનુષ્ઠાનો જે મેં પહેલાં કરેલ છે, તેથી આજે
ચક્રવર્તીનું સુખ હું ભોગવું છું. ચિત્ર નામવાળા આપ તો
તે સુખો ભોગવતાં નથી, કેમ કે-આપ ભિક્ષુક છો. તો શું
મારી સાથે પેદા કરેલાં આપના શુભ કર્મો નિષ્કળ ગયા ?
(૯-૩૬૩)

સન્નં સુચિણં સફલં નરાણં,
કઢાણ કમ્માણ ન મુક્ખુ અત્થિ ।

અત્યેહિ કામેહિ ય ઉત્તમેહિ,
આયા મમં પુણ્ણફલોવવેણ ॥૧૦॥

સ્વર્ગ મુર્ચીર્ણ મપ્ત જગજા,

કૃતઘ્ના જમઘ્ના ન મોક્ષોઽસ્મિ ।

અર્થ વામઘ્ન ઋતમ,

આત્મા મમ પુણ્યજ્ઞોપપેત ॥૧૦॥

અર્થ-સારી રીતિએ આચરેતુ સધળું તપ વિ
અનુદાન, મનુષ્ય વિ સકલ પ્રાણીઓને ફલજનક અવશ્ય
ધાય છે કેવા કમોને છુટકાને બોનબા સિવાય હોઈ
શક્તો નથી પ્રધાન દ્રવ્યો અને પ્રધાન શબ્દ વિ કામ
ભોગોથી યુક્ત મા । આત્મા પણ પુણ્યફલસંપન્ન બને
(૧૦-૩-૪)

જાણામિ મમૃચ મહાનુમાગ,

મદિદ્વિષ પુણ્યજ્ઞોપવેષ ।

ચિત્તપિ જાણાદિ તત્ત્વ ગપ,

દ્વિદો જુદું તસ્મિં અ પમૃચા ॥૧૧॥

જાણામિ મમ્ભૂત ! મહાનુમાગ,

મદિદ્વિષ પુણ્યજ્ઞોપવેષ ।

ચિત્રમપિ જાણીદિ તત્ત્વ જાજન ।

કદિર્ણુતિ તસ્માપિ જ ધમ્ભૂતા ॥૧૨॥

અર્થ-હે સંભૂત ! જે તુ તારી જાને સાતિશય
ન પતિસંપન્ન અને ચક્રવર્તી પદની પ્રાપ્તિથી પુણ્યફલયુક્ત
માને છે તેમ હે રાજન્ ! પુણ્યજનના ચિત્ર નામવાગ
એવા મારી પાસે પણ પુણ્યફલસંપન્ન સંપદા અને રીતિ
જુલ્યાવસ્થામા બની-એમ તુ સમજજે । (૧૧-૩૮૫)

ચિત્તશ્ચ ભાગોનો ત્યાગ કરી સર્વ આરિઘર્મને પાતન
કરવા માટે શ્રી ભાગવતી દ્વીપા ધારણ કરે ! (૨૦-૪૦૪)

इह जीवीणं गय असासयंमि,

धणिअं तु पुण्णाइं अकुव्वमाणो ।

से सोअइ मच्चुमुहे।वणीणं,

धम्मं अकाउण परम्मि लोए ॥૨૧॥

इह जीयिते राजन्नशाश्वते,

अतिशयेन तु पुण्यानि अकुर्वाणः ।

स शोचति मृत्युमुग्धोपनीतः,

धर्ममकृत्वा परस्मिच्च लोके ॥૨૧॥

અર્થ-અહીં મનુષ્યનું આયુષ્ય અતિશય અસ્થિર છે.
વળી જ્યાં પુણ્ય કર્તવ્ય છે, ત્યાં શુભ ક્રિયાને નહીં કરનારો
જીવ, મૃત્યુમુખમાં પ્રવેશ કરનાર, ધર્મ કર્યા સિવાય નરક
વિ. પરલોકમાં ગયેલો શશીરાજની માફક અસહ્ય વેદનાથી
આર્ત બનેલો પશ્ચાત્તાપ કરે છે કે-‘મેં મનુષ્યજન્મમાં
પુણ્ય કર્યું નહીં પણ દોર પાપ કર્યું-ઘણું પાપ કર્યું.’
(૨૧-૪૦૫)

जहेह सीहो व मिअं गहाय,

मच्चू नरं नेइ दु अंतकाले ।

न तस्स माया व पिआ व भाया,

कालंमि तम्मि सहरा भवंति ॥૨૨॥

યયેદ મિદા શા મૃગ શ્લેષ્યા,
મૃત્યુ નર નયતિ હુ અન્તવાને ।

ન તસ્ય માતા શા પિતા યા જ્ઞાતા,
વાલે તસ્મિન્નશ્વરમ ભવતિ ॥૨૨॥

અર્થ—જેમ આ દુનિયામાં મિત્ર, મૃગને પકડીને
પરલોકમાં પહોંચાડે છે તેમ અતમાને મનુષ્યને મૃત્યુ
પરલોકમાં પહોંચાડે છે તે વખતે માતા પિતા બાઈ વિ
સ્વજનવર્ગી મરનારને મૃત્યુથી બચાવી શકતા નથી, અધાન
પાતાના જીવનનો અંશ આપી જીવતા બનાવી શકતા નથી
(૧૦-૪૦૬)

ન તસ્મ દુઃખ વિમયતિ નાશ્વરો,
ન મિત્તરમ્મા ન મુજા ન વધમા ।

શ્વેતો મય પચ્ચણ્ણહોદ્દ દુઃખ,
વત્તારમેર અણુજાદ્દ વમ્મ ॥૨૩॥

ન તસ્ય દુઃખ વિમજ્જન્ત જ્ઞાતયા,
ન મિત્તરર્ગા ન મુજા ન વાધવા ।

પચ્ચ જ્ઞય વચ્ચનુભવતિ દુઃખ
વત્તારિમ્મહ અનુયાતિ વમ્મ ॥૨૩॥

અર્થ—મરતી વખતે મરનાર વ્યક્તિને ત કાલ પ્રાપ્ત
યયેવ શારીરિક અને માનસિક દુખને દૂરસ્થ સ્વજનવર્ગી
મિત્ર । પુરો અને બહુવગ બહેલી શકતા નથી અધાન
દુર કરવામાં સમર્થ થતા નથી પરંતુ એકઠો પોતે જ
દુખને અનુભવે છે કેમ કે-કેમ કેનાની જ પાછા કે
સાથે જાય છે (૧૩-૪૦૬)

ચિત્ત્વા દુષ્યં ચ ચઽપયં ચ,
 ચિત્તં ગિદ્ધં ધનં ધન્યં ચ મત્ત્વં ।
 સકમ્મપ્પવીઓ અવસો પયાહ,
 પરં ભવં સુન્દરં પાવગં વા ॥૨૪॥

ન્યયત્યા દ્વિપદં ચ ચતુષ્પદં ચ,
 ક્ષેત્રં ગૃહં ધનં ધાન્યં ચ મત્ત્વં ।
 મ્વકર્માન્મદ્વિતીયઃ અવશો પ્રયાતિ,
 પરં ભવં સુન્દરં પાવકં વા ॥૨૫॥

અર્થ-શ્રી વિ. એ પગવાળાને, આર પગવાળા હાથી
 વિ.ને, ક્ષેત્રને, ઘરને, ધનને, ધાન્યને-એમ સઘળાંયને
 છોડીને, કર્મપરાધીન બનેલો સ્વકર્માનુસાર સ્વર્ગ વિ. સુદર
 પરલોકમાં અથવા નરક વિ. ખરાબ પરલોકમાં જીવ એકલો
 બીય છે. (૨૪-૪૦૮)

તં ઇવકગં તુચ્છ શરીરગં સે,
 ચિર્દૃગયં દહિઅ ડ પાવગેળં ।
 મજ્જા ય પુત્તોવિ અ નાયઓ વા,
 દાયારમન્નં અણુસંકમંતિ ॥૨૫॥

તદેકકં તુચ્છશરીરકં તસ્ય,
 ચિત્તિગતં વગ્ધવા તુ પાવકેન ।

માર્યા ચ પુત્રોઽપિ ચ જ્ઞાતાયશ્ચ,
 દાતારમન્યમનુસંક્રામતિ ॥ ૨૬ ॥

અર્થ-તે મરનારે છોડેલા એકલા નિર્જીવ શરીરને-
 શબને ચિતામાં રાખી, અગ્નિથી બાળીને, સ્ત્રી, પુત્ર,

અવજનવર્ગ વિ પાતાના આર્થમાધક ધીજ માણુનોનો
આશ્રય લે છે મરનારને થોડા દિવસ પછી ભૂની લાય છે
(૨૫-૪૦-)

ઉપનિવનદ્ જીવિત્રમણ્ણમાય, યણ જગ દુરદ નમ્મ ગય ।
પચાલગયા વયણ સુણાદિ, મા કામિ વમ્માદં મહાલયાઃ ॥૨૬॥

ઉપનીયત જીવિત્રમણ્ણમાદ ધર્મ જગ દુરતિ નમ્મ ગય ।
પાચાલગયા વચ્ચન ધણુ, મા વાર્યા વર્માણિ મહાલયાણિ ॥ ૬ ॥

અર્થ-હે રાજન ! તથાવિધ કર્મો આ થાતુ જીવનને
પ્રમાદ વગર સમયે નમયે મરણુપ આવીવિમરણુ કાર
મૃત્યુની નજીક લઈ લાય છે વળી મનુષ્યના મનો
કાન્નિરૂપ લાવળ્યને વૃદ્ધાવસ્થા નજીક છે તે હા પાચાલ
રાજા ! મા, હિતકર વચન માળણો કે-તમે ખુબ પ્રાદ
પચ્છિદિય જીવોની હિમા વિ પાપકનો કરશે નહિ (૨૬-૪૧૦)

અદપિ જાણામિ અદ્દ સાદ, જ મે તુમ માદમિ વચ્ચેઝ ।
મોગા હમે મગગ દવતિ, જે દુણયા અજ્જો । અદ્દારિમદિ ॥૨૭॥
અદમપિ જાણામિ અદ્દ સાધા ।

ચમ્મ મ્મ માધવણિ વચ્ચ ધનન ।

મોગા હમે મજ્જવણ અવણિ

ય દુક્ખજા અર્થો । અમ્માદરો ॥૨૭॥

અર્થ-રે સાધુ ! આપે મને જે આ ઉપદેશ વચન
કહ્યું તે હું પણ સમજી છું પરંતુ આ પ્રત્યક્ષ
જોઈને પ્રાદ-મમતાના ઉપાદક હોઈ હે અહ ! અનારા
જેવાથી તે ઝોટી શકાય તેમ નથી (૨૭-૪૧૧)

હસ્તિણપુર્ગમિ ચિત્તા, દટ્ટટ્ટણં નગ્વઠં મહિદટિઅ ।
 કામભોગેસુ ગિદ્દેણં, નિઆણમમુહં કઠં ॥૨૮॥
 તમ્મ મે અપ્પટિકેન્તમ્મ, ઇમં ણઆરિમં ફલં ।
 જાણમાણેવિ જં ધમ્મં, કામભોગેસુ મુચ્છિઓ ॥૨૯॥ યુગ્મમ્ ॥
 હસ્તિનાપુરે ચિત્ર !, દૃષ્ટ્વા નગ્વર્ષિ મહર્ષિકમ ।
 કામભોગેષુ ગૃધ્રધેન, નિવાનમશુભં કૃતમ્ ॥ ૨૮ ॥
 તસ્માત મમાપ્રતિક્રાન્તમ્ય, ઇદં ણ્તાદ્દશં ફલમ્ ।
 જાનન્નપિ યદ્ધર્મં, કામભોગેષુ મૃચ્છિતો ॥ ૨૯ ॥
 યુગ્મમ્ ॥

અર્થ-હે પ્રવ્રાવના ચિત્ર મુનિ ! હસ્તિનાપુરમાં
 સતત્ક્રુમાર ચોથા ચક્રવર્તીને મહર્ષિક લેઈને, કામ-
 ભોગાસક્ત મેં પાપાનુગ્રંધી પાપરૂપ નિયાણું આંધ્યુ, તે
 સમયે તમે મને વાર્યો પણ હું સમજીને પાછો હઠ્યા
 નહીં. જેમ કે-‘હું ધર્મના જ્ઞાનવાળો હોવા છતાં કામ-
 ભોગની આસક્તિ-મસ્તીમાં મસ્તાન બન્યો છું’ તેવું આ
 પરિણામ છે. (૨૮+૨૯, ૪૧૨+૪૧૩)

નાગો જહા પંકજલાવસન્નો, દટ્ટટ્ઠં થલં નામિસમેઝ્ તીરં ।
 ઇવં વયં કામગુણેસુ ગિદ્ધા, ન ભિક્ખુણો મગ્ગમણુવ્વયામો ॥૩૦॥

નાગો યથા પદ્મજલાવસન્નો,
 દૃષ્ટ્વા સ્થલં નામિસમેતિ તીરમ્ ।

ઇવં વયં કામગુણેષુ ગૃહ્ણા,
 ન ભિક્ષોર્માર્ગમનુવ્રજામઃ ॥ ૩૦ ॥

અર્થ-જેમ જલથી ભરેલા કિચડમાં રૂબેલો હાથી

મધ્ય ભેવા છતાં કિતારે આવવામાં અમનથી દોષ છે
તેમ કામભોગના રાગરાગમાં મસ્ત બનેલા અમે ત્રાધુભાગનું
અનુસરણ ન કરી શકીએ (૩૦-૪૧૪)

અચ્ચેડ કાલો તમિ રાઈજો,

નયાવિ મોગા પુરિમાણ નિચ્યા।

રવિન મોગા પુરિમ પયતિ,

દુમ જહા રીણવલ વ પક્કી ॥૩૧॥

અમ્યતિ વાળમ્બરમ્ રાગ્યો,

ન જાપિ ભાગા પુર્યાણાં નિચ્યા ।

ઉપચ્ચ ભાગા પુર્ય પ્યજમિ,

દમ વધા રીણવલ વા પક્ષિણ ॥૩૨॥

અર્થ-આયુષ્યનો કાગ પીત્યો ત્યહ છ તેમજ
રાત્રિ અને દિવસો વેળી વાલ્યા ત્યહ છ વળી પુર્યાણ
પ્રાપ્ત થયેલ બોલો ત્રાસવશાતીન નથી કેમ કે-એમ દૂર
વારના વૃક્ષને પાંખીઓ છાટી દે છે તેમ પુરુષશત્રુ પુરૂષને
બોલો છાટી દે છે (૩૧-૪૧૫)

જદ તમિ મોગે વદડ અમલો,

અગ્ગાઈ વમ્માઈ કરેદિ ગય ।

ધમ્મદિઓ મધ્વપયાણવપી,

તો દોદિસિ દવો રૂઓ વિડર્પી ॥૩૩॥

વદિ પ્વમમિ ભાગાંશ્ચક્રમુમદાન

આપાંણિ વર્માણિ કુર રાજન ।

ધર્મ સિથન મર્વમ્માણુવપી

તન મલિય્પમિ દવ રતો વલિલી ૥૩ ॥

અર્થ-જે તમે ભોગત્યાગ કરવા અશક્ત છો, તે
 હે રાજન ! શિષ્ટ જનને ઉચિત કાર્યો કરો ! અમ્ય
 દષ્ટિ વિના આચારરૂપ ગૃહસ્થધર્મમાં વધી સર્વ પ્રાણીઓ
 ઉપર દયાવાળા બનો ! એટલે આ પછીના ભવમાં તમે
 વૈકિયશરીરધારી વમાનિક દેવ બનશો. (૩૨-૪૧૬)

ન તુલ્લ ભોગે ચઙ્ગ વૃદ્ધી,
 ગિદ્ધોસિ આરંભપરિગ્રહેસુ ।
 મોહં કઝો ઇત્તિઓ વિપ્પલાવો,
 ગચ્છામિ રાયં આમંતિઓસિ ॥૩૩॥

ન તવ ભોગાન વ્યક્તું વૃદ્ધિઃ,
 ગૃહ્ઠોઽસિ આરંભપરિગ્રહેષુ ।
 મોઘં કૃત ણ્તાવાન્ વિપ્રલાપો.
 ગચ્છામિ રાજન્ ! આમંત્રિતોઽસિ ॥૩૩॥

અર્થ-ભોગો અને અનાર્થ કાર્યોને છોડવા માટે
 તમારી બુદ્ધિ જ થતી નથી તથા પાપવ્યાપારો અને
 સચિત્તાચિત્ત વસ્તુ સ્વીકારવામાં તમે અત્યંત આસક્ત
 છો. અત્યાર સુધી તમને સમજાવવા સાડ કરેલ પ્રયત્ન
 નિષ્ફળ ગયેલ છે. તો હે રાજન ! તમને જણાવું છું
 કે-હું હવે જાઉં છું. (૩૩-૪૧૭)

પંચાલરાયાવિ અ વંમદત્તો, સાહુસ્સ તસ્સા વયણં અકાઉં ।
 અણુત્તરે ઘુંજિય કામભોગે, અણુત્તરે સો નરણ પવિદ્ધો ॥૩૪॥

પાંચાલરાજોઽપિ ચ વ્રહ્મદત્તઃ, સાધોસ્તસ્ય વચનમકૃત્વા ।
 અનુત્તરાન્નુકૃત્વા કામભોગાન્, અનુત્તરે સ નરકે પ્રવિષ્ટઃ ॥૩૪॥

અર્થ-ત્યાર બાદ પાચાવરાત વચ્ચેનું દુલ્હની માફક નહીં બે યેલો, બાદેકર્મો હોઈ તે મુનિનું વચન નહીં પાળીને, સર્વોત્તમ કામબોગોને બોગીને મુકત નરકમા એક સાવમી નરકના અપ્રતિષ્ઠાન નરમાવાસમા તે નારમી તરીકે ઉત્પન્ન થયો (૩૪-૪૧)

ચિત્તો વિ કામેદિ વિરત્તમો, ઉદત્તવારિતતથો મદર્મી ।

અણુત્તર મનમ પાલ્લતા, અણુત્તર મિદ્ધિગદ્ધ મયત્તિરમિ ॥૩૫॥

ચિત્તોઽપિ વામમ્યા વિરત્તવામા,

ઉદત્તવારિતતથા મદર્મિ ।

અણુત્તર મનમ પાલ્લયમ્યા,

અણુત્તરો મિદ્ધિ ગતિ મત્ત ઇતિ જ્ઞવીમિ ॥૩૬॥

અર્થ-વગી ચિત્રમઽપિ પણ કામબોગોની અબિલાપા થી રક્તિ બની પ્રધાન મર્વવિરતિષ્ઠ ચારિત્ર અને બાર પ્રકારના તપશાગ્રા ધ્યેય મર્વોત્તમ મચમનુ પાણન કરી સ્વર વોકાકાશ ઉપર રહેવ સિદ્ધિ નામની ગતિમા પહેલ્યા આ પ્રમાણે હે જાણી ૬ કહ્યું ૬ (૩૫-૪૧)

॥ તેરમું શ્રી ચિત્રસભુતાપધ્યન સપૂર્ણ ॥

श्री धिपुक्षारीयाध्ययन-१४

देवा भवित्ताण पुरे भवंमि, केई लुआ एगविमाणवार्सी ।
 पुरे पुराणे इसुआर नामे, खाए समिट्ठे सुरलोअरम्मे ॥१॥
 सकम्मसेसेण पुराकण्णं, कुलेसुदग्गेसु अ ते पसूआ ।
 निव्विण्णसंसारभया जहाय, जिण्णिदमग्गं सरणं पवण्णा ॥२॥
 पुमत्तमागम्म कुमार दोवि, पुरोहिओ तस्स जसा य पत्ती ।
 विसालकित्ती अ तहेसुआरो, राईत्थ देवी कमलावई अ ॥३॥
 -त्रिभिर्विशेषकम् ॥

देवा भूत्वा पूर्वभवे, केचित् च्युताः एकविमानवासिनः ।
 पुरे पुराणे इषुकारनाम्नि, ख्याते समृद्धे सुरलोकरम्ये ॥१॥
 स्वकर्मशेषेण पुराकृतेन, कुलेषु उद्वेगेषु च ते प्रसूताः ।
 निर्विण्णा संसारभयात् त्यक्त्वा, जिनेन्द्रमार्गं शरणं प्रपन्नाः ॥२॥
 पुरुषत्वमागम्य कुमारौ द्वावपि, पुरोहितो तस्य यशश्च पत्नी ।
 विशालकीर्तिश्च तथेषुकारो, राजाऽत्र देवी कमलावती च ॥३॥
 -त्रिभिर्विशेषकम् ॥

अर्थ-पूर्वजन्मों में एक नलिनीशुद्ध नामने विमानमें
 रहनेवाला डेटलाक देवों थोने, तथाथी रथवीने, जुना धिपुक्षारी

નામક સમૃદ્ધ સુલોક સમાન રમણીય નગ મા પૂવે કલ
 અને બામી રહેલ પોતાના પુણ્યપ્રદૃતિરૂપ કમથી ઉચા
 દુલ્લભા જ મ ધારણ કરનારા મ સારાજયથી ૮૧ પામી
 અને બેગ વિ છોડી શ્રી જિનેન્દ્રમાનસુ રાજ્ય સીમાના ।
 થયા તેમા પુત્રપત્ન પામનાર બન્નએ દુભા ।વચ્ચામા
 અને બુદ્ધ નામના પુ ।હિન તેની પત્ની સથા તથા વિશાલ
 દીર્ઘવાળા હંપુમર રાજા તેમની પદરાણી કમલાવતી એ
 ત્રણ એ શ્રી જિનેન્દ્રમાગ સીકાયો (૧ થી ૩, ૪૦૦ થી ૪૨૨)

જાડજગમન્તુમયામિભૂઆ, ચદ્ધિવિદારામિણિવિદૃરિતા ।

મમારચકમ્મ વિમોક્કવગટ્ઠા, દટ્ટટ્ટુણ તથામગુણ વિરતા ॥૮॥

વિજપૂત્તગા દોર્ણવિ માદનમ્, મક્કમ્મર્મીલ્લમ્ પુમેદિઅમ્ ।

મરિતુ પોમણિઅ તથ જાદ, તથા મુચિણ તવમજમ પ ॥૯॥

પુમ્મમ્ ॥

જાતિજરામૃત્યુમયામિભૂમી ચદ્ધિવિદારામિણિવિદૃરિતામ્ ।

મમારચકમ્મ વિમોક્કવગટ્ઠા, દટ્ટટ્ટુણ તથામગુણ વિરતા ॥૯॥

મિવપુત્રકો દાત્રવિ માદનમ્, મક્કમ્મર્મીલ્લમ્ પુમેદિઅમ્ ।

મરિતુ પોમણિઅ તથ જાતિ તથા મુચિણ તવ મજમે પ ॥૧૦॥

પુમ્મમ્ ॥

અર્થ-૮ મ-જરા-મૃત્યુના બધથી રક્ષા અને
 મુક્તિમા બહામ્મ વિરતામા । તે બને દુભા । તપુએને
 એક મ સારથકમાથી જુદા માટે શબ્દ વિ વિષયો અને
 દેવાગી બનેલા તે હંપુકારપુરમા થત વિના અનુભા-ન
 પરાધ-શાતિકમ કરનાર બુદ્ધ નામના પુરોહિતના શિષ્ય

પુત્રો, પુત્રવંશ સંખ્યાથી પોતાની જાતને તથા આરાધેલ નય-
સંયમને યાદ કરી વિપયવાગનાથી વિરક્ત બન્યા. (૪૫,
૪૨૩+૪૨૪)

તે કામભોગેષુ અસજ્જમાણા, માણુમ્સાણુ' જે આવિ દિવ્યા ।
મોક્ષાભિકંક્ષી અભિજાયસદ્ઘા, તાયં ઉવાગમ્મદમેદ્દાહુ ॥૬॥

તો કામભોગેષુ અનજ્જતો,
માનુષ્યકેષુ ચે ચાપિ દિવ્યા ।

મોક્ષાભિકાંક્ષિણૌ અભિજાતશ્ચઢ્ઢૌ,
તાતમુવાગમ્યેદ્મુદાહરતામ્ ॥૬॥

અર્થ-પુરોહિતના આ બંને કુમારો, મનુષ્યના અને
દિવ્ય કામભોગોમાં રસ વગરના, મોક્ષાભિલાષી અને ઉત્પન્ન
તત્વની રૂચિવાળા, પોતાના પિતાશ્રીની પાસે આવી તેમને
નીચે જણાવેલ વચન કહે છે. (૬-૪૨૫)

અસાસયં દટ્ટદુમિમં વિહારં, વહુ અંતરાયં ન ય દીહમાડં ।
તમ્હા ગિહંસી ન રહ્ લભામો, આમંતયામો ચરિસામુ મોષં ॥૭॥

અજાશ્વતં દટ્ટ્વા ઇમં વિહારં,
વહવઃ અન્તરાયા ન ચ દીર્ઘમાયુઃ ।

તસ્માદ્ ગૃહે ન રતિં લભાવહે,
આમંત્રયાવ' ચરિણ્યાવો મૌનમ્ ॥૭॥

અર્થ-આ પ્રત્યક્ષ અનુભવાતી મનુષ્યપણી સ્થિતિ,
અનિત્ય, ઘણા રોગ વિ. અંતરાયોવાળી તથા દીર્ઘ આયુષ્ય
વગરની ભેદને, હે તાત ! અમે ગૃહસ્થાવાસમાં શાંતિ
મેળવી શકતા નથી, તેથી આપની મંજુરી ભેદએ. આપની

આના મળતા જ અને સુચમનો શ્રીમાર પ્રવાના છીએ
(૭-૪૬)

અહ તાયઓ તત્ત્વ મુર્ખાણ તમિ, તત્ત્વ વાધાયર નયામિ ।
હમ વય વેત્તવિદો વયતિ, જહા ન દોર્દ અમુગ્રાણ લોગો ॥૮॥

અથ માત્ર તત્ત્વ મુર્ખો તથા,
તપસ વ્યાપાત્રક અવાદીત ।

હમા વાયા વદવિદા વદન્તિ,
વયા ન ભવન્તિ અમુગ્રાણ લોક ॥૯॥

અર્થ-આ વખતે મુનિનારને પામનાર બને કુમારના
પિતા તપ અને તમામ ધમાનુષ્ઠાનને વ્યાધાત પહોંચા-
ના વચન બોલ્યા કે-હુ પુત્રો! વદાના વનાઓ હા હ
કે-પુત્ર તમે ના પુત્રાની પરજોકમા જનિ નથી' (૮-૪૭)
અદિગ્જ વેળ પરિવિમ્મ વિષ્ણુ, પુત્ર પરિદુષ્ણ ગિદમિ જાયા ।

મુશાણ મોળ સદ્દશ્વિત્રાદિ, આરણ્યા દોહ મુર્ખા વગથા ॥૧૦॥
અધીરવ વદાન પરિવલ્લ વિમાન,
પુત્રાન પરિવલ્લ વૃદ્ધ જાતા ।

મુત્તવા માગાત્ર સદ્દશ્વિત્રાદિ,
આરણ્યા ભવત મુની પ્રદાશ્વો ॥૧૧॥

અર્થ-હુ પુત્રો! તમે બને વેદોનું અધ્યયન કરી
બ્રાહ્મણને જમાવી પુત્રોને ગૃહ સ્થાપનમા તૈયાર કરી તેઓને
આર નોપી તેમજ બીજોની સાથે બોગાને બોગવી પ્રવેશ
અરવવાની તાપનમત્તધારી બનજો' (૯-૪૮)

મોઝમિગા આયગુણિધણે, મોહાનિગ વગ્ગગાદિણ ।
મત્તમાથ પરિવલ્લમાણ, સ્ત્રાપ્પમાણ વદ્દહા વદ્દુ ચ ॥૧૨॥

પુરોહિતં તં કમમોઽણુર્ણિતં, નિમંતયંતં મ ચ મુણ ધ્વણેણં ।
જહામં કામગુણેદિં ચેવ, કુમારગા તે પસમિવસ્ત વહં ॥૧૧॥
યુગ્મમ્ ॥

શાંકાગ્નિના આત્મગુણેન્ધનેન, મોહાનિલ્યાન પ્રજ્વલ્લનાધિકેન ।
મન્તવ્યભાવં પવિત્રવ્યમાનં, ત્યાજ્યમાનં વદ્યધા વદ્યં ચ ॥૧૦॥
પુરોહિતં તં ક્રમેણાનુનયન્નં, નિમંત્રયન્તં ચ સુતૌ ધનેન ।
યથાકર્મ કામગુણેશ્વર, કુમારકૌ તૌ પ્રસમીક્ષ્ય વાક્યમ્ ॥૧૧॥
યુગ્મમ્ ॥

અર્થ-અનાદિકાલના સહચારી રાગ વિ. ઇંધનવાળા,
મોહરૂપી વાયુથી અધિક જલનાર, પુત્રવિયોગની કલ્પના-
જન્ય શોકાગ્નિથી સંતપ્ત અંતઃકરણવાળા, એથી જ આર્ય
બાબુથી દહેલા, અનેક વાર ઘણા વચ્ચનોને બોલનાર,
પુત્રોને મનાવનાર તેમજ ધનથી અને યથાક્રમ ભોગો વિ.
દ્વારા રીઝવનારા પોતાના પિતા પુરોહિતને અર્થાત્ મોહા-
ધીન મતિવાળા પિતાને બોધ, બન્ને કુમારો નીચે જણાવેલ
વચ્ચનો કહે છે. (૧૦+૧૧, ૪૨૯+૪૩૦)

વેઆ અહીઆ ન હવંતિ તાણં, શુત્તા દિઆ નિતિ તમંતમેણં ।
જાયા ય પુત્તા ન હવંતિ તાણં, કો નામ તે અણુમન્નિજ્જણં ॥૧૨॥
વેદા અધીતા ન ભવન્તિ ત્રાણં,
ભોજિતા દ્વિજા નયન્તિ તમસ્તમાયાં ચલ્લુ ।

જાતાશ્ચ પુત્રા ન ભવન્તિ ત્રાણં,
કો નામ ? તે અનુમગ્યેત ષત્ત ॥ ૧૨ ॥

૧૪-વેદોનું અધ્યયન માત્ર દુર્ગતિપતનથી બચાવી

શાન્તુ નથી ક્રમાગ પ્રત્યક્ પશુવધ વિ કરનાર પ્રાણીને
પાત્રબુદ્ધિથી આપેતું બોજન તમસ્વમા નરકમા લઈ લય
છે નરકાદિમા પડતા પ્રાણીઓનું સંસ્કાર પેલ થયેના
પુનો કરી શાન્તુ નથી તેા કેણુ વિવત્રી પુત્ર આ પુવાખ
વેદાધ્યયન વિ ને નૃત્યરૂપે સ્વીકારી શકે ? (૧૦-૪૩૧)

શ્વનમિત્તમુસ્વા ઘટુકાલદુરસ્વા,
પગામદુસ્વા અનિગામમુસ્વા ।
મમાગમોક્તવામ વિપક્વભુજા,
સ્વાર્ણી અણથાણ ડ વામભાગા ॥૧૩॥

શણમાત્રસૌન્દર્યા ઘટુકાલદુસ્વા,
મમામદુસ્વા અનિવામસૌન્દર્યા ।
મમાગમોક્તવામ વિપક્વભુજા,
સ્વાનિરજતર્ણાતી નુ વામભાગા ॥૧૪॥
અર્થ-શણ માત્ર સુખ દેનારા બુદ્ધિ નથી નરક
વિ નિર્જોમા ડ બ દેનારા પુત્ર સુખ આપનારા પર પુ
ત્ર થ ન-અનલદુરત ડ બ આપનારા અને સત્સારન શી સુખ
બના માટે દેકેનારા-શત્રુબૂત બનદોની ખાણરૂપ ક નખા
ક (૧૬-૪૩૦)

પરિવ્યયત અનિબલવામ અદો અ શર્મો પરિતપ્તમાણ ।
અભાવમેધ ધનમગમાણે, પાપોતિ મત્તુ પુમિત્ત જર ય ॥૧૫॥
પરિજનન અનિબલવામ

અહિ જ શર્મો પરિતપ્તમાણ
અભાવમેધ ધનમગમાણ
પાપોતિ મત્તુ પુમિત્ત જર ય ॥૧૬॥

અર્થ-વિપયભાગની નૃત્યાની નૃત્તિ વગરના, વિપય-મુખના હાથ મારૂં ન્યાં-આ બરડો, અન્ન-સ્ત્રિય તેની પ્રાપ્તિ માટે આર્ય બાન્ધુથી ગિંતાની આગથી અગમના, સ્વચરના કાર્યમાં આમકા ગિન્તાઓ તથા વિવિધ ઉપાયોથી ધનની ઝોપણા કરનાર પુરુષ, જરા અને મૃત્યુને પામે છે. (૧૮-૪૩૩)

ઇમં ચ મે અત્યિ ઇમં ચ નત્યિ,

ઇમં ચ મે કિન્ચમિમં અકિન્ચં ।

તં ણ્વમેવં લાલપમાણં,

હગ હંતિત્તિ કદં પમાઓ ? ॥ ૧૫ ॥

ઇદં ચ મે અસ્તિ ઇદં ચ નાન્તિ,

ઇદં ચ મે કૃત્યં ઇદમકૃત્યમ્ ।

તં ણ્વમેવં લાલપ્યમાણં,

હરા. હરન્તીતિ કથં પ્રમાદઃ ॥ ૧૬ ॥

અર્થ-આ ધાન્ય વિ. મારાં છે, આ રૂપું વિ. મારાં નથી, આ ઘર વિ. કામ કરવાનાં છે અને આ આરંભેલ વેપાર વિ. કાર્યો કરવાના નથી, -આ પ્રમાણે ફેગટ બકવાદ કરનાર તે પુરુષને, દિવસ અને રાત, આ લવમાથી ઉપાડી બીજા, લવમાં લઈ જાય છે; માટે શું ધર્મમાં પ્રમાદ કરવો ? (૧૫-૪૩૪)

ધર્મં પશૂઅં સહ સ્થિઆર્હિ,

સયણા તદા કામગુણા પગામા ।

તવં કણ તપ્પવિ જસ્સ લોઓ,

તં સવ્વ સાહીણમિદેવ તુભં ॥ ૧૬ ॥

ધન પ્રમૂલ મહ શ્રીમિ,

સ્વજના તથા વામગુણા પ્રવામા ।

તપ વૃત્ત તપ્યત યમ્ય લોક,

તસ્મર્થે સ્વાધીનમિત્યેય મુવયો ॥૬૬॥

અર્થ-જો ધન વિના મળે લોક દેશાનુષ્ઠાનપ્ર
તપને કહે છે તે મુદ્ધુ તમારા બને પી પાને મા ધરમા
બુ ધ જેમ કે-ધાતુ ધન, શ્રીઓ સ્વજન વગ મનોદર
ગ્રહ વિ વિષયો છે તે કહો બેગ । તમા કથી વસ્તુ
મંગલવા લપસ્યામા ઉદયમી બની રહ્યા છા ? (૧૬-૪૭૫)

ધર્મેણ વિં ધર્મધુગદિગાર,

મયર્મેણ વા વામગુણેદિ જવ ।

મમણા મવિમ્યામુ મુજોદધારી,

વદિ વિહારા મમિગમ્ય મિદ્ય ॥૭૭॥

ધનત વિં ? ધર્મધુગદિગાર

સ્વજનત તા વામગુણેદિ જવ ।

મમર્ણો મવિમ્યામુ મુજોદધારી

વદિવિહારો મમિગમ્ય મિદ્ય ॥૭૭॥

અર્થ-માત્રિકા મુ ધરો ધમને જ વસ્તુ કહે છે
માર્ગે ધર્મરૂપી મુરતિ પ્રસ્તાવમા ધર્મ ર નો અર્થ
શબ્દ વિ વિષયો કાઈ પ્રયોજન નથી નહ અને બને
સમા વિ ગુણસમૂહને ધારણ કરનારા અર્થે પદ વિહાર
કરનારા અને નિદોષ બિભાનો આમથ કરનારા સમત
મુનિઓ બનીશુ (૧૭-૪૭૬)

જહા ય અગ્ની અર્ણા અવંતો, સ્વીરે વયં તિલ્લમહા તિલ્લેસુ ।
પ્રયમેવ જાયા મરિગંમિ મત્તા, સંમૃચ્છર્દ નામઙ્ નાવચિદ્દટે ॥૧૮॥

યથા ચ અગ્નિઃ અર્ણાવમન,

શ્રીરે નૃતં તિલ્લમથ તિલ્લેસુ ।

પ્રયમેવ જાતૌ ! શરીરે મત્ત્યાઃ,

સમ્મૃચ્છન્તિ નશ્યન્તિ નાવચિદ્દન્ટે ॥૧૮॥

અર્થ-હે પુત્રો ! જેમ અગ્નિ અરણિના લાકડામાં
પહેલાંથી નથી હોતો, પરંતુ રગડવાથી ત્યા ઉત્પન્ન થાય
છે. જેમ દૂધમાં ઘી અને તલમાં તેલ ઉત્પન્ન થાય છે, એવ
પ્રમાણે શરીરમાં પ્રવં અવિદ્યમાન જીવો પણ ઉત્પન્ન થાય
છે તથા વાદળાંના સમુદાયની માફક વિનાશ પામે છે.
શરીરનો નાશ થવાથી આત્માનો (પર્યાયથી) નાશ થાય છે.
(૧૮-૪૩૭)

નો ઇંદિઅગિજ્ઞો અમુત્તભાવા, અમુત્તભાવાવિ અ હોઈ નિચો ।
અજ્ઞત્યહેઝં નિઅઓડસ્ય વંધો, સંસારહેઝં ચ વયંતિ વંધં ॥૧૯॥

નો ઇન્દ્રિયગ્રાહ્ય. અમૂર્તભાવાદ્,

અમૂર્તભાવાદપિ ચ ભવતિ નિત્યઃ ।

અધ્યાત્મહેતુઃ નિયતોડસ્ય વન્ધઃ,

સંસારહેતું ચ વદન્તિ વન્ધમ્ ॥૧૯॥

અર્થ-આ આત્મારૂપી નહિ હોવાથી ઇન્દ્રિયગ્રાહ્ય
નથી, પણ અમૂર્તભાવ હોવાથી આકાશની માફક નિત્ય
છે. જેમ અમૂર્ત એવા આકાશને મૂર્ત એવા ઘટ વિ.ની
સાથે સંબંધ થાય છે, તેમ આત્મસ્થ મિથ્યાત્વ વિ.ના

કારણથી આત્માને કમાની માથે નયો। સમય નિયત
થાય છે એ જ સચ્ચરનો મુખ્ય હેતુ છે (૧-૪૩)
જદા વય ધમમયાણમાણા, પાત પુગ વમ્મમરામિ મોદા।
ઉત્તમમાણા પરિસ્થિતિવત્રતા, તનવ મુજ્જાવિ સમાયગમો ॥૨૦॥
યથા વય ધમમજ્ઞાનશ્ચૌ

પાપ પુરા કર્માવાજ્ઞ માતાત।
અપરદ્વષમાના પરિસ્થિતિમાણા
તત્ત નૈવ મૂયાદિપિ સમાચરમા ॥ ૨૦ ॥

અર્થ-જેમ જાને બનેએ પાપના સમયવદાન વિ
રૂપ ધમને નહીં જાણવાથી અને તત્તવને નીં જાણવાથી
માદથી પાપદંતુ કમોનુદાન કયુ ધરમાથી નીકળવાનું
નહીં પામનારા અને નોકોની રજા નીધે ૨૧વા બાંને
કય પરતુસ્વરૂપનું પાત ધવાથી મુનિઓના દશન વિ નહીં
કરવાનું પાપકમ કરવાના નથી (૨૦-૪૩૮)

અમાદયમિ ભોગમિ, મન્વજો પરિવાગિ।
અવોદાદિં પટતીદિ, ગિદમિ વ રૂ લભ ॥૨૧॥

અગ્યાદત્ત લાક સર્વત પરિવાગિ।
અમાયામિ વનશીમિ મૃદે ન જનિ જમાવદ ॥૨૧॥

અર્થ-જેમ મુગજ્ઞધની રૂપ વારુરૂદે ૬૨ ૬૩
૬૪ ૬૫ બાંધા બાંધા રિકારીવડે ૬૬ ૬૭ અનંદ
૬૮ ૬૯ પામી શકેનો નથી તેમ આદેશ બાંધુથી ૭૦ ની શકેલેમ
બાંધાબાંધા દેરાદેલ અને ૭૧ ૭૨ ૭૩ ૭૪ ૭૫ અને
બાંને બાંધ ૭૬ ની શકે નથી (૨૧-૪૪)

કેળ અભાહઓ લોઓ, કેળ વા પરિવારિતો ।

કા વા અમોહા વૃત્તા, જાયા ચિંતાપમે હુમિ ॥૨૨॥

કેળ અભ્યાહતો લોક. ૨. કેળ વા પરિવારિત. ૨,

કા વા અમોહા ઉક્તા: ૨, જાઓ ! ચિંતાપમ. મયામિ ॥૨૨॥

અર્થ-શિકારી મરખા દોનાથી ઘેરાયેલ લોક છે ?
અથવા વાણુરાના સ્થાનમાં કોણ છે ? અમોઘ પ્રહરણુ જેવા
કોણ છે ? હે પુત્રો ! આ પ્રશ્નોના તમે જવાબ આપો ! હું
તે જાણવા ઉત્સુક છું. (૨૨-૪૪૧)

મચ્છુણઅભાહઓ લોઓ, જરાણ પરિવારિઓ ।

અમોહા રયણીવૃત્તા, એવં તાય વિઆણહ ॥ ૨૩ ॥

મૃત્યુનાભ્યાહતો લોક:, જરયા પરિવારિત: ।

અમોઘા રજન્ય ઉક્તા:, ષવં તાત ! વિજાનીત ॥૨૩॥

અર્થ-શિકારી સમાન મૃત્યુથી પીડિત લોક, બલના
સ્થાનમાં જરા અવસ્થા અને અમોઘ શસ્ત્રના સ્થાનમાં
રાત્રિ-દિવસો છે, કેમ કે-રાત-દિવસરૂપી શસ્ત્રોના ઘાથી
પ્રાણીઓનો નાશ થતો રહે છે. હે તાત ! આ પ્રશ્નોના
ઉત્તરો આપ સમજો. (૨૩-૪૪૨)

જા જા વચ્ચહ રયણી, ન સા પડિનિઅત્તહ ।

અહમ્મં કુણમાણસ્સ, અહલા જંતિ રાહઓ ॥૨૪॥

યા યા વ્રજતિ રજની, ન સા પ્રતિનિવર્તતે ।

અધર્મં કુર્વતો, અફલા યાન્તિ રાત્રય: ॥૨૪॥

અર્થ-જે જે રાત્રિઓ અને દિવસો બંધ છે, તે તે

ફરીથી પાછા આવતા નથી. અધમનુ આચરણ કરનાર માણીઓના તે રાત્રિ-દિવસો નિષ્ફળ બાથ છે. અધમનુ કારણ ગૃહવાસ છે માટે તેનો ત્યાગ થયેલ છે (૭૪-૪૪૩)

જા જા ધનંદ રચણી, ન મા પઢિનિઝલદ ।
થમ્મ ચ વુણમાણમ્મ, મહલા જતિ મહો ॥૭૫॥

યા યા પ્રજતિ રક્ષતી, ન મા પ્રતિનિવનન ।
થમ્મ ચ વુણાણમ્મ, સવળા યાગ્નિ મારય ॥૭૬॥

અર્થ-જે જે રાત્રિ-દિવસો બાથ છે તે ફરીથી પાછા આવતા નથી. અધમનુ આચરણ કરનાર માણીઓના તે રાત્રિ-દિવસો મફત છે માટે અમારા જન્મ સફળ કરવા સારું અમે મન-દિલ્લા સીકારીશું (૭૫-૪૪૪)

મગ્ગો મવમિલાણ, દુદ્ધો મમ્મલમ્મજુઓ ।
પટ્ટા જાયા મમિસ્સામો, મિક્કવમાણા વુચ્ચુવ ॥૭૬॥

મગ્ગ સમુપય ક્ષય સમ્મલ્લસમ્મયુતા ।
પથાન જાતા' મમિપ્પામો મિક્કમાણા વુચ્ચુવ ॥ ૬ ॥

અર્થ-જેકે સ્થાનમાં સારું રીતે હું અને તમે જાને એટલે આપણે તમારું જીવન સમજી શકીએ. સત્તા આચરણનું પાલન પાળત કરી પછીથી દિલ્લા લાને કરે કરે જિલ્લા અલગ કરનારા વિ કેમથી વિચાર કરનારા થે હું (૭૬-૪૪૫)

જમ્મથિ મન્નુણા મકલ્લ જમ્મ સ્થિતિ વળાપ્પા ।
ઓ જાણે ન મમિપ્પામિ સો દુ કમ્મ મુલમિથ્થ ॥ ૭ ॥

યમ્યાગ્નિ મૃત્યુના મમ્યં, યમ્ય યાસ્મિ પદાયનમ ।
યો જ્ઞાનાતિ ન મમિન્યામિ, મ પય કાંક્ષતિ શ્વ. મ્યાન ॥૨૭॥

અર્થ-જેની મૃત્યુની સાથે દેહાન્તી છે, જે મૃત્યુથી બીજો નામી શકે છે તથા જે એમ જાણે છે કે- ‘હું મરીશ નહીં,’ તે જ પ્રાણી આ કાર્ય આવતી કાલે કરીશ-એમ કહે છે જોડી શકે; પરંતુ જ્યાં એ શક્યતા નથી ત્યાં મુક્તિની રાખ્યાના માઠાં ફળ છે-એમ વિચારી, કાલે કરવાનું આજે કરે અને આજે કરવાનું હુમણું કરે. (૨૭-૪૪૬)

અજ્ઞેવ ધર્મં પઢિવજ્જયામો,

જહિ પવણા ન પુણ્નમવામો ।

અણાગયં નેવ ય અત્થિ કિંચિ,

સદ્ધા સ્વમં જે વિણહ્તુ રાગં ॥૨૮॥

અર્થ-ધર્મ પ્રતિપદ્યામહે,

યં પ્રપન્ના ન પુનઃ મવિષ્યામઃ ।

અનાગતં નેવ ચાસ્તિ કિંચત્,

શ્રદ્ધા ક્ષમં નો વ્યપનીય રાગમ્ ॥૨૮॥

અર્થ-તો આજે જ અમે શ્રી લાગવતી દીક્ષા સ્વીકારીશું. દીક્ષાને પામેલા અમે હવે ફરીથી જન્મ વિ વિલાપ પર્યાયોનો અનુભવ નહીં કરીએ. વળી આ સંસારમાં સુદર વિષયસુખ વિ. કોઈ વસ્તુ અપ્રાપ્ત નથી, કેમ કે-જીવોએ સંસારના સર્વ પદાર્થો અનંતી વાર મેળવેલ છે. આથી સ્વજન-સંબંધી સ્નેહરાગનો ત્યાગ કરીને અમોને ધર્મોનુષ્ઠાન કરવા સમર્થ શ્રદ્ધા વર્તે છે. (૨૮-૪૪૭)

પદીણપુત્રમ્ કુ નત્થિ ચામો,

વામિદ્ધિ મિક્કયાપગ્ગિઆઃ રાત્તે ।

માદાહિં સ્સ્વો લહદ મમાહિં,

હિદ્ધાહિં માદાહિં તમેવ સ્વાણુ ॥૨૦॥

મદીજપુત્રમ્ કુ નામ્મિ ચામ

વામિદ્ધિ । મિક્કયાપગ્ગિઆઃ રાત્તે ।

માદાહિં સ્સ્વો લહદ મમાહિં

હિદ્ધામિ માદાહિં તમેવ સ્વાણુમ્ ॥ ૨૧ ॥

અર્થ-અને પુત્રો ચગર મા ધ કરેલુ ઠીક નથી
હે વામિદ્ધિ ! વરિદ્ધ ગોત્રમા ઉત્પન્ને ! ત્રીપાનો કાચ થત
છે કેમકે-ગાખાઓથી વૃક્ષો નમાધિ પા ૩ ૩ જામ છતાંયેલી
ગાખાઓથી તે જ પૃથ્વને લોક કુકુ કડ છે તમે માર પામ
આ છાકરાઓ સમાધિના દેવોઓ છે તમા થ ૧ ૭ ૫૩
કુદા જેવો જ કુ (૨૮-૪૪)

પચ્ચા વિહ્ણોવ્વ જહદ પચ્ચી,

મિચ્ચવિહ્ણોવ્વ રણ નગ્ગિદા ।

વિષનનામે ધણિઓવ્વ પોણ,

પદીણપુત્તોદ્ધિ તદ્દા અટ્ટપિ ॥ ૨૦ ॥

પચ્ચવિહ્ણો વા ચધદ પચ્ચી

મિચ્ચવિહ્ણો વા રણ નગ્ગિદા ।

વિષનનામે ધણિગિચ પાત

પદીણપુત્તોદ્ધિ તદ્દા અટ્ટપિ ૬, ૨૦ ।

અર્થ-૧લી જેમ આ લોકમાં ૫ ૫ ૫૨૨ને ૨૫૨

નેત્ર વગરનો અંગમાં ગત્ત અને નદી-તટ તરીકે ગયા પછી
એના વિ. ક્રમ વગરનો વાળીયો-વેપારી, દુઃખ પામી વિવાદ
પામે છે, તેમ પુત્ર વગરનો હું દુઃખી બની ખેદ પામું
છું. (૩૦-૮૪૬)

મંગમિત્રા કામગુણા ઇમે તે,

મંપિંડિઆ અગ્નસપ્તૂઆ ।

મુંજામુ તા કામગુણે પગામં,

પચ્છા ગમિસ્મામિ પહાણમગ્ગં ॥૩૧॥

સુમસ્મૃતાઃ કામગુણા ઇમે તે,

મમ્પિંડિતાઃ અગ્નૃસાઃ પ્રમૃતાઃ ।

મુક્તીચદિ તત કામગુણાન્ પ્રકામં,

પશ્ચાદ્ ગમિવ્યાવઃ પ્રધાનમાર્ગમ્ ॥૩૧॥

અર્થ-આપના ઘરમાં આ પ્રત્યક્ષ દેખાતા પંચેન્દ્રિય
મુખદ પદાર્થો ખૂણ ખૂણ ભર્યા પડેલ છે. વળી તે સઘળાં
એક જ સ્થાનમાં ભેગાં કરી રાખેલ છે તથા મધુર રસ વિ.થી
સંપન્ન અર્થાત્ શૃંગારરસના ઉત્તેજક છે. તે અદ્ય નહીં
પરંતુ પ્રચુર માત્રામાં છે. આથી આ કામભોગોને આપ યથેચ્છ
ભોગવો ! જ્યારે વૃદ્ધાવસ્થા આવશે ત્યારે સંયમને સ્વી-
કારીશું. (૩૧-૪૫૦)

મુક્તા રસા મોહ ! જહાઈ પો વઑ,

ન જીવિઅટ્ટાણ જહામિ મોણ ।

લામં અલામં ચ સુહં ચ દુક્ખં,

સંવિક્ષમાણો ચરિસ્સામિ મોળં ॥૩૨॥

મુક્તા રમા મયતિ । જહાતિ ના થય
ન સ્ત્રીચિત્તાધ મજ્જહામિ ભોગાન ।

ભાગમગ્નમ ચ મુખ ચ દુઃખ,
મયીમગ્નમ ચરિષ્યામિ મૌનમ ॥૩૦॥

અર્થ-હે ભવતિ ! બ્રાહ્મણી ! મધુન કે ૪ ॥૩૦ ॥
અને કાનભોગો મે જુઓ બોલી લીધલ છ જેથી બાપીની
જીવાની કે જીવન બવામ ન થાય તે પાત્રના બમા રીતે
લઈએ તે યુગ છે ભવાનરમા ભોગ પ અમથમ જીવન
ખાનર હું આ ભોગોનો ત્યાગ કરનો નથી પણ લાભ
લાભ-મુખ-દુઃખ વિમા અમતાબાનને ધારણ કરતા
સયમ સ્ત્રીમીત્રા (૩૨-૪૫૧)

મા દુ તુમ મોઝરિઆણ મમર,
જુષ્ણોવ્વ હમો પહિમોઝગામી ।

બુજાહિ ભોગાહ મળ મમાણ,
દુષ્ણવ તુ મિકયાપરિઆ વિહામે ॥૩૩॥

મા દુ ત્વ માદયોણાં કર્માર્પી
ઝીર્ણા દવ જસ ઘતિધાવતાર્મી

ઝેરુક ભોગાન મયા સમાન
દુ જમક મિત્તાર્થેયો વિહાર ૧૩૩

અર્થ-જેમ નીના પ્રવાહમાં પ્રતિજ્ઞા પ્રવાહે વહે
પરી જસ અતિ કાનો આરબ કરવા જન અરાખ અનેક
પાછાથી અનુક્રમ પ્રવાહમાં દોડે કે તેમ જન પક
મગ્નપરને વળ કરવામાં અસમક અગર નેવક કરકને

અને ભોગોને ખાયા ચાહ કર્યો. આથી હું કહું છું કે-
મારી ગમે ભોગોને ભોગવો ! મુઝા કે-મિઝા માટે ફરવું
અને એક ગામથી બીજા ગામે વિદ્યાર કર્યો વિ. અનેક
પ્રકારનું દુઃખ છે, તેથી પાંડવો વિચાર કરે અને પછી પગલું
બાંધે (૩૩-૮૫૨)

જહા ય મોઢ ! તણુઅં મુઅંગમા,
નિમ્મોઅણિં હેચ્ચ પલેહ મુત્તો ।
એમેળ આયા પયહંતિ મોળ,
તેહ્હં કહ્હં નાણુગમિમ્મમિકો ॥૩૪॥

યથા ચ ભવતિ ! તનુજાં મુજઙ્ગમો,
નિર્મોચનીં હિત્થા પર્યંતિ મુક્તં ।
પ્યમેતૌ જાતૌ પ્રજહીતઃ મોગાન,
તૌ અહં કથં નાડનુગમિખ્યામ્યેકઃ ? ॥૩૪॥

અર્થ-હે બ્રાહ્મણી ! જેમ સાપ પોતાના શરીર ઉપરની
કાંચળી છોડી મુક્ત બની ફરતો રહે છે અને કાચળીને
ફરીથી પણ જોતો નથી, તેમ આ આપણા બંને પુત્રો
ભોગોને જ્યારે છોડી રહ્યા છે તો હું પણ તેમની સાથે દીક્ષા
કેમ અહણુ ન કરું ? મારે એકલાને ઘરમાં રહેવાથી શું ?
હું અવશ્ય દીક્ષા લઈશ અને તે પાળીશ, તેમજ સંસારમાં
પાછો આવવાનો નથી જ. (૩૪-૪૫૩)

છિંદિત્તુ જાલ અવલં વ રોહિઆ,
મચ્છા જહા કામગુણે પહાય ।
ધોરેજ્જસીલા તવસા ઉદારા,
ધીરા હુ મિલ્લવાયરિઅં ચરંતિ ॥૩૫॥

છિત્ત્વા જાગ્રમથગમિય મોહિતા

મમ્યા યથા યામગુણાન્ પ્રદાય ।

ધૌર્યા શીલામ્ભવમા ગ્ધારા,

ધીરા દુ મિત્રાચર્યા ચરન્તિ ॥૨॥

અર્થ-હે બ્રાહ્મણી ! જેમ નાહિત જાનિતા માનના મોહની યા નરી જાગને છેતીને મુખપુરક વિચર છે તેમ જાનનામાન મુદર વિચરબોગોને છાતી, પુરધર જામની મામ્ભ ઉપાટેલ બારને વજન કરનારૂપ શીલમ્ભવન અનગન વિનયમી મિત્ર બનેલ ધીર પુરો દીમાને રીમાવે તેમ હું પણ તેમની માફક સચમ મહબ્બ કરીશ (૪૫-૪૫૪)

નમે ય ધૌર્યા મમદ્યમતા,

મતાણિ જાલાણિ દલિત્તુ રમા ।

પલિતિ પુત્તા ય પર્દઝ મજ્ઞ,

તેદ વદ નાણુમમિપ્પમિત્તા ॥૨૬॥

મમગીવ ત્રોઘા મમતિજામમ્ભ

મતાણિ જાલાણિ દલિત્ત્વા રમા

પલિતિ પુત્તો ચ પતિથ મમ

તાનદ વદ નાણુમમિપ્પામદવા । ૨૬ ।

અર્થ-જેમ કૌચ પખીઓ અને જીવિસુ-જાણીનું હલન કરી ત તે પ્રદેશોનું ઉત્તર કરના જાકરમ જ્વલત હરે છે તેમ મારા જે પુરો અને પે વિસ્તાર જળ સરખી વિપદારજિને ત્યાગી આકાશ સમાન વિદ્ય સચમના મા તે તે સચમસ્થાનોનું પાલન કરે (૪૬-૪૬૬)

તેા હું એકલી તેમના મંચમમાનું કેમ અનુસરણુ ન કરું ?
અર્થ-તેઓની સામે હું પણ પ્રવ્રજ્યા કરણુ કરીશ
(૩૨-૮૫૫)

પુરોહિતં તં સમુત્તમદારં,

મુચ્ચાઽભિનિષ્ક્રમ્ય પદાય ભોગ ।

કુટુંબમાર્ગં વિહતુત્તમં તં,

રાયં અભિક્ષ્ણં સમુવાચ દેવી ॥૩૭॥

પુરોહિતં તં સમુત્તમં સદારં,

ધ્રુત્વાઽભિનિષ્ક્રમ્ય પ્રદાય ભોગાન ।

કુટુંબમાર્ગં વિહતુત્તમં તં,

રાજાનમભીક્ષ્ણં સમુવાચ દેવી ॥૩૭॥

અર્થ-ધરમાંથી નીકળી, ભોગોને છોડી, પુત્રો અને
પ્રિયા સહિત પ્રવ્રજ્યા કરણુ કરનાર પુરોહિત છે-એમ
સાંભળી, તે પુરોહિતે છોડેલ ઉત્તમ અને પુષ્કળ ધન-ધાન્ય
વિ. અહણુ કરતા રાજાને કમલાવતી નામની રાણી સારી
રીતિએ સમજાવવા લાગી. (૩૭-૪૫૬)

વંતાસી પુરિસો રાયં, ન સો હોદ્દ પસંસિઓ ।

માહણેણ પરિચ્છત્તં, ધણં આયાઽમિચ્છસિ ॥૩૮॥

વાન્તાસી પુરુષો રાજન્ !, ન સ ભવતિ પ્રશંસિત ।

માહનેન પરિત્યક્તં, ધનમાદાતુમિચ્છસિ ! ॥૩૮॥

અર્થ-હે રાજન્ ! વમન કરેલ-ત્યક્ત વસ્તુને ભોગ-
વનાર પુરુષ બુદ્ધિમાનોથી પ્રશંસાપાત્ર થતો નથી. બ્રાહ્મણે

દોહલ ધનવલ્લભની આપ હિન્દા કે? છા માટે આપ
વાનાશી બનો છા આપ જેવાએને વાનાશી બનતુ એ
ચિન નથી (૩૮-૪૫૭)

મત્ર જગ જઈ તુહ, મત્ર ધાગ્વિ ધન મત્ર ।

મત્રપિ તે અવગ્નત, નેવ તાણાય ત તુવ ॥૩૯॥

મત્ર જગદિ તત્ર, મત્ર શા-વિ ધન મત્ર ।

મત્રમપિ તત્રપર્ણન નેવ તાણાય તત્ર ॥૪૦॥

અર્થ-વગી અધગુ જગત્ અધવા તત્ર ધન ને
આપને આ રીત ધાય નો પણ આપની હિન્દા પુરવા
માટે તે શક્તિમાન થતુ નથી કેમ કે-આશા મનન હ
નેમજ જ મ-મરણ વિના વિનાશરૂપ રમણ માટે ત સધગુ
જગત અને ધન સમધ નથી (૩૮-૪૫૮)

મગિદિમિ ગય જયા તયા યા,

મળોમ્મે ધામગુણે પદાય ।

શ્લોકો હુ ધમ્મો નગદવતાણ,

ન વિજ્ઞહ અભમિદ્દ વિંપી ॥૪૦॥

મગિદ્યમિ શાજન ! યદા તદા યા

મળાન્માન લામભાગાન રજજાય ।

યથ યથ ધર્મો જગજ્જગણ

ન વિચત અમ્યત રહેદ્દ વિંધિય ૪૦॥

અર્થ-હુ શાજન ! આરે-આરે કેઈ પણ કમરે
બનોહુદ કામજોગેને કાલી આપ અવરુદ મરવાત ક હ
આપની સાથે કાઈ પણ આકરે નહીં નર અને દેવને

દમે વ યજ્ઞ મ્યન્દમે, મમ હમ્વં આર્ચં ! આગતા. ।

યયં વ મમાઃ કામેય, મગિન્તમો મયમે ॥૪૨॥

અર્થ-આ પ્રત્યક્ દેખાતાં વિષયો ઘણા ઘણા ઉપા-
યોથી મુશ્કિલ બનાવવા છતાં અવશ્યભાવે અસ્થિર છે.
વળી આપના હસ્તમાં તે પ્રાપ્ત થયા છતાં, તે આર્ચ !
સદાશય તે આપના હાથમાં રહેતા નથી. પરંતુ તે વિષયોમાં
ભાવના દારણે અંધ બનેલા, તેના ભાગવનારા આપણે
પણ તે બધું છોડી એક દિવસ ઉપડી જવાના છીએ. માટે
પુરોહિતની માફક આપણે પણ તેનો ત્યાગ કરીશું-એમ
સાગીએ રાતને કહ્યું. (૪૫-૪૬૪)

સામિસં કુલલં દિસ્સ, વજ્જમાણં નિરામિસં ।

આમિસં સવ્વમુજ્જિત્તા, વિહરિસ્સામો નિરામિસા ॥૪૬॥

સામિપં કુલલં દદ્ધા, વાહ્યમાનં નિરામિપમ્ ।

આમિપં સર્વમુજ્જિત્ત્વા, વિહરિપ્પ્યામો નિરામિષાઃ ॥૪૬॥

અર્થ-માસને ગ્રહણ કરનારા ગીધ અગર સમડીને
બીજાં પંખીઓથી પીડાતા બેઠાં અને માંસ વગરના તે
ગીધ અગર સમડીને બેઠાં, આસક્તિના હેતુરૂપ ધન-ધાન્યાદિ
સઘળું આમિપ સરખું છોડીને અમે નિઃસંગ અપ્રતિબદ્ધ-
વિહારી બનીશું. (૪૬-૪૬૫)

ગિદ્ધોવમે ઉ નચ્ચા ણં, કામે સંસારવહ્ણે ।

ઉરગો સુવણ્ણાપાસે વા, સંકમાણો તણું ચરે ॥૪૭॥

ગૃધ્રોપમાન તુઃ જ્ઞાત્વા ખલુ, કામાન્ સંસારવર્જનાન્ ।

ઉરગઃ સુપર્ણપાર્શ્વે ઇવ, શઙ્કમાનસ્તનુ ચરે ॥૪૭॥

અર્થ-ભવની વદિ કરનારા વિરથોની અભિલાસ
વાગા જનોને, માત્રવાગા ગીધ સરખા લાગીને ગ ની
પાને ભયવગ્ન રાત્રી વાગા તાપની માફક થતીપૂત્ર મિયામા
મૃત્તિ છે । જરી નીતિએ ૧૩૦ સમાન વિરથોથી આધા
ન પહોંચ તેરી રીતિએ પ્રયત્નશીલ બને । (૪૬-૪૭)

નાગા દ્વ વધળ છિન્ના, અણના વમર યા ।
મગ્રં વધ મહાસય, રુગુગ્રારત્તિ મે મુય ॥૪૮॥

નાગ દ્વ વધળ છિન્ના આપમના વળતિ મગ્ર ।
વમર વધ મહાસય ' રુગુગ્રાર ' રતિ મયા ધનમ ॥૪૮॥

અર્થ-જેમ પાણી બધનગ્ન દારૂ ના લાડી પાન ।
રથાનગ્ન વિધ્યાવનની અપીમા વાય છે નમ આરૂપી
બધનને હરી મુદ્ધ હવગ્ન આત્માના આયવગ્ન મુખિ ।
નમ ગમન છે । તે રુગુગ્રાર મા રાજ ' જે જે ને બધ પડ
છિન્નારી વચનો કહ્યા છે તે તમામ ન સાધુ પાની પ ૧૩૧
સાબાદય છે (૪૮-૪૯૭)

સદ્ગતા વિરુદ્ધ રજ્જ, વામભોગ અ દુષ્ણ ।
નિવિગયા નિગમિગા, નિન્નેદા નિપરિગા ॥૪૯॥

સ્વત્ત્વા વિપુલ રાજ્ય વામભોગાંક દુષ્ણ રજ્જ ન
નિવિગયો નિગમિયો નિન્નેદો નિપરિગદો ૧૩૧

અર્થ-દુ જે ૧૩૧થી રજાક જેવા કમલ ને અ
વિરુદ્ધ રાજ્યને ૧૩૧થી વિપરિગદ અ સ્વત્ત્વા રજ્જ
રિદ્ધત અન ૧૩૨ રજિત ન બને ૨૬ (૪-૪૯૮)

મમ્મં પમ્મં વિગામિના, વિગા કામમુણે વરે ।

વર્મ પર્મિગ્ગઝ જહસ્યામં, મોમં મોમ્મક્કમા ॥૧૦॥

મમ્મમ્ પર્મ વિગામ, જહસ્યા કામમુનાન વગમ ।

વર્મ મમ્મમ્ મમ્મમ્મમ્, મોમં મોમ. વગાકમ. ॥ ૧૦ ॥

અર્થ-ગર્વિનામ કામમુનાને છેડી. બુદ્ધારિયઉપ
અચ્ચવર્મને ત્યાગી, અનગમ વિ. વપને સ્વીકાર કરી,
જેમ સ્ત્રી નિત્યનેએ કહેવા છે તેવા અતિ દુષ્કર અને કર્મ-
ગણના તથા તરફ ચાર પરાક્રમવાળા સંયમને સ્વીકારનાર
ને બંને થયા. (૫૦-૪૬૬)

एवं ते कमसो बुद्धा, सञ्चे धम्मपरायणा ।

जम्ममच्चुभओव्विग्गा, दुक्खस्संतगवेसिणो ॥५१॥

एवं तानि क्रमशः बुद्धानि, सर्वानि धर्मपरायणानि ।

जन्ममृत्युभयोद्विग्नानि, दुःखस्यान्तगवेषकानि ॥ ૫૧ ॥

અર્થ-આ પ્રકારે પૂર્વોક્ત સઘળાંય છએ છ છએ
કમસર જ્ઞાની બનેલા અને જન્મ-મરણના ભયથી કંટાળેલા,
સર્વથા દુઃખ માત્રને અંત કેમ થાય-એ વાતની ગવેષણામાં
લયલીન થયા. (૫૧-૪૭૦)

सासणे विगयमोहाणं, पुच्छि भावणभाविआ ।

अचिरेणैव कालेणं, दुक्खस्संतमुवागया ॥५२॥

शासने विगतमोहानां, पूर्व भावनाभावितानि ।

અચિરેણૈવ કાલેન, દુઃખસ્યાન્તમુપાગતાનિ ॥ ૫૨ ॥

અર્થ-પરે ના અન્ય જન્મોમા ધર્મોચામડપ બાવ
નાથી રગાચેલા છએ જીવો શ્રી અરિષ્ટતદેવતા ગામનમા
મિથર બની યોગ જ નમયમા મોમે ગયા (૫૦-૪૬૧)

ગયા ય મહ દવિષ, માહણો અ પુનેદિશ્રો ।

માહણીદાગ્ગાચેવ, મન્વેત પરિનિવૃટ્તિમિ ॥૫૦॥

ગાતા ચ મહ દેવ્યા,

માહનભ પુરાહિત ।

માહની દાગ્ગાચેવ,

મર્વાણિ નાનિ પરિનિવૃટ્તાનિ જનિ ભવીમિ ॥ ૫૧ ॥

અર્થ-રાજા ઈપુકાર તેમની કમ સાવની રાણી જુડ,
પુ અગિત તેમની પત્ની ચગા છાદાગી તથા તેમના બંને
પુત્રા-આ મય જીવા મોદામા ગયા અધાત સિદ્ધ પરમા મા
બની ગયા, એમ હે જળુ । પુ કહું ન. (૫૦-૪૬૨)

॥ શ્લોક શ્રી હજુહારીયાધ્યયન સ પૂર્વ ॥

શ્રી સમિક્ષુ અધ્યયન-૧૫

મોળં ચગિમ્યામિ મમેન્ન ધમ્મં,
મહિણ, ઉજ્જુકહે નિઆણચ્છિન્ને ।

મંથરં જહિજ્જ અકામકામે,
અણ્ણાણ્ણસી પરિવ્વાણ, સમિવસૂ ॥૧॥

મોળં ચગિમ્યામિ મમેન્ન ધર્મં,
મહિતો ઋજુકૃતો નિદાનચ્છિન્નઃ ।

મંસ્તવં જાગ્રાદકામકામઃ,
અજ્ઞાતેપી પરિવ્રજેત સ મિક્ષુ ॥૧॥

અર્થ-‘શ્રમણપણાનું હું પાલન કરીશ’-એવા અભિ-
પ્રાયથી શ્રુતચારિત્રરૂપ ધર્મને પામીને અન્ય મુનિઓની
સાથે વિષય વિ.ની આસિક્તરૂપ નિયાણાને છોડી, માતા
વિ.ની સાથે પરિચયનો ત્યાગ કરે । તેમજ કામની અભિ-
લાષા વગરનો બની, ‘હું તપસ્વી છું’ વિ. જણાવ્યા
સિવાય આહાર વિ.ની ગવેષણા કરનારો અનિયતવિહારી
બની વિચરે, તે જ ભિક્ષુ છે. (૧-૪૭૩)

રાઓવરયં ચરિજ્જ લાહે,
વિરણ વેઅવિયા આયરવિરણ ।

પણે અભિમુખ મત્યર્થી,

જે વસ્તિવિ ન મુજિયા મ મિત્તમ્ ॥૨॥

શાગાવરત શરત ભાટ

વિરતો વદવિદ્યામરશિત ।

માતા અભિમુખ મર્ત્યર્થી

ય વસ્તિમિત મુજિયત મ મિત્તમ્ ॥૩॥

અર્થ-અમર્ય અનુષ્ઠાનવાળી તો પ્રધાન થઈ
અમર્યમથી મટી આત્માનું દુઃખનિર્મી કરવા પ્રયત્ન
અમર્યત્વ વિ લાભાને તો સી રાખના તથા ઉપારથના
પાનવાળી આભવેલી, પરીત, અને ઉપમગાન કરીને
અમર પ્રાપ્તિને આત્માની માફક ભેળો, અને તે પદ
વસ્તુમા મુદ્ધાનાય તો રાખના તથા નિર્વાણ અને
વિદ્યાર કો (૪૭૪)

અરોગવદ વિરતુ ધીર, મુર્ખા શર ભાટ નિચમાયગુરો.

અવગમણ અગપદિટ્ટ, જા વમિણ અદિઆગા મમિત્તમ્ ॥૪॥

આવાગમણ વિદિશા ધીર

મુનિશરત ભાટ નિચમાયગુરુ

અવગમણ અગપદિટ્ટ

ય વસ્તિમિત મુજિયત મ મિત્તમ્ ॥૫॥

અર્થ-અસમર્યમથી આત્માને અવગમણ તો ન
અવગમણ અગપદિટ્ટ વિમ આ ક અવગમણ
આકર અને અવગમણ અવગમણ કમલુ કા કા નેમ આ
આકર અને આ મુનિ સદા આ અને અવગમણ કમલુ
કાકર કા કા (૪૭૫)

પતં મયણાસણં ભક્ત્યા,
 સીડણં વિવિધં ચ દંશમમગં ।
 અન્વગમણે અયંપહિદ્દે,
 જો કસિણં અહિઆમણ સ ભિક્ષુ ॥૪૮॥

પ્રાન્તં શયનામનં ભક્ત્યા,
 શીતોણં વિવિધં ચ દંશમશકમ ।
 અન્વગમનઃ અમમ્પ્રહૃદ્ઃ,
 યઃ કૃત્સ્નમધ્યાસ્તે સ ભિક્ષુઃ ॥૪૯॥

અર્થ-અસાર શયન અને આસન વિ.તું સેવન કરી,
 શીત અને ઉષ્ણ તથા વિવિધ ડાંસ, મગ્ધર મેળવીને
 મનની વ્યગ્રતા વગરના બની, ડાંસ વિ.થી રહિત સ્થાનના
 લાલથી પ્રસન્નચિત્ત થતા નથી તથા સમસ્ત શયનાદિ
 પરીપાડને જે સહન કરે, તે ભિક્ષુ છે. (૪-૪૭૬)

ળો સર્કિઅમિચ્છઈ ન પૂઝં,
 નો વિઅ વંદણગં કઓ પસંસં ।
 સે સંજણ સુવ્વણ તવસ્સી,
 સહિણ આયગવેસણ સ ભિક્ષુ ॥૫૦॥

નો સત્કૃતમિચ્છતિ ન પૂજાં,
 નો પિ ચ વંદનકં કુતઃ પ્રશંસામ્ ।
 સ સંયતઃ સુવ્રતઃ તપસ્વી,
 સહિતઃ આત્મગવેષક સ ભિક્ષુઃ ॥૫૧॥

અર્થ-જે સત્કાર-પૂજા-વંદન વિ. આહતા નથી, તે
 સ્વશુશુગાનરૂપ પ્રશંસાને તો ક્યાંથી આહે ? ન જ ઈચ્છે.

ન ગુપ્તાન પ્રત્યે નાની ચત્રતાવાળા પવનમદાવનધારી પ્રગમન
વપતરી, તેમજ નમ્યત્રનાન-ક્રિયા મહિન જે ના માની
કમમલના નાનની ગુહિની ઈન્દ્રા કળા ૧, તે બિનુ ૬
(૫-૪૭૭)

नग पृण जहाह जीविअ.

मोदः वा यमिग निश्चयः नानाभिः ।

पञ्च मया तदस्मी.

न थ षोडश उयः स मिश्रः ॥६॥

शेन पुनः जटानि शिवित

साह वा कृष्ण निधकृतानि लज्जाति

मङ्गलान् महा सपुष्पी

न च कुर्यात् उपति न निहा । ९ ।

અર્થ-જો નિમિત્ત દ્વારા સ્વયં મુખતો ૧૩ ૧૩
અથવા કાચ-નોકાચ વિદ્યુત સપાટા ૧૧૫૫ ૦ અથવા
૬ તે નિમિત્તરૂપ ૧૨-નારીનો ૫ ૧૨૫ ૦ ૧૫૫૬ ૧
તે તથા ૧ કદો જે અબજાજાગી ૧૫૫ ૧૦ ૧૫૫૬
યાગા કુતુ જાણાવન ન પામે અથવા ૦ ૦ ૧૫૫ ૦ ૧૫૬ ૧
સ્ત્રી પિના રમણપ્રગાથ ૧ ન પામે તે સાધુ ૧૩ (૧-૨૭)

लिख सारं भोगमतलिकाय, सुविण सवस्यगण्डवद्वि-३ ।

अगविभां सामगविजय, श्री विजयादि जीह म निम्नु ॥७॥

ପିତୃଳୋକ ଶ୍ରୀମଦାମଳାମିତ୍ର

कथम् कथम् ह्यहं ननु विदाम् ।

अनुविधानं कदाचन विनश्य

६ दिवाभिन जीवनि क रि. ५ ६

અર્થે-નવ વિના ક્રેતુનિયમ ગુનાગુણ નિરૂપક
 વિના ને ક્રિત્ત, સ્વર અરૂપને ક્રોડનારી વિના, બદ્ધ વિ.
 વશાદરૂપ ભામશાસ્ત્ર, નંદનનિગર નિરૂપ આકાશીય વિના,
 સ્વભાશાસ્ત્ર, શ્રી વિના ત્રણારૂપ શાસ્ત્ર, સંહારરૂપ કથનરૂપ
 શાસ્ત્ર, પ્રાગાદ વિ. ત્રણ ક્રોડનાર વાસ્તુશાસ્ત્ર, મસ્તકસ્કુરણ
 વિ. ગુનાગુણ કથનરૂપ અંગવિદ્યાર વિના તથા દુર્ગા વિના
 ગળદરૂપ વિના; આવી જે વિનાઓથી આત્મવિદ્યા ન ચલાવે.
 તે આધુ ક્રોડવાય છે. (૭-૮૫૮)

મંતં મૂલં વિવિહં વિજ્ઞચિતં,

વમણવિરેઅણઘૃમનિત્તસિણાણં ।

આરે સગ્ગં તિગિન્હત્તં ચ,

તં પરિણાય પરિચ્ચણ સ મિક્ખુ ॥૮॥

મંત્રં મૂલં વિવિધાં ઘંચચિન્તાં,

વમતવિરેચનધૃમનેત્રસ્નાનમ્ ।

આતુરે સ્મરણં ચિકિત્સતં ચ,

તત્પરિજ્ઞાય પરિવ્રજેત્ સ મિશ્નુઃ ॥ ૯ ॥

અર્થ-ઝકારથી માંડી સ્વાહા પર્યંત મંત્રને. સહદેવી
 વિ. મૂલિકારૂપ શાસ્ત્ર, નાના પ્રકારની ઔષધી વિના
 આપારરૂપ ચિંતા, વમનશુદ્ધિરૂપ વિરેચન, મનશિલ વિરૂપ
 ઘૃમ, નેત્રસંસ્કારકરૂપ અંજન વિ., સંતાન વિ. માટે
 મંત્રૌષધીથી અભિષેક, રોગવાળી અવસ્થામા હા-મા વિ.
 પે સ્મરણ કરવું અને રોગપ્રતિકારાર્થે ચિકિત્સા કરવી, આ

નવેં નપરિપ્રથી વાગી અને પ્રયાગ્યાનપનાથી ગેરી
જે અથમમા । મા વિચર છે તે જ માધુ છે (૧-૪૮૦)

સ્વતિયગણગમગયપુત્રા,

માદળ મોઢ અ વિવિદા ય વિપિગો ।

નો તમિ ઘયદ મલેગપુત્ર,

ત પરિગ્ધાય પરિગ્ધા ન મિશ્નુ ॥ ૯ ॥

અત્રીયગણામરજતપુત્રા

માત્રા માગિવા વિવિધાશ દિર્ગમ ।

મા તપા વદનિ જ્ઞાવપુત્રા

તમરિજ્ઞાય પરિજ્ઞાન ન મિશ્નુ ॥ ૧૦ ॥

અર્ધ-પરિગ્ધો મરુ પિ અમુ ૨૨૪ ગમ્યા આર
માકે પિ ઉર્ધ્વા વાજકુમારે પ્રાપ્ત ॥ વાગ્ય પિ આગી ॥
વિવિધ ગિરપીઓ જે લાય છે તન્મોડી વામનમા આ
માદા છે-આના સત્કાર-પુરુષાર કહે પિ જ તાત્રા
નથી તમની પ્રેક્ષા(કીર્તિ)પુત્રાને માધ્ય વાગી તમ । ન
અથમમાગમા જે વિચરે ૧ તે મુનિ છે (૯-૪૮૧)

ગિદિગો જે પધ્યરણદિદ્ધા,

અપધ્યરણ ન સપુત્રા દિવિજ્ઞા ।

તમિ રહલોદઅરહદ્ધા,

ઓ સપથ ન વરદ મ મિશ્નુ ॥ ૧૧ ॥

દિદ્ધો જે પ્રજાજિતમ રજા

અપ્રજાજિતમ જા અનુમ અવદુ

તે રહલોદિવિવધાધ

દ અનુમ ન વરદિ ન મિશ્નુ ૧૨૦

ગા-ના વિવિધતા મનસ્વિ અર્થે.

નિવસા માનવજાત કલ્યા નેશમાં :

મીઠાસ ખાદ્યપાન પદાર્થ ,

ક. અન્ન ન વિભેદિ મ મિશ્રુ ॥૧૮॥

અર્થ-મીઠા અને તે પિ ના જેવું જીવન અને પ્રસાદના અર્થે તેમકમા ગાય તે, જેમ કે-દેવ-મનુષ્ય-તિથિય મેળાવી નેડ તેમજ મહા બયોગ્યાક મોટા અર્થેને માનવી ધર્મ પાળી જે અનિવ શયે નથી, તે માધુ છે. (૧૮-૪૮૬)

વાયં વિવિદં મમિન્ન લોભ,

મહિત્ત્વે શ્વેદાણુગ્ન અ કોવિદાપ્તા ।

પણ્ણે અભિમૃત મન્વદર્શી,

ઉવસંતે અવિદેહક મ મિશ્રુ ॥૧૫॥

ધાદં વિવિધં સમેત્ય લોકે,

મહિત્ત્વે શ્વેદાનુગતઃ ચ કોવિદાત્મા ।

પ્રાક્ષો અભિમૃત સર્વદર્શી,

ઉપશાન્તઃ અવિદેહકઃ મ મિશ્રુઃ ॥૧૬॥

અર્થ-લોકમાં દર્શનાંતર અભિપ્રાયરૂપ વિવિધ વાદને સપરિજ્ઞાથી હાનિકારક બાણી, પ્રત્યાખ્યાનપરિજ્ઞાથી છોડી, જ્ઞાન-ક્રિયાની, જિનવચનની કે મુનિઓની સાથે રહેલો સંયમસંપન્ન, શાસ્ત્રના રહસ્યને પામેલ આત્માવાળો, પ્રાણ પરિષદસહિષ્ણુ, સર્વ આત્માને સ્વતુલ્ય બોનારો, કષાય વગરનો અને ડોષને બાધા નહીં પહોંચાડનાર જે હોય, તે મુનિ છે. (૧૫-૪૮૭)

અમિષ્ણીવિ અગિઠ અમિં, તિદ્દિષ્ણ મરઓ મિષ્ણુઃ ।
અણુમાદ્લદુષ્ણમકાલી, ચિત્તાગિઠ ઇશ્વરમ મિષ્ણુઃ ॥૧૬॥

અશિષ્ણત્રીથી અણુદ અમિષ્ણ
તિત્તિષ્ણ મરઓ મિષ્ણુઃ ।
અણુમાદ્લદુષ્ણમકાલી

અણુમાદ્લદુષ્ણમકાલી ન મિષ્ણુ ॥૧૬॥
અનિ કાલીમિષ્ણુ

અધ્ય-ચિત્ત વિ વિનાન દાદા મરઓમિષ્ણુ નદા
કરનાદ મર ધાદના મિત્ત-ગાત્ર વિનાના દિદ્દિષ્ણમિષ્ણુ-
સપ્ત મિદ્દિષ્ણ, મરઓ કરનાદાગા નિમાદ અન મર ધ
આજ્ઞા કરનાદા દ્વિત્વ-ગાય મરઓ મારી માર ૫ મર કરના
અને અકરો વિત્તરનાદા મર માર ન મર ધ આ મર
મ મર! હુ મર મર (૧૬-૪૮૮)

॥ ૫૬૨મુ શ્રી સભિહુ આધ્યયન સપ્ત ॥

શ્રી બ્રહ્મચર્યસમાધિસ્થાનાધ્યયન-૧૬

સુયં મે આઝમં ! તેણં ભગવયા એવમકવાયં-ઠહ સ્વલુ
થેરેહિં ભગવન્તેહિં દસ વંભવેસમાહિટ્ટાણા પળ્ળતા । જે મિક્સુ
સોન્ના નિસમ્મ સંજમવહુલે સંવરવહુલે સમાહિવહુલે ગુત્ત
ગુત્તિદિદિદિ ગુત્તવંમયારી સયા અપ્પમત્તે વિહરેજ્જા ॥૧॥

શ્રુતં મયા આયુષ્મન્ ! તેન ભગવતા એવમાલ્યાતમ્-
ઠહ સ્વલુ સ્થવિરૈર્ભગવદ્ધિઃ દશ વ્રત્તચર્યસમાધિસ્થાનાનિ
પ્રજ્ઞપ્તાનિ । યાગિ ભિક્ષુઃ શ્રુત્વા નિશમ્ય સંયમવહુલઃ સંવર-
વહુલઃ સમાધિવહુલઃ ગુપ્તઃ ગુપ્તવ્રત્તચારી સદા અપ્રમત્તઃ
વિહરેત્ ॥૧॥

અર્થ-શ્રી સુધર્માસ્વામી, શ્રી જંબૂસ્વામી પ્રત્યે કહે
છે કે-હે આયુષ્મન્ ! તે ત્રણ લોકમાં પ્રસિદ્ધ જ્ઞાતપુત્ર
તીર્થંકર શ્રી મહાવીર ભગવાને આગળ ઉપર કહેવાતા
પ્રકારથી કહ્યું, તે મેં સાંભળ્યું છે કે-આ પ્રવચનમાં નિશ્ચયથી
સ્થવિર ભગવંતોએ બ્રહ્મચર્યના સમાધિસ્થાનો દશ પ્રરૂપેલા છે.
તે સ્થાનો સાંભળીને ભિક્ષુ, સંયમની બહુલતાવાળો, સંવરની
પ્રચુરતાવાળો, સમાધિની પ્રચુરતાવાળો, ત્રણ ગુણિવાળો,

કન્ધિયવિજેતા મખ. ૭ અમરવર્મિભાષિત રાનાયક-૧ (૧-૪૮-)

કયર સ્વતુ ન ધરદિ મગરતદિ દમ ધમવગ્ગમદિદુગ્ગ
પણના? જ મિલ્લ મોના નિમમ્મ મજ્જમણ્ણ મજ્જમણ્ણ
મમાદિવણ્ણ મુલ મુલિદિલ મુલમવર્ગી મયા અપ્પમ
વિદરજ્જા ॥૫॥

કતરાણિ સ્વતુ તાનિ કલપિ મગરતદિ દમ સદ્ધવ
મમાદિવગ્ગમણિ પ્રમાણિ ૧ યાનિ મિત્ત ધરવા કિલ્લમ
અવગમણ્ણ મજ્જમણ્ણ મમાદિવણ્ણ મુલ મજ્જમણ્ણ
મયા અપ્પમ વિદરજ્જા ॥ ॥

અર્થ-શ્રી વજીરવામી શ્રી મુખમારવામીન વ ॥
માખગી અમરવર્મિ પાઠ ૧૬ કે-૨૫૫૫ મગર ॥૫ અમરવર્મિ
૬ ૧ નમાદિવગ્ગમણિ કલ્પિ ૧૧ ન કયા ૧૧ ૧૨ ૧૩ ૧૪ ૧૫ ૧૬ ૧૭ ૧૮ ૧૯ ૨૦
૨૧ ૨૨ ૨૩ ૨૪ ૨૫ ૨૬ ૨૭ ૨૮ ૨૯ ૩૦ ૩૧ ૩૨ ૩૩ ૩૪ ૩૫ ૩૬ ૩૭ ૩૮ ૩૯ ૪૦
૪૧ ૪૨ ૪૩ ૪૪ ૪૫ ૪૬ ૪૭ ૪૮ ૪૯ ૫૦ ૫૧ ૫૨ ૫૩ ૫૪ ૫૫ ૫૬ ૫૭ ૫૮ ૫૯ ૬૦
૬૧ ૬૨ ૬૩ ૬૪ ૬૫ ૬૬ ૬૭ ૬૮ ૬૯ ૭૦ ૭૧ ૭૨ ૭૩ ૭૪ ૭૫ ૭૬ ૭૭ ૭૮ ૭૯ ૮૦
૮૧ ૮૨ ૮૩ ૮૪ ૮૫ ૮૬ ૮૭ ૮૮ ૮૯ ૯૦ ૯૧ ૯૨ ૯૩ ૯૪ ૯૫ ૯૬ ૯૭ ૯૮ ૯૯ ૧૦૦
પિયારી ૧ (૧-૪૮-)

કયર સ્વતુ ન ધરદિ મગરતદિ દમ ધમવગ્ગમદિદુગ્ગ
પણના, જ મિલ્લ મોના નિમમ્મ મજ્જમણ્ણ મજ્જમણ્ણ
મમાદિવણ્ણ મુલ મુલિદિલ મુલમવર્ગી મયા અપ્પમ
વિદરજ્જા ॥૫॥

કતરાણિ સ્વતુ તાનિ કલપિ મગરતદિ દમ સદ્ધવ

સમાભિચ્છાનાનિ પ્રજ્ઞાનાનિ, યાનિ ધિયુઃ. ક્ષય્યા નિગમ્ય
સંગમયદ્વ્યુઃ સંગમયદ્વ્યુઃ સમાભિચ્છાનુઃ ગુપ્ત ગુપ્તેન્દ્રિયઃ
ગુપ્તગ્રામનાગે મયદા અગ્રમત્. યિહચ્ચેન ॥ ૩ ॥

અર્થ-હે જાગૃત! કથયિત્વ ભગવંતોએ પ્રજ્ઞાર્થના
આ દશ સમાધિસ્થાનો પ્રદેશ કરે. જે સ્થાનો સાધુ માંભળી,
હૃદયમાં ધારી, સંયમજાળુ, મંવરજાળુ, સમાધિજાળુ,
ગુપ્ત, ગુપ્તેન્દ્રિય, ગુપ્ત પ્રજ્ઞાધારી અને મહા અગ્રમત્
બની મોક્ષમાર્ગવિહારી બને ! (૩-૪૨૧)

તં જઠા વિવિત્તાઈં સયણાસણાઈં સેવિજ્ઞા સે નિગ્ગંથે ।
નો ઇત્થી પસુપંડગસત્તાઈં સયણાસણાઈં સેવિતા હવ્વઈ, સે નિગ્ગંથે ।
તં કહમિતિ ચે આયરિયાહ-નિગ્ગંથમ્સ સ્વલુ ઇત્થી પસુપંડગ
સંસત્તાઈં સયણાસણાઈં સેવમાણસ વંભયારીસ્સ વંભધરે સંકા વા
કંઠવા વા વિત્તિગિચ્છા વા સમુપ્પજિજ્ઞા, ભેયં વા લભેજ્ઞા,
ઉમ્માયં વા પાઉણિજ્ઞા, દીહકાલિયં વા રોગાયંકં હવેજ્ઞા,
કેવલિપ્પણત્તાઓ વા ધમ્માઓ મંસેજ્ઞા, તમ્હા નો ઇત્થીપસુપં-
ડગ સંસત્તાઈં સયણાસણાઈં સેવિતા હવ્વઈ સે નિગ્ગંથે ॥૪॥

તદ્યથા-વિવિક્તાનિ શયનાસનાનિ સેવેત સ નિર્ગ્રન્થઃ ।
નો સ્ત્રીપશુપ્પંડકસંસક્તાનિ શયનાસનાનિ સેવિતા ભવતિ.
સ નિર્ગ્રન્થઃ । તત્કથમિતિ ચેદાચાર્ય આહ-નિર્ગ્રન્થસ્ય સ્વલુ
સ્ત્રીપશુપ્પંડકસંસક્તાનિ શયનાસનાનિ સેવમાનસ્ય બ્રહ્મચા-
રિણો બ્રહ્મચર્યે શઙ્કા વા કાઙ્ક્ષા વા વિચિકિત્સા વા
સમુત્પચેત ભેદ વા લભેત, ઉન્માદં વા પ્રાપ્તુયાત્, દીર્ઘ-
કાલિકં વા રોગાતઙ્કં ભવેત્, કેવલિપ્રજ્ઞાપ્તાદ્ વા ધર્માદ્

अथ न। तस्मात् न। त्वोपासकद्वयमनन नि नयनामननि
नयनामननि, न स्मरण ॥६॥

અર્થ-હે જાણું ને દગ્ગ મમાધિધાના છે ૧૦૦
જાણના નમા પા ૩ કાન આ મુજબ ૩ દ-મી-પ ૩
નપુ મક રજિત નાથન મન મા જાનુ આધુ નવન કહે
મી-પ ૧-નપુ મક રજિત નાથન મન મા જાનુ મા ૩
મુનિ થના નથી તેનું નું મકાજ ૭ આ મકાજના આ ૧૫
કા ૩ ૧-મી-પગુ-નપુ મક રજિત નાથન-મા જાનુ
કનાર મકા રાની ૧૫ થ આ ૧૫ ના રિવમ ૧
દાની નાકા ની રજનની અધિ ૧૧ મકા રા ૧ દ
મદે આને આરિનથી પગ ૧૫ માન પાન ૧૧ થ
રિવમિતે પગ ૫૬ મા પા ૧ દીધ મકા રા ૧ દ
૧૬ ૧ મા વિ ઉપકરણા આથ અથવા ૧૬ રિવમ ૧
પગિયાથ નથી આધુ ૩ મી પગ ૧૫ મા જાનુ
આસન વિનુ ૧૫ ન કપુ ૧૫ જાનુ ૧૫
મુનિ આથ ૧ (૪૪૪)

णो इ श्रीग वष वरणा हव स निगव । त वरानि
 य आपरियाद-रिगोवम गवु इ वर वर वर वर
 वमपरिग वमपर गव व वष व रिगिगिग व
 गवुगिग ग, भव वा गव ग, उगव व वरुग
 दीदकागिग वा रोगाव व व व वरुगिग ग वमग
 वा भेनि ग गव नो इ श्रीग वर वर ग । - ।
 वा वीग वष वर वर

का थीका कथा कथयिना अदरि क निदर

તત્કથમિતિ નેત્રાચાર્ય આહ—નિર્ગન્થસ્ય સન્તુ સ્ત્રીणां कथां
कथयेतो ब्रह्मचारिणां ब्रह्मचर्यं शङ्का या काङ्क्षा या
यिचिकित्सा या समुत्पणेत, भेद्यं या लभेत्, उन्माद्यं वा
प्राप्नुयात्, दीर्घकालिकं या रोगायकं भवेत्, केवल-
प्रज्ञानाद् धर्माद् या भवेत् । तस्मान्न नो स्त्रीणां कथां
कथयेत् ॥५॥

અર્થ—હવે બીનું સમાધિસ્થાન કહે છે કે-જો
સ્ત્રીઓની કથા કહેતો નથી તે મુનિ છે. તે શા માટે? તેના
પ્રશ્નોત્તરમાં આચાર્યશ્રી કહે છે કે-સ્ત્રી સંબંધી-સ્ત્રીઓની
આગળ કથા કરનાર પ્રજ્ઞચારી સાધુ, બ્રહ્મચર્યના વિષયમાં
શંકા, અભિલાષા અને ફલસંદેહ પામનારો, તેમજ ભેદને
મેળવનારો, ઉન્માદવાળો, દીર્ઘકાલિક રોગવાળો અને તથા
કેવલીકથિત ધર્મથી બ્રહ્મ થાય, માટે સ્ત્રીઓની કથાને
મુનિ કહે નહીં. (૫-૪૬૩)

णो इत्थीहिं सद्धि सन्निसिज्जागए विहरित्ता हवइ, से
निगंथे। तं कहमिति चे आयरियाह—निगंथस्स खलु
इत्थीहिं सद्धि सन्निसिज्जागयस्स वंभचारिस्स वंभचेरे संका
वा कंखा वा वित्तिगिच्छा वा समुप्पज्जिज्जा, भेयं वा लभेज्जा,
उम्मायं वा पाउणिज्जा, दीहकालियं वा रोगायकं हवेज्जा,
केवलपण्णत्ताओ धम्माओ वा भंसिज्जा, तम्हा खलु नो
निगंथे इत्थीहिं सद्धि सन्निसिज्जाए विहरिज्जा ॥६॥

નો સ્ત્રીભિઃ સાર્દ્ધ સન્નિષદ્યાગતો વિહર્તા ભવતિ,
સ નિર્ગન્થઃ । તત્કથમિતિ ચેદાચાર્ય આહ—નિર્ગન્થસ્ય ખલુ

શ્રીમિ નાઈ જમિયવાગતજ્ય પ્રદ્યવાગિયા પ્રદ્ય ૧ નાદુ
 ના વાદુ વા વિશિષ્ટિમ ના મમુવાત મમ વા મમ
 જમા વા પ્રાપ્તયાત દીરવાલિય વા રીગતદુ મમ
 વજલિપ્રમાત્રાદુ ધર્મદુ વા મમત ૧ મમત મટુ જ મિષ્ટ
 શ્રીમિ નાઈ જમિયવાગતો વિષ્ટ ૧૦૥

અધ્ય-૬૧ ૧૧ ૩ પ્રમાધિશાન ૨૧ ૩૩ ૨ જ

શ્રીનાની નાથ અંક મામન ઉપર મમત નથા ન નિમ ૬
 ૬ ન ૩૨ ૧ નંદ જવામમા આ રાજા ૨૧ ૩ ૩
 શ્રીનાની નાથ અંક મામન ઉપર મમ ૧ મમ ૧ ૬૧ ૧ ૬૧
 મુનિ પ્રાપ્તયાત વિષ્ટમા પુવામ ૧૦૧-મુનિ ૫૧
 દીપનદે-૧૦-૬ માદનીય ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧
 ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧
 અંક મામન ઉપર મુનિ બન ૧૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧ ૧ ૧
 આધુ ૩૩ (૧-૪ ૪)

જા દર્શીય દીપિયાર મગોદગા મનામ ૧ અ-૧૧૧
 નિગ્રાદના દવદ, સ રિગપ ૧ ન જદમિતિ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧
 રિગપામ સ્વદુર્શીય દીપિયાર મગોદગા મનામ ૧ અ-૧૧૧
 માણમ નિગ્રાપમાણમ સંમવારિય જમદ ૧ મગ વા જમ
 વા વિનિગિયદા વા મમુવપિ જમા મમ જાત ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧
 વા પાડનિગ્રા, દીપકાલિય વા મગપદ ૧૧-૧૧ ૧૧ ૧૧
 ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧
 દર્શીય દીપિયાર મનામ ૧ મનામ ૧ અ-૧૧૧ ૧૧
 ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧

નો યીનાં કન્દિયાણિ મનોહરાણિ મનોરમાણિ આદ્ય-
 યમિના નિખ્યાયા મયનિ, મ નિર્મલ્ય । મન્દર્થમનિ નેદા
 પાર્ય ભાત-નિર્મલ્ય મય મનુ યીનાં કન્દિયાણિ મનોહરાણિ
 મનોરમાણિ આદ્યોત્તયા નિ યાયર્થો વાતવાર્થો વાતર્થો
 કદા મા પાતા મા વિનિર્મલ્ય મા મન્દર્થેન, મેદા
 વર્થેન, ઉન્માદ મા પ્રાત્નયાન, ધીર્નકાલિક મા મોનાર્થ
 મયેન, વેગલિપ્રજ્ઞાદ પ્રમાદ મા પ્રમેન । તન્માન મનુ
 નો નિર્મલ્ય યીનાં કન્દિયાણિ મનોહરાણિ મનોરમાણિ
 આલોક્યેન નિખ્યાયેન ॥૭॥

અર્થ-ચોથું સ્થાન બતાવે છે કે-જે સીઓની
 મનોહર-આકર્ષક-મનોરમ તથા આકર્ષકકારક ઇન્દ્રિયોનું
 દર્શન, સ્મરણ તથા ચિંતન કરતો નથી તે મુનિ છે. તો
 કેમ ? તેના જવાબરૂપે આચાર્યશ્રી કહે છે કે-આ ચોક્કસ
 હકીકત છે કે-સીઓની મનોહર અને મનોરમ ઇન્દ્રિયોનું
 દર્શન તથા ચિંતન કરનાર બ્રહ્મચારી નિર્ઘ્રંથ, બ્રહ્મચર્યના
 વિષયમાં પૂર્વોક્ત શકા, અભિલાષા, ફલસંદેહ, ભેદ, ઉન્માદ,
 નીર્ધકાલિક રોગાતંકવાળો બની, અતે કેવલીપ્રણીત ધર્મથી
 બ્રષ્ટ થાય છે, માટે સીઓની મનોહર-મનોરમ ઇન્દ્રિયોને
 નહીં જોનારો અને તેનું ચિંતન નહીં કરનારો હોય તે
 જ સાધુ છે. (૭-૪૯૫)

ળો ઇત્થીળં કુહુતરંસિ વા દૂસંતરંસિ વા મિત્તિતરંસિ વા
 કૂઢ્યસદં વા રૂઢ્યસદં વા ગીયસદં વા હસિયસદં વા થણિયસદં
 વા કંદિયસદં વા વિલવિયસદં વા સુણિત્તા મવઙ્, સે નિગંથે ।

અર્થ-પાંચમાં અ્યાન કરે છે કે-પાપાળની ભીંતરૂપ કુટાળા અંતરાતમાં. તપનિમિત્ત પડતાના અંતરાતમાં અને પાદી કરે તિ.શી બનાવેના ભીંતના અંતરાતમાં ગીતે. શ્રીગોના મુચ્ચકાલના શબ્દો, પ્રાપ્યકલ્પન્ય રૂપના શબ્દો, પંચમ રાગ વિ.શી પ્રારંભિત અંગીતના શબ્દો, હાસ્ય અભિન શબ્દો, ભોગ અમયના અસ્પષ્ટ શબ્દો, ઉચ્ચ સ્વરે રડાના શબ્દો અને વિલાપના શબ્દોને જે સાંભળતો નથી તે માધુ છે. તે કેમ ? તેના પ્રશ્નોત્તરમાં આચાર્યશ્રી ફરમાવે છે કે-કૃત્તિત શબ્દ, રૂઢિત શબ્દ, ગીત શબ્દ, હસિત શબ્દ, સ્તનિત શબ્દ, કંઠિત શબ્દ, અને વિલપિત શબ્દને, સાંભળનાર બ્રહ્મચારી મુનિના બ્રહ્મચર્ય વિષયમાં મુનિ, પવોક્ત શંકા, અભિલાષા, ફલસંદેહ, ભેદ, ઉન્માદ અને નીર્ધકાલિક રોગાતંકવાળો બની, અતે કેવલીકથિત ધર્મથી બચી જાય છે. આથી ચોક્કસપણે માધુએ કૃત્તિના, હૃદયના અને ભીંતના આંતરે રહીને, કૃત્તિત-રૂઢિત-ગીત-હસિત-સ્તનિત કંઠિત અને વિલપિત શબ્દને નહીં સાંભળતો મુનિ મોક્ષમાર્ગમાં વિચરે છે. (૮-૪૮૬)

પો ઇત્થીણં પુવ્વરયં વા પુવ્વકીલિયં વા અણુસરિત્તા
 હવહ, સે નિગ્ગથે । તં કહમિતિ ચે આયરિયાહ-નિગ્ગંથસ્સ
 સ્વલ્લુ ઇત્થીણં પુવ્વરયં પુવ્વકીલિયં અણુસરમાણસ્સ વંમયારિસ્સ
 વંમચેરે સંકા વા કંસા વા વિતિગિચ્છા વા સમુપ્પજ્જિજ્જા,
 મેયં વા લભેજ્જા, ઉમ્માયં વા પાઉણિજ્જા દીહકાલિયં વા

મમાગ્રો વા મંગેજા । તન્હા ગતુ નો નિગંથે પળીયં
આહારં આહારેજા ॥૧૦॥

નો પ્રણીયમાહારમાહારયિતા મયતિ, મ નિર્ગંથઃ ।
તત્કથમિતિ નંદ્યચાર્યે આહ—નિર્ગંથસ્ય ગતુ પ્રણીતં પાણ-
ભોજનમાહાર્યનો શ્રદ્ધવાર્મિણો શ્રદ્ધવર્થે જાણા વા કાર્ણા વા
યિચિકિન્તા વા નમત્પવત, મેઢં વા લમેત, ઉન્માદ વા
પ્રાપ્તયત, દીર્ઘકાલિકં વા રોગાત્ક્રં મનેત, મેનલ્પિગ્જાનાદ્
ધર્માદ્ વા મનેત । તન્માત ગતુ નો નિર્ગંથ, પ્રણીત-
માહારમાહારેત ॥૧૦॥

અર્થ—સાતમું સ્થાન ગળાવે છે કે-જે શ્રી વિ.
સ્તિગ્ધ પદાર્થોથી ભગ્યક આધારને ॥પરતો નથી તે મુનિ
છે, એમ કેમ ? આના પ્રત્યુત્તરરૂપે આચાર્યશ્રી કહે છે
કે-સ્તિગ્ધ ભોજન કરનાર બ્રહ્મચારી સાધુ, બ્રહ્મચર્યના
વિપયમાં શંકા-કાક્ષા-ફલસદેહ-ભેદ-ઉન્માદ અને દીર્ઘ-
કાલિક રોગાત્કવાળો બની, અંતે કેવલીકથિત ધર્મથી
બ્રહ્મ થઈ જાય છે, માટે નિશ્ચયથી સાધુ સ્તિગ્ધ આધારનું
ભોજન કરે નહીં । (૧૦-૪૬૮)

નો અહમાયાણ પાણમોઞ્ઞં આહરેત્તા હવઈ, સે નિગંથે ।
તં કહમિતિ ચે આયરિયાહ—નિગંથસ્સ खलु અહમાયાણ
પાણમોઞ્ઞં આહારેમાણસ્સ વંમયારિસ્સ વંમચેરેસંકા વા કંઘા
વા વિતિગિચ્છા વા સમુપ્પજ્જિજ્જા, મેયં વા લમેજ્જા, ઉમ્માયં
વા પાણિજ્જા, દીહકાલિયં વા રોગાયંકં હવેજ્જા, કેવલિ-

पण्णत्ताओ धम्माओ वा भगवन्ता । तम्हा म्वडु वा पिणीय
अम्मायाण पाणमोअण भुनज्जा ॥११॥

ना अनिमात्रया पानभाजनमाहात्म्यिता मयति न
निगम्य । तत्रैवमिति चत्तवाय आह—निगम्यन्तु ननु
अनिमात्रया पानभाजनमाहात्म्यिता मयति ननु
वा वाहना वा विविक्तिता वा नमूययत भन वा कलम
उत्तमाद् वा मात्तुययत दीधवात्मि वा नानाम्भु मयत
वचलिमहात्माद् धर्माद् वा भवति । तस्मान्न ननु ना निह
स्या—निमात्रया पानभाजन भुज्जीत ॥ ११ ॥

अर्थ—आह—पान वस्त्राय न के—मायतु ११

करी पानभाजनने न वाहनी नभी न मायु । अ
केम ? नना नवायभा आयावकी कर न के न वायु न
धन करी वा वाहन कर न नवायकी मु अत्र न
पिण्डमा शका-कासा-इत्येतदन्-वा ३ मा ३ अत्र ६
शक्ति के वा नवायभा नभी के न पि १ ५ ३ ३ ५ ५
३ नभी आनानिभाव पानभा ३ ३ ३ ३ ३ ३ ३ ३
११ (११-३-४)

ना विभगाणुकार्द हवर सा गिराया त वरुमिद व
आपरिवाद-विभगावलि विभसिय करीर इति
अभिलगणित्त हवर तत्रा न तम् इति इत्यत्र अत्रि-इ
नामाम वधवारिम वधवर मद्र व वध व विनिर्दिता
वागवृत्ति इ इ मय व नमेत्र उत्तर व वरुमिद

દીહકાલિયં વા રોગાયંકં હવેજ્ઞા, કૅલિપણ્ણાં ધમ્માં ધા
ભેગેજ્ઞા । તમ્હા મત્તુળો ણિમંથે વિભૂપાણુવાઉં નિયા ॥૧૨॥

ગો વિભૂપાણુવાતી ભયમિ મ નિર્ગન્થઃ । તન્કમમિતિ
તેદાચાર્ય આહ-વિભૂપાણવિકઃ વિભૂપિતગીરઃ સ્ત્રીજનમ્ય
અભિરૂપણીયો ભયમિઃ । તતઃ મત્તુલમ્ય સ્ત્રીજનેન અભિરૂપ-
માણમ્ય વ્રાત્તચારિણાં વ્રાત્તવર્મે કાક્ષા યા કાક્ષા યા ત્રિવિ-
કિન્મા યા સમુત્પન્નેત, ભેદં યા લભેત, ઉન્માદં યા પ્રાપ્નુયાત.
દીર્ઘકાલિકં યા રોગાતપ્તં ભવેત, કેચન્નિપ્રજ્ઞાદ ધર્માદ વા
ત્રંમેત । તમ્માત મત્તુ તો નિર્ગન્થઃ. વિભૂપાણુવાતી ન્યાત ॥૧૨॥

અર્થ-તવમું સ્થાન જાણાવે છે કે-શરીરની શોભાના
સાધનો દ્વારા જે શરીરનો સંસ્કાર કરતો નથી તે સાધુ છે.
એમ કેમ ? તો પ્રત્યુત્તરમાં આચાર્યશ્રી કહે છે કે-શરીરની
શોભા કરનાર અને સ્નાન વિ.થી સુશોભિત શરીર બનાવનાર
સ્ત્રીજનથી ઇચ્છનીય બને છે, તેથી સ્ત્રીજનથી અભિલષણીય
બનેલ તે બ્રહ્મચારી નિર્ગન્થ, બ્રહ્મચર્યના વિષયમાં શંકા-
કાંક્ષા-ફલસદેહ-ભેદ-ઉન્માદ અને દીર્ઘકાલિક રોગાતંકવાળો
બની કેવલીકથિત ધર્મથી બ્રુ બને છે; જેથી નિશ્ચયથી
સાધુ વિભૂષા કરનારે બને નહીં. (૧૨-૫૦૦)

ગો સદરૂવરસગંધફોસાણુવાઈ હવડ, સે ણિમંથે । તં
કહમિતિ ચે આચરિયાહ-નિર્ગન્થસ્સ ચલુ સદરૂવરસગંધ-
ફાસાણુવાઈસ્સ વંમયારિસ્સ વંમચેરે સંકા વા કંચાવા વિતિ-
ગિચ્છા વા સમુપ્પજ્જિજ્ઞા, મેયં વા લભેજ્ઞાં । ઉમ્માયં વા
પાણિજ્ઞા, દીહકાલિયં વા રોગાયંકં હવેજ્ઞા, કેવલિપણ્ણ-

અર્થ-આશાનાં આ અને સ્ત્રીજન વિશેષી સંકિત
વ્યક્તિમાં જે પ્રદાનવાંની વ્યવસ્થા જે જે, તે સાધુ છે.
(૧-૫૦૨)

મણપન્થાયજણિ, કામગગચિવદ્વણિ ।

વંમચેરગ્ગો મિક્કવુ, થીકહં તુ વિવજ્જણ ॥૨॥

મનઃ પ્રદ્યાજનની, કામગગચિવદ્વણી ।

વ્રત્તચર્યરતો મિશ્રઃ, સ્ત્રીકથાં તુ વિવર્જયેત ॥ ૨ ॥

અર્થ-પ્રદ્યાચર્યના પાલનમાં પરાયણ મુનિ, ચિત્તને
પ્રસન્ન કરનારી અને કામરાગની વિશેષથી વૃદ્ધિ કરનારી
સ્ત્રી સંબંધી કથાને પશ્ચિયાગ કરે ! (૨-૫૦૩)

સમં ચ સયવં થીહિં, સંકહં ચ અમિક્કવણં ।

વંમચેરગ્ગો મિક્કવુ, ણિચ્ચસો પરિવજ્જણ ॥૩॥

સમં ચ મંસ્તવં સ્ત્રીભિઃ, સંકથાં ચ અમીક્ષણમ્ ।

વ્રત્તચર્યરતો મિશ્રઃ, નિત્યશઃ પરિવર્જયેત ॥ ૩ ॥

અર્થ-પ્રદ્યાચર્યપાલનમાં લીન સાધુ, સ્ત્રીઓની સાથે
પશ્ચિય, એક આસન ઉપર બેસવાનો તેમજ સ્ત્રીજન જે
સ્થલે બેસેલ હોય તે સ્થાને બે ઘડી પહેલાં બેસવાનો અને
વારંવાર રાગપૂર્વક વાતચીત કરવાનો સતત ત્યાગ કરે !
(૩-૫૦૪)

અંગપચ્ચંગસંઘાણં, ચારુલ્લવિય પેહિયં ।

વંમચેરગ્ગો થીણં, ચક્કુગેજ્જં વિવજ્જણ ॥૪॥

અંગપચ્ચંગસંસ્થાનં, ચારુલ્લપિતપ્રેક્ષિતમ્ ।

વ્રત્તચર્યરતઃ સ્ત્રીણાં, ચક્ષુર્ગ્રાહ્યં વિવર્જયેત ॥ ૪ ॥

अथ-प्रथमयय ०७ मुनि श्रीशोना मुद- भन्त
नि अग तमज वमयय नि उपागाना आभा मुद-
विगिण-अग वयनो ठन्नार मुभ तथा हटा ५१३ जन्म
नेर अधान् हा १११ जेवाना श्रीशोना आभा दाननाव
मुभ नेर विनु दान छापी ह । (४-५०५)

इय ज्य गीय, इमिय धनिय वनिय ।
वमगग्या वीण, गोपगिज्ज विवज्ज ॥ ५ ॥

जनिन जनिन गीन जनिन जनिन जनिनम ।
जजजययन वीणां भाजयय विवज्जय ॥ ॥

अथ-प्रथमय पादानमा हय जिम के य वि अ ।
वमा की । अथ जिम विवज्ज श्री । अथी हिन
हिन गीन-जनिन जनिन अ । हिन (५५ अथ गीन)
हिन ॥ ॥ ॥ ॥ (५-५०६)

हाग विद हा दय, हागापनामिपानि य ।
वमचगाभा धीण, वपादवि नाणुचि ॥ ५॥

हाग वीटा जनि दय हागा वपादवि नाणुचि ॥ ॥
जजजययन वीणां वपादवि नाणुचि ॥ ॥

अथ-प्रथमय पादानमा हिन जिम के य वि अ ।
हिन गीन-जनिन जनिन अ । हिन (५५ अथ गीन)
हिन ॥ ॥ ॥ ॥ (५-५०७)

પર્ણાયં મત્તપાણં તુ, મિષયં મયવિવરઢ્ઢણં ।

વંમચેરગ્ગો મિષ્ઠુ, ણિચમો પરિવજ્જણ ॥૭૥

પ્રણીતં મત્તપાણં નુ, ક્ષિપ્પં મરગિયરેનમ ।

વ્રત્તચર્યવત્તો મિષ્ઠુઃ, નિત્યગ્ગઃ પમ્મિર્જયેત ॥૭૭

અર્થ-પ્રહારયથોગ્યત મુનિ, શીઘ્ર કામવાસનાને વ્રગૃત કરનાર ક્ષિપ્તચ આત્માર-પાણી વિ.નો અર્થદા ત્યાગ કરે !
(૭-૫૦૮)

ધમ્મલઢ્ઢં મિયં કાલે, જત્તથં પણિહાણવં ।

નામત્તં તુ મુંજેજ્જા, વંમચેરગ્ગો સયા ॥૮૥

ધર્મલઢ્ઢં મિતં કાલે, યાગ્રાથં પ્રણિધાનવાનુ ।

નાતિમાત્રં તુ મુહીત, વ્રત્તચર્યવત્તઃ સદા ॥૮૭

અર્થ-ચિત્તની સમાધિવાળો-પ્રહાર્યપાલનમાં તત્પર મુનિ, સાધુના આચાર અનુસારે મેળવેલ તથા સંયમ-નિર્વાહ ખાતર શાસ્ત્રવિહિત કાળે હંમેશાં પરિમિત આહારને આરોગે, પરંતુ તેની માત્રાનું ઉલ્લંઘન કરી આહારને કરે નહીં. (૮-૫૦૯)

વિભૂસ પરિવજ્જેજ્જા, સરીરપરિમંડણં ।

વંમચેરગ્ગો મિષ્ઠુ, સિંગારત્થં ન ધારણ ॥૯૥

વિભૂષાં પરિવર્જયેત્, શરીરપરિમંડનમ્ ।

વ્રત્તચર્યવત્તો મિષ્ઠુઃ, શૃંગ્ગાર્થં ન ધારયેત્ ॥૯૭

અર્થ-પ્રહાર્યપાલનમાં લીન સાધુ, અતિ ઉત્કૃષ્ટ વસ્ત્રપરિધાનરૂપ વિભૂષાને છોડે તથા શૃંગાર માટે શરીરની શોભારૂપ વાળ વિ.ના સંસ્કારને ધારણ ન કરે ! (૯-૫૧૦)

मदुद मय य मय य, मय मय मय य ।

परविह वामगुण, निरयदा परिश्रान्त ॥१॥

नान्यत्र कर्णाणि च मन्त्राणि वसन्त कर्णाणि च मय य
परविधान वामगुणानि निरयदा परिश्रान्त १

अथ - अष्टाव्यय पावनमा ५५ गुणि ५ ५
मनादरे १००० २५-५५-५५ ५५ १०० १०० १०० १००
५०० १००००, १००० १००० ५५ (५ ५ ५)

आत्मा धीजगन्ना, धीवता च मयाम ।

मयया चैव नारीण, मामि इदियन्मय ॥२॥

वृष मय धीय, मयि वृषामिपानि य ।

पणीय भक्तपाण च, अमाय पाणभावन ॥३॥

मयभृगमिदृ च, वामभोगा य दृग्मय ।

मयभृगममयि, विम मयभृग दृग्मय ॥४॥

-मिनिदि यदृग्मय ।

मयय धीजगन्ना, धीवता च मयाम ।

मयया चैव नारीण, मामि इदियन्मय ॥५॥

वृष मय धीय, मयि वृषामिपानि य ।

पणीय भक्तपाण च, अमाय पाणभावन ॥६॥

मयभृगमिदृ च, वामभोगा य दृग्मय ।

मयभृगममयि, विम मयभृग दृग्मय ॥७॥

-मिनिदि यदृग्मय ।

अथ - अष्टाव्यय पावनमा ५५ गुणि ५ ५

मनादरे १००० २५-५५-५५ ५५ १०० १०० १०० १००

કુદિન-ગીન-રગિન ગાનનું શરણ, ભોગવેલ ભોગોનું
 સ્થગણ, નિગન આતાર-પાણી આનેગના, પ્રમાણ ઉપરાન
 આતાર દેવો, ગોદીને કુદારક શરીરને મુગોગિન
 મરુતું અને દુર્યોધ કામભોગો, મોટાર્થી આનમા માટે કલ્ય-
 નાય ઉપનનો નાશ કરનાર ભોઈ નાકપુટ જેવો જેવા મહા
 ભયંકર છે. (૧૧ થી ૧૩, ૫૧૨ થી ૫૧૮)

દુજયે કામભોગે ય, ણિચ્ચસો પગ્ગિજ્જણ ।

સંકટ્ટાણાણિ સન્વાણિ, વજ્જેજ્જા પણિહાણવં ॥૧૪॥

દુર્ગયાન કામભોગાંશ, નિત્યશઃ પગ્ગિર્જયેન ।

શક્કામ્થાનિ મવ્વાંણિ, વર્જયેન પ્પણિધાનવાન ॥૧૫॥

અર્થ-પ્રણિધાનવાળો સાધુ, દુર્યોધ કામભોગોનો
 સર્વદા ત્યાગ કરે ! તથા શંકા વિના જનક, સીજન વિ-
 સહિત દશ સ્થાનોને છોડી દે ! નહીંતર જિનાસાલંગ વિ-
 દોયો પેદા થાય ! (૧૪-૫૧૫)

ધમ્મારામે ચરે ભિક્ખુ, ધીરૂમં ધમ્મસારહી ।

ધમ્મારામણ દંતે, વંમચેરસમાહિણ ॥૧૬॥

ધર્મારામે ચરેદ્ ભિક્ષુઃ, ધૃતિમાન્ ધર્મસારથિઃ ।

ધર્મારામરતો દાન્તઃ, વ્રહ્મચર્યસમાહિતઃ ॥૧૭॥

અર્થ-ધૈર્યમૂર્તિ, ધર્મસારથિ, ધર્મતા ઉદ્યાનમાં
 વિચરનારો, ધન્દ્રિય-મનનો વિજેતા અને બ્રહ્મચર્ય-સમાધિ-
 સંપન્ન બની, મુનિ, શ્રુતચારિત્રરૂપ ધર્મોદ્યાનમાં વિહાર
 કરનારો અને ! (૧૫-૫૧૬)

दयानरगधरा, जकवाकमन्त्रिण ।
धमपारी नमसति, कुप ज वरति न ॥१६॥

स्वदानवगन्धर्वा, यथरागमन्त्रिण
महाबाहिना नमसति कुप ज वरति न ॥१६॥

अर्थ-को मो दुःख अथर्वण पातन हई व नम न
नमनिक-० रागिनी दया धामपनिनिहायना दया ६
नमन-५ वि अथर्व-राग धामना दया अथर्व ० नम
दया नमनकाई हई ६ (१६-५१०)

तम धाम धुव गिण्य, तागत जिगन्ति ।
मिदा गिज्जति चापण, मिज्जिगति मदावकि दिति ॥१७॥

यन धमा गता मित्र्य दामना जिगन्ति
मिदा मिज्जति चापण मदावकि दिति ॥१७॥

अर्थ-आ गता अथर्वण हई ६ १५१६ नम
धम नाम ॥ धम अथर्वण ॥ १५१६ नम
धामपारी कुप ज वरति नम दया ६
मिदा दया ॥ अथर्वण ॥ १५१६ नम
हृत् ॥ ६ ॥ (१ ५१६)

॥ १६ ॥ तम धम अथर्वण दाम दितेधामना ॥ १६ ॥

શ્રી પાપશ્રમાગ્નીયાધ્યયન-૧૭

જે કેડે ઉ પવ્વણ નિયંટે, ધમ્મં સુણિત્તા વિણયોવવણે ।
સુદુલ્લભં લહિતં વોહિલાભં, વિહરેજ પન્ના ય જહામુહં તુ ॥૧॥

યઃ કશ્ચિત્ત પવ્રજિતો નિવ્રત્તયો,
ધર્મં શ્રુત્વા વિનયોપપન્નઃ ।

સુદુર્લભં લઙ્ઘ્યા વોહિલાભં,
વિહરેત પન્નાચ્ચ યથામુગં તુ ॥૧॥

અર્થ-કોઈ એક મુમુક્ષુ ધર્મનું શ્રવણ કરી, અત્યંત
દુર્લભ બોધિલાભ મેળવી અને વિનીત બની દીક્ષિત થયેલ
સાધુ, દીક્ષા બાદ નિદ્રા વિ.ની પરવશતાથી શીયાલ વૃત્તિ-
વાળો-સુખશીલીયો બની શિથિલાચારી બને છે, તે પાપશ્રમણ
કહેવાય છે. (૧-૫૧૯)

સેજા દઢા પાઉરણં મે અસ્થિ,
ઉપ્પજ્ઞહં ભોત્તું તહેવ પાડં ।

જાણામિ જં વટ્ટહં આડસુત્તિ,
કિં નામ કાહામિ સુણ્ણ મંતે ! ॥૨॥

અર્થ-અર્થાત્ આચાર્ય અને ઉપાધ્યાયે, આચ આતુવાની અને વિનય-મંત્રા બાળનનું શિક્ષણ આપેલા હોય. ત્યારે જે ગણાની માત્ર આચાર્ય વિની નિંતા છે છે, તે સાધુ પાપશ્રમણ કહેવાય છે. (૪-૫૨૨)

જાયન્નિયત્તજાયાણં, મમ્મં ન પટિતપ્પા. ।

અપટિપ્પા. થદ્દે, પાવસમણેત્તિ વુચ્ચહ ॥૨૧॥

આચાર્યોપાધ્યાયાનાં, મમ્યમ્ ન પતિવૃત્ત્યતિ ।

અપતિપૂજકઃ સ્વશ્રમઃ, પાપશ્રમણઃ इत्युच्यते ॥૨૧॥

અર્થ-જે સાધુ, આચાર્ય વિ. શુદ્ધનની શાઓક શીતિએ સેવા-શ્રુતા કરી તેઓને પ્રસન્ન કરતો નથી અને ઉપકારી શુદ્ધનનો પ્રત્યુપકાર કરતો નથી તથા અહંકારમાં મસ્ત બને છે, તે પાપશ્રમણ કહેવાય છે. (૫-૫૨૩)

સમ્મદમાણે પાણાણિ, વીયાણિ હરિયાણી ય ।

અસંજણ સંજયમન્નમાણો, પાવસમણેત્તિ વુચ્ચહ ॥૨૨॥

સંમર્દયન પ્રાણાન્, વીજાણિ હરિતાણિ ચ ।

અસંયતઃ સંયતં મન્યમાનઃ, પાપશ્રમણઃ इत्युच्यते ॥૨૨॥

અર્થ-જેઈન્દ્રિ વિ. ત્રસ હોવોને, ડાગર વિ. ખીજોને, દુર્વા વિ. લીલી વનસ્પતિને અર્થાત્ સર્વ એકન્દ્રિ હોવોને ચરણ વિ.થી પીડા પહોંચાડનાર, સંયમભાવથી વર્જિત બની રહેલ હોય, તેમ છતાં પણ પોતે પોતાને સંયત માની રહેલ હોય, તે સાધુ પાપશ્રમણ કહેવાય છે. (૬-૫૨૪)

સંથારં ફલમં પીઢં, નિસિજ્જં પાયકંવલં ।

અપ્પમજ્જિયમારુહ્હ, પાવસમણેત્તિ વુચ્ચહ ॥૨૩॥

संस्कारक चक्रं पीठं निषर्गं वायव्यमण्डीराध्ययनम् । ३ ।
अथ वायव्यमण्डीराध्ययनम् । ३ ।

वायव्यमण्डीराध्ययनम् । ३ ।
वायव्यमण्डीराध्ययनम् । ३ ।
वायव्यमण्डीराध्ययनम् । ३ ।
वायव्यमण्डीराध्ययनम् । ३ ।

दक्षिणमण्डीराध्ययनम् । ३ ।
उत्तरमण्डीराध्ययनम् । ३ ।

अथ वायव्यमण्डीराध्ययनम् । ३ ।
अथ वायव्यमण्डीराध्ययनम् । ३ ।

अथ वायव्यमण्डीराध्ययनम् । ३ ।
अथ वायव्यमण्डीराध्ययनम् । ३ ।

अथ वायव्यमण्डीराध्ययनम् । ३ ।
अथ वायव्यमण्डीराध्ययनम् । ३ ।

अथ वायव्यमण्डीराध्ययनम् । ३ ।
अथ वायव्यमण्डीराध्ययनम् । ३ ।

अथ वायव्यमण्डीराध्ययनम् । ३ ।
अथ वायव्यमण्डीराध्ययनम् । ३ ।

પટિલેહઃ પમનં સે, જં કિં ચિ દ્વ ણિમામિયા ।

ગુરુપગ્મિભાગ ણિન્નં, પાવસમણેત્તિ વુચ્છઃ ॥૧૦॥

પ્રતિલિંગયતિ પ્રમત્ત. મં, યત્ત કિંચિન્ન ગત્તુ નિગમ્ય ।

ગુરુપગ્મિભાગેના નિવ્યં, પાપશ્રમણં ઇત્યુચ્યતે ॥ ૧૦ ॥

અર્થ-જે સાધુ, આર્દ્ર-તર્દ્રની વાતો સાંભળતો રહીને વશ- પાત્ર વિ.ની પ્રતિલેખના કરે છે તથા તે પ્રમાદી બનેલો અને હંમેશાં શુરની આશાતના કરતો રહે છે. તે પાપશ્રમણ કહેવાય છે. (૧૦-૫૨૮)

વહુમાયી પમુહરી,યદ્વે લુદ્વે અણિગ્ગહે ।

અમંવિભાગી અચિયત્તે, પાવસમણેત્તિ વુચ્છઃ ॥૧૧॥

વહુમાયી પ્રમુગ્ગઃ, સ્તવ્વો લુદ્ધઃ અનિગ્ગહઃ ।

અમંવિભાગી અપ્રીતિકરઃ, પાપશ્રમણઃ ઇત્યુચ્યતે ॥ ૧૧ ॥

અર્થ-જે સાધુ, પ્રચુર માયાવાળો, વધારે બકવાદ કરનારો, અહંકારી, લોભી, ઇન્દ્રિયોને વશમાં નહીં રાખનારો, ગ્લાન વિ. સાધુની સેવા નહીં કરનારો અને શુર પ્રત્યે સહલાવ નહીં રાખનારો હોય, તે પાપશ્રમણ કહેવાય છે. (૧૧-૫૨૯)

વિવાયં ચ ઉદીરેહ, અધમ્મે અત્તપ્પણ્ણહા ।

વુગ્ગહે કલ્લહે રત્તે, પાવસમણેત્તિ વુચ્છઃ ॥૧૨॥

વિવાદં ચ ઉદીરયતિ, અધર્માડત્તપ્રજ્ઞાહા ।

વ્યુદ્ગ્રહે કલ્લહે રક્તઃ, પાપશ્રમણં ઇત્યુચ્યતે ॥ ૧૨ ॥

અર્થ-જે સાધુ, શાંત થયેલ કલ્યાણને પ્રગટ કરે

૪, દ્વિવિધ આધુષર્મથી સ્થિત તથોધ પ દોઝે સ્વ
પરિત્રામી નરમુદિને કૃત્રાથી નજી ૩-૭ તથા દોઝા
વિના મુદમા તથા વચનના કૃત્રદમા નજી ૩-૭ ન
પાપશ્રમણ કહેવાય છે (૧૦-૫)

અગ્નિગણે શુભકૃત, જય નય નિર્મીયા ।

આગળમિ અગાઉત, વાવમગળિ શુભ ॥૧૨॥

અગ્નિગણે શુભકૃત, જય નય નિર્મીયા ।

આગળમિ અગાઉત, વાવમગળિ શુભ ॥૧૩॥

અર્થ-૪ આધુ આમની વિધિ તા ૫૦ ૧ ૨ ૩
આધુષર્મ કહેવાઈ તથા-આમની ૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦
વિધિમાં ઉપયાગ વગર ૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦
છે (૧૩-૫૩૧)

શાસ્ત્રપાઠી શુભ, શાસ્ત્ર ન વચિત્ત ।

શીયાળ અગાઉત, વાવમગળિ શુભ ॥૧૪॥

શાસ્ત્રપાઠી શુભ, શાસ્ત્ર ન વચિત્ત ।

શીયાળ અગાઉત, વાવમગળિ શુભ ॥૧૫॥

અર્થ-૫ આધુ શાસ્ત્રપાઠી વિધિ ૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦
શાસ્ત્રપાઠી શુભ, શાસ્ત્ર ન વચિત્ત ।
શીયાળ અગાઉત, વાવમગળિ શુભ ॥૧૬॥
શાસ્ત્રપાઠી શુભ, શાસ્ત્ર ન વચિત્ત ।
શીયાળ અગાઉત, વાવમગળિ શુભ ॥૧૭॥

શુદ્ધતા શિવતા અગાઉત અગાઉત ।

અગાઉત શુદ્ધતા અગાઉત અગાઉત શુદ્ધતા ॥૧૮॥

દમ્યદધિતી નિજનિ, આહાર્યયતિ અમીશ્નમ ।
અમ્નસા તપ જમોષિ, પાપશ્રમણ કન્યુચ્યતે ॥ ૧૨ ॥

અર્થ-જે સાધુ, વિના કારણે વારંવાર દધ, દર્દી
વિ. અપણી વિગત્તોને વાપરે છે, એટલું જ નહીં પણ
અનગત વિ. તપમા નવપર બનતો નથી, તે પાપશ્રમણ
કહેવાય છે. (૧૫-૫૩૩)

અન્યંતમ્મિ ય સૂમ્મિ, આહારેઽ અમિક્ષ્વાં ।
ચોઢઓ પટિચોણ્ટ, પાવસમણેત્તિ વુચ્ચઢ ॥૧૬॥

અમ્તાન્તે ચ સૂર્યે, આહાર્યયતિ અમીશ્નમ ।
ગોઢિતઃ પ્રતિનોદયતિ, પાપશ્રમણઃ કન્યુચ્યતે ॥ ૧૬ ॥

અર્થ-જે સાધુ, સૂર્યાસ્ત સુધી વારંવાર વિશેષ કારણ
સિવાય આહાર વાપર્યો કરે છે, ત્યારે જાન-ક્રિયાની બાળ-
તમાં ગુરૂ વિ.થી પ્રેરણા થાય ત્યારે ગુરૂઓની સાથે વિવાદ
કરવા લાગી જાય છે, તે પાપશ્રમણ કહેવાય છે. (૧૬-૫૩૪)

આયરિયપરિચ્ચાઢ, પરપાસંઢ' સેવણ ।
ગાણં ગણિણ દુઘ્મૂણ, પાવસમણેત્તિ વુચ્ચઈ ॥૧૭॥

આચાર્યપરિત્યાગી, પરપાવણ્ઢ' સેવતે ।
ગાણઙ્ગણિકો દુર્મૃતઃ, પાપશ્રમણઃ કન્યુચ્યતે ॥ ૧૭ ॥

અર્થ-જે સાધુ, આચાર્યના પરિત્યાગ કરે છે, શ્રી
જિનોક્ત ધર્મ છોડી બીજા ધર્મને આચરે છે, સ્વગણ-
ગચ્છને છોડી બીજા ગણમાં જાય છે અને દુરાચારી હોઈ
અતિ નિંદનીય બને છે, તે પાપશ્રમણ કહેવાય છે. (૧૭-૫૩૫)

મર્દ ગર્ વર્મિયજ, પગમિ ધાર ।

નિમિત્ત ય વરદત, પાવનમણિ મુક્ત ॥૧૮॥

સ્વયં ગર્ વર્મિયજ વરમર્દ દયાગુણ નિ ।

નિમિત્ત ય સ્વયંગર્દિ પાવનમણિ મુક્ત ॥૧૯॥

અર્થ— આમ પાતાના પદનાં નામ આપી કન
આપુપત્તિ કરીમાની પ્રદક્ષિણા મારે આપનાર્થે કરી ૧૮
માય કરે છે વળી મુગા મુગ મધનદય નિમિત્તથી ૧૯
કરે છે તે પાપધમણી મરેવાય ૧૯ (૧૮ ૫ ૬)

મનાદિવિદ જમર, નિર્ણય મામુજાનિય ।

નિર્ણયિયજ ય વાર, પાવનમણિ મુક્ત ॥૨૦॥

સ્વતાનિર્ણય જમરિ મરતાનિ મામુજાનિય

નિર્ણયિયજ ય વારવતિ પાવનમણિ મુક્ત ॥૨૧॥

અર્થ— આમ પાતાના જમુ વિદ
આપનાં વાપરે ૨૦, અનેક કરીમા આપી ૨૧
૧ મના નથી અને મરેલાના પદ મારે વર ૨૧)
માર્થે ૨૧ ઉપર વર ૨૧ તે પાપધમણી મરવાય ૨૧ (૨૧ ૫ ૬)

તપાસિ વૈવર્તમાર્ગેવુદ કવેધર દુર્લભાવર્તિ ૨૨ ।

તપાસિયોત વિગદવ ગમદિન મરુદર મરણ ૨૩ ॥

વવાતપ વરુદુર્લભાવર્તિ

કવેધર ૨૨ નિહતાવર્તિ

કવિવૃદ્ધ કવિ વિવિધ વર્તિ

૨૩ ૨૪ ૨૫ ૨૬ ૨૭ ૨૮ ૨૯ ૩૦

અર્થ— ૨૨ ૨૩ ૨૪ ૨૫ ૨૬ ૨૭ ૨૮ ૨૯ ૩૦

મન્ન-દશીન મંગળન-ચશાચક્રંદય પાન મંગલનીય કુશીલ,
માધુર્યોની માદક આશનદાનેને નહીં દોડનાદો, માત્ર
મુનિવેપથારી અને ઉત્તમ મુનિઓની અપેક્ષા અન્યંત
વડતરી ટોરિનો, આ દોડમાં જેની માદક નિંદનીય અને છે.
તેના બંને ભગ બગરી નય છે, કેમ કે-અર્ધી તે શ્રી ચતુર્વિધ
સંઘથી અનાદરણીય અને પરદોડમાં ચૂનગાચિત્તનો વિરાધક
થવાથી સ્વર્ગ વિના મુખથી વચિત અને છે. (૨૦-૫૩૮)

જે વજ્રણ ણ્ણ મયા ઉ દોસે,

સે મુવ્વણ હેઠ મુર્ણીણ મજ્ઞે ।

અયંમિ લોણ અમયંવ પૂણ,

આગણ્ણ લોગમિણં તહા પરં તિવેમિ ॥૨૧॥

યઃ વર્જયતિ પ્તાન સદા નુ દોષાન,

સ સુવ્રતો ભવતિ મુનીનાં મધ્યે ।

અસ્મિનલોકે અમૃતમિવ પૂજિતઃ,

આરાધયતિ લોકમિમં તથા પરં ઇતિ વ્રવીમિ ॥ ૨૧ ॥

અર્થ-જે સાધુ, પૂર્વોક્ત જ્ઞાનાતિચાર વિ. દોષોનો
પરિહાર હંમેશાં કરે છે, તે મુનિઓમા પ્રશસ્ત મહાવ્રત-
ધારી કહેવાય છે; એટલું જ નહીં પરંતુ તે આ લોકમાં
અમૃતની માદક શ્રી ચતુર્વિધ સંઘથી પૂજાપાત્ર અનેલો,
આલોકને અને પરલોકને આરાધના દ્વારા સફલ બતાવે છે.
આ પ્રમાણે હે જ'બૂ ! હું કહું છું. (૨૧-૫૩૯)

॥ સત્તરમુ શ્રી પાપશ્રમણીયાધ્યયન સંપૂર્ણ. ॥

શ્રી મયતાધ્યયન-૧૮

पवित्र नगर गंगा, दुर्लभसम्पदा ।

नामण भजण नाम, मिमाय उवनिगा ॥१॥

प्रातिपदिक मण्डप राजा, सुधीन मन्त्रपाल

नामना विजया नाम सुग साधुगन्धिनः ।

अर्थ-यि तारा नारा अतः या तारा + अतः
नाम तः अतिरिक्त दानतः कतिपय नमोदायः राक्षसः ।
न अतः यथातः तिरिक्तः राक्षसः भागः । अतः (१)
(१-५४८)

दिव्यार्णव गव्यार्णव रुद्रार्णव त्रुद य

पायनार्णव गहया, सख्यया द्वाविवाः १०० ।

मिष्टान्नाद्यपानादिभिरपि न भिद्यते ।

भौम भोग मित तथ वदत शक्ति ॥ १॥ पुष्प ।

विश्वनीति अन्तराष्ट्रनीति अन्तराष्ट्रनीति अन्तराष्ट्रनीति

प्राद्वानादीनां लक्षणः कश्चन दृष्टव्यः च

॥ श्रीगुरुभ्यो नमः ॥

ਸੀਮਾਵਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਆਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

1. $\frac{1}{2} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{4}$

અનેના અને પાવડાગેનાથી પરિવ્રજા થઈને, મૃગમાંસના આત્મામાં ભેગુપ બનેલા, પોષિતાર બની, કાંપિત્ય નગરના કેશર નામના ઉદ્યાનમાં પડેલા, મૃગોને રોગગ્રાણી બનાવી, બચાવીના તથા આત્મુચાત્મુ કોટવાથી જિનન બનેલા કેટલાંક મૃગોનાં રાજ્યો શિકાર કરવા માંડ્યો. (૨૮૩, ૫૪૧+૫૪૨)

અહ કેયંમિ ઉજાણે, અળગારે તવોધણે ।

મજ્ઝાયજાણસંજુને, ધમ્મજ્ઞાણં જિવાયડ ॥૪૮॥

અફોવમંડવંમિ, જાયડ સ્વવિઆસવે ।

તસ્સાગણ મિણ પામં, વહેડ સે નગહિવે ॥૫૦॥ યુગ્મમ્ ॥

અથ કેમગોચારે, અનગારસ્તપોધનઃ ।

સ્વાધ્યાયધ્યાનસંમકૂનો, ધર્મધ્યાનં ધ્યાયતિ ॥૪૯॥

અફોવમણ્ડપે ધ્યાયતિ, શ્વવિતાશ્રવઃ ।

તસ્યાગતાન મૃગાન પાર્શ્વે, દન્તિ સ નગધિપઃ ॥૫૦॥

યુગ્મમ્ ॥

અર્થ-જ્યારે રાજા મૃગોનો શિકાર કરવા માંડ્યો, ત્યારે આ કેશર નામના ઉદ્યાનમાં સ્વાધ્યાયધ્યાનસંયુક્ત-તપ-રૂપી ધનવાળા એક મુનિરાજ ધર્મધ્યાન નામનું ધ્યાન કરી રહ્યા હતા. વૃક્ષ વિ.થી વ્યાસ નાગરવેલ વિ.ના મંડપમાં આશ્રયોને દૂર કરનાર અને ધ્યાન કરનાર તે ગર્દભાલિ મુનિરાજની પાસે તે હરણો દોડી આવ્યા, છતાં તે મૃગોનો રાજ્યો શિકાર કર્યો. (૪+૫, ૫૪૩+૫૪૪)

અહ આસગઓ રાયા, સ્વિપ્પમાગમ્મ સો તર્હિ ।

હણ મિણ ઉ પાસિત્તા, અળગારં તત્થ પાસઈ ॥૫૧॥

અથ અથગતો જાતા સિમ્ભામથ્ય ન તસ્મિન્ ।

જનાન મુનાનવ મુદ્ધવા, અનમાર્ નવ વચ્ચતિ ॥૬૦॥

અર્થ-ત્યાગમાદ ઘોટેઆદ બનવા ન ત ન મ પમ
ગત જ આરીને ગિમ્ભરના બેગ બનવા દર ના જે
નાપો મા જ મમથે ત્યા મટેતા અથ અદિ નિ
અનિરાજને તે જુએ છ (૬-૫૫)

અથ ગયા તત્ત મમતી, અનમાર્ મનામતી ।

મા ૩ મપુણ્ય, મગિદ્ધન ઘનુદા ॥૭॥

આમ વિગદ્ધન, અનમાર્ ગા વિરા ।

વિગળ વળ વળ મવર નચ મ વળ ॥૮॥

અથ માળેન ગા મવર, અનમાર્ જાળમગિતી ।

ગણ ૧ વટિમેત, મગી ગયા મવરદુમ ૧૧ ।

મગી અથમાર્ગિતિ, મવર રતગદિ ૨ ।

૬૬ તાળ અનમાર્, દદિજ નાગાર્ગિતી ૧૧ ।

॥ પુર્ણિ ૬ ૧૬૬ ॥

અથ જાતા તથ મમમાર્, અનમાર્ રતગદિ ૧૧

૬૬ તા ૩ મપુણ્યેન મગાર્ગિતિ ૧૧૬૬ ૩

અથ વિગદ્ધન મગ અનમાર્ગિતિ ૧૧૬૬

વિગળેન મગદા વાદી મવર અથ ૧ ૧ ૧

અથ રીમેત ન મગદા અનમાર્ ૧૧૬૬ ૬૬

જાતા ન રતિમગદા ૧૧ ૧૧ ૧૧૬૬

૧૧૬૬ ૧૧૬૬૧૧ ૧૧૬૬ ૧૧૬૬ ૧૧

૧૧૬૬૧૧૧ ૧૧૬૬ ૧૧૬૬૧૧ ૧૧

૧૧૬૬૧૧૧ ૧૧૬૬૧૧

આગે-ત્યે ચાલત, ત્યાં મુનિરાત્રીન ગયા બાન, માટે!
 આગળના આગળીય મેં આ મુનિરાત્રીને ગોરી કરીત કરી
 છે' એન જાણી, બચાવીન બની, ગોડો મરી, તે ચાલ મુનિ-
 રાત્રીના ગણના મરિનય ગંદના કરી જોડ્યો કે-એ બગવન!
 માને આ અપરાધની મને માફી આપો!' ત્યાંએ શ્વાનસ્થ
 ભગવાન-મુનિપ્રવર માર્ગ જગાળ આપના નથી, ત્યાં 'આ
 કોમલમાન થયેલ મુનિ મું કરશે તે ખગર પડતી નથી,'
 -એન વિચારી, વધારે બચાવત બની, રાત પોતાનો પગિ-
 વય આપે છે કે-માટેજ! હું મંજય નામનો રાત છું.
 માટે દે ભગવન! મને જગાળ આપો! કેમ કે-કોધિત
 મુનિરાત્ર તેજથી કોડો મનુષ્યોને બાળી શકે છે, એથી મારુ
 મન બચાકાન્ત થઈ રહ્યું છે, માટે પ્રભો! મને જોડાવો
 અને નિર્ભય બનાવો! (૭ થી ૧૦, ૫૪૬ થી ૫૪૮)

અમઓ પતિવા તુભં, અમયદાયા મવાહિ અ।
 અણિચે જીવલોગંમિ, કિં હિંસાએ પસજસિ? ॥૧૧॥
 જયા સઘ્વં પરિચ્ચજ્જ, ગંતવ્વમવસસસ તે ! ।
 અણિચે જીવલોગંમિ, કિં રજ્જંમિ પસજસિ? ॥૧૨॥
 જીવિઅં ચેવ રૂવં ચ, વિજ્જુસંપાયચંચલં ।
 જત્થ તં મુજ્જસી રાયં, પેચ્ચત્થં નાવજુજ્જસે ॥૧૩॥
 દારાણિ અ સુઆ ચેવ, મિત્તા ય ત્થા વંધવા ।
 જીવતંમણુજીવંતિ, મયં નાણુવ્વયંતિ અ ॥૧૪॥

निहानि मय पुना, पित्रा पामदृक्विम्रा ।
 पित्रा वि तदापुन, यधु मय नय चर ॥१॥
 मश्री नगजिज्ञा दय, दार अ पमिक्विम्रा ।
 यी न न नग मय, ददुना अरविम्रा ॥२॥
 मगावि जं यय यम, गु पा ज पा ॥३॥
 एमृणा नग मगुना, मगा उ पा मर ॥ ७ ॥
 ॥ मगादि दयद ॥

अभय पापिभ ॥ मय अभयनाता भय न
 अमिगे जीमलाय वि विगाया ॥ मगमि ॥ १ ॥
 मदा मय पमिक्विम्रा मय यमदयदय न
 अमिगे जीमलाय वि विगाया ॥ मगमि ॥ २ ॥
 जीमिल भय कय न विगायाय लयदय
 यय मय मगमि वातय ॥ मगमि ॥ ३ ॥
 दयाय मगमि मगमि मगमि ॥ मगमि ॥ ४ ॥
 जीमिलमगमिजीमिल मगमि ॥ मगमि ॥ ५ ॥
 निहानि मय पुना पित्रा पामदृक्विम्रा
 पित्रा वि तदापुन यधु मय नय चर ॥ १ ॥
 मश्री नगजिज्ञा दय दार अ पमिक्विम्रा
 यी न न नग मय ददुना अरविम्रा ॥ २ ॥
 मगावि जं यय यम गु पा ज पा ॥ ३ ॥
 एमृणा नग मगुना मगा उ पा मर ॥ ७ ॥
 ॥ मगादि दयद ॥

१५१११५५ १५५ १५५ १५५ १५५
 १५१११५५ १५५ १५५ १५५ १५५

આચાર્યને મુજબ નામની પાસેથી મુનિને આજ્ઞાથી આદર ન થાય, અને તેમ જ તેના નામના નામ થયો. આજ્ઞાનો આદર નથી એથી વિનાશવાન માનવે નામના અભિનયવાન પદમે તે જાણ કરી શકે નહીં. આજ્ઞાનો આદર નથી એ પ્રમાણે દીકરાને ધાન નથી નાંજવું મુનિએ ડીકારો બની ગયા અને આદુ-નનાનારીને મુજબ પાલન કરતા તે એક નમરીમા પધાર્યો. પુરુષોના ને દેશાનિક દેશ હતો, તે વચ્ચીને તે નમરીમા અભિનયકરમા આવતો થયેલો, પરંતુ એક પણ નિમિત્તથી તે નદિનરમણપાથે બનવા પેગલી બની તેનાને દીકરા કહ્યું કરી. વિદ્યાર્થી કરતા મનિષ્ય મુનિ નાંજવું મુનિને જોઈ, તેમની પરીક્ષા માટે કદ છે કે-જેણે આપનું પ્રમન્નરૂપ છે તેણે જ મન પાળું પ્રમન્ન વર્તનું લાગે છે, તો આપનું નામ અને જોત્ર શું છે? કયા ઉદ્દેશથી આપ દ્રમણ બન્યા છો? કયા પ્રકારથી આચાર્ય વિની આપ સેવા કરી? તથા આપ કેવી રીતે આચાર્ય વિનીન કહેવાયા? (૧૮ થી ૨૧, ૫૫૭ થી ૫૬૦)

સંજયો નામ નામેણં, તદ્વા ગોત્રેણ ગોઝમો ।

ગદ્ધભાલો મમાયરિઝા, વિજ્ઞાચરણપારગા ॥૨૨॥

સંજયોનામ નામ્ના, તથા ગોત્રેણ ગૌતમઃ ।

ગદ્ધભાલયો મમાડ્ડચાર્યા, વિદ્યાચરણપારગાઃ ॥ ૨૨ ॥

અર્થ-હું સંજય નામવાળો અને ગૌતમ ગોત્રવાળો છું; તેમજ જ્ઞાન અને ચારિત્રમા પારંગત ગદ્ધભાલિ નામના મારા આચાર્ય છે. આ આચાર્યશ્રીએ મને છવ-

દિશાથી અગ્રાથી મહુપટેના માથી મુનિશાથી ૫૬ ૪ ૩
 ૪ ન મુનિ માટે હું લીધિન બન્યા ૩ ન ૨ મુનિશાથી
 ઉપદેશ પ્રમાણ જુલની બરા ૩ ના ૧ અને આ ૧ ન
 પામનારો હોવાથી હું વિનીત બધા બ્ર (-૫૧)

કિમિત્ર અકિમિત્ર વિજય, પ્રમાણ ન મનાઈની * ।
 ભાગિ પડદિ ટાણદિ, મગ્ગન વિ પમાઈનિ ? ॥ ૩ ॥

કિયા અકિયા વિજય, કામન ન મનાઈની
 પદે અગુમિ કમા : વિજય વિ મનાઈની ૩

અર્થ - કિયાવારીબો આ મા ૧ મન મા
 ૧ ૫ ૧ ૧ સય બાથી ૩ શરૂથી વિ કાયા વાચક ૫
 ૬ આત્મા નથી અમ માનનારો અકિયા ૧ ૧ ૬
 ૬ ૨ ૫ ૬ ૬ નમસ્કાર કરવાથી ૬ ૬ ૬ ૬ ૬ ૬ ૬ ૬ ૬ ૬
 ૫ ૬ ૬ ૬ ૬ ૬ ૬ ૬ ૬ ૬ ૬ ૬ ૬ ૬ ૬ ૬ ૬ ૬ ૬ ૬
 કિયા અકિયા - વિજય આ ૧ આત્મા ૩ ૫ ૬ ૬ ૬ ૬ ૬ ૬ ૬ ૬
 ૫ ૬ ૬ ૬ ૬ ૬ ૬ ૬ ૬ ૬ ૬ ૬ ૬ ૬ ૬ ૬ ૬ ૬ ૬ ૬
 ૧) (૫૬ ૫૬)

૧) પાટકર પુટ, નાણ દિગિતિન ૧ ।
 વિજયવન મેવ ન સ દે સવસવકક ૧ ૬
 કિતિ પાટકરથીવ પુટ કામક દર્શિ ૬ ૬ ૬
 વિજયવનકામક ૬

અર્થ ૧ ૬ ૬ ૬ ૬ ૬ ૬ ૬ ૬ ૬ ૬ ૬ ૬ ૬ ૬ ૬ ૬ ૬ ૬ ૬
 ૬

અનંતગીર્ણ ગાનપાત્ર શ્રી મપ્રાપ્તિ પ્રભુએ જ 'આ ક્રિયા
વાલી વિ. ક્રિયાવાલીને ક્રિયાવાલી આપે છે.' વિ. પૂર્વોક્ત
અર્થપ્રદાનથી છે. (૨૪-૫૬૩)

પડંતિ નમ્મ વોરે, જે નમ પાવકામિણો ।
દિવ્યં ચ મત્તં મન્નન્નિ, ચમિત્થા ધમ્મમામિઝં ॥૨૫॥

પતન્તિ નમ્મ વોરે, જે નમ્મ પાવકામિણઃ ।
દિવ્યં ચ મત્તં મન્નન્નિ, ચમિત્થા ધર્મમાયમ ॥૨૫॥

અર્થ-જે ક્રિયાવાલી વિ. જીવે. અસત્ પ્રપણ-
રૂપી પાપ કરે છે, તે પાપી જીવે ધોર નમ્મમા પડે છે.
જે પુણ્યવંત જીવે સત્પ્રપણરૂપી ઉત્તમ ધર્મ કરે છે,
તે સર્વગતિપ્રધાન સિદ્ધિગતિ અથવા દેવગતિમાં જાય છે;
માટે અસત્પ્રપણને છોડી હે સંન્ય મુનિ! તમારે
સત્પ્રપણપરાયણ બનવું જોઈએ. (૨૫-૫૬૪)

માયાચુદ્ધમેઝં તુ, મુસામાસા નિરત્થિઆ ।
સંજમમાણો વિ અહં, વસામિ હરિઆમિ અ ॥૨૬॥
માયોક્તં ષ્વત્તુઃ, મૃપામાપા નિરર્થિકા ।
સંચચ્છન્નેવ અહં, વસામિ ફેરે ચ ॥૨૬॥

અર્થ-ક્રિયાવાલીઓએ જે પૂર્વે કહેલ છે તે સઘળું
માયાપૂર્વકનું કથન છે તથા તેઓની ભુદ્ધી વાણી, વાસ્તવિક-
અર્થ વગરની છે. આથી હું ક્રિયાવાલીઓ વિ.ની વાણીશ્રવણ
વિ.થી સર્વથા દૂર રહીને જ સ્વસ્થાનમાં રહું છું અને
ગોચરી વિ.ના કારણે બહાર જાઉં છું. (૨૬-૫૬૫)

સુખ તુ વિદ્યા મદ્ય, મિત્રાન્નિદ્રી આમિદ્રા ।

વિગ્નમાણ પરભાવ, ગમ્ય જાણામિ અપય ॥૨૭॥

સર્વ ન વિનિતા મય, મિત્ર્યાત્મજ્ય જ્ઞાની

વિગ્નમાણ પરભાવ, ગમ્યજ્ય જ્ઞાતાત્માત્માજ્ય ૩

અર્થ-મયજ્ઞા ક્રિયાવારીઓ વિ ન મે પદાર્થ ને વિ
અભાવ માર્થ કવનારા પદાર્થ અભાવ અન ક્રિયા રૂપે દે
જ્ઞાતી સીધા છે કેમ કે-બીજા વાચ્યમાત્રી આચર્યા એ મ
જ્ઞાનું હું જાણું છું । અધ્યાત્મ પર ભાવે અન આ માનુ રૂપે
જ્ઞાન વાચ્યમાત્રી મે અજ્ઞાતવારીજ્ઞાન ન હોવા કે અ
જ્ઞાત વાચ્યમાત્રીનું અચર્ય વિ મે અચર્ય પદાર્થ રૂપે ન હોવું ।

અદમાતિ મદાપાણ, જુગમ વસિતગજવદન ।

જા મા વારી મદાવારી, દિવ્યા વસિતગજવદન ॥ ૨૮ ॥

શ શુભ વૈભલામાત્રી, માણુમૈ મદાપાણ ૩

આપણો અ પરતિ થ આડે સાદ નર નર ૧ ૧

૧ મુદ્રા ૧

અદમાતિ મદાપાણ ૧ તિમાર જરૂર નવરૂ

મા મા વારી મદાવારી દિવ્યા મદાપાણ

જન જનુના અદ્યત્ત વારુ જાણ્યદ અદ્યત્ત વાર

આભાસક વૈભલામાત્રી અદ્યત્તમાત્રી અદ્યત્તમાત્રી ૨

૧ મુદ્રા ૨

અર્થ-અદ્યત્તમાત્રી અદ્યત્તમાત્રી ૧ અદ્યત્તમાત્રી અદ્યત્તમાત્રી

અદ્યત્તમાત્રી અદ્યત્તમાત્રી ૨ અદ્યત્તમાત્રી અદ્યત્તમાત્રી ૩

જાણે વિગતનુમાર અસ્તિત્વાન પૂર્ણ અણ્ય પદાર્થો અને
 નિર્લેપતા પાર્થ, સ્વરૂપે પદાર્થમાણુ અને મનપાર્થી એકરૂપે
 જાનનાપદમગ્રમાણ મિષ્ટિ સ્વરૂપે છે, જે પૂર્ણ સ્થિતિ કરોદાય
 છે, પ્રકાશોન્ની પૂર્ણ મિષ્ટિ પૂર્ણ ચર્યા ભાવ, ત્યાગી સ્થિતિ
 નું મનપદગણના અભિવેદન છે. જ્ઞામ હું જ્ઞાતિસ્મગ્નુથી
 જાણું છું તથા માટે અને જીવનનું પાપ આપુર્ય એકું
 છે તેનાં હું જ્ઞાનું છું. (૨૮૫૨૮, ૫૮૫૫૨૮)

નાનાશ્વરં ન શ્વરં ન, પર્ણિહિત્ત મંજળ. ।

અગદ્રા જે અ મન્વન્થા, હટ વિજ્ઞામણુ મંચરે ॥૩૦॥

નાનાશ્વરિં ન શ્વરં, પર્ણિજ્ઞેયેન મંચરતઃ ।

અનર્થા. એ ન મર્થજ, હિતિ ચિયાં અનુમઝ્ચરેઃ ॥૩૦॥

અર્થ-હં સંજય ! આત્માએ અનેક પ્રકારની અર્થત
 ક્રિયાવાદી વિ.ના મતવિષયક ઇચ્છાનો તેમજ સ્વમતિ-
 કલ્પિત અભિપ્રાયનો પરિત્યાગ કરવો તથા સર્વત્ર અનર્થ
 વ્યાપારોનો પરિત્યાગ કરવો ! આ પ્રકારની સમ્યક્જ્ઞાન-
 રૂપ વિદ્યાનું લક્ષ્ય કરીને સમ્યક્ સંયમમાર્ગમાં વિચરવું
 જોઈએ. (૩૦-૫૬૬)

પહિવક્રમામિ પસિણાણં, પરમંતેહિં વા પુણો ।

અહો ઉદિઠણ અહોરાયં, હૃદ વિજ્ઞા તવં ચરે ॥૩૧॥

પ્રતિક્રમાતિ પ્રજ્ઞેભ્યઃ, પરમન્ત્રેભ્યો' વા પુનઃ ।

અહો ઉત્થિતો અહોરાત્રં, હિતિ વિદ્વાન તપઃ ચરેઃ ॥૩૧॥

અર્થ-શુભાશુભસૂચક અંશુષ્ઠ પ્રશ્ન વિ. પ્રશ્નોથી
 તથા શુદ્ધસ્થોના તે તે કાર્યના આલોચનરૂપ મંત્રોથી હું

મનના નિવૃત્તિ થયેલ છુ જે સુચમ પ્રત્યે ઉદાસનારા છ
ન જાણ! ધમના પ્રત્યે દિવનગીત છ મા પ્રમાણ પ
જા દર્મના જાણનાદો તપનુ જે આદર જુ મન પતુ -મ
વિનુ આચનનુ ન મન! (૭૧-૫૪૦)

अथ मृदुली पात्र, तस्मिन् मृदुलान् प्रविश्यात् ।

मा० पाठ्यर पुद्दे, न नाण जिगमागप ॥१॥

यस्य च प्रमाणं तत् नान्यथा भवेत् ।

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ १५ ॥

अध-तमि भन के हास चिरय ॥ अथ का...
मुद आभायमी केन केन ना ननो कथाय अथ ॥ ३
हास ॥ चिरय अथ न अथु शी ॥ १०५५ अथ ॥ ३
॥ अमी के हास चिरय ॥ हास शी ॥ १०५५ ॥ ३
अथु अमी ॥ मुद पि ॥ आभायमी ॥ १०५५ ॥ ३
॥ हासय शी ॥ हासयमी ॥ अथ ॥ ३
॥ १०५५ ॥ ३
॥ अथ ॥ ३

विशेष यथाप्राप्तं, अस्ति तत्

दिङ्गिण दिङ्गिमेष न धम्ब च २३ अ १५

दिवा न राखेटेय धाः अहिद' ८१ वा ८०

ਸਤਿਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਹਰਿ ॥ ੧ ॥

[illegible]

નમસ્તુ ભગવાનં મહાદેવં શ્રીમદ્ભગવાનં મહાદેવં
મહાદેવં મહાદેવં મહાદેવં મહાદેવં મહાદેવં મહાદેવં
મહાદેવં મહાદેવં મહાદેવં મહાદેવં મહાદેવં મહાદેવં
મહાદેવં મહાદેવં મહાદેવં મહાદેવં મહાદેવં મહાદેવં

મર્થે પુણ્યમયં મોક્ષા, અન્યધર્મોવસોદિઝં ।

મર્થો વિ માર્થં વામં, નિવા કામાડં પચ્ચ ॥૩૪॥

પતન પુણ્યમયં શ્રદ્ધા, અર્થધર્મોવસોદિઝમ ।

મર્થોઽપિ માર્થં વામં, વ્યવસ્થા કામાંસ પ્રવ્રજિતઃ ॥૩૫॥

હવે મર્થ્ય મુનિને મહાપુરુષોના દ્યાન્તોથી સ્થિર
કર્યા માટે કાંઈ છે.

અર્થ-આ પ્રયોક્તા, સ્વર્ગોપવર્ગ વિ. અર્થ અને
તેના ઉપાયરૂપ શ્રુતધર્મ વિ.થી ઉપશોભિત તથા પુણ્યહેતુ
લોભ પુણ્ય એવા શબ્દ સંદર્ભરૂપ પદને સાંભળી. પ્રથમ
ચક્રવર્તી ભરત મહારાજને ભારતવર્ષરૂપ ભરતક્ષેત્રનો
અને સર્વ કામલોગોનો ત્યાગ કરી શ્રી ભાગવતી પ્રવ્રજ્યા
સ્વીકારી હતી. (૩૪-૫૭૩)

સગરાવિ સાગરંતં, મરહવાસં નરાહિવો ।

ઈસરિઝં કેવલં હિચ્ચા, દયાઈ પરિનિવ્રુણ ॥૩૬॥

સગરોઽપિ સાગરાન્તં, મરતવર્ષં નરાધિપઃ ।

પેશ્વર્યશ્ચ કેવલં હિત્વા, દયયા પરિનિર્વૃતઃ ॥૩૭॥

અર્થ-પૂર્વ વિ. ત્રણ દિશામાં સમુદ્ર સુધીનું અને
ઉત્તર દિશામાં હિમવંત પર્વતનું ભરતક્ષેત્રનું સામ્રાજ્ય,

બીજા ઘટકથી મળત મહાત્મા ત બાપીને તથા સુધમસુ જીવ
ન પૂર્ણ આધીને મુખિતનરમા પનામ્યા (૨૫-૧૪)

काशा भागद शाम, चरकवर्डी मतिर्दशा ।

पयन्जम-सुवर्णश्री, मधव नाम मातायगा ॥८६॥

ଅନୁସନ୍ଧାନ ଶାସ୍ତ୍ର : ଶାସ୍ତ୍ରମାନଙ୍କ ଗ୍ରନ୍ଥମାନଙ୍କ ।

प्रमत्तवासभ्युत्थानं मन्वन्तं नाम महापद्मम् । ११

ଅଧ୍ୟ-ମଣି ସମାପ୍ତି ମଞ୍ଜୁଳା ମଧ୍ୟ ମମ । ୨୩
 ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଶାନ୍ତିଶାଳୀ ମଧ୍ୟ ମଞ୍ଜୁଳା ମଧ୍ୟ ମମ । ୨୪
 ଅମଳାଶ୍ରମ ଶାନ୍ତିଶାଳୀ ମଧ୍ୟ ମମ । (୨୫-୫୫)

गणेशमात्रं गणेशविदा, सर्वकार्ये महिदृष्टम् ।

पुनः एवमपि दृष्टिमात्रेण, भावि तस्या तद्वत् । १

महाभारतः समुत्थानं अथर्ववेदः ॥ १८८८॥

पूरे भारत के समाचारिका सभ के दिनांक सभ के अनुसार

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ १ ॥
 श्रीकृष्णाय नमः ॥ २ ॥
 श्रीगुरुभ्यो नमः ॥ ३ ॥

अन्ता भागद बाते, अक्षरी गतिरुह ।

श्रीती श्रीतीकम मीन, एतः मीनकम । २

ପ୍ରତିଷ୍ଠାପକ: ଶ୍ରୀମତୀ ଶର୍ମିଷ୍ଠା ଦେବୀ ଶତପଥୀ

10/10/1964

$\frac{d}{dt} \left(\frac{1}{2} m v^2 \right) = -\frac{d}{dt} \left(\frac{1}{2} k x^2 \right)$

મદિના પર્વિત્તમ કરી મંગલકૃષ્ણ (મદિડપ પંગમ મનિ
પ્રાપ્ત કરી. (૩૮-૫૭૭)

દક્ષગંગાપતનમો, કુન્દુ નામ નગદિનો ।

વિશ્વગાયત્રીની ભવ્યં, પત્તો ગડમણ્તરં ॥૩૯॥

દક્ષગંગાપતનમો, કુન્દુ નામ નગદિનો ।

વિશ્વગાયત્રીની ભવ્યં, પત્તો ગડમણ્તરં ॥૩૯॥

અર્થ-કુન્દુના કુન્દુના નામનો આ શ્રી કુન્દુનાથ
નામના છટકા ગડમણી અને પ્રસિદ્ધ શ્રીતિસંપદા મત્તરમા
તીર્થ'કર તરીકે લગવાન બની, સર્વોત્કૃષ્ટ સિદ્ધિગતિ મેળવ-
નાર થયા. (૩૯-૫૭૮)

સાગરંતં ચડિત્તાણં, ભરહં નગ્વરીમગે ।

અરોંવિ અરયંપત્તો ગડમણ્તરં ॥૪૦॥

સાગરંતં ત્યક્ત્વા મલુ, ભારતં નરવરેશ્વરઃ ।

અરોડપિ અગ્જસ્પ્રાપ્તઃ, પ્રાપ્તો ગતમણ્તરં ॥૪૦॥

અર્થ-મનુષ્યોના અધિપતિ અર નામના સાતમા
ચક્રવર્તી પણ વૈરાગ્યને પ્રાપ્ત કરી સાગરંત ભરતક્ષેત્રનો
નિશ્ચયથી પરિત્યાગ કરીને, અઠારમા તીર્થ'કર તરીકે લગવાન
બની સર્વોત્કૃષ્ટ સિદ્ધિગતિ મેળવનાર થયા. (૪૦-૫૭૯)

ચડિત્તા ભારહવાસં, ચક્રવર્તી મહિહ્વીઓ ।

ચડિત્તા ઉત્તમે મોણ, મહાપડમો તવં ચરે ॥૪૧॥

ત્યક્ત્વા ભારતં વર્ષ, ચક્રવર્તી મહિહ્વિકઃ ।

ત્યક્ત્વા ઉત્તમાન્ ભોગાન્, મહાપદ્મસ્તપોડચરત્ ॥૪૧॥

અર્થ-ચૌદ રત્ન અને નવ નિધિ આદિ મહા ઋદ્ધિના

અધર્મ મદાપત્ર નામના માદમા અધર્મી બાન્ધવ
અન ઇતમ બાન્ધવો પરિયા ૧૨૧ ને નિર્મલ તપ વિન્દ
આ ધર્મ ૧૧ મામમા પધાયા (૪૨-૫૨)

અધર્મ અધર્મ, મદિ માનનિયુગ્મા ૧

દર્શિયા મનુચ્છિદો, પણ અધર્મ ૧૧-૧૧

અધર્મ અધર્મ મદિ માનનિયુગ્મા

દર્શિયા મનુચ્છિદો, પણ અધર્મ ૧૧-૧૧

અધર્મ-અધર્મી ૧ મામા અધર્મી મામા અધર્મી
અધર્મ અધર્મી ૧ મામા અધર્મી મામા અધર્મી
અધર્મ અધર્મી ૧ મામા અધર્મી મામા અધર્મી
અધર્મ અધર્મી ૧ મામા અધર્મી મામા અધર્મી
અધર્મ અધર્મી ૧ મામા અધર્મી મામા અધર્મી

અધર્મ અધર્મ, અધર્મ અધર્મ ૧ મામા અધર્મી

અધર્મ અધર્મ, અધર્મ અધર્મ ૧ મામા અધર્મી

અધર્મ અધર્મ, અધર્મ અધર્મ ૧ મામા અધર્મી

અધર્મ અધર્મ, અધર્મ અધર્મ ૧ મામા અધર્મી

અધર્મ-અધર્મી ૧ મામા અધર્મી મામા અધર્મી
અધર્મ અધર્મી ૧ મામા અધર્મી મામા અધર્મી
અધર્મ અધર્મી ૧ મામા અધર્મી મામા અધર્મી
અધર્મ અધર્મી ૧ મામા અધર્મી મામા અધર્મી
અધર્મ અધર્મી ૧ મામા અધર્મી મામા અધર્મી

અધર્મ અધર્મ, અધર્મ અધર્મ ૧ મામા અધર્મી

અધર્મ અધર્મ, અધર્મ અધર્મ ૧ મામા અધર્મી

અધર્મ અધર્મ, અધર્મ અધર્મ ૧ મામા અધર્મી

અધર્મ અધર્મ, અધર્મ અધર્મ ૧ મામા અધર્મી

अर्थ-साधारण शब्दों द्वारा वर्णित जगत् में लक्ष्मण
 नाम के पुत्र के विषय में ज्ञान प्राप्त करने के लिये नाम
 ज्ञान, अभिहितान्ति, ज्ञान के लिये नाम ज्ञान के लिये
 विहित जगत् में ज्ञान के लिये नाम ज्ञान के लिये
 जगत् में (४४-४५)

नमी नमेहि आपाणं, सक्कं सक्कं नोओ ।

चउज्ज गेहं वउद्धी, मामण्णे पज्जवट्ठिओ ॥४५॥

नमिर्नमयति आपाणं, साक्षात् शक्कं नोदित ।

न्यक्क्या गेहं वेद्धः, आमण्ये पर्युपस्थितः ॥४५॥

अर्थ-विद्वान् देशों में उत्पन्न थयेला नमि नामना
 ज्ञान, धरनो त्याग करी साधुधर्मना पावनभा परायण
 जगत् में होता है। जो है तेमनी साक्षात् प्राप्तिपुत्रुं धरिने
 शब्द ज्ञानवर्थाभा परीक्षा करी होती, तो पण तेमण्णे पोताना
 आत्माने न्यायमार्गों में वे स्थापित किये तेथी न तेओ
 धर्मरहित थया होता। (४५-४६)

करकंडु कलिंसेसु, पंचालेसु अ दुम्महो ।

नमिराया विदेहेसु, गंधारेसु अ नगई ॥४६॥

एण नरिंदवसहा, निक्खंता जिणसासणे ।

पुत्ते रज्जे उवेऊणं, सामण्णे पज्जवट्ठिया ॥४७॥ युग्मम् ॥

करकण्डूः कलिङ्गेषु, पञ्चालेषु च द्विमुखः ।

नमी राजा विदेहेषु, गन्धारेषु च नगगतिः ॥४६॥

एते नरेन्द्रवृषभा, निष्क्रान्ता जिनशासने ।

पुत्रान् राज्ये स्थापयित्वा, आमण्ये पर्युपस्थिताः ॥४७॥

॥ युग्मम् ॥

અર્થ-મંત્રિય દેવમા ઠરકડું નામના, પચાલ દેવમા
કિમ્બ નામના, ચિદેશ દેવમા નમિ નામના અને ગધાર
દેવમા નમિ નામના ચાર ઉત્તમ રાત્રીઓએ, પાત્રપોત્રાના
પુત્ર નામનાની પોષીને, શ્રી વિનયમુનમા દીપ્તિ અગ્નિમા-
ની અગ્નિની આરાધનાથી મુક્તિપદ પ્રાપ્ત થયું અત્યંત
આ ચાર રાત્રીઓ પ્રયેગ્નુદો બની નિદ બન્યા (૪ + ૪ =
૧૬ + ૧૬ = ૩૨)

માર્ગાગયવમદો, ચત્તાણ મુર્ણાચર ।

ઉદાયણાપચ્ચદશા, પક્ષો મદમણુર્ત ॥૪૮॥

માર્ગાગયવમદો, ચત્તાણ મુર્ણાચર ।

ઉદાયણાપચ્ચદશા, પક્ષો મદમણુર્ત ॥૪૮॥

અર્થ-ત્રીસ દેવમા સચોત્તમ રાત્રી ઉગાધારકા ।
પાત્રપોત્રા ન્યામ કરી જન અમણુરુપાત્ર પાત્રીત કરી રાત્રી
મંત્રિપદ મિદિમતિ પ્રાપ્ત કરી (૩૨-૫૨)

મદમ માર્ગાગયા, મદમમદમપરચ્ચદશા ।

માર્ગાગયવમદો, ચત્તાણ મુર્ણાચર ।

માર્ગાગયવમદો, ચત્તાણ મુર્ણાચર ।

માર્ગાગયવમદો, ચત્તાણ મુર્ણાચર ।

અર્થ-૩૫ + ૩૫ = ૭૦ રાત્રીઓ દિ ૩૦ + ૩૦ = ૬૦
૧ + ૩૫ = ૩૬ રાત્રીઓ ૩૫ + ૩૫ = ૭૦ રાત્રીઓ
૩૫ + ૩૫ = ૭૦ રાત્રીઓ ૩૫ + ૩૫ = ૭૦ રાત્રીઓ
૩૫ + ૩૫ = ૭૦ રાત્રીઓ ૩૫ + ૩૫ = ૭૦ રાત્રીઓ

નમો પામોડરેર્જાન,

પામોડરેર્જાન પામોડરેર્જાન

સાંભળાવિનિર્મલ.

મિત્રો મરણ નીચાઈ જઈ જાયિમિ ॥૨૨૨॥

આર્થ-જે પ્રગણની ખીર આત્મા છે, તે કિયા વિ. પારીઓએ પ્રદિત કરેનુઓથી પાને પાનને કેવી રીતે વામિન કરી શકે ? આર્થન કરી પણ વામિન કરી શકે નહીં. આથી આવે આત્મા, દ્રવ્યની અપેક્ષાએ ધન-સ્વત્વ વિના સંગથી, ભાવની અપેક્ષાએ મિથ્યા-વસ્તુથી કિયા વિ. વાદોથી રહિત, અર્થાત્ મર્ત સંગથી રહિત બની-કર્મ-રહિત બની સિદ્ધ પરમાત્મા બને છે.

આ પ્રમાણે ક્ષત્રિય મુનિએ હિનોપદેશ આપી વિકાર કથેા અને સંજય મુનિ પણ તે બોધને હૃદયસ્થ કરી, લાખ કાળ મુધી વિચરી, કેવલી થઈ સિદ્ધ ભગવાન બન્યા. આ પ્રમાણે હે જંબૂ ! હું તને શ્રી મહાવીર પ્રભુ પાસેથી સાંભળેલું કહું છું, -એમ શ્રી મુધર્માસ્વામી કહી રહ્યા છે. (૫૪-૫૬૩)

॥ અઠારમું શ્રી સંયતાધ્યયન સંપૂર્ણ. ॥

卐 શ્રી ઉત્તરાધ્યયન સૂત્ર-ભા. ૧ સમાપ્ત 卐

श्री भृगापुत्रीयाध्ययन-१८

शुर्गीष नयः राम, वरणज-मालमादि ।

वाया वलमलीन, मिया नमगमलदिर् १ ।

शुर्गीष नयः वरुषे काननोपामादि

वाया वलमल इति कया नमगमलदिर् २ ।

अर्थ-माला माला यो नम १५ १५ १५

१५ १५ १५ १५ १५ १५ १५ १५ १५ १५

१५ १५ १५ १५ १५ १५ १५ १५ १५ १५

१५ १५ १५

माला वलमलीन माला वलमलीन

माला वलमलीन माला वलमलीन

તયોઃ પુત્રો ચતુર્થામૃગાપુત્ર इति त्रिधन ।

अम्यापित्रोदंयिनो, युनगात्रो र्दमीग्ररः ॥ २ ॥

અર્થ-‘બતશ્રી’ એવા મા-બાપે પાડેલ નામવાળો, લોકમાં ‘મૃગાપુત્ર’ તરીકે પ્રસિદ્ધ, મા-બાપને ધન્યો વડાડો અને યુવગત્ર, બનિયમાં મુનીશ્વર થનારો તે બંનેનો પુત્ર છે. (૨-૫૮૫)

नन्दणे मोड पासाण, कीलण सह इत्थीहि ।

देवो दोगुंदगो चैव, निच्चं मुदितमाणसो ॥ ३ ॥

नन्दनः स तु प्राप्तादे, क्रीडति सह स्त्रीभिः ।

देवो दोगुन्दगधैव, नित्यमुदितमानस ॥ ३ ॥

અર્થ-તે મૃગાપુત્ર લક્ષણવંતો હોઈ મમૃદ્ધિજનક રાજમહાલયમાં સ્ત્રીવર્ગની સાથે દોશુંદક દેવની જેમ (નિત્ય ભોગપરાયણ ત્રાયસ્ત્રિશ વ્યતિના દેવ ‘દોશુંદક’ કહેવાય છે.) નિરંતર પ્રસન્ન મનવાળો બની હંમેશા આનંદ-કીડા કરે છે. (૩-૫૮૬)

माणरयणकुट्टिमतले, पासायालीयणे ठिओ ।

आलोण्ह नगरस्स, चउकतियचच्चरे ॥ ४ ॥

मणिरत्नकुट्टिमतले, प्रासादालोकने स्थितः ।

आलोकते नगरस्य, चतुष्कन्निकचत्तराणि ॥ ४ ॥

અર્થ-ચંદ્રકાન્ત વગેરે મણિઓથી અને કર્કેતન વગેરે રત્નોથી મંડિત કુટ્ટિમ (ધરની પથર વગેરેથી બાંધેલી ભૂમિ-ફરસબંધ જમીન) તલવાળા પ્રસાદના ગવાક્ષમાં (ગોબ-અડખામાં) ઉભા રહેલા તે મૃગાપુત્ર, નગરના

અર્થ-શ્રીગ-ક્રીડાને અને ગ્રન્થ ૨ થી ૩ નાં ૩ ૨
તથા અધ્યાયનાં ૪૪૬ થી ૪૪૮ છે (૪-૫૮)

અથ નય અદ્યત્ત, વામઃ મમ્ભગતઃ ।

નયનિયમગતમધ્ય, મીઝદુર્ગ મન્દિરાર્થ ૧ ૫ ।

અથ તત્રાનિવાસાર્થ, ગદ્યમિતિ છાન્દોગતઃ

તત્રાનિવાસાર્થમધ્ય નીચાદ્ય નામકમ્ભગતઃ ૧ ૬

અર્થ-વામ આદિ નાં ૪૪૬ થી ૪૪૮ થી ૩ ૨

કે ૧ ૧ નાં મહાપુરીયા નય નિયમ-૪ ૫ થી ૩ ૨ ૩

શાનારિ ગ્રન્થ ૧ ૧ આદ્ય (ખાત્ર) થી ૩ ૨ થી ૫

મુનિન કા ૫ ૧ (૫-૫૮)

તં પદં દિવાપુત્ર તિર્દીપ અભિજિતઃ ૨ ૧

કદિ નામિતિ કદિ તિર્દીપ કા ૫ ૧ ૧ ૧ ૧

તં પદ્યમિતિ ગુણપુત્રા કાન્દા નિમિષય ૧

૧ કાન્દા તિર્દીપ કાન્દા કાન્દા કાન્દા ૩ ૨

અર્થ-કાન્દા ૧ ૫ થી ૩ ૨ ૩ ૨

દિવાપુત્ર કાન્દા તિર્દીપ કાન્દા ૩ ૨ ૩ ૨

કાન્દા ૩ ૨ ૩ ૨ ૩ ૨ ૩ ૨ ૩ ૨ ૩ ૨

શાન્દા દિવાપુત્ર કાન્દા ૩ કાન્દા ૩ કાન્દા ૩

કાન્દા ૩ કાન્દા ૩ કાન્દા ૩ કાન્દા ૩

કાન્દા ૩ કાન્દા ૩ કાન્દા ૩ કાન્દા ૩

કાન્દા ૩ કાન્દા ૩ કાન્દા ૩ કાન્દા ૩

કાન્દા ૩ કાન્દા ૩ કાન્દા ૩ કાન્દા ૩

ગતાં, 'શ્યાંચ આ મેં ક્ષેત્રેયું ક્ષે.'-જોવા વિનનરૂપ મુંઝ
વળા મૂકાયેલા તે મૃગાપુત્રને જાતિસ્મરણજ્ઞાન ઉપન્ન
થયું. (૭-૬૦૦)

જાતીસર્ગે સમુત્પન્ને, મિયાપૃત્ત મહિરિદ્ધિ ।

સરઃ પોનાણિયં જાદં, સામર્ણ્યં ચ પુરા કયં ॥ ૮ ॥

જાતિસ્મરણે સમુત્પન્ને, મૃગાપુત્રો મહાદિક્ષકઃ ।

સ્મરન્તિ પોનાણિકીં જાતિં, શ્રામણ્ય ચ પુરાકૃતમ્ ॥ ૮ ॥

અર્થ—જાતિસ્મરણ રૂપ જ્ઞાનને પામેલો મહાદિક્ષક
મૃગાપુત્ર, પૂર્વાલવને યાદ કરે છે અને પહેલાં પાળેલ શ્રમણ-
પણાનું સ્મરણ કરે છે. (૮-૬૦૧)

વિસણસુ અરજ્જન્તો, રજ્જન્તો સંજમંમિ ય ।

અમ્માપિયરં ઉવાગમ્મ, ઇમં વચણમવ્વવી ॥ ૯ ॥

વિષયેષ્વરજ્જન, રજ્જન્સંયમે ચ ।

અમ્વાપિતરાવુપાગમ્યેદ, વચનમવ્વવીત્ ॥ ૯ ॥

અર્થ—વિષયોના વિષે રાગભાવ નહિ કરતો અને
સંયમમાં અનુરાગ કરતો મૃગાપુત્ર, પોતાના મા-બાપની પાસે
આવીને નીચે કહેવાતું વચન બોલ્યો. (૯-૬૦૨)

સુયાણિ મે પંચમહવ્વયાણિ,

નરણસુ દુક્કલં ચ તિરિવ્વજોણિસુ ।

નિવ્વિણ્ણકામો મિ મહણ્ણવાઓ,

અણુજાણહ પવ્વહ્સસામિ અમ્મો ॥ ૧૦ ॥

શરીરમાં 'પ્રાણ' અગમ્ય અશ્વત્થ-અનિત્ય છે. આ શરીર
દુઃખના હેતુ, કલેશરૂપ જ્વાર વગેરે રોગોત્તં પાત્ર છે.
(૧૨-૬૦૫)

અમામ્ મર્ત્યમિ, મૃં નોવલમામહં ।

પન્થા પુગ વ નડ્યન્વે, ફેણુચ્ચુદસન્નિમે ॥૧૩॥

અગમ્યન્તે શરીરે, મૃતં નોવલમેક્કં ।

પથાન્પુગ વા ત્યક્તવ્યે, ફેણુચ્ચુદસન્નિમે ॥૧૩॥

અર્થ-પૃથ્વી કે (ભુક્તભોગવાળી અવસ્થા) પહેલાં
(ભુક્તભોગ વગરની અવસ્થા) છેડવાને યોગ્ય; પાણીના પર-
પોટા જેવા અર્થાત્ કોઈ પણ અવસ્થામાં મૃત્યુતું આગમન
શક્ય છે, એવા પ્રકારના અનિત્ય શરીરમાં હું રાગ ધારણ
કરતો નથી. (૧૩-૬૦૬)

માણુસત્તે અસારમ્મિ, વાહીરોગાણ આલણ ।

જરામરણઘટ્થંમિ, સ્વળંપિ ન રમામહં ॥૧૪॥

માનુપત્ત્વેડસારે, વ્યાધિરોગાનામાલયે ।

જરામરણઘસ્તે, ક્ષણમપિ, ન રમે'હમ્ ॥૧૪॥

અર્થ-અગાધ પીડાના હેતુ કોઈ વગેરે વ્યાધિઓના
અને જ્વાર વગેરે રોગોના ધર રૂપ તેમજ જરા અને મરણથી
ગ્રસ્ત, અસાર એવા મનુષ્યજીવનમાં ક્ષણ વાર પણ હું રમણુતા
-રાગ કરતો નથી. (૧૪-૬૦૭)

જમ્મ દુક્કલં જરા દુક્કલં, રોગા ય મરણાણિ ય ।

અહો દુક્કલો હુ સંસારો, જત્થ કીસન્તિ જંતુણો ॥૧૫॥

कर्म तु यत्तु कर्म तु यत्तु, वागाद्य इत्यादि ॥

आतः तु यत्तु वागाद्य इत्यादि विद्यायाः कर्म ॥

अथ - अ तु यत्तु, अ तु यत्तु अ तु यत्तु ॥

अथ - अ तु यत्तु अ तु यत्तु अ तु यत्तु अ तु यत्तु ॥

अथ - अ तु यत्तु अ तु यत्तु अ तु यत्तु अ तु यत्तु ॥

(१५-१०८)

विश्वं यत्तु विश्वं यत्तु, तुल्यं यत्तु ॥

तुल्यं यत्तु तुल्यं यत्तु, तुल्यं यत्तु ॥

तुल्यं यत्तु तुल्यं यत्तु, तुल्यं यत्तु ॥

तुल्यं यत्तु तुल्यं यत्तु, तुल्यं यत्तु ॥

अथ - अ तु यत्तु अ तु यत्तु अ तु यत्तु ॥

अथ - अ तु यत्तु अ तु यत्तु अ तु यत्तु ॥

अथ - अ तु यत्तु अ तु यत्तु अ तु यत्तु ॥

अथ - अ तु यत्तु अ तु यत्तु ॥

अथ - अ तु यत्तु अ तु यत्तु अ तु यत्तु ॥

अथ - अ तु यत्तु अ तु यत्तु अ तु यत्तु ॥

अथ - अ तु यत्तु अ तु यत्तु अ तु यत्तु ॥

अथ - अ तु यत्तु अ तु यत्तु अ तु यत्तु ॥

अथ - अ तु यत्तु अ तु यत्तु अ तु यत्तु ॥

अथ - अ तु यत्तु अ तु यत्तु अ तु यत्तु ॥

अथ - अ तु यत्तु ॥

अथ - अ तु यत्तु अ तु यत्तु अ तु यत्तु ॥

अथ - अ तु यत्तु अ तु यत्तु अ तु यत्तु ॥

एवं धम्मं अकाङ्क्षं, जो गच्छ परं भवं ।

गच्छन्तो सो सुही होइ, वाहिगेगेहि पीडितो ॥१९॥

॥ युग्मम् ॥

अध्वानं यो महान्तं, त्पाथेय प्रपद्यते ।

गच्छन् स दुःखी भवति, क्षुधा तृण च पीडित- ॥२०॥

एवं धर्ममकृत्वा, यो गच्छति परं भवम् ।

गच्छन् स दुःखી भवति, व्याधिर्गेગ. પીડિત- ॥२१॥

॥ युग्मम् ॥

આર્થ-જેમ ભાતા વગરનો મુસાફર મોટા માર્ગની મુસાફરી કરતો બુળ-તરસથી પીડિત બનેલો અત્યંત દુઃખી થાય છે, તેમ અહીં ધર્મ વગરનો વ્યાધિ પરલોકમાં બંધ છે ત્યાં વ્યાધિ આદિ રોગોથી પીડિત બનેલો અત્યંત દુઃખી થાય છે. (૧૮+૧૯-૬૧૧+૬૧૨)

अद्वाणं जो महंतं तु, सपाहेज्जो पणज्जई ।

गच्छंतो सो सुही होइ, छ्हातण्हाविवज्जिओ ॥२०॥

एवं धम्मंपि काङ्क्षं, जो गच्छइ परं भव ।

गच्छंतो सो सुही होइ, अप्पकम्मे अवेयणे ॥२१॥

अध्वानं यो महान्तं तु, सपाथेयः प्रपद्यते ।

गच्छन् स सुखी भवति, क्षुधातृण्णाचिवर्जित ॥२०॥

एवं धर्ममपि कृत्वा, यो गच्छति परं भवं ।

गच्छन् स सुखी भवति, अल्पकर्माऽवेदनः ॥२१॥

॥ युग्मम् ॥

અર્થ—જેમ બાનાવાયો સુઆજ મોળા માનની સુઆ
તરી હરે છે ત્યાં બુખ અને ત મથી નિશ્ચિત જાનેડા
અન્યત મુખી થાય છે, નમ ધર્મ-પુણ્યગ્રામી કુવ ત્યાં
પાશ્ચાત્તમા કાય છે ત્યાં ન અ પ-દમુકર્મી આ મા ધર્મ-
ધનનારા રાવાથી દુ ખના અનુભવ ન દેના મમના અનુભવ
દે છે (૧૦૫-૧-૧૧૩+૧૧૪)

જદા ગદ વલ્લભિ, તામ તામ અ વદ ।

તામદાણિ નીળદ, અગાં અવરુજા ॥૬૫॥

તવ તામ વલ્લભિ, શામ શામ અ ॥

અવાણ તામગામિ, તુ મદિ જગુર્તા નામ ॥૬૬॥

॥ ગુમદ ॥

ગામ શુર ગરી ત તમ ૧,૨૪૫ થ ૬૪

ગામગામદાત તિજાવવામામગારી ૫૫

ગદ ગોલે ગરીજ કાયા માજન વ

અ માત્ર તારીવગારી તુખારીમાગદ ૪

॥ ગુમદ ॥

અર્થ—જેમ બાનાવાયો સુઆજ મોળા માનની સુઆ

તરી હરે છે ત્યાં બુખ અને ત મથી નિશ્ચિત જાનેડા

અન્યત મુખી થાય છે, નમ ધર્મ-પુણ્યગ્રામી કુવ ત્યાં

પાશ્ચાત્તમા કાય છે ત્યાં ન અ પ-દમુકર્મી આ મા ધર્મ-

ધનનારા રાવાથી દુ ખના અનુભવ ન દેના મમના અનુભવ

દે છે (૧૦૫-૧-૧૧૩+૧૧૪)

નં ચિન્નિ પ્રમ્માપિયમે, મામણં પુત્ર ! દુન્નરં ।

ગુણાં નુ મહન્નાણિ, ખામ્યિત્થાનિ મિક્કુણા ॥૨૪॥

ન જ્ઞાત મહ્નાણિત્થો, આમણં પુત્ર ! દુન્નરં ।

ગુણાં નુ મહન્નાણિ, ખામ્યિત્થાનિ મિક્કુણા ॥૨૫॥

હવે તેના મા બાપે આપેલા જવાબ વીસ
સોડોથી કહે છે.

અર્થ-તે મુગાપુત્રને તેના મા-બાપ કહે છે કે-પુત્ર !
દ્રમણપણુનું પાલન શત્રુ કંપકર છે, કેમ કે-ત્યાં માધુના
ઉપકાન્ધ શીલના અગ્ર રૂપ શુભા સ્વરૂપે પ્રમાણના કે પ્રકારના
ધારણ કરવા પડે છે. (૨૪-૬૧૭)

સમયા સચ્ચમૂણ્ણુ, સત્તુમિત્તેણ વા જગે ।

પાણાહવાયવિરુદ્ધ, જાવજ્જીવાય દુક્કરં ॥૨૫॥

સમતા સર્વભૂતેષુ, શત્રુમિત્રેષુ વા જગતિ ।

પ્રાણાતિપાતવિરતિ, જાવજ્જીવ દુક્કરમ્ ॥૨૫॥

અર્થ-ત્યાં જગત ઉપર, શત્રુ-મિત્ર ઉપર કે સર્વ
પ્રાણીઓ ઉપર રાગ-દ્વેષના ત્યાગ દ્વારા સમતા રૂપ સામાયિક
ધારણ પડે છે અને જીવનપર્યંત અહિંસાનું મહાવ્રત કે
જે દુષ્કર છે તે પાળવું પડે છે. (૨૫-૬૧૮)

નિચ્ચકાલપ્પમત્તેણ, મુસાવાયવિવજ્જનં ।

માસિયવ્વં હિયં સચ્ચ, નિચ્ચાઉત્તેણ દુક્કરં ॥૨૬॥

નિત્યકાલાપ્રમત્તેન, મૃપાવાદવિવર્જનમ્ ।

માપિતવ્વં હિતં સત્થં, નિત્યાયુક્તેન દુક્કરમ્ ॥૨

૧૮

અર્થ-૬ મેઝા સ્વરૂપ બની મુખાવાદનો ત્યાગ કરવો.
૭ મેઝા ઉપચારી બની દિવમની મધ બાપતુ દુરુ અનિ
દુરુ ૪ (૬-૬૧૬)

દેવગાદનામામ અસમ વિવરણ ।

અવરજમનિજમ, મિજના અવિ દુરુ ૧૧ ૨૭ ૧૧

મગ્નસાધનાવરજમ

વિવરણ ।

મગ્નસાધનાવરજમ

મગ્નસાધનાવરજમ

મગ્નસાધનાવરજમ

અર્થ બીજી સ્વરૂપ તા દુરુ ૧૧ ૨૭ ૧૧
૬ મેઝા ૧૧ ૨૭ ૧૧ મેઝા ૧૧ ૨૭ ૧૧
મેઝા ૧૧ ૨૭ ૧૧ મેઝા ૧૧ ૨૭ ૧૧
મેઝા ૧૧ ૨૭ ૧૧ મેઝા ૧૧ ૨૭ ૧૧

વિવરણ અવરજમ દેવગાદનામામ

૭ મેઝા મગ્નસાધનાવરજમ મેઝા ૧૧ ૨૭ ૧૧

વિવરણ અવરજમ

વિવરણ અવરજમ

૭ મેઝા મગ્નસાધનાવરજમ

૭ મેઝા મગ્નસાધનાવરજમ

અર્થ

૭ મેઝા મગ્નસાધનાવરજમ

૭ મેઝા મગ્નસાધનાવરજમ

૭ મેઝા મગ્નસાધનાવરજમ

૭ મેઝા મગ્નસાધનાવરજમ

૭ મેઝા મગ્નસાધનાવરજમ

૭ મેઝા મગ્નસાધનાવરજમ

૭ મેઝા મગ્નસાધનાવરજમ

૭ મેઝા મગ્નસાધનાવરજમ

અન્યાન્યવિચારોંવુ, ગતિમર્ત્યતાનિમ્ ।

મર્ત્યજનવિચારો, નિર્મલ્યં મુદુકમ્ ॥૨૧॥

અર્થ-અન્યાન્ય-વિચારોના અભાવે રૂપ પરિવર્તનો
ત્યાગ, કલ્પના ઉપરના ભાવેના અભાવે આગળ-વ્યાપારોનો
ત્યાગ અર્થાત મરણનો અભાવ અને મુદુક છે. (૨૬-૨૭૨)

નડન્વિદે નિ આહારે, ગર્હભોયણવજ્જના ।

મન્નિહી મંચઝો ચેવ, વજ્જેયવ્વો મુદુકરં ॥ ૩૦ ॥

ચતુર્વિધેડવ્યાહારે, ગતિભોજનવર્જના ।

મન્નિમંચયથેવ, ગતિનવ્યમ્મુદુસ્સહઃ ॥૩૦॥

અર્થ-ચતુર્વિધ આહારના વિષયમાં પણ ગતિભોજનનો
નર્વથા ત્યાગ, તેમજ ઉચિત કાલનો અતિક્રમ કરી શી વગેરેની
સ્થાપના રૂપ સંનિધિ સંચયનો ત્યાગ અતિ મુદુક છે.
(૩૦-૬૨૩)

હુહા તળ્હા ય સીઉળ્હં, દંસમસગા ય વેયગા ।

અક્રોસા દુક્ખસિજ્જા ય, તળ્હાસા જલ્લમેવ ય ॥ ૩૧ ॥

તાલગા તજ્જગા ચેવ વહવંધપરીસહા ।

દુક્ખં મિલ્લવાયરિયા, જાયગા ય અલામયા ॥ ૩૨ ॥

॥ યુગ્મમ્ ॥

શુદ્ધા તૃણા ચ શીતોષ્ણં, દંશમશકવેદના ।

આક્રોશા દુક્ખશય્યા ચ, તૃણસ્પર્શો મલ્લ પ્લવ્વ ચ ॥૩૧॥

તાડના તર્જના ચૈવ, વધવન્ધપરિપહૌ ।

દુઃખં મિલ્લાચર્યા, યાચના ચાલામતા ॥૩૨॥

॥ યુગ્મમ્ ॥

અર્થ-ભૂમિ, નગર, ગિનાતુ ૮૩-૨૦, અ ૬ ૭
 દુઅર્ગી શર્યા, નૃત્ય પર્ણ, મ નામ નામ અથ
 નધ વાંના દુઅર્ય પર્ણિ ૧ નિગાય મગન અ
 વાંના દુઅર્ય પર્ણ પર્ણિ ૧ મદા અર્થ ૨ ૧
 (૨૧૪૭ ૧૭૪૫ ૬ ૫)

વાવાયા જા દમા ધિર્મો, વગાગા કરાજ ૧
 દુઅર્ય વગમ્યર્થ ધાર્, ધારુ કરાજના ૧૧૧
 વાવાર્તી ધિમ નૃતિઃ કેવલગણકા કરાજ ૧
 મૂર્તિ ગણગર્ત વાર વગાગાગા ૧૨૨

અર્થ-૦ મ કર્મ ૧૧ ૩૨ ૫ ૧૧ ૬ ૫ ૬ ૬
 ૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧ ૧૧ ૧૧ ૧ ૧૧ ૧૧ ૧
 ૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧ ૧૧ ૧૧ ૧ ૧૧ ૧૧ ૧
 ૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧ ૧૧ ૧૧ ૧ ૧૧ ૧૧ ૧
 ૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧ ૧૧ ૧૧ ૧ ૧૧ ૧૧ ૧

શુદ્ધાશી શુદ્ધ પુના ૧ શુદ્ધાશી શુદ્ધ ૧
 મ કર્મી વગ શુદ્ધ પુના ૧ શુદ્ધાશી શુદ્ધ ૧
 શુદ્ધાશીશુદ્ધ દર્શ ૧ શુદ્ધાશી શુદ્ધ ૧
 મ કર્મીશુદ્ધ દર્શ શુદ્ધાશીશુદ્ધ ૧

અર્થ-૦ મ કર્મ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧
 ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧
 ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧
 ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧

માતૃજીવિષ્ણુમો, ગુણાં તુ મહત્તમે ।

ગુણો લોકમાનવ, જો પતો ! હેં દુઃખો ॥૩૫॥

માતૃજીવિષ્ણુમો, ગુણાં તુ મહત્તમે ।

ગુણો લોકમાનવ, જો પતો ! મહત્તમે દુઃખો ॥૩૫॥

અર્થ—હેં ગુણ ! માતૃજીવિષ્ણુમો નિર્ગત, ભારે મિત્ર-
બાદના બારની માફક રહેને દુઃખે કરી વડી શકાય એવો
મુનિશુભનો મોટો ભાર તારે વધન કરવો પડ્યો. (૩૫-૬૨૮)

આગાસે ગંગમોઝ્વ. પડિમોઝ્વ દુત્તરો ।

વાહાદિ માગમેં ચેવ, તરિયવ્વો ય ગુણોદહી ॥૩૬॥

આકાસે ગંગાઝોત ઇવ, પ્રતિથોત ઇવ દુસ્તર ।

વાહુભ્યાં ચ નાગર ઇવ, તરિતવ્યો ગુણોદધિ ॥૩૬॥

અર્થ—લોકરૂઢિથી આકાશીય ગંગાસોતની માફક શેષ
નદી વગેરેમાં ઉલટો જલપ્રવાહ જેમ દુસ્તર છે અને જે
બાહુથી સાગર જેમ દુસ્તર છે, તેમ જ્ઞાનાદિ શુણ્ણનો સાગર
તરવો દુસ્તર છે. (૩૬-૬૨૯)

વાલુયાકવલે ચેવ, નિરસ્સાણ ઉ સંજમે ।

અસિધારાગમણં ચેવ, દુષ્કરં ચરિતં તવો ॥૩૭॥

વાલુકાકવલ ઇવ ચ, નિરાસ્વાદસ્તુ સંયમઃ ।

અસિધારાગમનમિવ ચ, દુષ્કરં ચરિતં તપઃ ॥૩૭॥

અર્થ—રેતીના કોળીયાની માફક (વિષયાસક્તોને નિર-
સતાનો હેતુ હોઈ) સંયમ, રસ વગરનો છે તલવારની ધાર
ઉપર ચાલવાની માફક ચારિત્રતું આચરણ દુષ્કર છે.
(૩૭-૬૩૦)

તહા તુલાય તોડેડં, દુક્કને મંદમે મિત્રી ।

તહા નિદ્રાનીવંતે, દુક્કને મમગનનં ॥૪૧॥

યથા તુલાય તોડેડં, દુક્કને મંદમે મિત્રી ।

તથા નિદ્રા નિવંતે, દુક્કને મમગનનં ॥૪૧॥

અર્થ-તેમ તુલાય-તોડેડં તોડેડં તોડેડં
મંદમે છે, તેમ નિદ્રા અને મમગનનં બની શમણુપર
પાળવું એ દુષ્કર છે. (૪૧-૨૩૮)

તહા મુયાદિ તરિટં, દુક્કને ગ્યણાયમે ।

તહા અણુવંતેજં, દુક્કને ઢમસાગમે ॥૪૨॥

યથા મુયાદિ તરિટં, દુક્કને ગ્યણાયમે ।

તથા અણુવંતેજં, દુક્કને ઢમસાગમે ॥૪૨॥

અર્થ-તેમ ભુજાશ્રી સમુદ્ર તરવો અતિ કડિત છે,
તેમ ઉત્કટ કપાયવાળા પુરુષથી ઉપશમના સમુદ્ર રૂપ સયમ
પાળવો એ દુષ્કર છે. (૪૨-૨૩૫)

મુજ માણસાણ મોણ, પંચલક્ષણ તુમં ।

મુજમોગી તઓ જાયા, પછ્છા ધમ્મં ચરિસસિ ॥૪૩॥

મુજમોગી તઓ જાયા, પંચલક્ષણ તુમં ।

મુજમોગી તઓ જાયા, પંચલક્ષણ તુમં ॥૪૩॥

અર્થ-હે પુત્ર ! આ લોગયોગ્ય વયમા પ્રથમ પાચ
વિષયોના સ્વરૂપવાળા મનુષ્ય સંબંધી લોગોને તું લોગવી,
ભુજલોગી બન્યા બાદ પછી વૃદ્ધાવસ્થામાં ચારિત્રધર્મને
પાળવે ! (૪૩-૨૩૬)

ଶ୍ରୀ ବିଶ୍ୱାକ୍ଷରାଜାୟ ନମଃ କୁମାରୀ ।

ହ୍ରୀମ୍ବଦ୍ ବିଶ୍ୱାକ୍ଷରାଜାୟ ନମଃ ବିଶ୍ୱାକ୍ଷରାଜାୟ । ୧ ୨

ଶ୍ରୀ ମହାବ୍ରହ୍ମାୟ ନମଃ ।

ହ୍ରୀମ୍ବଦ୍ ବିଶ୍ୱାକ୍ଷରାଜାୟ ନମଃ ବିଶ୍ୱାକ୍ଷରାଜାୟ । ୩ ୪

ହ୍ରୀମ୍ବଦ୍ ବିଶ୍ୱାକ୍ଷରାଜାୟ ନମଃ ବିଶ୍ୱାକ୍ଷରାଜାୟ । ୫ ୬

ହ୍ରୀମ୍ବଦ୍ ବିଶ୍ୱାକ୍ଷରାଜାୟ ନମଃ ।

ହ୍ରୀମ୍ବଦ୍ ବିଶ୍ୱାକ୍ଷରାଜାୟ ନମଃ । ୭ ୮

ହ୍ରୀମ୍ବଦ୍ ବିଶ୍ୱାକ୍ଷରାଜାୟ ନମଃ । ୯ ୧୦

ହ୍ରୀମ୍ବଦ୍ ବିଶ୍ୱାକ୍ଷରାଜାୟ ନମଃ । ୧୧ ୧୨

ହ୍ରୀମ୍ବଦ୍ ବିଶ୍ୱାକ୍ଷରାଜାୟ ନମଃ । ୧୩ ୧୪

ହ୍ରୀମ୍ବଦ୍ ବିଶ୍ୱାକ୍ଷରାଜାୟ ନମଃ । ୧୫ ୧୬

ହ୍ରୀମ୍ବଦ୍ ବିଶ୍ୱାକ୍ଷରାଜାୟ ନମଃ । ୧୭ ୧୮

ହ୍ରୀମ୍ବଦ୍ ବିଶ୍ୱାକ୍ଷରାଜାୟ ନମଃ । ୧୯ ୨୦

ହ୍ରୀମ୍ବଦ୍ ବିଶ୍ୱାକ୍ଷରାଜାୟ ନମଃ । ୨୧ ୨୨

ହ୍ରୀମ୍ବଦ୍ ବିଶ୍ୱାକ୍ଷରାଜାୟ ନମଃ । ୨୩ ୨୪

ହ୍ରୀମ୍ବଦ୍ ବିଶ୍ୱାକ୍ଷରାଜାୟ ନମଃ । ୨୫ ୨୬

ହ୍ରୀମ୍ବଦ୍ ବିଶ୍ୱାକ୍ଷରାଜାୟ ନମଃ । ୨୭ ୨୮

ହ୍ରୀମ୍ବଦ୍ ବିଶ୍ୱାକ୍ଷରାଜାୟ ନମଃ । ୨୯ ୩୦

ହ୍ରୀମ୍ବଦ୍ ବିଶ୍ୱାକ୍ଷରାଜାୟ ନମଃ । ୩୧ ୩୨

ହ୍ରୀମ୍ବଦ୍ ବିଶ୍ୱାକ୍ଷରାଜାୟ ନମଃ । ୩୩ ୩୪

ହ୍ରୀମ୍ବଦ୍ ବିଶ୍ୱାକ୍ଷରାଜାୟ ନମଃ । ୩୫ ୩୬

ହ୍ରୀମ୍ବଦ୍ ବିଶ୍ୱାକ୍ଷରାଜାୟ ନମଃ । ୩୭ ୩୮

ભયંકર અરણ્ય જેવા, ભયની ખાતુ રૂપ આર ગ્નિ રૂપ
સત્તાદત્તા મેં અનંતની વાર જન્મ અને મરણ સહન કરેલા
છે. (૪૬-૬૩૯)

જહા इहं अगणी उहो. इतो णन्तगुणो तहि ।

नरगसु वेयणा उहो, अस्साया वेइया मए ॥४७॥

यथेहाग्निराणो, इतोऽनंतगुणस्तेषु ।

नरकेषु वेदज्ञोष्णाऽस्मात्ता वेदिता मया ॥४७॥

અર્થ-જેમ અહીં અગ્નિ ગર્ભ છે, તેના કરતાં અનંત
શુભી (જે નરકોમાં ઉત્પન્ન થયે તેમાં જો કે અહીં ખાદ્ય
અગ્નિનો અભાવ હોવાથી પૃથ્વીનો તથાવિધ સ્પર્શ
સમજ્યાં) અને દુઃખ રૂપ ઉષ્ણતાના અનુભવ રૂપે વેદનાઓ
મેં અનુભવેલી છે. (૪૭-૬૪૦)

જહા इहं इमं सीयं, इतो णन्तगुणं तहि ।

नरगसु वेयणा सीया, अस्साया वेइया मए ॥४८॥

यथेहेदं शीतमितोऽनंतगुणं तेषु ।

नरकेषु वेदना शीताऽस्मात्ता वेदिता मया ॥४८॥

અર્થ-જેમ અહીં ઠંડી છે, તેના કરતાં અનંત શુભી
તે નરકોમાં દુઃખરૂપ ઠંડીના અનુભવ રૂપે વેદનાઓ મેં
સહન કરેલી છે. (૪૮-૬૪૧)

कदतो कंदुकुम्भीसु, उडूढपाओ अहोसिरो ।

हुयासणे जलन्तम्मि, पक्कपुव्वो अणंतसो ॥४९॥

પતિનીરૂપકંટકાકીર્ણે, તુદ્ધ જાત્મલિપાત્રે ।

મિત્રનં પાગલચેન, કપાવકર્મર્ણદુઃકમ્મ ॥૧૨॥

અર્થ-અન્યનાં તીક્ષ્ણ શંકાઓથી વ્યાપ્ત ઉચ્ચ આત્મસૂત્રી
વૃક્ષ ઉપર, પાશથી બધાયેલા માણ વડે, પરમાધામીઓએ
કરેલા આકર્ષણ-પ્રકર્ષણ કાચા દુઃસાદ દુઃખ-ખેદનો અનુભવ
કર્યો હતો. (૫૨-૬૮૫)

મહાજંતેસુ ઉચ્છવા, આગસન્તો સુખેરવં ।

પીલિઓમિ સકમ્મેહિં, પાવકમ્મો અણંતસો ॥૫૩॥

મહાયંત્રેન્દ્રિયુચિવારગન્નુભેત્ત્વમ ।

પાંડિતોસ્મિ સ્વકર્મભિ, પાપકમાણંતશ. ॥૫૩॥

અર્થ-મહાયંત્રોમા શેરડીની માફક પીલાતાં, પાપ-
કર્મ કરનાર હું સ્વકર્મોથી અનંતી વાર મહા ભયંકર ચીસ
પાડતો છું. અને અનુભવતો હતો. (૫૩-૬૪૬)

કૂવંતો કોલસુણર્હિ, સામેર્હિ સવલેર્હિ ય ।

પાહિઓ ફાલિઅ છિન્નો, વિસ્ફુરન્તો અબેગસો ॥૫૪॥

કૂજન્કોલશુનકેદશ્યામૈદશાવલૈશ્ચ ।

પાતિતઃ સ્ફાટિતઃ છિન્ન, વિસ્ફુરન્નનેકશ ॥૫૪॥

અર્થ-રડતાં એવા મને ભૂડ-ધ્વાનરૂપધારી શ્યામ
અને શાળલ નામના પરમાધામીઓએ ભૂમિ પર પટકર્યો,
જૂના વસતી માફક મને ફાડ્યો અને અનેક વાર આમ-તેમ
કરતા મને કાપી નાખ્યો હતો. (૫૪-૬૪૭)

અસીર્હિ અયસિવર્ણેર્હિ, મલ્લીર્હિ પહિસેર્હિ ય ।

છિન્નો મિન્નો વિમિન્નોય, ઉવવન્નો પાવકમ્મુણા ॥૫૫॥

भारतविद्यमाना एव एतत्प्रतिपाद्यते

ଜି.ଏ. ଶିକ୍ଷା ବିଭାଗର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ

2014-2015 11th Jan 12

2011 年 11 月 11 日 星期五

$$H^1(\Gamma; \mathbb{R}) = H^1(\Gamma; \mathbb{C}) = H^1(\Gamma; \mathbb{R}^n) = H^1(\Gamma; \mathbb{C}^n)$$

2441 1-41 110-41 11 1-10-58

જરૂરી પાત્ર તથા કે જે ન હોય તે

[illegible]

आयुष्यः १०० वर्षाणि (अथ) १०० वर्षाणि २०० वर्षाणि

माहितीसाठी या पत्राचा वापर करू नये

544 4 12 6 415

2011 11 27 11:11 1 1 1 1

1941 年 12 月 1 日 星期一

1910 1911 1912 1913 1914 1915 1916 1917 1918 1919 1920 1921 1922 1923 1924 1925 1926 1927 1928 1929 1930 1931 1932 1933 1934 1935 1936 1937 1938 1939 1940 1941 1942 1943 1944 1945 1946 1947 1948 1949 1950 1951 1952 1953 1954 1955 1956 1957 1958 1959 1960 1961 1962 1963 1964 1965 1966 1967 1968 1969 1970 1971 1972 1973 1974 1975 1976 1977 1978 1979 1980 1981 1982 1983 1984 1985 1986 1987 1988 1989 1990 1991 1992 1993 1994 1995 1996 1997 1998 1999 2000 2001 2002 2003 2004 2005 2006 2007 2008 2009 2010 2011 2012 2013 2014 2015 2016 2017 2018 2019 2020 2021 2022 2023 2024 2025 2026 2027 2028 2029 2030 2031 2032 2033 2034 2035 2036 2037 2038 2039 2040 2041 2042 2043 2044 2045 2046 2047 2048 2049 2050 2051 2052 2053 2054 2055 2056 2057 2058 2059 2060 2061 2062 2063 2064 2065 2066 2067 2068 2069 2070 2071 2072 2073 2074 2075 2076 2077 2078 2079 2080 2081 2082 2083 2084 2085 2086 2087 2088 2089 2090 2091 2092 2093 2094 2095 2096 2097 2098 2099 2100 2101 2102 2103 2104 2105 2106 2107 2108 2109 2110 2111 2112 2113 2114 2115 2116 2117 2118 2119 2120 2121 2122 2123 2124 2125 2126 2127 2128 2129 2130 2131 2132 2133 2134 2135 2136 2137 2138 2139 2140 2141 2142 2143 2144 2145 2146 2147 2148 2149 2150 2151 2152 2153 2154 2155 2156 2157 2158 2159 2160 2161 2162 2163 2164 2165 2166 2167 2168 2169 2170 2171 2172 2173 2174 2175 2176 2177 2178 2179 2180 2181 2182 2183 2184 2185 2186 2187 2188 2189 2190 2191 2192 2193 2194 2195 2196 2197 2198 2199 2200 2201 2202 2203 2204 2205 2206 2207 2208 2209 2210 2211 2212 2213 2214 2215 2216 2217 2218 2219 2220 2221 2222 2223 2224 2225 2226 2227 2228 2229 2230 2231 2232 2233 2234 2235 2236 2237 2238 2239 2240 2241 2242 2243 2244 2245 2246 2247 2248 2249 2250 2251 2252 2253 2254 2255 2256 2257 2258 2259 2260 2261 2262 2263 2264 2265 2266 2267 2268 2269 2270 2271 2272 2273 2274 2275 2276 2277 2278 2279 2280 2281 2282 2283 2284 2285 2286 2287 2288 2289 2290 2291 2292 2293 2294 2295 2296 2297 2298 2299 2300 2301 2302 2303 2304 2305 2306 2307 2308 2309 2310 2311 2312 2313 2314 2315 2316 2317 2318 2319 2320 2321 2322 2323 2324 2325 2326 2327 2328 2329 2330 2331 2332 2333 2334 2335 2336 2337 2338 2339 2340 2341 2342 2343 2344 2345 2346 2347 2348 2349 2350 2351 2352 2353 2354 2355 2356 2357 2358 2359 2360 2361 2362 2363 2364 2365 2366 2367 2368 2369 2370 2371 2372 2373 2374 2375 2376 2377 2378 2379 2380 2381 2382 2383 2384 2385 2386 2387 2388 2389 2390 2391 2392 2393 2394 2395 2396 2397 2398 2399 2400 2401 2402 2403 2404 2405 2406 2407 2408 2409 2410 2411 2412 2413 2414 2415 2416 2417 2418 2419 2420 2421 2422 2423 2424 2425 2426 2427 2428 2429 2430 2431 2432 2433 2434 2435 2436 2437 2438 2439 2440 2441 2442 2443 2444 2445 2446 2447 2448 2449 2450 2451 2452 2453 2454 2455 2456 2457 2458 2459 2460 2461 2462 2463 2464 2465 2466 2467 2468 2469 2470 2471 2472 2473 2474 2475 2476 2477 2478 2479 2480 2481 2482 2483 2484 2485 2486 2487 2488 2489 2490 2491 2492 2493 2494 2495 2496 2497 2498 2499 2500 2501 2502 2503 2504 2505 2506 2507 2508 2509 2510 2511 2512 2513 2514 2515 2516 2517 2518 2519 2520 2521 2522 2523 2524 2525 2526 2527 2528 2529 2530 2531 2532 2533 2534 2535 2536 2537 2538 2539 2540 2541 2542 2543 2544 2545 2546 2547 2548 2549 2550 2551 2552 2553 2554 2555 2556 2557 2558 2559 2560 2561 2562 2563 2564 2565 2566 2567 2568 2569 2570 2571 2572 2573 2574 2575 2576 2577 2578 2579 2580 2581 2582 2583 2584 2585 2586 2587 2588 2589 2590 2591 2592 2593 2594 2595 2596 2597 2598 2599 2600 2601 2602 2603 2604 2605 2606 2607 2608 2609 2610 2611 2612 2613 2614 2615 2616 2617 2618 2619 2620 2621 2622 2623 2624 2625 2626 2627 2628 2629 2630 2631 2632 2633 2634 2635 2636 2637 2638 2639 2640 2641 2642 2643 2644 2645 2646 2647 2648 2649 2650 2651 2652 2653 2654 2655 2656 2657 2658 2659 2660 2661 2662 2663 2664 2665 2666 2667 2668 2669 2670 2671 2672 2673 2674 2675 2676 2677 2678 2679 2680 2681 2682 2683 2684 2685 2686 2687 2688 2689 2690 2691 2692 2693 2694 2695 2696 2697 2698 2699 2700 2701 2702 2703 2704 2705 2706 2707 2708 2709 2710 2711 2712 2713 2714 2715 2716 2717 2718 2719 2720 2721 2722 2723 2724 2725 2726 2727 2728

Schizothorax

5000 5100 5200 5300 5400

57 (1941) 4, 404-406

Figure 10

2012 年 12 月 1 日

Chrysomelidae

82 kb 6 r 0.1 1 1 1 1 1

[illegible]

વલા મદાગનુંદેહિ, લોકનુંદેહિ પતિગાહિ ।

વિનુતો વિલવન્નોઝં, રૂઢિમિદેહિઝંનમો ॥ ૫૮ ॥

વલાગ્ન્યંઝગનુંદેહીત્વુદે. પતિમિ. ।

વિનુતો વિલવન્નોઝં, રૂઢિમિદેહિઝંનમો ॥ ૫૮ ॥

અર્થ-વલાગ્ન્યંઝગી માનુષ્યાના આકરના મુખવાળા અને લોકાના મુખવાળા રૂઢિ-શ્રુદ્ધિ પાંખી(ઓએ) અનંતી વાર (આર્ગી પાંખી(ઓ) પેઢિયા નમજવા. કેમ કે-ત્યા નિર્ધારે નથી) રહ્યા એવા મને પાંખી નાખ્યો-છેત્રી નાખ્યો હતો. (૫૮-૬૫૩)

તળાકિલંતો ધાવંતો, પત્તો વેયરણિ નંદ ।

જલં પાહં તિ ચિત્તો, શુરધારાહિ વિવાહો ॥ ૫૯ ॥

તળયા વલામ્યન્ ધાવન્, પ્રાપ્તો વૈતરણી નદીમ્ ।

જલં પામ્યામીતિ ચિન્તયન્, શુરધારામિત્વ્યાપાદિત ॥ ૫૯ ॥

અર્થ-‘હું’ પાણીનું પાન કરીશ’-એવું વિચારીને. તૃપાતુર બનેલો દોરતો દોરતો હું જ્યારે વૈતરણી નદીમાં આવ્યો, ત્યારે મને છરાની ધારથી માર્યો હતો. (૫૯-૬૫૨)

ઉળ્લામિતત્તો સંપત્તો, અસિપત્તં મહાવં ।

અસિપત્તેહિ પડંતેહિ, છિન્નપુલ્વો અણેગસો ॥ ૬૦ ॥

ઉળ્લામિતત્તઃ સંપ્રાપ્તોઽસિપત્તં મહાવનમ્ ।

અસિપત્તૈઃ પતદિમ્, છિન્નપૂર્વોઽનેકશ ॥ ૬૦ ॥

અર્થ-વજ્રવાલુકા વગેરેના તાપથી તપેલો હું જ્યારે ખરૂંજોની માફક લેદનાર પત્રોવાળા મહાવનમાં આવ્યો, ત્યારે નીચે પડતા અસિપત્રોથી અનેક વાર પહેલાં છેદાયો હતો. (૬૦-૬૫૩)

ગર્જાહિં મગજાદિહિં, મન્દા વા અમો અં ।

ઝલિઓ ફાલિઓ ગહિઓ, માગિઓ ય અંતંગો ॥૬૪॥

મન્દામન્દા, મન્દા યાત્રાઓ, અન્દા ।

ઝલિઓ, ફાલિઓ, ગહિઓ, માગિઓ, અન્દા ॥૬૪॥

અર્થ-માદા પદ્મના આંડાઓથી અને અન્દાથી
મન્દાની માદા પદ્મના મન્દા આંડાઓથી વેચે અને મગજ
રૂપી પદ્માધાનીઓથી મન્દા પદ્મો વળી તેઓએ બનાવેલ
અન્દાથી મન્દા બાંધે અને ગદાઓ મારે. (૬૪-૬૫૭)

વિદંમળહિં જાલેહિં, લિપ્પાહિં સરળો વિવ ।

ગહિઓ લગ્મો ય વદ્મો ય, માગિઓ ય અંતંગો ॥૬૫॥

વિદંમળકૈત્તલિંગ્યામિ, જકુનિરિધ ।

ગદાનાં લગિનથ વદ્મથ, મારિનથાનન્દા ॥૬૫॥

અર્થ-તથાવિધ બધન રૂપ રથેન-મીંચાણા-આપક્ષી
વગેરેથી પળીની માદા પદ્મોએ અને વન્દાએ આદિ
લેખોથી સંયોગવાળો બનેલો હું ગદાથી મરાયો હતો
(૬૫-૬૫૮)

કુહાડપરસુમાઈહિં, વહ્નઈહિં દુમો વિવ ।

કુટ્ટિઓ ફાલિઓ છિન્નો, તચ્છિયો ય અંતંગો ॥૬૬॥

કુટારપર્શ્વાદિકૈર્લેહિંકિમિદુમ ઇવ ।

કુટિતઃ સ્પાદિતચ્છિન્ન, તક્ષિતધ્યાનન્દાઃ ॥૬૬॥

અર્થ-પરશુ, કુહાડો વગેરેથી સુથારો જેમ વૃક્ષને
પ્રહાર કરે, છેદે, ફાડે કે છોલે, તેમ હું અનંતી વાર કપાયો,
છેદાયો, ફાડાયો અને છોલાયો હતો. (૬૬-૬૫૯)

જરદહુદિમાદિદિ, જમાગા અથ સિદ્ધ ।

માદિના કુદિઆ મિત્તા, કુદિઆ ન કુદિઆ । ૧૦ ।

અપરાગુદ્યતિમિત્તા જમાગા જમા

માદિના કુદિમા મિત્તાદિ જમાગા

અથ તદા ૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦

૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦ ૧૧ ૧૨ ૧૩ ૧૪ ૧૫ ૧૬ ૧૭ ૧૮ ૧૯ ૨૦

૨૧ ૨૨ ૨૩ ૨૪ ૨૫ ૨૬ ૨૭ ૨૮ ૨૯ ૩૦ ૩૧ ૩૨ ૩૩ ૩૪ ૩૫ ૩૬ ૩૭ ૩૮ ૩૯ ૪૦

(૧ ૧૧)

જમાગા જમાગા જમાગા જમાગા ૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦

જમાગા જમાગા જમાગા જમાગા ૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦

જમાગા જમાગા જમાગા જમાગા ૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦

જમાગા જમાગા જમાગા જમાગા ૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦

અથ ૧-૧૫ ૧૬ ૧૭ ૧૮ ૧૯ ૨૦

૨૧ ૨૨ ૨૩ ૨૪ ૨૫ ૨૬ ૨૭ ૨૮ ૨૯ ૩૦ ૩૧ ૩૨ ૩૩ ૩૪ ૩૫ ૩૬ ૩૭ ૩૮ ૩૯ ૪૦

૪૧ ૪૨ ૪૩ ૪૪ ૪૫ ૪૬ ૪૭ ૪૮ ૪૯ ૫૦

૫૧ ૫૨ ૫૩ ૫૪ ૫૫ ૫૬ ૫૭ ૫૮ ૫૯ ૬૦

૬૧ ૬૨ ૬૩ ૬૪ ૬૫ ૬૬ ૬૭ ૬૮ ૬૯ ૭૦

૭૧ ૭૨ ૭૩ ૭૪ ૭૫ ૭૬ ૭૭ ૭૮ ૭૯ ૮૦

૮૧ ૮૨ ૮૩ ૮૪ ૮૫ ૮૬ ૮૭ ૮૮ ૮૯ ૯૦

૯૧ ૯૨ ૯૩ ૯૪ ૯૫ ૯૬ ૯૭ ૯૮ ૯૯ ૧૦૦

૧૦૧ ૧૦૨ ૧૦૩ ૧૦૪ ૧૦૫ ૧૦૬ ૧૦૭ ૧૦૮ ૧૦૯ ૧૧૦

૧૧૧ ૧૧૨ ૧૧૩ ૧૧૪ ૧૧૫ ૧૧૬ ૧૧૭ ૧૧૮ ૧૧૯ ૧૨૦

૧૨૧ ૧૨૨ ૧૨૩ ૧૨૪ ૧૨૫ ૧૨૬ ૧૨૭ ૧૨૮ ૧૨૯ ૧૩૦

તુલં વિદ્યા સુમ મીહ, મેઘો ય મહાનિ ય ।
પરિજ્ઞો મિ કલ્પનીઓ, વમાઓ રહિગાનિ ય ॥૭૦॥

તપ વિદ્યા સુમ મીહ, મેઘ ન મહાનિ ન ।
પારિજ્ઞોદ્દમિ ઉપનન્નીઃ, વમા રહિગાનિ ન ॥૭૦॥

અર્થ-મેઘ, વન મેઘ, મીહ, મેઘ અને મધુ (પરિજ્ઞા-
પદાર્થોપેક્ષા) 'પદાર્થ' રત્નું ને ?-એમ યાદ દેવશાસ્ત્રીને ગરમા-
ગરમ મેઘ-અગ્નિ-દોહાદી આદિ મને પીવડાવવામા આવ્યું
રત્નું (૭૦-૬૬૩)

નિરુચં મીઞ્ણ તત્ત્વેણ, દુહિઞ્ણ વહિઞ્ણ ય ।
પરમા દુહસંવદ્ધા, વેયણા વેદ્યા મય ॥ ૭૧ ॥

નિરુચં મીઞ્ણેન પ્રસ્તેન, દુઃસ્થિતેન વ્યચિતેન ન ।
પરમા દુઃગતમ્વદ્ધા, વેદના વેદિતા મયા ॥૭૧॥

અર્થ-હ'મેશાં ઉત્પન્ન લયવાળા અને ત્રાસવાળા,
ઉત્પન્ન વધિ દુઃખના સમૂહવાળા અને થરથરતા સધળા
શરીરવાળા મેં દુઃખસળધવાળી પરમ વેદનાઓ સહેલી
છે. (૭૧-૬૬૪)

તિવ્વં ચણ્ડપ્પગાદાઓ ઘોરાઓ અદ્દુસ્સહા ।
મહાભયાઓ મીમાઓ, નરણસુ વેદ્યા મય ॥ ૭૨ ॥

તીવ્રચણ્ડપ્રગાદા, ઘોરા અતિદુસ્સહાઃ ।
મહાભયા મીમા, નરકેષુ વેદિતા મયા ॥૭૨॥

અર્થ-રસની અપેક્ષાએ તીવ્ર, ઉલટ, મોટી સ્થિતિ-
વાળી, રૌદ્ર, અતિદુઃસહ, મહાલયંકર અને સાંભળ્યા

માનના પાનિય પાટ, વચ્ચરેદિ મરેદિ ચ ।

મિગનામિં નમિનાળં, મન્દરે મિગનામિં ॥૮૧॥

માનિત પાનીય પીના વચ્ચરેદિ મરેદિ ચ ।

મૃગચર્યાં નમિત્વા, મન્દરિ મૃગચર્યામ્ ॥૮૨॥

અર્થ-પ્રભાણે પાનના પાટ, પાન વચ્ચરેદિ કરી, મરેદિ વચેમાં પાનીય પીના કરી અને આમ-તમ કરાવ-કરાવ મારવા રૂપ મૃગચર્યાનું આચરણ કરી, સ્વેચ્છાથી મે.મનાં વગેરે મે.મ રૂપ ચર્યાવાળી આશ્રયભૂમિને પામે છે. (૮૧-૮૭૪)

एवं समुद्रिण मित्तम्, एवमेव अंगण ।

मिगचारियं चरित्ताणं उद्धं पक्कमर्दं दिसिं ॥ ८२ ॥

एवं समुद्रियतो भिक्षुरेवमेवानेकगः ।

मृगचर्यां चरित्त्वोर्ध्वं प्रक्षामति दिशम् ॥૮૩॥

અર્થ-આ પ્રમાણે મૃગની માફક સંયમાનુષ્ઠાનમાં પ્રયત્નશીલ બનેલો સાધુ તથાવિધ રોગની ઉત્પત્તિ થવા છતાંય ચિકિત્સા સન્મુખ થતો નથી. આ પ્રમાણે એક જ વૃક્ષતલમાં જેમ હરણ રહેતું નથી, તેમ મુનિ પણ અનિયત સ્થાન હોવાથી અનેક સ્થાનોમાં રહે છે. તે મુનિ ચિકિત્સા નહિ કરાવવા વગેરે રૂપ મૃગચર્યાનું આચરણ કરી, સમસ્ત કર્મેનાં સર્વથા નાશ કરી સર્વોપરિ સ્થાન રૂપ સિદ્ધિગતિમા શાશ્વત સ્થાથી બને છે (૮૨-૬૭૫)

जहा मिए एग अणेगचारी, अणेगवासे धुवगोयरे य ।

एवं मुणी गोयरियं पविट्टे, नो हीलए नो विय खिंसइज्जा ॥૮૩॥

તે જોઈને જોઈને જુઓ કે જે જે મેં નવ-વર્ણન કરી રાખ્યું છે
(૮૫-૮૬)

એવું મોઝાપિયર, અણમાગિત ત ચતુર્વિંડ ।

મમનં ભટ્ટે તારે, મહાનાગુજ કંચુવ ॥ ૮૬ ॥

જ્યાં જા મમાપિયર, જુગાવ્ય ચતુર્વિંધન ।

મમનં જિર્જાત તરા, મહાનાગ જા કચ્ચુકમ્ ॥ ૮૬ ॥

આર્થ-જા પ્રમાણે તે મુગાપુત્ર, મા-આપની રમ
મેળવી, મહાનાગ જેમ કાંગણીને ફેંકી દે છે, તેમ અનાદિ
ભયેલી અન્યામવાળી વળ પ્રકારની મમતાને છોડે છે
(૮૬-૮૭)

હુડી વિત્તં ચ મિત્તં ચ, પુત્તદારં ચ નાયઓ ।

રેણુયં વ પટે લગ્ન, નિદુગિત્તાણ નિગ્ગઓ ॥ ૮૭ ॥

વ્રત્તિ વિત્તં ચ મિત્રાણિ ચ, પુત્રદારંથ પ્રાત્તીન્ ।

રેણુગિત પટે લગ્નં, નિર્દ્ય નિગતઃ ॥ ૮૭ ॥

આર્થ-જેમ વસ્ત્ર ઉપર લાગેલી ધૂળને ફેંકી દેવામાં
આવે છે, તેમ ઘોડા-ડાથી વગેરે કદિ, ધન, મિત્રો, પુત્ર,
સ્ત્રીઓ અને સ્વજનોને છોડી, ઘરમાંથી નીકળી મુગાપુત્ર
દીક્ષિત થાય છે. (૮૭-૮૮)

પંચમહવ્યયજુત્તો, પંચસમિઓ તિગુત્તિગુત્તોય ।

સંઘિમતરવાહિરિણ, તવોવહાણંમિ ઉજ્જુઓ ॥ ૮૮ ॥

પન્નમહાવ્રતયુક્ત, પન્નસમિત ત્રિગુત્તિગુત્તથ ।

સામ્યન્તરવાહિ, તપઉપધાન ઉચુક્તઃ ॥ ૮૮ ॥

આજીવન સર્વોપદેશ અને સારવ્યોપદેશી અટકેલા, હુન્યની
પ્રમત્ત મંત્રોથી અગ્રિય રૂપ નિર્માણ થયેલા અને રાગ
અપદિ અંધન થયેલા તે મુગાપુત્ર બન્યા. (૮૬ થી ૯૨-
૯૮ થી ૧૦૪)

અગ્નિમિત્રો ઠઠ લોળ, પળ્લોળ અગ્નિસ્સિતો ।

વાર્સાનંદળકાપો ય, અમળે અણસળે તહા ॥૯૨॥

અનિશ્ચિત ઠઠ લોકે, પળ્લોકેડનિશ્ચિતઃ ।

વાર્સાચન્દનકલ્પકાશનેડનગને તથા ॥૯૨॥

અર્થ-આ લોકના ક્ષત્ર કે પરલોકના ક્ષત્રની નિશ્ચયે-
અપેક્ષાએ તપનું અનુકૂળ નહિ કરનારા, વાંસલા સરખા નિંદક
પુરૂષ અને અંદન સરખા સ્તુતિ કરનાર પુરૂષ ઉપર સમદર્શી
તથા આદાર આપનાર કે નહિ આપનાર પુરૂષ ઉપર આશીર્વાદ
અને શાપ-એમ બન્નેથી રહિત સમભાવવાળા તે મુગાપુત્ર
મુનિ બન્યા. (૯૨-૯૮૫)

અપ્પસત્થેહિં દારેહિં, સવ્વઓ વિહિયાસવે ।

અજ્ઞપ્પજ્ઞાણજોમેહિં, પસત્થે દમસાસણે ॥૯૩॥

અપ્રશસ્તેભ્યો દારેભ્યસ્સર્વતઃ વિહિતાશ્રવઃ ।

અધ્યાત્મધ્યાનયોગેઃ, પ્રશસ્તો દમશાસન ॥૯૩॥

અર્થ-કર્મ ઉપાર્જનના ઉપાયભૂત હિંસા આદિ અપ્રશસ્ત
દારેથી સર્વથા નિવૃત્ત, તેથી જ કર્મના આગમનને રોકનાર,
આત્મા વિષે શુભ ધ્યાનવ્યાપાર રૂપ ધ્યાનયોગોથી પ્રશસ્ત,
ઉપશમ અને જિનાગમ રૂપ શાસનના સાધક તે મુગાપુત્ર
મુનિ થયા (૯૩-૯૮૬)

મહાપ્રભાવસ્ય મહાવ્રજસ્ય, મિયાત્તમ્ય નિમમ્મ મામિય ।
 ગમ્યપદામેં નમિંં ન ઉતમેં, મમ્યપદાત્ત ન નિલોમચિન્તુતં ॥૧૭॥
 વિચારિયા વ્યવહારિત્તમેં થય, મમનતમેં ન મદામયાવતં ।
 મુદાવતં થમ્મનુંં અમુનં, ધારેજ નિગામગુણાવતં મહંતિનેમિ ॥૧૮॥
 ॥ યુગ્મમ્ ॥

મહાપ્રભાવસ્ય મહાવ્રજસ્ય, મુનાપુત્રસ્ય નિજસ્ય માપિતમ્ ।
 તપ પ્રધાન નમિંં નોત્તમેં, પ્રધાનર્તાત્ત ચ ત્રિલોકવિશુનામ્ ॥૧૭॥
 વિજાય વૃત્તવિવર્ધન થતે, ગમ્યવ્રજસ્યં ચ મદામયાવતમ્ ।
 મુગાવતં ધર્મધુરામગુણગ ધ્યામ્યત નિગામગુણાવતં મહત્તીમ્ ॥૧૮॥
 इति ब्रवीमि ॥ युगमम् ॥

અર્થ—મહાપ્રભાવસ પદા અને મહાયશસ્ત્રી શ્રી
 મૃગાપુત્રનું સંચારની અનારનાનું તથા દુઃખપ્રચુરતાનું
 જાપક વચન, તપપ્રધાન ઉત્તમ ચારિત્ર અને ત્રણ લોકમાં
 પ્રસિદ્ધ સિદ્ધિગતિ રૂપ પ્રધાન ગતિ માલગી, તેમજ દુઃખની
 વૃદ્ધિ કરનારું ધન, સ્વજન વગેરે વિષયક મનતાનો પાશ, કે
 જે મહાભયંકર છે અને તેનાથી જ આ લોક કે પરલોકના
 ભયો મેળવાય છે—એમ જાણી, હે ભગ્યો ! અત ત જ્ઞાન-દર્શન
 આદિ નિર્વાણ ગુણોને કરનારી, સુખને આપનારી, ઉત્કૃષ્ટ
 અને અમિત મહિમાથી ભરપૂર મોટી ધર્મધુરાને ધારણ કરે ।
 આ પ્રમાણે હે જગૂ ! હું કહું છું. (૯૭+૯૮-૬૯૦+૬૯૧)

આગળીસમુ શ્રી મૃગાપુત્રીયાધ્યયન સંપૂર્ણ.

શ્રી વિજયભુવનનિલકંઠસૂરીશ્વર જેન પ્રથમાલા-

કાળીના હાલ પ્રાપ્ય પ્રકાશનો

૫

અ. ૧૨૫૨ નિર્ણય	અ. ૧૨૫૨ વિનિર્ણય ૧-૨
નિર્ણયોગી અર્થોગી	અર્થોગી
સાર પ્રતિ પાઠ્ય (૫૫)	પ્રાસંગિક
મત્તેન્દ્ર મુજાન્દ્ર (નિર્ણય)	કુમારી
નાપદ આગમન વિધિ (મુજા.)	અગિદંત આગમન (નિર્ણય)
સમિતિનિર્ણય ભાગ ૧-૨	ભુવન કાવ્યકોશિ (સં.)
આત્મ નિર્દર્શન	વિવિધ ભાષામાં નવકાર મંત્ર
દશવૈકલિંગ સુત્ર	ઉત્તરગાથ્યવન સુત્ર ભાગ ૧-૨
અંતર્ગત તીર્થ ગાદાત્મ (સં.)	ભગવદ્ ભક્તિ
સમિતિસૂરીશ્વર મત્તુક્ષણ કાવ્ય(સં.)	તત્ત્વ ન્યાય વિભાગર ટીકાનું
	ગુજરાતી ભાષાંતર (પ્રસંગ)

૫

-: પ્રાસિસ્થાન :-

ભુવન-ભટ્ટકર સાહિત્ય પ્રકાશન

વી. વી. વોરા

C/o. ૬૦, કૃષ્ણપા નાયકન સ્ટ્રીટ,

મદ્રાસ-૬૦૦૦૦૧

જગીન લેવાઇ અમ છે તીર્થોધાર ચાલુ છે મારે જ શ્રી સાવત્થી (શ્રાવસ્તી) મહાતીર્થ

મહિમા - ● ગીતાતીર્થ કર શ્રી ચૈવનાથપ્રભુના ચરણ-અ-મ-
દીપા કેવળાચન કરવા કૃપા પવિત્ર ● શ્રી કોતિનાથપ્રભુ આદિએ
પધારીને ● શ્રી મહિમનસ્વામિના સમયમા અધ્યાત્મિક ૫૦૦
દિબ્ધોએ માંગ પાળ કરીને ● મહાવીરનામીએ નવતુર્માસ સમયે
અનેક પ્રાર્થના તપ કરીને અને અનેકોને દીપા આપી અનેવાર
સમયસમગ્રણ થયેલ પ્રભુએ અનેકવાર અહીં પધારી આ તીર્થભૂમિને
પાવન કરેલ ● સાધ્વીથી પ્રિયદર્શનાશીલએ સર્વ સ્વપુ-સાધ્વીલો
પ્રતિબંધાપિત કરીને પ્રભુ મહાવીરની નેચમા મુક્તેલ, રાત જમાવી
વિપ્રતિપન્ન નેલ ● ગોરુણાએ પ્રભુ મહાવીર ઉપર તેનેનેશ્યા
અદિય મૂકેલ તે નયેશ્યાના દા જ સમયસ જમા મુનમત્ર અને સર્વાનુ
કૃતિ બન્ને મુનિવરે સ્વર્ગવસીબનેલ ● જયચાન શ્રી પાશનાથના
સતાનીવ મહીકુમ્હર અમળુ અને રોતમ રણપુત્રના દાઆર્થ મિલન
અત્રે થયેલ અને પાશના મહાવત્તેના મીત્ર રેલ.

ઉદ્ધાર - આ પરમપાવન કલ્યાણભૂમિખંડે ભૂમિ અને વિચિત્ર
અવસ્થામા રહે તે પ્રત્યેક ધર્મપ્રેમી મારે દુ ખની વાત છે ત મારે
પૂ આચારદેવ શ્રીમદ્ વિજયભદ્ર કરન્ગીપરજી મ સ્થ ની નિનામા
તીર્થોધાર કરાવવાનો નિષ્ક્રુવ લઇને કમીટીની સ્થાપના કરેલ

વિનંતિ - તીર્થભૂમિ પર જન્મ જિનમ દિર-ધર્મજાના-જેજન
શાળા આદિ જનાવવાનો નિષ્ક્રુવ થયેલ છે તે આ તીર્થભૂમિના
વિલ્લોધારમા ઘનવીરોને દિલ ખેલીને ઘન આપવા વિનંતિ છે
સાધા જુ ખાના મારે અદિનાથ અર્થે ૧૫ સ્વીકારાવ છે, અને
તેઓથીનુ નામ બોડ ઉપર રહેશે એક મહિનાના રા. ૨૫)

માલેકચંદ બેતાલી-મદ્રાસ દેવીચંદ મીશોમલ-બેંગ્લોર
(પ્રમુખ) (ઉપપ્રમુખ)

મુરેન્દ્રસિદ્ધ લાંગા-આમા કે હિમતલાલજી
(વ્યવસ્થાપ) (અગ્રનયી)

કેહારી લક્ષ્મીચંદ બેંગ્લોર મદ્ર મોમલવાનુ સ્થળ -

શ્રી સાવત્થી જૈન પ્રવેતાઅર તીર્થોધાર કમીટી

સધ્વી કે રિમતમલજી-જયારપેટ (જ મારદાર) (મુદ્રા)